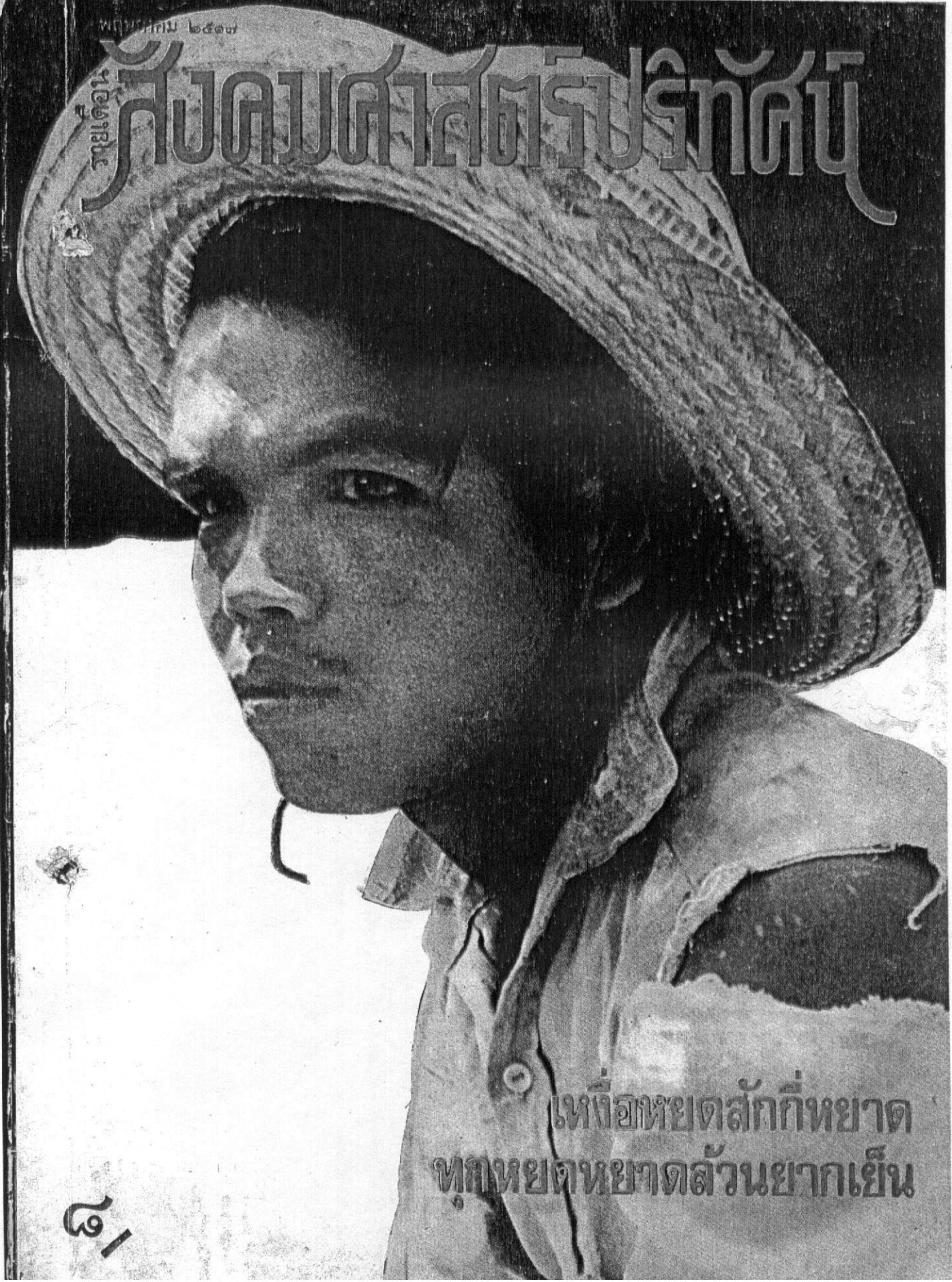

พฤษภาคม ๒๕๑๗

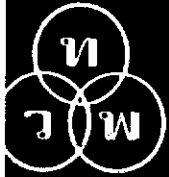
สัจธรรมศาสตร์ปริทัศน์

รายเดือน

เหงื่อหยดสักก็หยาด
ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น

๑

บริษัทส่วนการพิมพ์

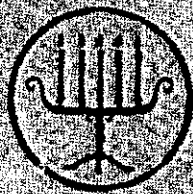
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

หนังสือดี สำหรับครูอาจารย์ นักบริหารธุรกิจ และผู้สนใจทั่วไป

การบริหารงานผลิต	สุรศักดิ์ นานานกุล	๕๔ บาท
การวัดในการจัดงานบุคคล	ดร. สวัสดิ์ สุนทรรังษี	๕๐ บาท
ธรณีวิทยา	อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ	๔๗ บาท
เวชศาสตร์ชั้นสูตโรคโลหิตวิทยา	น.พ. ธรรมศักดิ์ ประสานพานิช	๗๕ บาท
ประชาธิปไตยกับสังคมไทย	ดร. กมล สมวิเชียร	๓๒ บาท
หลักการวินิจฉัยโรคปอดโดยเอกซเรย์	รอง ศจ. น.พ. วิรุพท์ ขาวปรีสุทธิ์	๑๐๐ บาท
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ	ดร. อุดม เกิดพิบูลย์	๓๘ บาท
จิตวิทยาแห่งการจัดตลาด เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจการค้าท่องเที่ยว	ม.ล. ต้อย ชุมสาย	๓๐ บาท
จิตวิทยาการเรียนการสอน	ชม ภูมิภาค	๕๐ บาท
การบริหารด้วยการวิจัยปฏิบัติ	ดร. สวัสดิ์ สุนทรรังษี	๑๕ บาท
ตรรกวิทยาทั่วไป	กิริติ บุญเจือ	๓๕ บาท
ภาษากับการหาความจริง	จอห์น วิลสัน แดง, ปรีชา ช่างขวัญยืน แปล	๑๕ บาท
วิวัฒนาการการปกครองของจีน	ดร. เขียน ธีระวิทย์	๔๒ บาท
เศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา	ผาสุก พงษ์ไพจิตร แปล	๓๒ บาท
การศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์	ประสิทธิ์ กาพย์กลอน	๔๐ บาท
ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	สวาท เสนาณรงค์	๕๐ บาท
สหภาพโซเวียต อดีตและปัจจุบัน	ดร. วไล ฌ บ่อมเพชร, น. ชญานนุตม์	๓๘ บาท
<i>A History of Thailand</i>	ศจ. รอง ตยามานนท์	๖๐ บาท
<i>Political Attitudes of the Bureaucratic</i>		
<i>Elite and Modernization in Thailand</i>	ดร. ลิจิต ธีระเวคิน	๔๐ บาท
<i>Interpretative Translations of Thai Poets</i>	ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช	๕๐ บาท

มีจำหน่ายตามร้านหนังสือทั่วไป สำหรับท่านที่ประสงค์จะสั่งซื้อ โปรดส่งตัวแลกเงินไปรษณีย์หรือธนาณัติ สั่งจ่าย
 ปณ. หัวลำโพง ในนามของผู้จัดการบริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ๕๕๕ ถนนโมตรีจิด กรุงเทพมหานคร
 บริษัท ฯ ยินดีส่งให้ โดยไม่คิดค่าส่ง

หนังสือทางวิชาการที่น่าสนใจ ของสำนักพิมพ์

สำนักพิมพ์ สมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
โทร. ๕๖๖๒๒

ประเทศไทย (๔ เล่มชุด)	เชษฐโกเศศ	๓๕๐ บาท
โลกเรเดส	ส. ศิวรักษ์ แปล	๓๐ บาท
วรรณคดีมาตรฐานไทย	นันท อนุชาวัชร	๒๕ บาท
สมุทรปราการ	เฉลิม สวเกษม	๓๕ บาท
อภิปรัชญาปริศนาธรรมไทย	พุทธทาส ภิกขุ	๖๐ บาท
พจนานุกรมภูมิศาสตร์	มน วัลยะโพธิ์ และ วัฒนา ประทุมสินธุ์	๕๐ บาท
กิตติกรรมสมันแรก	นิธิ เอียวศรีวงศ์ แปล	๓๕ บาท
ประวัติศาสตร์อีสาน	เฉลิม วิภาคพจนกิจ	๕๐ บาท
ประวัติศาสตร์จีน	ส. ศิวรักษ์ แปล	๕๐ บาท
ประวัติศาสตร์ของประเทศไทย	ม.ร.ว. จิตรวัฒน์ สภพพันธุ์ แปล	๓๐ บาท

ขนาดครึ่งจำป ป.ท. รอยเย็บ กางไม่รวมค่าส่ง

เจ้าของ : นายป๋วย อึ๊งภากรณ์
แทนสมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย

คณะที่ปรึกษา : นายพนิตศักดิ์ วิญญรัตน์
นายรังสรรค์ ธาระพรพันธ์
นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์

บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา :

นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี

สำนักงาน : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย

ถนนพญาไท จุฬาลงกรณ์ ๒

กรุงเทพฯ ๕ โทร ๕๗๖๒๖

กองบรรณาธิการ

ผู้รับผิดชอบรับผิดชอบ

นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี บรรณาธิการ

นายธเนศ อาภรณ์สุวรรณ ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายนิวัติ กองเพียร ฝ่ายศิลป์

นายสุคดี เจิมศิริวัฒน์ ผู้จัดการ

นายสมพล เมนาคม เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

นายวิธาน ไทยเจริญ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจำหน่าย

ผู้เขียน

ฉบับนี้เราพาท่านกลับไปสู่ความสำคัญเกี่ยวกับ แรงงาน และ ชนชั้นผู้ใช้แรงงาน อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเป็นฉบับเดือนพฤษภาคม และวันที่ ๑ พฤษภาคม คือ วันแรงงานแห่งชาติ (May Day) ซึ่งมีที่เรียกกันทั่วไปว่า วันกรรมกร แม้เราจะอยู่ในฐานะผู้ขายความคิด ความคิดของเราเป็นส่วนหนึ่งของแรงงาน การใช้ความคิดใด ๆ ก็ดี จึงควรเป็นไปเพื่อ “รวมพลัง” กับคนจนและผู้มีอาชีพขายแรงงานทั้งหลาย ทั้งแรงงานและแรงงานสมอง และเมื่อพูดถึงแรงงานแล้ว การแก้ปัญหาใด ๆ ที่จะสร้างประโยชน์สุขให้แก่คนส่วนใหญ่ ให้ใกล้ชิดที่จะเท่าเทียมกันและเสมอภาคกันแล้ว เห็นที่จะหลีกเลี่ยงคำว่า สังคมนิยม ไม่ได้ยาก แม้เท่าที่เห็นอยู่ขณะนี้ ความสับสนอันเนื่องมาจาก ความวิปริตในใจของคนปากกับใจคนละอย่าง จะทำให้คำว่า “บิดเบือน” ความหมายออกไปก็ตาม - แต่ถ้าเราหมั่นพูดถึงบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจ และเร่งสร้างสำนึกที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นแล้ว ความหมายแท้จริง ทั้งในแง่ทฤษฎีและการปฏิบัติของคำๆ นี้ก็คง วิวัฒนาการ ไปในแง่ดี และกลายเป็นความจริงอย่างหนึ่งขึ้นมาในสังคมของเราไม่เร็วก็ช้า

ในส่วนว่าด้วย แรงงาน เรามักเขียน “พลังกรรมกรในอนาคต” ของ สุวิทย์ ระวังวงศ์ นายกลูกคนลูกจ้างแห่งประเทศไทย “กฎหมายแรงงาน” ของ พัน วรงค์ดี เลขาธิการสมาคมลูกจ้างอุตสาหกรรมเหล็ก แห่งจังหวัดสมุทรปราการ “สัมภาษณ์กรรมกร: วันหนึ่งเราจะฝ่าข้ามไป” ของ วิสา คัญทัพ บทกวี “กรรมกร” ของ รั้ว โคมพระจันทร์ ส่วนที่เกี่ยวกับ สังคมนิยม เรามักเขียน “สังคมนิยมแท้จริงหรือแอบแฝง” ของ ปวีณา ทิวะทศ “สังคมนิยมเพี้ยน” ของ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ “ความยากคิมิเงิน” ของ เกริกเกียรติ พิพัฒน์-เสวีธรรม และ “วิเคราะห์สังคมนิยมโดยความคิดวัตถุนิยม” ของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ฯลฯ

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๗

- ระวี โคมพระจันทร์
พันศักดิ์ วิทยุรัตน์
เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม
สุวิทย์ ระวิวงศ์
ศัน รัชช
วิสา คัญทัพ
- ปรีชา ทิวะหุด
ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
เสกสรรค์ ประเสริฐกุล
หลัษัน
สุปราณี สวัสดิ์ศรี (แปล)
พิทักษ์ บุญญาสุทธ
ชัยอนันต์ สมุทวณิช
- เลียม เกียรติบุญญาสุทธ
- ๔ อ้อยเหือด
๕ จดหมายถึงบรรณาธิการ
๑๑ บทนำ / เราร่านมาแล้ว ๖ เดือน
๑๓ ร้อยกรอง / กรรมกร
๑๔ ปลาใหญ่กินปลาเล็ก / ผู้เข้าผู้ออก ฐานที่พอเมื่อกันอีกครั้ง
๑๕ เมืองไทยไม่ใช่กรุงเทพฯ / ความยากค้ำจุน
๓๗ พลังกรรมกรในอนาคต
๔๑ กฎหมายแรงงาน
๔๗ สัมภาษณ์ / วันหนึ่งเขาจะฝ่าข้ามไป
๕๕ ไว้อาลัย / แต่ เทพ โชตินุชิต
๕๖ สังคมนิยมแท้จริงหรือแอบแฝง : ทำไมต้องสังคมนิยม ?
๖๕ สังคมนิยมเฟื่องฟู
๗๔ วิเคราะห์สังคมไทยโดยความคิดวัตถุนิยม
๘๗ ถวิค่างแดน / ความเห็นต่อนักเขียนฝ่ายซ้าย
๕๐ เรื่องสั้นรัสเซีย / กรรมกรรถไฟ
๑๐๒ โลกที่สาม / อาวุธของประเทศด้อยพัฒนา
๑๐๖ คนกับสิ่งแวดล้อม / ราฟ เนเคอร์ : ผู้พิทักษ์การบริโภคของมวล
- ๑๑๒ วิจัยหนังสือ
๑๑๕ บ่าวในวงการหนังสือ
๑๑๗ ร้อยกรอง / จงลุกขึ้น
๑๑๘ บรรณาธิการ
ผู้วิจารณ์หนังสือ / อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์

อ้อยเคี้ยว

ลำดับข่าวเด่นในรอบ ๖ เดือน

สมาคมหนังสือพิมพ์ชาวป่าแห่งประเทศไทย ได้มีมติจัดลำดับให้แก่ข่าวเด่นในรอบ ๖ เดือน ดังนี้

๑. ข่าวที่ว่ากฎหมายยังคงให้สิทธิแก่อดีตทหาราช ชื่อหุ้นแบ่งก็กรุงเทพเพิ่มเติมได้อีกต่อไป
๒. ข่าวที่ว่านายกรัฐมนตรีได้อำนาจบางอย่างให้แก่แม่ทัพบก จนทำให้ตัวแม่ทัพมีอำนาจมากขึ้นกว่าทุกสมัย
๓. ข่าวที่ว่าสมาชิกแห่งสภาคนตั้ง-ตั้ง-ตั้ง สามารถทำให้กลุ่มอำนาจฝ่ายขวามีชัยในกรณี ป.ว. ๕๓ โดยไม่ต้องแสดงตัวให้เป็นที่รังเกียจ
๔. ข่าวที่ว่ารัฐบาลสัญญาได้ให้สัญญาปลอดภยันตลอดกาลแก่เงินของกลุ่มอำนาจฝ่ายขวา หลังจากชุลคุชลักอยู่ ๓ วัน
๕. ข่าวที่ว่า “พรรคพลังปัญญาชน” สนใจแต่จะทำอย่างไรให้ได้ ส.ส. มากกว่าอุดมการณ์ของพรรค
๖. ข่าวที่ว่า ร.ม.ต. อุตสาหกรรมปฏิเสธความยากจนของครอบครัว -
ผู้แจกข่าวเด่นที่สุดในรอบปีได้แก่ รอง อ.ต.ร. (อันตราช) ซึ่งแจกข่าวความเคลื่อนไหวของ ๓ ทหาราช ให้ประชาชนคนไทยได้รู้อย่างพอเหมาะแก่เวลาและสถานการณ์ทุกครั้งไป
ข่าวประกอบเสียงที่เด่นที่สุดในรอบ ๖ เดือน คือ ข่าวการอภิปรายของสมาชิกสภาคนตั้ง-ตั้ง-ตั้ง เรื่อง “เหตุเกิดที่บ้านนาทราย” ซึ่งจบด้วยความปวดร้าวและแสดงพลังในตัว

กันเบ็ด

จดหมายถึงบรรณาธิการ

จดหมายจากโคลัมเบีย

ผมติดตามอ่าน *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* มาตลอด ดีใจมากที่หนังสือเล่มนี้ได้รับความนิยมมากขึ้น และคิดว่านักเรียนที่มาเรียนต่อต่างประเทศคงอยากอ่าน *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* แต่หาซื้อได้ยาก ผมเองได้รับจากเพื่อนที่ส่งต่อมาจากนิวยอร์กอีกทอดหนึ่ง ขอชมบทความเรื่อง 'ควรเก็บภาษีผู้ใช้อย่างไร' ใน *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ฉบับมกราคมว่าเป็นบทความที่อ่านง่าย แยกแยะปัญหา และเสนอวิธีการแก้ปัญหาชัดเจนพอควร "จอห์น เลห์แมน" ก็เป็นเรื่องที่มีค่ามาก แต่ผู้เขียนไม่น่าแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยถ้อยคำที่รุนแรงมากเกินไป ผู้อ่านสามารถตัดสินใจได้เองว่าผู้ให้สัมภาษณ์นั้น "โกหกอย่างหน้าด้านเพียงไร" อย่างไรก็ตาม รายการสัมภาษณ์แบบนี้ผมอยากให้มีทุกฉบับ เพราะเป็นข่าวสดที่น่าเชื่อถือพอควร ส่วนบทความบางเรื่องอ่านแล้วกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เศร้า แต่พออ่านจบแล้วต้องถามตัวเองว่า แล้วพวกเราแก้ปัญหา (ที่พรรณนามาอย่างยืดยาว) ได้อย่างไร เพราะผู้

เขียนเสนอปัญหาที่รู้ๆ กันอยู่แล้ว แต่ไม่แนะนำวิธีแก้ปัญหาไว้เลย

อยากเสนอให้ คุณสุชาติจัตตอลมันน์สัมภาษณ์บัณฑิต นิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นหัวหน้าชมรมชุมนุม สมาคมต่างๆ ว่า แต่ละหน่วยมีวัตถุประสงค์แท้จริงอย่างไร และมีการประสานงานกับหน่วยอื่นอย่างไรบ้าง ผมมีความรู้สึกว่ามีชมรม สมาคมใหม่ๆ มาก จนไม่แน่ใจว่าชมรมสมาคมเหล่านี้จะดำเนินงาน ประสานงานให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้แค่ไหน

การได้มาเยือนประเทศที่เขารู้จักกันว่า "คิวไลซ์" นี้ ทำให้ผมได้ขบคิดและความสังเวชใจหลายประการ หากเป็นไปได้ อยากให้คุณติดต่อนักเรียนที่มาต่างประเทศ (ทุกลักษณะทั้งพวกทูตทางบ้าน นักผจญโชค ทูตอเมริกัน ทูต --) แล้วสัมภาษณ์หรือเขียนบทความเสนอข้อเท็จจริงหลายๆ แห่ง ซึ่งอาจทำให้ความเห่อ "ปริญญาออก" ในบ้านเราลดลงไปได้บ้าง

ทวีศักดิ์ ชาญาววงศ์ศักดิ์
Columbia, U.S.A.

วิจารณ์กับโครงการกลับสู่ชนบท

ขณะที่ บก. ได้อ่านจดหมายของผมนั้นคงเป็นเวลาที่ผมเขียนอยู่ริมฝั่งโขงอันยาวเหยียดด้านหนองคายแล้ว ผมออกไปตามโครงการของศูนย์นิสิต โดยเป็นผู้ประสานงานในเขต ๓ จังหวัด คือ ขอนแก่น อุดร หนองคาย ก็ตระเวนไปตามอำเภอต่างๆ ไปดูความล้มเหลวของโครงการ และไปดูธาตุแท้ของวีรชนชายหญิงพร้อม ๆ กัน

“โครงการกลับสู่ชนบท” ของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา โดยมีทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐบาลรองรับ จะเป็นก้าวใหม่ของนักศึกษาไทย และเป็นความหวังของประชาชนได้เพียงไร ก็พอรู้ ๆ กันอยู่แล้ว ในฐานะที่ผมเป็นลูกบ้านนอกคอกกนอย่างแท้จริง ผมว่าการสร้างสำนักทางการเมืองให้กับประชาชนชาวไร่ชาวนาง่ายกว่าให้กับนิสิตนักศึกษาส่วนมาก ยังมีอะไรให้ภูมิใจอีกหรือ สำหรับคำว่า “วีรชน” ในเมื่อนิสิตนักศึกษาบางคนกล่าวถึงวีรกรรม ๑๔ ตุลาคม ได้เป็นตุเป็นตะ เป็นคั้งเป็นแคว ในขณะที่ตัวเองไม่เคยไปร่วมเดินขบวนแม้แต่ครั้งเดียว “วีรชน” ที่เกือบจริงบางคน ก็ปล้ำเพื่อถึงวีรกรรมจนเกินจำเป็น และหลงใหลได้ปลื้มเสียจนลืมคิดถึงภัยอันตรายที่กำลังคืบเข้ามา ส่วนหนึ่งของความหายนะของนิสิตนักศึกษาไทย คือ สร้างอภิสิทธิ์ให้อยู่เหนือประชาชน โดยเอาคำว่าวีรชนมาเป็นม่านกันขวาง และนับวันแต่จะอยู่ห่างประชาชนออกมา คิดถึงความจริงข้อนี้แล้วก็น่าเป็นห่วง แต่ส่วนหนึ่งก็ยังพอมีหวังยังมีใช้หรือ บทเรียนจากเกาหลี คงไม่เกิดขึ้นในเมืองไทยกระมัง

ประยงค์ มูลสาร

คณะรัฐศาสตร์ รามคำแหง

แถลงการณ์ร่วมของ สมาคมนักเรียนไทยในรัฐเยอรมัน และสมาคมนักเรียนไทยในประเทศฝรั่งเศส

คณะนักเรียนไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และในประเทศฝรั่งเศส ได้ร่วมกันสัมมนาในหัวข้อเรื่อง “ประเทศไทยกับสาเหตุของความด้อยพัฒนา” ณ เมืองไฮเดลแบร์ก ประเทศเยอรมันนี้ ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

จากการสัมมนาตามหัวข้อเรื่อง ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่ได้เห็นพ้องต้องกันว่า สาเหตุที่แท้จริงของความด้อยพัฒนาในประเทศไทยนั้น คือ

๑. การใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

๒. การเข้ามาของระบบจักรวรรดินิยม อันเป็นผลจากการขยายอำนาจของประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้การประกอบและเกื้อกูลกัน ระหว่างสาเหตุทั้งสองประการข้างต้น ยังผลให้ประเทศไทยตกอยู่ในสภาพด้อยพัฒนายิ่งขึ้น

ฉะนั้นเพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากสภาพด้อยพัฒนา ที่ประชุมจึงเสนอข้อแก้ไขดังต่อไปนี้

๑. จัดระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม โดยใช้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมแทน

๒.ต่อต้านการแทรกแซงในรูปจักรวรรดินิยมของประเทศมหาอำนาจ

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้เห็นพ้องต้องกันอีกว่า ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมให้การส่งเสริมและสนับสนุน การกลับมายึดอำนาจของฝ่ายเผด็จการ อันเป็นอันตรายที่จะเกิดขึ้น จึงใคร่ขอให้ประชาชนชาวไทยตระหนักถึงความจริงข้อนี้ และเผยแพร่ให้เป็นที่ทราบต่อไปโดยทั่วกัน

สมาคมนักเรียนไทยในรัฐเยอรมัน
สมาคมนักเรียนไทยในประเทศฝรั่งเศส

วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

เขียนที่ อำเภอภูคดาหาร
วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๗

เรื่อง ขอความเป็นธรรม

เรียน บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ สังคมศาสตร์ปริทัศน์

พวกข้าพเจ้าชาวเวียดนามอพยพ ซึ่งมีชื่อท้ายนี้ อาศัยอยู่ ตำบลภูคดาหาร อำเภอภูคดาหาร จังหวัดนครพนม กำลังมีความเดือดร้อน จึงขอร้องเรียนมายังท่านเพื่อขอความเป็นธรรมดังต่อไปนี้

จำเดิมครอบครัวของพวกข้าพเจ้าทั้งหลายมีถิ่นฐานอยู่ประเทศลาว เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๙ เกิดสงครามอินโดจีนพวกข้าพเจ้าจำต้องละทิ้งบ้านเรือนทรัพย์สิน อพยพหลบหนีสงครามมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารบนผืนแผ่นดินไทย ในลักษณะหนีร้อนมาพึ่งเย็น พวกข้าพเจ้าได้รับการช่วยเหลือ ความเห็นอกเห็นใจจากรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยในขณะนั้น และจากประชาชนชาวไทยผู้เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างดี ทั้งนี้พวกข้าพเจ้าคงจารึกพระคุณอย่างสูงสุดโดยไม่มีวันลืมเลือน ตั้งแต่อพยพข้ามมาพวกข้าพเจ้าได้เคารพต่อกฎหมายและประเพณีของบ้านเมือง ช่วยกันทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต และขยันหมั่นเพียรเพื่อไม่ให้เป็นการแก่รัฐบาล และมีผลร่วมในการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ทั้งนี้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและมีใจเป็นธรรมย่อมทราบดี

ต่อมาเมื่อปี ๒๕๐๒ สภาภาษาชาวไทยในฐานะตัวแทนของรัฐบาลไทยและสภาภาษาชาวเวียดนาม ในฐานะตัวแทนของรัฐบาลเวียดนามสาธารณรัฐประชาธิปไตย ได้เจรจาตกลงทำสัญญาเกี่ยวกับการดำเนินการอพยพชาวเวียดนามกลับปีละ ๓ ครั้งอย่างถาวร ประเทศพม่า ในสัญญาได้ระบุไว้ตอนหนึ่งว่า รัฐบาลไทยจะอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพและการเคลื่อนย้ายไปมาเพื่อสะดวกในการเตรียมการอพยพกลับ

จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ สงครามอินโดจีนได้อุบัติขึ้นใหม่ การอพยพกลับต้องชะงักลงชั่วคราว และในระหว่างการอพยพต้องชะงักลงนั้น สภาภาษาทั้ง ๒ ฝ่ายได้มีการบันทึก การประชุมเพิ่มเติม มีข้อความตอนหนึ่งว่า ในระหว่างรอการอพยพกลับ ชาวเวียดนามจะได้รับการปฏิบัติเหมือนในระหว่างที่มีการอพยพและจะมีการช่วยเหลือที่จำเป็น

ต่อมาถึงปี ๒๕๐๗ พวกข้าพเจ้าชาวเวียดนามได้รับความเดือดร้อน ดังนี้

- มีการจับกุมโดยไม่มีหลักฐานความผิดและถูกคุมขังโดยไม่มีกำหนด และไม่ได้รับการพิจารณาตัดสินตามขบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้มีการบังคับส่งตัวชาวเวียดนามจำนวนหนึ่งมอบให้รัฐบาลไซ่ง่อนซึ่งเป็นฝ่ายปรปักษ์ และในสถานะที่ไซ่ง่อนกำลังร้อนระอุด้วยเพลิงสงครามรุนแรงดุเดือดยิ่ง
- มีการฆาตกรรมชาวเวียดนามอย่างอุกอาจ แต่คนร้ายไม่เคยถูกจับตัวมาลงโทษตามกฎหมาย

การโยกย้ายที่อยู่หรือการเดินทางออกนอกเขตในกรณีที่เป็น เช่น ไปรักษาโรค ไปซื้อของ การ
ครองชีพ ไปเยี่ยมเยียนหรือพยาบาลพ่อแม่ญาติพี่น้องคราวเจ็บป่วยถึงแก่กรรม หรือไปในงาน
แต่งงาน ไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามประเพณี ฯลฯ เหล่านี้ไม่ได้รับความสะดวก เนื่อง
จากระเบียบปฏิบัติของทางการที่กำหนดไว้เข้มงวดมาก เช่น ถ้าออกนอกเขตจังหวัด ชาวเวียดนาม
ต้องยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่อำเภอ ทางอำเภอต้องส่งต่อตามลำดับชั้นจนถึงกระทรวง และรอ
กระทรวงอนุมัติแล้วก็ผ่านมาทางจังหวัด อำเภอ กว่าจะถึงตัวผู้รอกินเวลาเป็นเดือนๆ บางทีก็เงียบ
หายไป จะมีน้อยรายที่ได้รับการเห็นอกเห็นใจจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ แต่ก็ต้องรอนานถึง ๒
อาทิตย์ก็มี ในบางรายมีความจำเป็นรีบด่วน สุจริตที่จะรอกการอนุญาต เมื่อออกนอกเขตก็ถูกจับ
ลงโทษรุนแรง เช่น ถูกส่งตัวไปคุมขังโดยไม่มีกำหนด ดังมีจำนวนนับร้อยกว่าคนในขณะนี้ถูกคุม
ขังอยู่ลาดับัวขาวเป็นเวลา ๒-๓ ปีแล้ว

อุปสรรคต่างๆ ดังที่เรียนมาได้ก่อให้เกิดความเสียหาย ความเดือดร้อนไปทั่ว และต่อการครอง
ชีพผิดเคืองนับวันยิ่งบีบรัดการหาเลี้ยงชีพยิ่งแล้ว ความยุ่งยากที่กำลังได้รับอยู่ยิ่งก่อให้เกิดความทุกข์
ร้อน และทรมานจิตใจเป็นอย่างยิ่ง

พวกข้าพเจ้าได้ทราบว่าเป็นฐานะที่หนังสือพิมพ์ของท่านเป็นปากเสียงของประชาชน และยืน
หยัดอยู่ข้างประชาชน พวกข้าพเจ้าจึงร้องเรียนมายังท่านและเต็มไปด้วยความหวังอย่างเปี่ยมล้นที่
ท่านจะให้ความช่วยเหลือแก่พวกข้าพเจ้า โดยการร้องขอต่อรัฐบาลไทย ได้โปรดพิจารณาให้ความ
เป็นธรรมแก่พวกข้าพเจ้าดังนี้ คือ

๑. ขอได้โปรดอำนวยความสะดวกในการเดินทางออกนอกเขตเพื่อประกอบธุรกิจจำเป็นดัง
กล่าวและขอ อนุญาตท่านได้โปรดกรุณามอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุมัติในกรณี
ออกนอกเขตจังหวัด และเจ้าหน้าที่อำเภอเป็นผู้อนุมัติในกรณีออกนอกเขตอำเภอ
๒. ขอได้โปรดนำตัวชาวเวียดนามที่ถูกส่งให้ทางการไซ่ง่อนเมื่อปี ๒๕๑๐ กลับสู่ครอบครัว
และชาวเวียดนามที่ถูกคุมขังอยู่ลาดับัวขาว เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้เตรียมตัวอพยพกลับ

ขอได้รับการขอบพระคุณจากพวกข้าพเจ้าเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ยื่นคำร้อง

(ลงชื่อ)

Nguyễn Văn Viên
Nguyễn Thị Hằng
Võ Thị Châu

Nguyễn Văn Bân
Nguyễn Hoàng
Đỗ Thị Lai
Nguyễn Thị (Sở)
Lão Huy Con
Đào Thị Thôn
Trần Thị Oanh
Phạm Ngọc Dung
Dương Thị Hải
Phạm Thị Bình
Phạm Thị Chuyết
Phạm Thị Hoa
Phạm Văn Khai
Lê Văn Hòa
Nguyễn Thị Huệ
Trần Thị Hằng
Lương Thị Dục
Phạm Văn Phúc
Trần Đức Hộ
Trần Đình Việt
Lê Văn Đình Phi
Trần Đình Phương
Lê Thị Tuyết
Dương Văn
Dương Văn Bân
Dương Thị Lan

Dương Văn Khanh
Dương Văn E (Khai)
Dương Văn Bình
Dương Văn Lợi
Nguyễn Thị Liên
Nguyễn Thị Ngọc
Trần Thị Quý
Nguyễn Văn Đức
Nguyễn Thị M
Nguyễn Văn Sa
Nguyễn Văn Dũng

Dương Thị Gai
Dương Thị Thảo
Hoàng Thị Ngọc
Nguyễn Thị Em

Hồ Văn Lộc
Dương Thị Thế
Hồ Văn Học
Hòa Thị Học
Hồ Văn Hoàng
Hồng Văn Thuận
Dương Văn Quý
Dương Văn Thuận
Dương Thị Lan

ngũ

Nguyễn Mub

Trần chi muan

Nguyễn v vật

Nguyễn v trung

Ng thi ngoe

Lê văn Duy

Nguyễn chi cun

Lê thi emang

Nguyễn thi van

Thân thi vov thân Nguyễn

Lê văn Bho Lê Hien

Hồ x. Châu

Hồ Thi Đào

Hồ Xuân đời

Hồ kh nhỏ

Binh

Hồ - Văn - Chin

Hồ thi Nhũ

HOANG Tâm

Đu dang van

Nguyễn Tô hi

Lê thi Cúc

Pham thi Tô Hoi

Lê Văn Chic

Nguyễn thi Lan

Nguyễn thi Cáp

Nguyễn thi Cáp

Lê Hien

Lê văn ngo

Tân Thuc

trần Duyen

Nguyễn Tuyết

Nguyễn Đức

Châu con

เราผ่านมาแล้วหกเดือน

นับจากวันที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลชั่วคราว ภายหลัง “เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖” จนครบ ๖ เดือนเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ศกนั้น เหตุการณ์บ้านเมืองก็ได้คลี่คลายและเปลี่ยนแปลงไปหลายเรื่อง ปัญหาเศรษฐกิจที่แอบแฝงอยู่มานานในสังคมไทย เมื่อถูกกระทบจากวิกฤติการณ์น้ำมันจากต่างประเทศก็ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น จนทำให้ภาวะค่าครองชีพของประชาชนต้องเพิ่มสูงขึ้นในระยะเวลาอันรวดเร็ว จนอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาเรื่องปากท้องของประชาชนจะเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดสำหรับรัฐบาลชั่วคราวชุดนี้

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเฉพาะหน้าทางการเมืองอีกด้วยกล่าวคือ รัฐบาลเองและรวมทั้งปัญญาชนชั้นนำต่างมีความรู้สึกร่วมกัน ว่าช่วงระยะดังกล่าวนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันประคับประคองรัฐบาลพลเรือน (ส่วนใหญ่) ให้สามารถบริหารราชการอยู่ได้ตลอดรอดฝั่งโดยไม่ถูกโค่นล้มไปเสียก่อน หลายคนรู้สึกว่าการะยะเวลาอันสั้นนี้ รัฐบาลชั่วคราวคงจะทำอะไรไม่ได้เต็มที่ตามความต้องการ เพราะนอกจากปัญหาจะกองสุมกันเหมือนดินพอกหางหมูมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลก่อนๆ นี้แล้ว ก็ยังมีปัญหาประสิทธิภาพของกลไกราชการซึ่งไร้ประสิทธิภาพมานานแล้วอีกเหมือนกัน และใน ๖ เดือนที่ผ่านมา ก็คงพิสูจน์ให้เห็นข้อครหาถึงสมรรถภาพของหน่วยงานราชการบ้างแล้ว ตั้งแต่เรื่องการควบคุมราคาน้ำมัน และปัญหาเรื่องข้าวโดยไม่ต้องเอ่ยถึงปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นแล้วไม่มีใครสามารถเข้ามาจัดการแก้ไข หรือให้ความกระจ่างได้ เช่น กรณีบ้านนาทราย ปัญหาการขึ้นค่าไฟฟ้าและปัญหาอคคอดกระ เป็นต้น

ท่ามกลางสภาวะการณ์เช่นนี้ รัฐบาลและผู้สนใจกับท่วงโยในอนาคตของบ้านเมืองจึงต้องหันมาให้ความสนใจกับปัญหาเฉพาะหน้ากันมากขึ้น ความสนใจนี้ส่วนหนึ่งอาจเกิดมาจากความรู้สึกไม่มั่นใจในความมั่นคงของตนเองในอนาคตด้วย เพราะนอกจากจะมีปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองรื้อยแปดแล้ว ตลอดเวลา ยังมี 'สงครามจิตวิทยา' อีกด้วย ซึ่งได้แก่การปล่อย 'ข่าวลือ' ในลักษณะต่างๆ นานา ในหลายกรณี ข่าวลือบางอันก็ไม่มีเค้ามูลของความเป็นจริงมากเท่าใดนัก แต่ในสภาพสังคมที่กลุ่มการเมืองสำคัญคือ คักคินา - นายทุน - ชุนศึก - และปัญญาชนปฏิกิริยายังสามารถอ้อมขมกกันได้ เพราะเห็นผลประโยชน์ร่วมกันอยู่ ข่าวลือต่างๆ นั้น ก็อาจมีมูลขึ้นมาเมื่อไรก็ได้

ระยะเวลา ๖ เดือนที่ผ่านมา นี้ จึงยังไม่อาจสรุปได้ว่ารัฐบาลไม่ได้กระทำสิ่งต่างๆ ไปเพื่อผลประโยชน์แท้จริงของประชาชน แต่ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ชั้นสูงรวมตลอดถึงสมาชิกสภานิติบัญญัติ (ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนบางคนเท่านั้น) ก็ได้สื่อแสดงออกไปในทิศทางที่สร้างความสงสัยให้แก่ประชาชนทั่วไป คนเหล่านี้ยังคงอ้างถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนอยู่เสมอไม่ว่าจะทำอะไร คนที่เคยกระทำตัวยิ่งกว่า 'ราดิคัล' ในสมัยก่อนเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม มาบัดนี้ กลับเป็น 'นักปฏิกิริยา' ยิ่งกว่าใครๆ หลายคนที่เคยเป็นนักวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลชุดแล้วๆ มา ปัจจุบันกลับเห็นว่าการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานหรือไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลนี้เป็นการทำลายความสามัคคีภายในชาติ ทำลายขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ หรือไปไกลถึงกับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทั้งใน ทางที่ชอบและไม่ชอบ พฤติกรรมและทัศนคติที่ตูดอยหลังเข้าคลองดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่ออนาคตของชาติปึกโดยของประชาชน ถ้าจะหวนกลับไปดูประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่ยุคสมัย ๒๔๔๐ ขึ้นมาซึ่งคณะทหารบกได้ยึดอำนาจการปกครองไว้ได้ทั้งหมด เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าฝ่ายพลเรือนไม่ว่าจะเป็นนักคิดหรือนักบริหารชั้นนำต่างๆ ล้วนแต่เป็นมันสมองและแขนงสำคัญของประเทศชาติมาโดยตลอด ความล้มเหลวของรัฐบาลทหารที่ผ่านมา นอกจากปัญหาการขัดแย้งภายในกันเองแล้ว ส่วนหนึ่งคงจะได้แก่การที่มีแต่นักวิชาการประเภทเห็นประโยชน์ของตนและพวกสำคัญกว่าประชาชนห้อมล้อมอยู่ทำนองเดียวกับชนชั้นที่ในราชสำนักจีนก่อนการปฏิวัติใหญ่นั่นเอง

ระยะ ๖ เดือนที่ผ่านมา น่าจะทำให้เราตระหนักได้ว่า กลุ่มคนที่จะขึ้นมาบริหารประเทศโดยมีจุดหมายในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบริสุทธิ์ใจได้นั้น มิใช่แต่เพียงรัฐบาลทหารดังเช่นในอดีตเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว แต่ปัญญาชนหรือนักบริหารระดับสูงทั้งหลายเองก็คงไม่แตกต่างในเนื้อหาเต็มเท่าใดนัก ทั้งนี้ก็เพราะลึกลงไปในจิตสำนึกของกลุ่มคนดังกล่าวก็คงยังอยู่ห่างไกลจากประชาชนมาก ไม่ว่าจะรูปแบบภายนอกจะเป็นไปเพื่อประชาชนมากเท่าไรก็ตาม ภาวเวลาคงจะพิสูจน์ให้เห็นถึงความเป็นจริงขั้นในที่สุด จึงได้แต่หวังดังคำพูดของใครคนหนึ่งว่า "วันหนึ่งคงจะถึงเวลาที่ดวงตะวันจะส่องสว่างเหนือเงาแผ่นดินของเสรีชนผู้ซึ่งจะไม่ยอมรับใครเป็นนายอีกต่อไป ยกเว้นเหตุผลของเขาเท่านั้น เมื่อนั้นพวกทรราชและทาสกับเครื่องมืออันโง่เขลาและปลิ้นปล้อนจะไม่มีที่ให้อยู่อีกต่อไป นอกจากในประวัติศาสตร์หรือบนเวทีละครเท่านั้น"

ร้อยกรอง

แลสุแลกรรมกร
ไหลบ่ากลอนจนลู่หลัง
เหงอกหยดมันหยาดหลัง
ไหลตะถั่งเคล้าคลุกดิน
เลือดเนื้อแรงถาม
กระดุกห่มเนื้อจำคน
กตก่อนเกลือกกัน
เหงอไหลรินรสเค็มปรา

ชวตทบทดม
มิใช่ต้มอันไรค่า
เป็นทรพยอันคณา
สร้างโลกหล้าให้วิไล

แต่กฎอันกตข
มอขาวทสาวเอาได้
ตัวรอดเป็นยอดใคร
อ้างมาใช้การบ้จา

แวงตาสเหล็กนิล
มหรือสนหวังข้างหน้า
ทนใจกายทันตา
ไซ้ข่าจะยอมใคร

จงกู่ตะโกนก้อง
จงเรียกร้องความเป็นไทย
ปลัดทุกข์ที่สมใจ
ทงทุกข์กายที่ถูกรัง

กรรมกร

รวี โคมพระจันทร์

ปลาหุบกับปลาเล็ก

ผีเข้าผีออก : ฐานทัพอเมริกาอีกครั้ง

ถ้าสหรัฐเป็นเพื่อนของไทยอย่างแท้จริงแล้ว สหรัฐก็ควรถอนกำลังรบของตนออกจากไทย เจ้าหน้าที่ชั้นสูงของรัฐบาลไทยกล่าวเมื่อเร็ว ๆ นี้ คำพูดเช่นนี้ของเจ้าหน้าที่รัฐบาลไทยหากพูดขึ้นเมื่อสามปีหรือห้าปีที่แล้ว ผู้ฟังคงจะต้องลงความเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของรัฐบาลไทยคนนั้นถ้าไม่บ้าก็คงบ๊อง แต่นับจากที่ได้มีการลงนามในสัญญาหยุดยิงที่ปารีส ระหว่างคู่สงครามเวียดนามตั้งแต่ปี ๑๙๗๓ และนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในประเทศไทย จากรัฐบาลทหารมาเป็นรัฐบาลพระราชทาน โดยมีพลเรือเอกเป็นหัวหน้ารัฐบาล ท่าทีของไทยต่อกำลังรบของสหรัฐก็เริ่มมีการขยับขยายมากขึ้นและชัดเจน โดยเฉพาะท่าทีของฝ่ายพลเรือน ซึ่งเริ่มพูดถึงการหาทางติดต่อเจรจากับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (เวียดนามเหนือ) ซึ่งข้อแม้ในการเจรจาของฝ่ายสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามก็คือปัญหาฐานทัพสหรัฐในประเทศไทยที่ยังทำท่าคุกคามอธิปไตยของเขาอยู่ ข้อแม้นี้ทางฝ่ายไทยโดยการเปิดเผยของนายถนัด คอมันตร์ ถือเป็นข้อแม้ที่ “กลุ่มอำนาจ” ในคณะรัฐบาลไม่

สามารถยอมรับได้^๑ ถึงแม้ว่านายถนัดจะได้
เอ่ยนามหรืออาชีพของ “กลุ่มอำนาจ” แต่ผู้
สังเกตการณ์โดยทั่วไปเดากันว่า คงได้แก่กลุ่ม
ทหารของไทยเป็นแน่ อย่างไรก็ตาม ทางฝ่าย
พลเรือนคือกระทรวงการต่างประเทศได้พยายาม
แสดงท่าทีที่จะต้องการเจรจากับฮานอย โดยพูด
ถึงนโยบายต่างประเทศของไทยที่ต้องการเป็นมิตร
กับทุกประเทศ ถึงแม้ประเทศนั้นจะมีระบบการ
เมืองแตกต่างกับระบบการเมืองของไทยก็ตาม^๒
ท่าทีเช่นนี้เป็นท่าทีซึ่งเริ่มเปิดเผยความเห็นของ
กระทรวงการต่างประเทศไทยต่อฮานอยอย่างเป็นทางการ
หลังจากที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
ต่างประเทศไทยในรัฐบาลชุดที่แล้วและปัจจุบัน
ได้หาทางติดต่อกับฮานอย หากแต่ไม่เป็นผล
สำเร็จ เพราะท่าทีเช่นนี้แทบจะไม่มีหมาย
อย่างใด ในเมื่ออนาคตของการใช้ฐานทัพไทย
โดยสหรัฐยังไม่กระจ่างแจ้ง ว่าไทยมีนโยบาย
ใหม่หรือไม่หลังจากการเปลี่ยนรัฐบาล ๑๔ ตุลา
คม ในการให้สัมภาษณ์*สังคมศาสตร์ปริทัศน์*
ครั้งที่แล้ว รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศไทย
ได้กล่าวถึง หากสหรัฐจะทำการทิ้งระเบิดในเวียดนาม
อีก ว่า “เรื่องนี้เมื่อมาตั้งแล้ว เขาทำ
การติดต่อกันระหว่างทหารต่อทหาร แต่หากว่า
จะเกิดขึ้นอีกก็ต้องมีการพิจารณากัน โดย

เฉพาะอย่างยิ่งจะต้องถึงระดับรัฐบาล จะต้อง
มีการหารือกันแน่ จะทักท้วงไปบอมบ์ไม่ได้
ก่อนหน้านั้นจะทำอย่างไรมาก็ตาม ต่อไปนี้เราจะ
ไม่ยอมเป็นอันขาด แล้วก็ผมจะเรียนได้อย่าง
หนึ่งว่า เพราะว่าเราเองนั้นไม่มีเจตนาที่จะเห็น
การสร้างศึกสงครามกันอีกต่อไป ดังนั้นเราจึง
ได้หาทางทำให้เวียดนามเหนือเข้าใจว่า เรา
ต้องการให้ทุกอย่างยุติลง”^๓

แน่ที่เดียวการบอกท่าทีของรัฐบาลไทยต่อการ
ใช้ฐานทัพสหรัฐ โดยรัฐมนตรีต่างประเทศ ได้
แสดงว่าวิธีการใช้ฐานทัพเมื่อก่อนนี้ไม่มีการหารือ
กับรัฐบาลมาก่อนเลย ดังนั้นถ้ามีการเริ่มทิ้ง
ระเบิดใหม่ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทย
ก่อน ซึ่งดูประหนึ่งว่ารัฐบาลไทยนั้นต้องการจะ
แสดงท่าทีให้ฮานอยเข้าใจว่า ไทยจะไม่ยินยอม
ให้สหรัฐใช้ฐานทัพไทยไปบิ่นทิ้งระเบิดเวียดนาม
หากไทยกับเวียดนามเหนือสามารถมีการติดต่อกัน
ได้ แต่ขณะเดียวกันคำให้สัมภาษณ์ของรัฐมนตรี
ต่างประเทศไทยก็สามารถแปลความหมายได้ว่า
ไทยเองอาจจะอนุญาตให้สหรัฐทำการทิ้งระเบิดอีก
ก็ได้ หรือจะแปลไปในเชิงความจริงของการเมือง
ภายในไทยเองก็อาจได้ความว่า กระทรวงต่าง
ประเทศไทยตามความจริงไม่ใช่ “กลุ่มอิทธิพล”
ตามที่นายถนัดกล่าวถึง ดังนั้นจึงไม่สามารถให้

๑. *The Nation* ๑๗/๔/๗๔

๒. บันทึกสุนทรพจน์ รัฐมนตรีต่างประเทศไทย โรงแรมโอเรียนเต็ล ๑๖/๑/๗๔

๓. *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* เมษายน ๒๕๑๗ หน้า ๑๖

ความเห็นที่มีน้ำหนักแท้จริงได้ หนึ่ง แหล่งข่าว
ที่ใกล้ชิดกับนโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยเวียดนาม ได้กล่าวถึงบทสัมภาษณ์
ว่า “หากรัฐบาลไทยพูดเช่นนั้นจริง ก็นับว่า
รัฐบาลไทยกำลังเคลื่อนไปในแนวทางที่ถูกต้อง”
(เข้าใจว่าแหล่งข่าวคงหมายถึงแนวทางที่จะก่อให้เกิด
เกิดการเจรจาระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชา
ธิปไตยเวียดนาม เป็นที่น่าสังเกตว่าแหล่งข่าว
เองก็ไม่ได้พูดให้ชัดเช่นกัน ว่าการเจรจาระหว่าง
ไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามกำลัง
จะเป็นความจริงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ย่อมเข้าใจได้
โดยง่ายว่า เนื่องจากทางไทยเองยังมิได้แสดงท่าที
จริงจังและยังมิได้พูดลงไปให้ชัดว่าไทยจะไม่ยอม
ให้สหรัฐใช้ฐานทัพในไทยคุกคามอธิปไตยของ
เวียดนาม น่าสังเกตต่อไปอีกว่า เมื่อเร็วๆ นี้
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ
และที่ปรึกษากิจการต่างประเทศ ได้พูดเกือบเป็น
เสียงเดียวกันว่า ไทยต้องการติดต่อกับสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยเวียดนาม แต่ก็ได้บอกว่าจะเอา
อย่างไรแน่กับข้อแม้เรื่องฐานทัพดังกล่าวของทาง
ซานออย ฝ่ายทหารของไทยนั้นจนถึงเวลาที่เขียน
นี้ก็ทำได้กล่าวถึงการติดต่อเจรจากับซานออยไม่ หักๆ
ที่ฝ่ายทหารเป็นกลุ่มอำนาจแท้จริงในเรื่องนี้

ทางสหรัฐนั้นย่อมรู้ว่าการใช้ฐานทัพไทยต่อ

ไปเป็นการตัดอำนาจการต่อรองทางการทูตของ
ไทยกับซานออย แต่สหรัฐเองก็ไม่มีท่าทีว่าจะถอน
กำลังรบของตนทั้งหมดออกจากไทยแต่อย่างใด ถึง
แม้เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ศกนี้ ทางไทยและ
สหรัฐจะได้ประกาศว่ามีการลดกำลังรบของสหรัฐ
ทั้งกำลังคนและกำลังเครื่องบิน ทั้งทางยุทธศาสตร์
และยุทธวิธีลงก็ตาม^๔ แต่นั่นก็มิได้หมายความว่า
กำลังรบที่เหลืออยู่จะออกไปเมื่อใดแน่ และ
กำลังที่เหลืออยู่ก็เหลือพอที่จะทำการรบต่อไปได้
ทั้งนี้การตกลงในรายละเอียดนั้น เจ้าหน้าที่กระทรวง
ต่างประเทศไทยได้ออกตัวว่า ตนไม่มีหน้าที่
ในเรื่องนี้แต่เป็นเรื่องที่ฝ่ายทหารจะเจรจากันต่อไป
เอกอัครราชทูตสหรัฐเองเมื่อผู้สื่อข่าวต่างประเทศ
คนหนึ่งถามถึงวันเวลาแน่นอน ว่าสหรัฐจะ
ถอนกำลังรบของตนออกจากไทยเมื่อใดแน่ เอก
อัครราชทูตคินเนอร์ก็ปฏิเสธที่จะตอบคำถามนั้น^๕
ทุกครั้งที่เอกอัครราชทูตผู้สื่อข่าวสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว
เรื่องการทิ้งระเบิดอินโดจีนอีก เขามักจะให้คำ
อธิบายว่า หากท่านเป็นนักยุทธศาสตร์ของซานออย
ท่านย่อมรู้ว่าถ้าจะทำการรบในเวียดนามได้อีก
สหรัฐจะทำการทิ้งระเบิด เมื่อเป็นเช่นนั้นท่านจะ
ทำอย่างไร น่าสังเกตว่าก่อนหน้าที่เอกอัครราชทูต
ผู้สื่อข่าวจะให้สัมภาษณ์ต่อหนังสือพิมพ์อริบัตย์ของศูนย์
กลางนิสิตนักศึกษาในเรียงเดียวกันนี้ รัฐมนตรี

๔. ข่าวสารนิเทศ ๒๕/๓/๗๔

๕. *Far Eastern Economic Review* ๘/๓/๗๔

กลาโหมของสหรัฐ นายชเลสสินเจอร์ ได้กล่าวไว้เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๕ ว่าสหรัฐอาจจะทำการทิ้งระเบิดในอินโดจีน^๖

ในขณะที่รัฐมนตรีต่างประเทศไทยให้สัมภาษณ์แก่ผู้เขียนว่า ไทยเห็นว่าเรื่องฐานทัพต่างๆ ที่สหรัฐใช้ในไทยนั้นจะต้องหมดไปในที่สุด แต่เจ้าหน้าที่ชั้นสูงของกระทรวงกลาโหมสหรัฐกลับให้สัมภาษณ์เมื่อเร็วๆ นี้กับผู้สื่อข่าว *นิตยสารไทม์* ว่า “บางครั้งรัฐบาลเหล่านี้ (ไทยและญี่ปุ่น) บอกกับประชาชนของเขาว่าต้องการจะเห็นกองกำลังรบของอเมริกาถอนออกจากประเทศ แต่เวลารัฐบาลเหล่านี้พูดกับเรานั้นเป็นคนละเรื่องกับที่บอกประชาชนของเขา”^๗ คำให้สัมภาษณ์ที่ขัดกันนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร หากจะเดา ก็เดาว่าก็ต้องตั้งสมมุติฐานหลายข้อคือ ๑) ผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ฝ่ายไทยก็ฝ่ายอเมริกัน ที่ไม่ยอมพูดความจริงกับประชาชน หรือในก้นหนังสือพิมพ์ ๒) เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐบาลสหรัฐโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่กระทรวงกลาโหมสหรัฐ เมื่ออ้างถึง “รัฐบาล” ก็คงหมายถึงรัฐบาลส่วนที่เป็น “กลุ่มอิทธิพล” ๓) ทั้งรัฐบาลอเมริกันและรัฐบาลไทยรวมกันโกหกประชาชน (นี่คือขั้นจะรุนแรงหน่อย) ๔) รัฐบาลไทย “กลุ่มไม่มีอำนาจ” ไม่รู้จริงๆ ว่ากลุ่มมีอำนาจนั้นได้ไปตกปากตกคำ

กับฝ่ายรัฐบาลอเมริกันไว้ว่าอย่างไร สำหรับข้อ ๔ นี้ เป็นไปได้มากกว่าข้ออื่น ๆ จะสังเกตได้จากความจริงที่ว่าเมื่อเร็ว ๆ นี้เจ้าหน้าที่กระทรวงกลาโหมสหรัฐได้แถลงว่า อาจจะใช้เครื่องบิน บี ๕๒ จากอยู่ตะเภ่าทำการบินตรวจการในน่านน้ำมหาสมุทรอินเดีย พื้นที่ที่มีรายงานค่าแสดงของฝ่ายอเมริกัน โฆษกกระทรวงการต่างประเทศไทยก็ตอกกลับทันควันเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๕ “ในการปฏิบัติการทางอากาศของกองบินสหรัฐในประเทศไทยจะกระทำไม่ได้ก็ต่อเมื่อทางรัฐบาลสหรัฐได้ปรึกษารัฐบาลไทยและได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยเสียก่อน” “ทั้งนี้ยังมีข่าวเพิ่มเติมอีกว่าทางกระทรวงต่างประเทศไทยยังได้แจ้งให้สถานทูตสหรัฐ อธิบายค่าแสดงเรื่องการใช้บี ๕๒ ออกลาดตระเวนในมหาสมุทรอินเดียดังกล่าวด้วย”^๘ นี่มันอะไรกันนี้

โดยทั่วไปแล้ว รัฐบาลสหรัฐไม่อ้างถึงขนาดที่จะใช้ดินแดนของประเทศไทยโดยไม่บอกกล่าวกันก่อน โดยเฉพาะด้วยความจริงที่ว่าตั้งแต่ร่วมมือทำสงครามอินโดจีนกันมานั้น รัฐบาลไทยที่แล้ว ๆ มาไม่เคยขัดใจสหรัฐเลย เป็นไปได้ไหมว่ารัฐบาลสหรัฐได้ทำการตกลงกับรัฐบาลไทยชุดที่แล้ว ว่าการใช้ฐานทัพไทยไม่จำเป็นเสมอไปที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสงครามอินโด

๖. หน้า ๖ *Nation* ๘/๑/๖๕ อ้างข่าว UPI
๗. *The New York Times* ๒/๓/๖๕
๘. *The Nation* ๒๕/๓/๖๕

จีน ดังที่โฆษกกระทรวงต่างประเทศของไทย คนปัจจุบันอ้างถึง^๕ ผู้เขียนเห็นว่าเป็นไปได้เมื่อ เดือนตุลาคม ปี ๑๙๗๒ นายพลเรือเอก แมคเคน อดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุดภาคพื้นปาซิฟิก ซึ่ง ในขณะที่ให้สัมภาษณ์นั้นเป็นที่ปรึกษาการปฏิบัติการทางกำลังทะเลของกระทรวงกลาโหมสหรัฐ และได้ให้ความเห็นต่อคำถามที่ว่า หากมีการตกลงที่จะยุติสงครามเวียดนามแล้ว ทางสหรัฐ ควรที่จะใช้ฐานทัพในไทยอีกต่อไปหรือไม่ นายพลเรือเอกแมคเคนตอบอย่างน่าสนใจว่า “ครับ เราจำเป็นต้องหาทางใช้ฐานทัพดังกล่าวต่อไป ตามที่ผมได้พูดแล้วว่า ถึงแม้จะมีการยุติสงคราม ระหว่างเวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้ แต่นั่น ไม่ได้หมายความว่าสงครามในที่อื่น ๆ ของเอเชีย อากาศเนี่ยจะยุติลง ยกตัวอย่างเช่น ทางเหนือและ ทางอีสานของไทย คอมมิวนิสต์กำลังมีการเคลื่อนไหว สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือประเทศไทย เพราะ ถ้าหากไทยตกเป็นของคอมมิวนิสต์แล้ว ทั้งเอเชีย อากาศเนี่ย (แหลม) ก็จะต้องไปด้วย ไทยเป็นหลักเอก ของภูมิภาคนี้ ซึ่งเราก็ไม่ควรที่จะยกเลิกบทบาท ของเราในฐานะมหาอำนาจฝ่ายย่านปาซิฟิก”^๖ ความเห็นเช่นนั้นไม่ใช่ นายพลเรือเอกแมคเคนจะ มีความเห็นดังกล่าวเพียงคนเดียว เมื่อเดือน มกราคมศกนี้ หนังสือกองทัพอากาศของกองทัพ

อากาศสหรัฐ ผู้บัญชาการกองบินยุทธศาสตร์แห่ง สหรัฐได้ออกความเห็นที่ “ปัญหาของเราใน เอเชียอากาศเนี่ยนั้นไม่ใช่เราจะมีการล่าเท้าเติม ในภูมิภาคนั้นหรือไม่ เพราะในปัจจุบันเรามี ความสามารถพอที่จะยกพลกลับไปประจำการใหม่ ได้ภายใน ๗๒ ชั่วโมง (ฐานทัพที่มีอยู่แล้วควร จะเปิดต่อไป ในลักษณะของฐานทัพที่สามารถ ปรับให้ใช้การได้ทันทีในอนาคต)” ความเห็น เช่นนี้เมื่อเรามองดูจะเห็นว่าสหรัฐไม่เพียงแต่จะ ใช้ฐานทัพในไทยเพื่อทำสงครามในอินโดจีนเท่า นั้น หากแต่เป็นเวลานานมาแล้วที่สหรัฐได้มอง ฐานะของฐานทัพดังกล่าวว่ามีบทบาท กล่าวคือ *หนึ่ง* เพื่อทำสงครามในอินโดจีน และ *สอง* เพื่อฐานทัพทางยุทธศาสตร์ เพื่อรับใช้นโยบาย ทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐต่อไป

อันที่จริงในปัจจุบันนี้ อู่ตะเภาก็เป็นฐานทัพ ที่สหรัฐใช้เกี่ยวข้องกับการสร้างฐานทัพเรือของ สหรัฐบนเกาะ *เดอโกกาเซีย* อยู่แล้ว หนังสือพิมพ์ *วอชิงตันโพสต์* ฉบับวันที่ ๓๑ มีนาคมศกนี้ รายงานว่า “*อู่ตะเภาเป็นจุดส่งเสบียงและสิ่ง อื่น ๆ แก่ฐานทัพสหรัฐ อังกฤษที่เกาะเดอโกกาเซีย ซึ่งกำลังมีการก่อสร้างฐานทัพอยู่* ปัจจุบัน *อู่ตะเภาเป็นสนามบินที่มีเครื่องบินสปาย U-2 ใช้ลงหลังจากการปฏิบัติงานลับเวลากลาง*

๕. เพ็งอ้าง

๖. U.S. News & World Report ๒๓/๖/๑๙๗๒

เมื่อวิทยาไม่ใช้กรงกบ

ความยากตีมีจน

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม

ปัจจุบัน ความยากตีมีจน หรือความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมนี้ ได้กลายเป็นปัญหา และเป็นทีกล่าวขวัญกันอยู่เสมอ ความเดือนร้อนและความไม่สงบต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นล้วนแต่มีพื้นฐานมาจากความไม่เสมอภาคและความแตกต่างในฐานะทางเศรษฐกิจของคนภายในสังคมแทบทั้งสิ้น ความสงบสุขภายในสังคมย่อมจะเกิดขึ้นได้ยาก ถ้าหากปัญหาความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในฐานะความเป็นอยู่ และความอยุติธรรมของสังคมยังมี ได้ถูกขจัดหรือผ่อนปรนลงจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

บทความนี้ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีหรือทุนนิยมโดยจะกล่าวถึงลักษณะและพฤติกรรมทั่วไปของกลไกเศรษฐกิจและคนในสังคมซึ่งจะแยกพิจารณาดังนี้

๑. ความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ในสังคมนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ๒. ทำไมระบบเศรษฐกิจแบบเสรีจึงก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ ๓. ช่วงของความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมจะมีทางยุติได้หรือไม่ ๔. ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมอย่างไร

* บทความนี้ต่อเนื่องกับบทความของผู้เขียน เรื่อง “ระดับรายได้ในระบบเศรษฐกิจแบบทุน” ซึ่งลงพิมพ์ใน วารสารธรรมศาสตร์, ฉบับปีที่ ๑ เล่มที่ ๑ (มิถุนายน - ตุลาคม) ๒๕๑๖

“

หวังฟ้าเปิดกว้างทางใหม่
กู่จะฝ่าข้ามไปอย่างไม่เกรง

”

๑. ความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ในสังคมนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร

ความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่หรือความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจของคนในสังคมนั้น มีมูลฐานมาจาก “ส่วนเกิน” ที่เกิดจากการผลิตของสังคม และมีได้ถูกแจกจ่ายแก่คนในสังคมอย่างเสมอภาค คนที่สามารถทำการผลิตจนก่อให้เกิด “ส่วนเกิน” ได้มากหรือสามารถช่วงชิงได้มากก็ย่อมจะสามารถมีความเป็นอยู่ดีกว่าคนที่ผลิตได้น้อย “ส่วนเกิน” ที่เราพูดถึงนี้หมายถึงผลิตผลหรือรายได้ที่แต่ละคนหรือแต่ละครอบครัวผลิตขึ้นและมีได้ถูกใช้ไป ในการบริโภคโดยทันทีหรือในระยะเวลานั้น “ส่วนเกิน” หรือ “การออม” ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้แต่ละคนที่เป็นเจ้าของสามารถใช้มันให้เป็นประโยชน์แก่ตน เช่น อาจจะใช้มาบำรุงบำเรอความสุขของตนและคนในครอบครัวมากยิ่งขึ้น หรืออาจจะใช้ลงทุนต่อเพื่อขยายการผลิต- โดยหวังที่จะได้รับผลตอบแทนมากยิ่งขึ้น

ถ้าหากภายในสังคมนั้นไม่สามารถผลิตจนทำให้เกิด “ส่วนเกิน” ได้แล้ว ความไม่เสมอภาคในทางเศรษฐกิจหรือความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในความเป็นอยู่ของคนอาจจะไม่เกิดขึ้น เพราะประชาชนทุกคนหรือแต่ละครอบครัวต่างก็สามารถทำมาหาได้พอเลี้ยงครอบครัวไปวันหนึ่งๆ เท่านั้น เมื่อ “ส่วนเกิน” ไม่เกิดขึ้นคนก็ไม่สามารถเอาวัดเอาเปรียบในการแข่งหรือช่วงชิง “ส่วนเกิน”

ที่เกิดจากการผลิตนั้น ทุกคนหรือทุกครอบครัวในสังคมนั้นก็จะมีฐานะความเป็นอยู่คล้าย ๆ กัน

แต่ในทางที่เป็นจริงแล้วทุกสังคมย่อมจะสามารถผลิต “ส่วนเกิน” ขึ้นได้เพียงแต่ว่าจะผลิตได้มากน้อยเพียงใดเท่านั้น ถ้าหากคนในสังคมไม่สามารถที่จะผลิต “ส่วนเกิน” ได้แล้ว สังคมนั้นก็จะดำรงอยู่ได้ยาก ทั้งนี้เพราะว่าสังคมนั้นจะขาดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และไม่สามารถสร้างสรรค์และป้องกันความเป็นเอกราชของสังคมหรือประเทศของตนไว้ได้ “ส่วนเกิน” ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นก็จะถูกนำไปใช้ในการทูลุงบำรุงบ้านเมืองหรือสังคมในลักษณะต่างๆ กัน จากส่วนเกินที่เราพูดถึงนี้อาจจะชี้ให้เห็นว่าทำไมในแต่ละสังคมหรือแต่ละประเทศจึงมีความเจริญก้าวหน้าแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าการที่สังคมหรือประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด หรือคนในสังคมนั้นจะมีความเป็นอยู่อย่างไรมันขึ้นกับว่าในสังคมนั้นสามารถผลิต “ส่วนเกิน” ได้มากน้อยเพียงใด และได้ถูกใช้ในทางใดบ้าง ถ้าเราลองเปรียบเทียบความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่ด้อยพัฒนา เราจะพบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศที่ด้อยพัฒนาต้องล้าหลังทางเศรษฐกิจนั้นก็เนื่องจากประเทศนั้นสามารถผลิต “ส่วนเกิน” ได้น้อย จึงขาดกำลังที่จะไปพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แต่ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ การที่ประเทศเหล่านั้นใช้ “ส่วน

เกิน” ที่มีอยู่น้อยนั้นไปในทางที่ผิด คือมิได้ใช้ส่วนเกินที่เกิน ขึ้นนั้นไปในทางที่จะขยายและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิตของตน ตรงกันข้ามกลับใช้ไปในทางที่ไม่ค่อยก่อให้เกิดผลประโยชน์ในการผลิตโดยตรง ตัวอย่างซึ่งพอจะเห็นได้จากสังคมโบราณก็คือ บิรามิด ในประเทศอียิปต์ หรือ กำแพงเมืองจีน หรือ สถาปัตยกรรมที่มีชื่อเสียงต่างๆ สิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลา แรงงาน และปัจจัยในการผลิตต่างๆ อย่างมากมาย เป็นการใช้ส่วนเกินและทรัพยากรของสังคมไปในทางเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ หรือตามความพอใจของผู้นำของสังคมในสมัยนั้นๆ สิ่งเหล่านี้แม้จะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและแสดงถึงความรู้ความสามารถของคนในสังคมนั้นก็ตาม แต่ถ้าพิจารณาในแง่ของเศรษฐกิจแล้วเกือบจะไม่มีคุณค่าต่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเลย ตัวอย่างที่พอจะเห็นได้ในสังคมปัจจุบันก็คือ การใช้จ่ายทางด้านการศึกษาของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ด้อยพัฒนา ผู้นำของหลายประเทศได้ทุ่มเทรายจ่ายอย่างมากมากในด้านการทหารโดยไม่ค่อยคำนึงถึงกำลังความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศของตน ซึ่งนับว่าเป็นผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการยกมาควรวานความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศเหล่านั้นอย่างมาก นอกจากนี้ก็ยังมีการใช้ส่วนเกินของสังคมไปในทางที่สูญเปล่า อีกมากมายซึ่งจะดวนไม่กล่าวในที่นี้

ถ้าหากเราพิจารณาถึงความยุติธรรมทางเศรษฐกิจแล้ว “ส่วนเกิน” ที่เกิดขึ้นจากการผลิตของสังคมนั้น ควรจะนำไปใช้ในทางที่สร้างสรรค์และเป็นเหตุประโยชน์ต่อคนในสังคมให้มากที่สุด ความเสมอภาคหรือความยุติธรรมทางเศรษฐกิจมิได้หมายความว่าทุกคนในสังคมจะต้องได้รับส่วนแบ่งจากส่วนเกินของสังคมเท่าเทียมกันหมด แต่หมายถึงว่าทุกคนควรจะได้รับส่วนแบ่งหรือผลตอบแทนจากการทำงานของตนอย่างยุติธรรม และสามารถที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่แตกต่างจากคนในสังคมอย่างมากมาย ปัญหาความไม่เสมอภาคหรือความไม่ยุติธรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องมาจากสัญชาตญาณของมนุษย์ทุกคนมี “ความเห็นแก่ตัว” หากภายในสังคมขาดกฎข้อบังคับ หรือ จริยธรรม หรือแรงกดดันที่ห้ามมิให้คนเอาตัวเอาเปรียบแล้ว ทุกคนก็จะพยายามแสวงหาผลประโยชน์ หรือ “ช่วงชิง” ส่วนแบ่งจากส่วนเกินของสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ลักษณะดังกล่าวนี้จะทำให้เกิดความไม่เสมอภาค และความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมมากยิ่งขึ้น แม้แต่ในสังคมที่มีความสามารถในการผลิต “ส่วนเกิน” ได้น้อยหรือเกือบจะไม่มีเลย ความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมก็อาจจะเกิดขึ้นและจะเห็นได้เด่นชัดยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะคนที่มีอำนาจหรือแข็งแรงทางเศรษฐกิจย่อมจะพยายาม “ช่วงชิง” หรือแสวงหาประโยชน์ของตน และกดดัน

หรือบังคับให้คนที่ยากจนซึ่งมีความอ่อนแอทางเศรษฐกิจต้องยอมรับส่วนแบ่ง และผลประโยชน์จากการทำงานน้อยกว่าที่เขาควรจะได้รับ เพื่อให้พอประทังชีวิตไปในวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นมานานนับตั้งแต่มนุษย์เริ่มรวมกันเป็นหมู่เหล่า เช่น ในสมัยที่มีพวกขุนนางหรือสมัยที่มีทาส พวกขุนนางหรือเจ้าของทาสเกือบจะไม่ต้องทำอะไรเลยในการผลิต แต่ก็สามารถมีความเป็นอยู่อย่างฟุ่มเฟือย ตรงกันข้ามกับพวกทาสต้องทำงานอย่างหนักและมีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้นเต็มที่ ในสมัยปัจจุบันการเอาวัดเอาเปรียบของคนในสังคมก็ยังมีอยู่มาก โดยเฉพาะในสังคมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบ “ทุนนิยม” หรือแบบเสรีนั้น การเอาวัดเอาเปรียบของคนในสังคมยิ่งมีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะกลไกทางเศรษฐกิจของสังคมเปิดช่องให้ทำได้ คนที่มีอำนาจหรือแข็งแรงทางเศรษฐกิจจะพยายามแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น นายทุนเอาเปรียบกรรมกร พ่อค้าที่มีอำนาจผูกขาดเอาเปรียบผู้ผลิตและผู้บริโภค และผู้ผลิตหรือโรงงานอุตสาหกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมของธรรมชาติ เป็นต้น ลักษณะของการเอาวัดเอาเปรียบ และความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมสมัยใหม่จะเห็นได้ชัดมาก-ในประเทศยากจน ทั้งนี้เพราะคนส่วนใหญ่ที่ยากจนในสังคมนั้นขาดความรู้และอำนาจในการต่อรอง ที่จะพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของตนเอง ส่วนคนส่วนน้อยที่

ฉลาดและแข็งแรงกว่าก็ต้องช่วงชิง เบียดบังเอาจาก “ส่วนเกิน” ของสังคมที่มีอยู่น้อยนั้น นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรก็ยิ่งทำให้เหตุการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้น เช่นเราจะพบว่าฐานะความเป็นอยู่ระหว่างคนจนกับคนรวยในประเทศที่ยากจนนั้นจะมีความแตกต่างกันมากกว่าในประเทศที่ร่ำรวย เป็นต้น

ปัญหาที่เราจะต้องพิจารณากันต่อไปก็คือทำไมการแบ่งสรรปันส่วนใน “ส่วนเกิน” ของสังคมจึงเป็นไปอย่างไม่เสมอภาค และความไม่เสมอภาคหรือความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้นจะมีทางยุติลงหรือไม่

๒. ทำไมระบบเศรษฐกิจแบบเสรีจึงก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ

การที่ฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมมีความแตกต่างกัน ซึ่งเนื่องมาจากการที่ได้รับประโยชน์หรือส่วนแบ่งจากส่วนเกินของสังคมอย่างไม่ยุติธรรมนั้น ก็เพราะข้อบกพร่องในโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคมนั้นเปิดช่องให้มีการเอาวัดเอาเปรียบกันได้ ในระบบเศรษฐกิจแบบ “ทุนนิยม” หรือโลกเสรีที่เราอาศัยอยู่นี้ยอมรับหลักการแบ่งสรรปันส่วนโดยยึดถือความสามารถในการทำมาหาได้ของกำลังแรงงานและทรัพย์สินที่แต่ละคนถือครองอยู่ รายได้หรือผลตอบแทนที่แต่ละคนจะได้รับนั้นจะผูกพัน *โดยตรง* กับขบวนการผลิตของแต่ละคน คือทุกคนจะได้รับรายได้จากการทำ

งานของตนเอง และจากทรัพย์สินที่ตนครอบครองอยู่ ดังนั้นความแตกต่างในรายได้ของแต่ละคนจึงขึ้นอยู่กับจำนวนของแรงงานและทรัพย์สินที่แต่ละคนเป็นเจ้าของ และ*การตีราคา* หรือมูลค่าที่เกิดจากผลงานของสิ่งเหล่านั้น เช่นคนที่มีความสามารถเท่าเทียมกัน แต่ว่ามีทรัพย์สินไม่เท่าเทียมกัน คนที่มีทรัพย์สินมากย่อมจะได้รับรายได้ที่เกิดจากทรัพย์สินนั้นมากกว่า หรือว่าเราทุกคนต่างก็มีกำลังงานที่เกิดจากร่างกายเหมือนกัน ทุกคนแต่ประสิทธิภาพความสามารถในการทำงานของแต่ละคนก็ไม่เท่าเทียมกัน คนที่มีความสามารถและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ย่อมจะได้รับรายได้หรือผลตอบแทน จากการทำงานมากกว่าคนที่ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น ปัญหาในเรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและการ “*ตีราคา*” ของผลงานที่เกิดจากการผลิตนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แต่ละคนได้รับผลผลิตหรือรายได้ของสังคมไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นในการวิเคราะห์ถึงความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น เราจึงต้องศึกษาถึงปัญหาดังกล่าวอย่างละเอียดต่อไป โดยเราจะแบ่งแยกการพิจารณาออกเป็นผลตอบแทนที่เกิดจากการทำงานและผลตอบแทนที่เกิดจากทรัพย์สิน

๒.๑ ผลตอบแทนที่เกิดจากการทำงาน

รายได้หรือผลตอบแทนที่เกิดจากการทำงานของคนในสังคมนั้นอาจจะได้รับในรูปของผลตอบแทนที่มีได้เป็นตัวเงิน และผลตอบแทนหรือราย

ได้ที่เป็นตัวเงิน ลักษณะหรือรูปของผลตอบแทนดังกล่าวนี้ จะมีความสำคัญต่อฐานะความเป็นอยู่ และการเอาใจเอาเปรียบของคนในสังคมมากทีเดียว ซึ่งจะกล่าวในอันดับต่อไป

ก) การทำงานเพื่อผลตอบแทนที่มีได้เป็นตัวเงิน

ในทุกสังคมนั้นย่อมจะมีบุคคลที่ทำงานโดยมิได้มุ่งแสวงหาผลตอบแทนในรูปของเงิน หรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นสำคัญ เขาอาจจะทำงานเพื่อสังคมโดยมุ่งหวังผลตอบแทนในลักษณะที่มองไม่เห็น เช่นอาจจะทำงานเพื่อความพึงพอใจตามอุดมการณ์ของตน หรือเพื่อให้ได้รับการยกย่องจากคนในสังคม เป็นต้น ลักษณะของการทำงานของบุคคลเหล่านี้เป็นการทำงานที่ช่วยก่อให้เกิดคุณประโยชน์และ “*ส่วนเกิน*” ของสังคม แต่บุคคลเหล่านั้นจะรับเอาส่วนเกินที่เกิดจากการทำงานของตนน้อยมาก หรืออาจจะไม่รับเอาส่วนเกินนั้นเลย เป็นการเสียสละในการทำงานส่วนบุคคลที่ช่วยให้การกระจายความเสมอภาคของสังคมมีมากยิ่งขึ้น ช่วยสร้างสรรคสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมนั้น เราจะพบว่าในประวัติศาสตร์การสร้างชาติของแต่ละสังคมนั้นหรือแต่ละประเทศนั้นจะมีบุคคลประเภทนี้อยู่มากที่สุดทีเดียว ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากคนในสมัยนั้นมีความจำเป็นจะต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาก และอาจจะเนื่องจากการครองชีพของคนในสมัยนั้นเป็นไปอย่างง่าย ๆ ความเป็นอยู่ของแต่ละคนไม่มีความแตกต่างกันมากนัก แต่ในสังคมปัจจุบันปัญหาเรื่องการครอง

ชีพและการแย่งกัน ทำให้ทำมาหากินทำให้ทรัพย์สินคดี และค่านิยมของสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก คนเรามีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น และคนที่เสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมมีน้อยลงทุกที บุคคลที่เข้ามาทำงานที่เสียสละเพื่อสังคมในปัจจุบันก็มีอยู่บ้างเหมือนกัน ซึ่งอาจจะเป็นคนที่สละแล้วซึ่งกิเลสในทางโลก หรือบุคคลที่ร่ำรวยแล้วแต่หันมาทำงานและบริจาคเพื่อหวังชื่อเสียงและเกียรติยศ หรือบุคคลที่เกิดความรู้สึกผิดชอบต่อสังคมและเสียสละทำงานเพื่อสังคมตามกำลังความสามารถของตน เราจะพบว่าบุคคลที่เข้ามาทำงานเพื่อสังคมนั้น มีมูลเหตุจูงใจในการทำงานของแต่ละคนต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและจริยธรรมของคนในสังคมนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร การที่คนในสังคมรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนที่พึงมีต่อสังคม หรือมีจริยธรรมนั้นจะช่วยลดการเอาเปรียบเอาเปรียบของคนในสังคมนั้น ได้มากทีเดียว แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัญหาเรื่องการครองชีพ และลักษณะการเห็นแก่ตัวของมนุษย์นั้น เราจะหวังพึ่งแต่เพียงจริยธรรมหรือความกรุณาปรานีของคน ที่ร่ำรวยเพื่อลดหรือขจัดความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมย่อมทำได้ยากมาก ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องเข้ามาทำหน้าที่เพื่อสร้างคุณธรรมทางเศรษฐกิจให้แก่คนในสังคมซึ่งเราจะกล่าวถึงในภายหลัง

ข) การทำงานเพื่อผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

ในสังคมสมัยใหม่ที่มีเงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนนั้น รายได้ของแต่ละคนซึ่งได้ผูกพันโดยตรงกับการผลิตหรือการทำงานของแต่ละคนนั้นก็จะได้รับมาในรูปของเงินตราเป็นส่วนใหญ่และรายได้ที่จะได้รับนั้นก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการทำงาน และความต้องการของตลาดเป็นสิ่งสำคัญ คนงานที่มีประสิทธิภาพในการทำงานและผลงานหรือบริการของผู้นั้นอยู่ในความต้องการของตลาดก็ย่อมจะได้รับรายได้สูงกว่าคนงานที่ด้อยคุณภาพ หรือไม่อยู่ในความต้องการของตลาด

ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการทำงานของแต่ละคนนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ภูมิหลังของครอบครัว ความใกล้ชิดกับสังคมที่ตนอยู่ การศึกษาและการฝึกฝนอบรม เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวนี้มีส่วนทำให้ความรู้ความสามารถในการทำงาน และรายได้ที่แต่ละคนจะได้รับนั้นแตกต่างกัน คนที่เกิดในครอบครัวที่มีฐานะดีย่อมจะมีโอกาสได้รับการศึกษาฝึกฝนอบรม มีความใกล้ชิดกับสังคมชั้นสูง และย่อมจะมีโอกาสได้ทำงานดีและมีรายได้สูงกว่าคนที่เกิดในครอบครัวที่ยากจนและอยู่ในสังคมที่ต่ำหลัง

ปัญหาเรื่องการตีราคา หรือมูลค่าตอบแทนในการทำงานของแต่ละคนนั้น โดยทั่วไปแล้วจะขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดเป็นสิ่งสำคัญ แรงงานชนิดที่มีอยู่น้อยและอยู่ในความต้องการของ

ตลาดนั้นย่อมจะได้รับผลตอบแทนสูง เพราะว่า ใครๆ ก็ต้องการบริการของแรงงานเหล่านั้น เช่น บริการของนายแพทย์ นักวิชาการ หรือ นักบริหารที่มีความรู้ความสามารถนั้น ย่อมจะได้รับ รายได้สูง เป็นต้น ตรงกันข้ามแรงงานที่มีอยู่ อย่างมากมายเกินความต้องการของตลาดนั้นก็ จะได้รับผลตอบแทนจากการทำงานนั้นต่ำ เช่นคน งานด้อยฝีมือซึ่งมีอยู่มากมายนั้น จะได้รับรายได้ จากการทำงานต่ำมาก

รายได้จากการทำงานของแต่ละคน นอกจาก จะเป็นไปตามความรู้ความสามารถและความต้องการของตลาดแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอำนาจการต่อรอง ในการกำหนดค่าจ้างหรือรายได้ในการทำงานอีกด้วย แรงงานที่มีความรู้ความสามารถซึ่งอยู่ใน ความต้องการนั้นย่อมจะมีอำนาจในการต่อรองเพื่อ เรียกร้องให้ได้รับผลตอบแทนในอัตราสูง ส่วน คนงานด้อยคุณภาพที่ขาดความรู้และยากจนนั้น ไม่ค่อยมีอำนาจในการต่อรองเรื่องผลตอบแทนกับ ผู้ว่าจ้าง และมักจะถูกผู้ว่าจ้างกดค่าจ้างให้ได้รับ ในระดับที่ต่ำกว่าที่ตนควรจะได้รับ การเอารัดเอาเปรียบดังกล่าวทำให้ความแตกต่างในฐานะความ เป็นอยู่ของคนมีมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัย ต่างๆ อีกมากมายที่แบ่งแยกชนชั้นและกีดกันขัด ขวางการเลื่อนฐานะของคนในสังคม เราจะพบว่ากลุ่มชนที่มีรายได้สูงจากการทำงานจะพยายาม กีดกันไม่ให้มีคนอื่นเข้ามาทำงานแข่งขันในอาชีพของ ตนมากขึ้น เช่น สมาคมอาชีพของพวกนักกฎหมาย

การแพทย์ วิศวกรรม ตลอดจนสมาคมอาชีพ การค้า และสหบาลกรรมกรต่างๆ เป็นต้น การ รวมกลุ่มและการตั้งกฎข้อบังคับต่างๆ ในการทำ งานของสมาคมหรือสถาบันเหล่านี้ ล้วนแต่มีมูล เหตุจูงใจเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนแทบ หักสิ้น ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงลักษณะการเห็น แก่ตัวอย่างหนึ่งของมนุษย์

๒.๒ ผลตอบแทนที่เกิดจากทรัพย์สิน

นอกจากคนเราจะได้รับรายได้หรือผลตอบแทนจากการทำงานของตนเองแล้ว ยังอาจจะได้ รับรายได้จากทรัพย์สินที่ตนครอบครองอยู่อีกด้วย รายได้ที่เกิดจากทรัพย์สินของแต่ละคนจะมากน้อย เพียงใต้นั้นก็ย่อมขึ้นอยู่กับ จำนวน และ คุณภาพ หรือความสามารถในการก่อให้เกิดมูลค่าของทรัพย์สินนั้น ปัญหาเรื่องคุณภาพหรือความสามารถใน การก่อให้เกิดรายได้ของทรัพย์สินนั้นมีความผูก พันโดยตรงกับธรรมชาติและความต้องการของสัง กคม เช่นบุคคลที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ อุดมสมบูรณ์ หรือทรัพย์สินที่คนมีความต้องการ มาก บุคคลนั้นก็ย่อมจะได้รับรายได้จากการขาย หรือการผลิต หรือการให้เช่าทรัพย์สินนั้นสูงกว่า บุคคลที่เป็นเจ้าของในที่ดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์ หรือ ทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด ความ สามารถในการก่อให้เกิดรายได้ของทรัพย์สินดัง กล่าวนั้น จัดว่าเป็นโชคลาภทางเศรษฐกิจของ ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินนั้น เช่นที่ดินที่เป็นแหล่ง น้ำมันในตะวันออกกลาง ในสมัยก่อน ที่ดินเหล่า

นั้นเกือบจะไม่มีค่าในทางเศรษฐกิจเลย แต่เมื่อมีการค้นพบน้ำมันและโลกมีความต้องการใช้น้ำมันมาก ที่ดินเหล่านั้นก็กลายเป็นสิ่งที่มีค่าอย่างมากมหาศาลสามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศเหล่านั้นอย่างมากมาย ส่วนปัญหาเรื่อง จำนวน ทรัพย์สินที่แต่ละคนจะครอบครองนั้นขึ้นอยู่กับมรดกตกทอด และความสามารถในการทำมาหาได้ของแต่ละคน ปัญหาเรื่องมรดกตกทอดและความสามารถในการทำมาหาได้ของแต่ละคนนั้นมีความสำคัญต่อฐานะความเป็นอยู่ และการลดหรือขจัดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงของคนในสังคม ซึ่งจะยกไปพิจารณาในลำดับต่อไป

๓. ช่วงของความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมจะมีทางยุติได้หรือไม่

โดยทั่วไปแล้วความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมย่อมจะมีอยู่เสมอไม่ว่าสังคมนั้นจะมีการปกครองในระบบเศรษฐกิจแบบใด หรือมีความเจริญก้าวหน้าเพียงใดก็ตาม การที่จะให้ทุกคนมีฐานะความเป็นอยู่เท่าเทียมกันหมดย่อมจะเป็นไปไม่ได้ แต่ปัญหามีอยู่ว่าช่วงของความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่นั้นจะมีมากน้อยเพียงใด และมีทางที่จะขจัดหรือลดช่วงของความแตกต่างนั้นได้หรือไม่ ถ้าหากเราพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเสรีหรือทุนนิยมในสังคมของเราแล้ว ก็จะพบว่าถ้าหากปล่อยให้กลไกทางเศรษฐกิจทำงานอย่างเสรีโดยที่รัฐบาลไม่เข้าแทรกแซงช่วยทำหน้าที่จัดสรรบัน

ส่วนรายได้ของสังคมแล้ว ช่วงของความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคม นอกจากจะไม่มีทางที่จะขจัดหรือลดลงแล้ว ช่วงของความแตกต่างดังกล่าวนี้ในวันข้างหน้าจะขยายกว้างออกไปทุกที เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า แต่ละคนได้รับมรดกตกทอดในทรัพย์สินและความรู้ความสามารถ จากบรรพบุรุษของแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน กลไกทางเศรษฐกิจและทฤษฎีของสังคมเปิดโอกาส ส่งเสริมให้คนเอาเปรียบกันได้ง่าย ซึ่งเราจะพิจารณากันต่อไป

๓.๑ มรดกตกทอดในทรัพย์สิน

จำนวนทรัพย์สินซึ่งเป็นที่มาของรายได้ที่แต่ละคนมีอยู่นั้นขึ้นอยู่กับมรดกตกทอดที่แต่ละคนได้รับมาจากบรรพบุรุษของตน และความสามารถที่จะสะสม เพิ่มพูนด้วยตัวของตัวเอง ในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้นนอกจากรัฐจะยอมรับหลักการมลสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนแล้ว ยังยอมให้ทรัพย์สินที่แต่ละคนทำมาหาได้นั้นสามารถเป็นมรดกตกทอดแก่บุตรหลานของตนอีกด้วย การที่ยอมรับให้มีหลักมรดกตกทอดนั้น เป็นจุดเริ่มต้นของความไม่เสมอภาค ที่จะทำให้คนมีรายได้แตกต่างกัน จำนวนทรัพย์สินที่เป็นมรดกซึ่งแต่ละคนจะได้รับนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความมั่งคั่งของบรรพบุรุษและจำนวนญาติพี่น้องที่จะต้องแบ่งมรดกนั้น โดยทั่วไปแล้วเราจะพบว่าครอบครัวที่ร่ำรวยนั้นมักจะมีบุตรน้อย แต่ครอบครัวที่ยากจนนั้นมักจะมีบุตรมาก เมื่อปรากฏการณ์

เป็นเช่นนี้ทำให้จำนวนทรัพย์สินที่แต่ละคนจะได้รับเป็นมรดกตกทอดนั้นแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น คือคนที่เกิดมาในครอบครัวที่ร่ำรวยก็จะได้รับมรดกมาก ส่วนคนที่เกิดมาในครอบครัวที่ยากจนนั้นจะได้รับน้อยหรือไม่ได้รับเลย จากมรดกที่แต่ละคนได้รับมาก็สามารถทำให้ความเป็นอยู่และความสามารถในการหารายได้ของคนแตกต่างกัน เช่นลูกหลานของคนรวยที่ได้รับมรดกตกทอดมามากก็สามารถที่จะมีความเป็นอยู่อย่างสบายจากทรัพย์สินนั้น และสามารถใช้ทรัพย์สินที่ได้มานั้นเป็นเครื่องมือเพื่อหารายได้ หรือสะสมเพิ่มพูนทรัพย์สินของตนต่อไป ตรงกันข้ามคนที่เกิดมาในครอบครัวที่ยากจน นอกจากจะได้รับการมรดกตกทอดที่น้อยหรือไม่ได้รับเลยนั้นแล้ว ยังคงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบในการแข่งขันทำมาหากินในสังคมอีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่าจำนวนทรัพย์สินหรือเงินทุนที่แต่ละคนมีอยู่นั้นเป็นรากฐานสำคัญในการแสวงหารายได้หรือผลประโยชน์ในโอกาสต่อไปบุคคลที่มีทรัพย์สินหรือทุนอยู่มากย่อมจะมีโอกาสและได้เปรียบในการหารายได้ เป็นไปในทำนองที่ว่า “เงินต่อเงิน”

ลักษณะการได้เปรียบในจำนวนทรัพย์สินหรือเงินทุนในการหารายได้นั้นจะเห็นได้เด่นชัดยิ่งขึ้นในการแข่งขันกัน การประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของเอกชนในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี โดยทั่วไปแล้วธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีทุนมากจะได้เปรียบการแข่งขันในลักษณะต่าง ๆ ทั้ง

ในด้านของขนาดการผลิต ด้านการแสวงหาเงินลงทุน และด้านกวีตลาด ซึ่งพอจะกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

ก) **ความได้เปรียบในขนาดของการผลิต** เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการผลิต ทำให้การผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ต้องทำการผลิตขนาดใหญ่ เพื่อที่จะลดต้นทุนและแสวงหาความได้เปรียบจากขนาดการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การผลิตทางด้านอุตสาหกรรม

ข) **ความได้เปรียบในค้ำเงินลงทุน** ธุรกิจขนาดใหญ่สามารถหาแหล่งของเงินทุนได้ง่ายและถูกกว่าธุรกิจขนาดเล็ก ดังนั้นจึงทำให้ธุรกิจขนาดใหญ่ได้เปรียบในการลงทุนด้านต่าง ๆ และสามารถที่จะทำการ “เสี่ยง” ในการประกอบกิจการได้มากกว่าธุรกิจขนาดเล็ก เช่นสามารถที่จะลงทุนศึกษาค้นคว้าในการผลิต ความได้เปรียบดังกล่าวทำให้ธุรกิจขนาดใหญ่สามารถทำ “กำไร” สูงกว่าธุรกิจขนาดเล็ก

ค) **ความได้เปรียบในค้ำการตลาด** ธุรกิจขนาดใหญ่นอกจากจะได้เปรียบทั้งในด้านการผลิตและการแสวงหาเงินทุนแล้ว ยังได้เปรียบอย่างมากในด้านการตลาด สามารถที่จะลงทุนทุ่มเทในด้านต่าง ๆ เพื่อขยายตลาด สร้างอำนาจการผูกขาดของตน

จากความได้เปรียบในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น ถ้าหากปล่อยให้กลไกทาง

เศรษฐกิจเป็นไปอย่างเสรีโดยไม่มีกฎข้อบังคับที่
จะคุ้มครองธุรกิจขนาดเล็กแล้ว ลักษณะการ
“ขยายตัว” ของธุรกิจขนาดใหญ่จะมีผลทำให้
ธุรกิจขนาดเล็กถูกธุรกิจขนาดใหญ่ครอบงำหรือ
ต้องสลายตัวไปในที่สุด นอกจากนี้ธุรกิจขนาดใหญ่
ก็ยังอาจทำให้เลห์เหลี่ยมต่างๆ เพื่อทำลายคู่แข่ง
ที่อ่อนแอกว่า หรือเอาเปรียบผู้บริโภค

ลักษณะการขยายตัวหรือความเจริญเติบโต
ของธุรกิจในการแสวงหารายได้และกำไรดังกล่าว
นั้นนับว่ามีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้า
และความยุติธรรมทางเศรษฐกิจมากที่สุด การ
ปล่อยให้ธุรกิจต่างๆ ดำเนินการโดยเสรีนั้นอาจ
จะมีผลช่วยให้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
เป็นไปได้อย่างรวดเร็วก็ตาม แต่ความเจริญเติบโต
ดังกล่าวจะก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมทาง
เศรษฐกิจในสังคมมากที่สุด ทั้งนี้เพราะลักษณะ
ความเจริญเติบโตอาจจะเป็นไปในทำนองที่ว่า
“เป็นการสร้างความร่ำรวยจากความทุกข์ยากของ
คนอื่น” หรืออาจจะกล่าวได้ว่าความไม่เสมอภาค
นั้นเป็นวิวัฒนาการของความเจริญทางเศรษฐกิจ
และสังคม

การถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ได้กล่าว
มาแล้วข้างต้นนั้นอาจจะมีการกระจายหรือเคลื่อน
ย้ายเปลี่ยนแปลงระหว่างชนชั้นในสังคมนั้นได้โดย
การสมรสระหว่างชนชั้น ถ้าหากคนในสังคมนั้น
นิยมการสมรสระหว่างชนชั้น คือระหว่างคนจน
กับคนที่ร่ำรวยแล้ว จะช่วยให้มีการกระจายจำ

นวนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของคนในรุ่นต่อไป
และช่วยให้มีความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น คือเป็น
ลักษณะของการกระจายทรัพย์สินหรือความมั่งคั่ง
ของสังคมโดยวิธีธรรมชาติและสมัครใจ แต่
ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นน้อยมากในสังคมที่ยัง
ถือว่าความมั่งคั่งเป็นสิ่งที่เชิดหน้าชูตาและเป็นสิ่ง
ที่แบ่งแยกชนชั้นของสังคม เราจะพบว่าคนใน
สังคมมักจะทำการสมรสระหว่างชนชั้นเดียวกัน
หรือชนชั้นที่มีฐานะใกล้เคียงกัน เช่นคนร่ำรวย
แต่งงานกับคนร่ำรวย และคนจนแต่งงานกับคนจน
พฤติกรรมดังกล่าวนอกจากจะทำให้การถือครอง
กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินมิได้กระจายตัวออกไป แต่
กลับทำให้มีการรวมกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของ
คนรุ่นต่อไปมากยิ่งขึ้น หากเป็นไปในลักษณะ
นี้แล้วความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ในสังคม
ก็จะยิ่งทวีมากขึ้นทุกที การแบ่งแยกชนชั้นใน
สังคมด้วยความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจก็จะเห็นเด่น
ชัดยิ่งขึ้น และกลายเป็นปัญหาที่บ่อนทำลาย
ความสงบสุขและความเข้าใจอันดีของคนในสังคม

๓.๒ ความรู้ความสามารถของแรงงาน

ความไม่เสมอภาคหรือความแตกต่างในฐานะ
ความเป็นอยู่ของคน นอกจากจะเกิดขึ้นจากจำ
นวนการถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินแล้ว ยัง
ขึ้นกับประสิทธิภาพหรือความสามารถในการทำ
งานของคนแต่ละคนอีกด้วย ความสามารถหรือ
ประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานแต่ละคน
นั้นก็มิได้มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับการถือครองใน

กรรมสิทธิ์ของทรัพย์สิน คือความสามารถของแต่ละคนนั้นขึ้นอยู่กับมรดกตกทอดทางกรรมพันธุ์ที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษ และความรู้ความสามารถที่แต่ละคนแสวงหาสะสมเพิ่มเติมในชีวิตของตน

โดยลักษณะตามธรรมชาติของคนนั้น ความไม่เท่าเทียมกันนั้นเกิดขึ้นนับแต่วินาทีแรกที่มีการปฏิสนธิเป็นทารก หากเราเชื่อในหลักของกรรมพันธุ์แล้ว เด็กที่เกิดจากพ่อแม่ที่มีความเฉลียวฉลาด ย่อมจะมีความเฉลียวฉลาดกว่าเด็กที่เกิดจากพ่อแม่ที่ขาดความเฉลียวฉลาด นอกจากนี้ในขณะที่เป็นทารกอยู่ในครรภ์ของมารดา การทะนุบำรุงสุขภาพของมารดานั้นย่อมจะมีส่วนทำให้ความสมบูรณ์ของเด็กที่จะเกิดมานั้นแตกต่างกัน การเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมในวัยเด็กนั้นก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างความสามารถของเด็กอีกด้วย ดังนั้นเราอาจจะกล่าวได้ว่าเด็กที่เกิดในครอบครัวที่มีฐานะดี ย่อมจะได้เปรียบเด็กที่เกิดในครอบครัวที่มีฐานะยากจน แต่ความได้เปรียบเสียเปรียบของแต่ละคนที่ได้รับในระยะแรก ๆ ของการเริ่มชีวิตนั้น ยังมีความสำคัญน้อยกว่าสิ่งแวดล้อมและการศึกษาอบรมที่แต่ละคนจะได้รับ สิ่งแวดล้อมและการศึกษาอบรมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความสามารถของแต่ละบุคคลแตกต่างกันมาก มรดกตกทอดทางกรรมพันธุ์นั้นมีข้อแตกต่างอย่างสำคัญจากมรดกตกทอดของทรัพย์สิน คือ ความรู้ความสามารถของบิดามาร

คานั้นไม่สามารถที่จะถ่ายทอดให้แก่บุตรได้โดยตรง และนอกจากนี้ช่วงระยะเวลาของความรู้ความสามารถในการทำงานในชีวิตของแต่ละคนยังมีขอบเขตจำกัดไม่เหมือนกับความสามารถในการทำงานของทรัพย์สินหรือเงินทุนที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของ คือนอกจากจะไม่มีช่วงระยะเวลาจำกัดแล้วความเจริญเติบโตของเงินทุนยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สามารถเพิ่มทวีในการหารายได้ในอนาคตอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตามความรู้ความสามารถของแต่ละคนนั้นเป็นปัจจัยขั้นมูลฐานที่สำคัญที่สุดในการที่จะสะสมเพิ่มพูนหรือก่อให้เกิดรายได้ของแต่ละคน ถึงแม้ว่าบิดามารดาจะไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ความสามารถของตนให้แก่บุตรโดยตรงดังที่กล่าวมาแล้วก็ตาม แต่ความรู้ความสามารถนั้นก็สามรถที่จะถ่ายทอดหรือเพิ่มพูนในทางอ้อมได้ด้วยการศึกษาและฝึกฝนอบรม โดยปกติรายได้ในการทำงานของแต่ละคนนั้นอาจจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น บุคลิกลักษณะและความเฉลียวฉลาดที่แต่ละคนได้รับเป็นทุนเดิมมาจากการถือกำเนิด ความใกล้ชิดกับสังคมและภูมิหลังของครอบครัว แต่ที่สำคัญที่สุด คือ การศึกษาและการฝึกอบรมที่จะได้รับ เราอาจจะกล่าวได้ว่าการศึกษาและการฝึกฝนอบรมนั้นเป็นสิ่งที่จะช่วยขจัดความไม่เสมอภาคในความรู้ความสามารถของบุคคลในสังคมได้ แต่ถ้าหากพิจารณาถึงสภาพการที่เป็นอยู่ในสังคมของเราแล้วจะพบว่า

ระบบการศึกษาและสิ่งแวดล้อมของสังคมมีส่วนสำคัญทำให้ความรู้ความสามารถของคนเราแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น

ถึงแม้ว่าการศึกษาและการฝึกฝนอบรมจะเป็นบันไดที่จะยกฐานะทางสังคมของบุคคลก็ตาม แต่ช่องทางเหล่านั้นมีน้อยได้เปิดโอกาสให้แก่คนที่เกิดในครอบครัวที่ยากจนมากนัก ทั้งนี้เพราะว่าคุณภาพของสถานศึกษาที่มีอยู่ในสังคมนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมากมาย เด็กที่เกิดในครอบครัวที่ร่ำรวยย่อมมีโอกาสที่จะได้ศึกษาในสถานศึกษาที่ดีและใช้เวลาในการศึกษาเป็นระยะเวลายาวนานกว่าเด็กที่เกิดในครอบครัวที่ยากจน แม้จะสมมติว่าเด็กทุกคนมีโอกาสเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีระดับมาตรฐานเท่าเทียมกันหมดก็ตาม แต่ความแตกต่างในฐานะของครอบครัวก็อาจทำให้เด็กเหล่านั้นได้รับความรู้ความสามารถจากสถานศึกษานั้นไม่เท่าเทียมกัน เด็กที่เกิดในครอบครัวที่ร่ำรวยย่อมจะได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ในขณะที่ร่างกายและกำลังสมองกำลังเจริญเติบโตและมีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้ามากกว่าเด็กที่เกิดในครอบครัวที่ยากจน ในบางกรณีแม้ว่าระบบการศึกษาของสังคมจะเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับสิทธิให้เข้าศึกษาเท่าเทียมกันโดยวิธีการสอบแข่งขันเข้าศึกษาก็ตามแต่วิธีดังกล่าวมิได้เป็นสิ่งที่ช่วยคนจนมากนัก ตรงกันข้ามกลับเป็นการกีดกันคนจน เพราะว่าเด็กที่เกิดในครอบครัวที่ร่ำรวยนั้นมักจะได้รับการศึกษาอบรมดีกว่าเด็กที่เกิดในครอบครัว

ที่ยากจน เมื่อเป็นเช่นนี้เด็กที่ยากจนจึงตกที่นั่งเสียเปรียบในการสอบแข่งขัน เราจะพบว่าคนที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาชั้นสูงของสังคมนั้นส่วนใหญ่ล้วนแต่มาจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดีเกือบทั้งสิ้น ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าการลงทุนในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นการใช้จ่ายเงินเพื่อช่วยคนที่ร่ำรวย และทำให้ความแตกต่างในประสิทธิภาพความสามารถของคนมีมากขึ้น

ความไม่เสมอภาคยังมีได้หยุดยั้งแค่นั้น เพราะระบบกาวว่าจ้างและการกำหนดค่าตอบแทนของสังคมยังช่วยก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมมากขึ้น ทรัพย์สินของคนในสังคมยอมรับวุฒิบัตรจากการศึกษามากกว่าความสามารถในการทำงานของบุคคลในระยะเริ่มต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ลักษณะการรับคนเข้าทำงานจึงเป็นเครื่องมือกีดกันและก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในการทำงานนับตั้งแต่เริ่มแรก นอกจากนี้ในการกำหนดค่าตอบแทนในการทำงานนั้นคนที่อ่อนแอทางเศรษฐกิจจึงถูกเอารัดเอาเปรียบอีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่าการกำหนด “ค่าจ้าง” นั้นจะเป็นไปตามกลไกของตลาด ซึ่งผูกพันโดยตรงกับขบวนการผลิตหรือการทำงานของแต่ละคน ตามที่ได้กล่าวไว้ในตอนก่อน การยอมรับหลักการกำหนดค่าจ้างหรือผลตอบแทนในการทำงานดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นหลักที่ชอบด้วยเหตุผลในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ซึ่งเป็นการยอมรับความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจของคนในสังคม และเป็นหลักประกันที่ชอบด้วยเหตุผล

ว่าคนจำนวนน้อยที่ได้รับการศึกษา นั้น จะต้องได้รับรายได้หรือผลตอบแทนสูงกว่าคนโดยทั่วไป จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เราอาจจะกล่าวได้ว่า ถ้าหากโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจและทัศนคติของคนในสังคมยังคงเป็นไปในรูปเดิมแล้ว ช่วงของความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น นอกจากจะไม่มีทางที่จะขจัดหรือลดลงแล้ว แต่ยังคงขยายห่างออกไปทุกที

๔. ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมอย่างไร

ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจดังได้กล่าวมาแล้วย่อมก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางการเมืองและสังคมด้วย ทั้งนี้เพราะว่ารากฐานทางเศรษฐกิจนั้นเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมต่างๆของคนในสังคม ดังจะเห็นได้ว่าสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของคนนั้นย่อมมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคม คนที่เกิดในชนชั้นต่างๆ มักจะถูกอบรมให้ยอมรับสถานะในความเป็นอยู่ของตน เช่น คนที่เกิดในครอบครัวที่ยากจนก็ย่อมจะมีความเคยชินกับสภาพความเป็นอยู่ของตน และมักจะถูกอบรมให้ยอมรับสถานภาพของตนโดยอาจถือว่าเป็นกรรมที่ทำไว้แต่ชาติก่อนเป็นต้น ดังนั้นตรวนไต่ที่คนในสังคมยังคงถูกพันธนาการอยู่กับความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่และ

ทัศนคติของสังคมดังได้กล่าวมาแล้ว ความเสมอภาคทางการเมืองของคนในสังคมนั้นจะเกิดขึ้นได้ยาก ถึงแม้ว่าในสังคมนั้นจะมีการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่ให้สิทธิและหน้าที่แก่คนในสังคมเท่าเทียมกันหมดก็ตาม แต่ความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่และภูมิปัญญา นั้น นอกจากจะไม่สามารถทำให้ทุกคนใช้สิทธิของตนอย่างสมบูรณ์แล้วยังเปิดโอกาสให้คนที่ฉลาดและมีฐานะดีกว่าใช้ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์เข้าข้างตนได้อีกด้วย

เนื่องจากการขาดการศึกษาและความไม่รู้ของคนที่ยากจนนั้นทำให้เขาเหล่านั้นไม่สามารถใช้สิทธิเสรีภาพของตนอย่างสมบูรณ์ เช่น ในการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ควบคุมและบริหารงานของรัฐบาลนั้น เขาอาจไม่มีความเข้าใจหรือความรู้ อย่างดั่งแก่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยตลอดจนถึงนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ ที่จะส่งผลสะท้อนต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขาและคนในสังคมอย่างไร เขาอาจจะไม่ค่อยสนใจใช้สิทธิของตนซึ่งมีความสำคัญต่อการปกครองประเทศ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ย่อมจะเปิดโอกาสให้มีการใช้วิธีการที่ไม่สุจริตในการเลือกตั้ง ความไม่รู้หรือความเขลาดังกล่าว นอกจากจะไม่ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้วยังมีส่วนช่วยทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย เพราะเมื่อพฤติกรรมทางการเมืองของคน

ที่ไม่รู้จักรักษาและทวงแทนสิทธิของตนนั้นย่อมจะเป็นเหตุจูงใจ เปิดโอกาสให้คนเอาตัวเขาเปรียบกันได้ง่าย ความยุติธรรมหรือความเสมอภาคทางการเมืองย่อมจะเกิดขึ้นได้ยาก และยังอาจเป็นมูลเหตุและข้ออ้างที่จะทำให้มีการปกครองแบบเผด็จการในรูปแบบต่าง ๆ

ในการต่อสู้ทางการเมืองของพรรคการเมืองต่าง ๆ นั้น นอกจากจะต้องการผู้สนับสนุนแล้วยังต้องการกำลังเงินที่จะสนับสนุนให้การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้พรรคการเมืองนั้นประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งอีกด้วย ในสภาพการณ์ที่คนส่วนใหญ่ขาดความรู้เห็น กำลังเงินย่อมมีความสำคัญมากในการต่อสู้ทางการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีสิทธิออกเสียงทั่วไปนั้น จะมีความอ่อนไหวได้ง่าย ขาดการใช้วิจารณญาณที่ถูกต้อง ทำให้พรรคการเมืองสามารถใช้เงินทุ่มเทหาเสียง หรือใช้วิธีการที่ไม่สุจริต เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง พรรคที่ต้องการเงินทองสนับสนุนอย่างมากนั้นก็จำเป็นต้องพึ่งการสนับสนุนจากคนส่วนน้อยที่ร่ำรวย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเปิดโอกาสให้คนส่วนน้อยใช้การเลือกตั้งนี้เป็นเครื่องมือพิทักษ์รักษาและเพิ่มพูนผลประโยชน์ของตน

จากการวิเคราะห์ในตอนต้นนั้น เราพบว่าความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนนั้นเกิดจากการที่แต่ละคนได้รับส่วนแบ่งและผลประโยชน์จาก "ส่วนเกิน" ของสังคมอย่างไม่ยุติธรรม หน้าที่สำคัญอันหนึ่งของรัฐบาลในทุกสังคมก็คือ

การก่อให้เกิดความยุติธรรมทางเศรษฐกิจขึ้นในสังคมนั้น ถ้าพิจารณาตามเนื้อความที่เราได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หน้าที่ของรัฐบาลในการก่อให้เกิดความเสมอภาคทางเศรษฐกิจนั้นก็คือ รัฐบาลจะต้องทำหน้าที่จัดสรร "ส่วนเกิน" ของสังคมให้เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนในสังคม เช่นผู้ที่มีความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ จะต้องได้รับความคุ้มครองและอุ้มชูช่วยเหลือจากรัฐบาล คนที่ยากจนนั้นควรมีความเป็นอยู่ที่ไม่แตกต่างจากความ เป็นอยู่ของคนในสังคมอย่างมากมาย ส่วนคนที่ร่ำรวยนั้นจะต้องรับภาระหน้าที่ตามกำลังความสามารถของตนเพื่อให้การรวมอยู่ด้วยกันของคนในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข ทั้งนี้เพราะถ้าหากเราพิจารณาการก่อให้เกิดรายได้ของสังคมโดยส่วนรวมแล้ว คนที่จะมีความเป็นอยู่อย่างสบายจากรายได้ของทรัพย์สินและการทำงาน ของตนนั้น ก็จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการผลิตที่ก่อให้เกิด "ส่วนเกิน" จากการทำงานของทุกคนในสังคมนั้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน ถ้าปราศจาก "ส่วนเกิน" แล้วบุคคลเหล่านั้นก็ไม่สามารถที่จะมีความเป็นอยู่อย่างสุขสบายที่มิได้แปลกไปจากคนทั่วไป

ในการวิเคราะห์หน้าที่ของรัฐบาลดังกล่าว นั้น เราอาจจะพิจารณาได้จากรายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาล ทางด้านรายรับของรัฐบาล เราจะต้องดูว่าใครเป็นผู้เสียภาษี (คนจนหรือคนร่ำรวย) ทางด้านค่าใช้จ่ายของรัฐบาล ก็ต้องดู

ว่า ใครเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐบาล (คนจนหรือคนรวย) ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องใหญ่และยุ่งยากที่จะต้องใช้เวลาวิเคราะห์มาก แต่เราก็พอจะอนุมานได้จากพฤติกรรมของคนในสังคมว่า เมื่อคนส่วนน้อยที่ร่ำรวยสามารถมีอิทธิพลหรือครอบงำรัฐบาลได้ นโยบายและการบริหารงานต่าง ๆ ของรัฐบาลก็ย่อมจะเป็นไปในทิศทางที่คนส่วนน้อยนั้นต้องการหรือยอมรับ ดังจะเห็นได้ว่าระบบภาษีอากรที่เป็นอยู่มิได้เป็นไปอย่างยุติธรรม คือคนส่วนใหญ่มิได้รับภาระภาษีตามกำลังความสามารถของตน ในบางกรณีแม้ว่าภาษีบางชนิดจะเป็นไปอย่างยุติธรรมทางทฤษฎีแต่ในทางปฏิบัตินั้น ข้อยกเว้นและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มักจะเปิดโอกาสให้ผู้ที่ร่ำรวยและทุจริต ผลักภาระภาษีไปให้แก่คนที่ยากจนได้ ในด้านการใช้จ่ายของรัฐบาลยังเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด โครงการการใช้จ่ายในด้านการลงทุนและการบริโภคของรัฐบาลมักจะเป็นไปในทางที่ตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มน้อยที่ร่ำรวยและมีอิทธิพล เช่นนโยบายการส่งเสริมการลงทุนที่ช่วยผู้ลงทุนภายในประเทศโดยไม่ก่อบำก้างถึงประสิทธิภาพและความสามารถของกิจการนั้น ๆ การใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลลงทุนพื้นฐานและบรรยากาศในการลงทุนให้เอกชน โดยหวังที่จะพึงการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นยกฐานะความเป็นอยู่ของคน แต่เนื่องจากข้อบกพร่องของโครง

สร้างทางเศรษฐกิจ ผลของการพัฒนานั้นมิได้ตกอยู่กับคนส่วนใหญ่ของประเทศ คนส่วนน้อยซึ่งมีความแข็งแรงทางเศรษฐกิจจะเป็นฝ่ายที่กอบโกยผลประโยชน์จากการพัฒนานั้น เป็นการช่วงชิง “ส่วนเกิน” ของสังคมที่เกิดจากการพัฒนาการเข้าตนเองมากยิ่งขึ้น ตรงกันข้ามคนส่วนใหญ่ที่ยากจนนั้นกลับต้องแบกรับภาระ ซึ่งเกิดจากการพัฒนานั้น เช่น ระดับค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างมากมายไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียกับรายได้ที่ตนได้รับเพิ่มขึ้น สภาพภาวะแวดล้อมของธรรมชาติที่ถูกทำลายจากวิวัฒนาการของกิจการค้า และอุตสาหกรรมต่าง ๆ และสภาพหรือคุณธรรมของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เห็นแก่ตัวมากขึ้น เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเข้าทำนองที่ว่า “เมื่อประเทศยังพัฒนาคนส่วนใหญ่ยิ่งจนลง”

ถ้าหากพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและการเมืองของคนเป็นไปตามลักษณะที่ได้กล่าวมาแล้ว ความสงบสุขก็ย่อมจะเกิดขึ้นได้ยากในสังคมนี้ ทั้งนี้เพราะว่าการที่ช่วงของความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่ขยายกว้างออกทุกทีนั้น ย่อมทำให้คนส่วนใหญ่ที่ยากจนนั้นมีความเดือดร้อนมากขึ้น คนเหล่านั้นก็จะต้องพยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อการอยู่รอดของตัวเอง การต่อสู้ดังกล่าวจะกลายเป็นการขัดแย้งของคนในสังคม และในที่สุดก็จำต้องเกิดการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้น การปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น อาจจะเป็นไปโดยการใช้จ่ายด้วย

วิธีรุนแรง หรือเป็นไปตามลำดับชั้นของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมตามระบอบประชาธิปไตย

ในปัจจุบันการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในสังคมเราได้เริ่มมีชีวิตชีวาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงยุคใหม่ที่

เต็มไปด้วยความหวังที่จะสร้างสรรค์สันติสุขภายในสังคม แต่ความหวังนั้นจะเป็นจริงได้ยากหากความเหลื่อมล้ำค่าสูงในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมยังมิได้ถูกขจัดหรือลดลงจนเป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งนี้เพราะพื้นฐานทางเศรษฐกิจย่อมเป็นบ่อเกิดแห่งปัญหาและพลังของสังคม

ต่อจากหน้า ๑๘

คืน แหล่งข่าวที่เชื่อถือกล่าวว่า ทางกรรได้บอกกับเจ้าหน้าที่สหรัฐชั้นผู้ใหญ่ว่า ไม่ว่าจะมีความสัมพันธ์ในอินโดจีนหรือไม่ก็ตาม อู่ตะเภาและเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่างๆ ในสัตหีบ จะยังคงอยู่ในกำมือของสหรัฐต่อไปอย่างไม่มีกำหนด^{๑๑}

ประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะที่รัฐบาลพระราชทานจะนำประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงมิใช่หรือ หากว่าใช่ รัฐบาลชุดนี้ก็ควรอย่างยิ่งที่จะบอกกับประชาชนว่าอะไรคือนโยบายต่างประเทศที่แท้จริงของรัฐบาล ก่อนที่รัฐบาลจะสามารถติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย

โดยเวียดนามอย่างจริงจัง รัฐบาลนี้หรือ “กลุ่มอิทธิพล” ที่ทางฮานอยเฝ้ามองอยู่ จะต้องทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดที่ชัดกว่านี้ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจของฝ่ายไทยซึ่งมุ่งมั่นจะเห็นสันติภาพในแหลมทองอย่างแน่นอน นั่นคือจะต้องบอกประชาชนว่าอะไรคืออนาคตของการใช้ฐานทัพไทยของสหรัฐ เราเองภาวนาขออย่าให้เป็นจริงอย่างที่กระทรวงกลาโหมสหรัฐได้กล่าวไว้ว่า “รัฐบาลไทยทำท่าว่าอยากให้มีการถอนกำลังออกไปให้หมด แต่นั่นเป็นเพียงการหลอกลวงเพื่อให้พวกชาตินิยมพอใจเท่านั้น”

พันศักดิ์ วิญญรัตน์

๑๑. Washington Post ๓๐/๓/๖๔

“

กอบก้ำม่อนแกร่งแข็งกร้าว
หาญห้าวทำทายนายทุน

”

พลังกรรมกรในอนาคต

ศิวีย์ ระวีวงศ์

ความเคลื่อนไหวของกระบวนการกรรมกรในประเทศไทยนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะพลังกรรมกรเป็นพลังผลักดันที่มีผลต่อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศชาติ

ปัจจุบันนี้เราจะเห็นได้ว่ากลุ่มคนงานต่าง ๆ ได้ตื่นตัวเรื่องสิทธิและความเป็นธรรมในเรื่องค่าจ้าง สภาพการทำงาน ตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ ของฝ่ายตน การประท้วงและนัดหยุดงานในรอบปีที่ผ่านมาเป็นประวัติกาล มีจำนวนสูงสุดไม่เฉพาะในเมืองไทยเท่านั้น ยังทำลายสถิติของโลกอีกด้วย ระหว่างเดือนพฤศจิกายน — ธันวาคม มีการนัดหยุดงานถึง ๒๑๔ ครั้ง รวมทั้งปี (๒๕๑๖) ๓๕๘ ราย การตื่นตัวอย่างมากมายของกลุ่มคนงานนั้น สาเหตุหนึ่งในหลายสาเหตุ ก็คือ กรณี ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ พลังของนิสิตนักศึกษาและประชาชนซึ่งมีแรงงานรวมอยู่ด้วย เป็นพลังตัวอย่างที่ทำให้กลุ่มคนงานตื่นตัวขึ้น

หากเราจะศึกษาถึงประวัติของพลังกรรมกรในอดีตและเทียบเคียงกับปัจจุบัน เราก็พอที่สามารถจะทำนายหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่า พลังกรรมกรในอนาคตจะเป็นอย่างไร

การรวมพลังของกรรมกรในอดีตนั้น หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองปี ๒๔๗๕ กรรมกรตรวจที่มีสมาคมกรรมกรตรวจของตนเอง ได้นัดหยุดงานเป็นครั้งแรก ทั้ง ๆ ที่สมาคมกรรมกรตรวจได้ตั้งขึ้นถูกต้องตามกฎหมาย โดยการจดทะเบียนเมื่อปี ๒๔๕๕ การที่ได้มีการรวมพลังกันเพื่อนัดหยุดงาน เรียกร้องค่าจ้างและสวัสดิการเพิ่มขึ้น เพราะบรรยากาศทางการเมืองเปลี่ยนแปลง คือ จากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบบประชาธิปไตย

จากนั้นการรวมพลังของกรรมกรกลุ่มต่างๆ ก็เริ่มเกิดขึ้น เช่น กรรมกรลากรุด กรรมกรเหมืองแร่ กรรมกรขั้วรถแท็กซี่ กรรมกรโรงสี กรรมกรขนส่งเรือต่างประเทศ กรรมกรรถไฟ ฯลฯ ต่างก็เริ่มมีการนัดหยุดงานเรียกร้องค่าแรงและสิทธิต่างๆ ของตน แม้การนัดหยุดงานครั้งนั้น จะไม่ติดต่อกันเป็นลูกโซ่เช่นปัจจุบันนี้ก็ตาม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสื่อมวลชนในสมัยนั้นยังไม่แพร่หลาย อย่างไรก็ตามปัญหาการรวมพลังของกรรมกรในสมัยนั้นทำให้รัฐบาลและสมาชิกสภาผู้แทนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง นักการเมืองต่างๆ ก็เริ่มมีบทบาทในเรื่องนี้

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้สิ้นสุดลง (ปี ๒๔๘๕) การรวมตัวของกรรมกรกลุ่มต่างๆ ได้เกิดขึ้นเป็นรูปของสหบาลกรรมกรกลาง (สหพันธ์แรงงาน) และได้เป็นสมาชิกของสหพันธ์แรงงานโลก (WFTU) รัฐบาลในขณะนั้น

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มอบหมายให้คนสนิทของตนเข้าไปมีบทบาทในกลุ่มกรรมกรอีกกลุ่มหนึ่ง ประกอบกับสหพันธ์กรรมกรโลกเกิดแตกแยก กรรมกรหลายสิบประเทศได้แยกตัวออกมาตั้งองค์การของตนใหม่เรียกว่า สหพันธ์สหภาพแรงงานเสรีระหว่างประเทศ (ICFTU)

การที่มีนักการเมืองเข้ามามีบทบาทในกลุ่มกรรมกรนั้น ทำให้กรรมกรเกิดแตกแยก เนื่องจากนโยบายของแต่ละฝ่ายไม่ตรงกัน มีการจับกุมตั้งข้อหา และจำคุกฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย การรวมพลังการประท้วง การนัดหยุดงานได้เริ่มมีมากขึ้น ในระยะก่อนการเลือกตั้ง (ปี ๒๕๐๐) แม้ว่าขณะนั้น จะมีการก่อตั้งสหภาพแรงงานขึ้นมาแล้วก็ตาม แต่สหภาพแรงงานส่วนมากอยู่ใต้อิทธิพลของสมาคมกรรมกรไทย ซึ่งมีนักการเมืองหนุนหลังและสนับสนุนการเงินอยู่ กรรมกรส่วนมากจึงยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ผู้นำกรรมกรบางคนเห็นแก่อำมิสสินจ้าง ยอมรับเงิน ช่วยนักการเมืองหาเสียงเลือกตั้ง ความวุ่นวายต่างๆ จึงเกิดขึ้น จนกระทั่ง จอมพล ส. ธนะรัชต์ปฏิวัติ ยกเลิกกฎหมายแรงงาน ยุบสมาคมกรรมกร และสหภาพแรงงานต่างๆ

หากเราจะศึกษาดูความวุ่นวายของกลุ่มกรรมกรในอดีตและเทียบกับปัจจุบัน เราจะเห็นได้ว่าความวุ่นวายในอดีตนี้เกิดจากนักการเมืองและผู้นำกรรมกรบางคนที่ยอมเป็นทาสรับใช้นักการเมืองในการนัดหยุดงานก็ตาม ในการเดินขบวน

ก็ถาม ล้วนแต่มีเบื้องหลังการยุ่งในทางการเมือง
อยู่ด้วย

สำหรับสาเหตุในบัจจุบันนี้ การประท้วง
การนัดหยุดงาน หรือการรวมกลุ่มของกรรมกร
นั้น ยังไม่มีนักการเมืองเข้ามาวุ่นวายหรือหนุ่
หลัง กรรมกรคนงานทำไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ
ต่อสู้เพื่อได้มาซึ่งสิทธิ และความเป็นธรรมของ
พวกเขาเอง

ในอนาคตนั้นพลังกรรมกรอาจจะเป็นพลังอัน
สำคัญ หากจะมีเรื่องวุ่นวายก็เพราะนักการเมือง
และผู้นำกรรมกรบางคนที่จะใช้กรรมกรเป็น
เครื่องมือของตนในการเลือกตั้ง *ความวุ่นวายใน
ระยะก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งคาดว่าจะมีขึ้นใน
เดือนพฤศจิกายน* เป็นเรื่องที่บรรดาผู้นำ
กรรมกรทุกคนควรระวัง อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่ง
และเป็นข้ออ้างของฝ่ายที่ไม่ต้องการให้พลังกรรม
กรเกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม อนาคตของพลังกรรมกรโดย
เฉพาะสมาคมลูกจ้างต่าง ๆ จะกลายเป็นรูปสท
ภาพแรงงาน และสหภาพแรงงานต่าง ๆ จะรวม
กันเป็นสหพันธ์แรงงานระดับชาติ และการดำ
เนินงานของสหพันธ์แรงงานระดับชาติ ซึ่งอาจ
จะมี ๒ หรือ ๓ สหพันธ์ จะดำเนินงานของตน
ไปในทางที่ถูกต้องและเป็นอิสระ จะเป็นแรง
ดันที่ให้พลังกรรมกร เป็นพลังในการต่อรองไม่
ว่าในทางเศรษฐกิจ การเมือง และจะเป็นคู่แข่ง
ถ่วงของพลังกลุ่มอื่น ๆ

พลังกรรมกรอาจจะเป็นพลังของกลุ่มที่เป็น
กลาง สามารถรวมกับกลุ่มพลังใดกลุ่มพลังหนึ่ง
ในขณะที่ประเทศชาติต้องการเพื่อความอยู่รอด
ของประชาชาษฎ์และความเจริญของประเทศ
ชาติในอนาคต

**หนังสือปกก่อนจากสำนักพิมพ์
พระจันทร์เสี้ยว**

รอยเลือดในเกาหลี โดยชัญญา ผลอนันต์
และคณะต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในญี่ปุ่น
บทเรียนจากประสบการณ์ของนักศึกษา
ประชาชนเกาหลีใต้ ที่โค่นล้มทรราชลงได้
แต่ปล่อยให้ทรราชใหม่กลับขึ้นมาอำนาจได้
อีก
เพื่อโลกที่ดีกว่า โดยวิทชากร เชิงกุล
รวมบทความแนวทางสร้างสรรค์โลกที่ดีกว่า
ปัจจุบัน

“

โห่ร้องกองกรุมงหมาย
ชุมนุมทำท่ายท้อถน
เหงอกูแรงกูมังกน
จะพลิกฟ้าควาแผ่นดินกรรมกร

”

กฎหมายแรงงาน

พัน วังษ์ดี

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๗ สมาคมลูกจ้างต่างๆ รวม ๒๓ สมาคม ได้ประชุมกัน ณ ห้องประชุมของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย มีวาระหนึ่ง ที่ประชุมได้พิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อที่จะเข้าไปเป็นคณะกรรมการผู้แทนลูกจ้าง เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ หรืออีกประการหนึ่งคือคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่อาศัยออกตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ซึ่งเป็นคำสั่งที่ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นคำสั่งที่ออกมาเพื่อนายทุนหรือเพื่อพวกของรัฐบาลในสมัยนั้น หลายคนมองเห็นแล้ว ว่ากฎหมายออกมาเพื่อให้สิทธิแก่ลูกจ้างคนงาน แต่สิทธิที่ให้นั้นไม่มีการคุ้มครองแก่เขา โดยบัญญัติให้นายจ้างเลิกจ้างพวกเขาได้โดยที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร และพร้อมกันนั้นยังให้นายจ้างมีสิทธิที่จะออกกฎข้อบังคับ ระเบียบการ เพื่อที่จะหาทางให้ลูกจ้างออกจากงานได้ง่าย หรือแทบจะดันไม่หลุด เช่นระบุมั่วๆโดยมิให้คนงานมีโอกาสลาภจรรยาได้เลยแม้แต่วันเดียวอันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ไม่ได้ เพราะทุกคนย่อมทราบดีว่า คนเราทุกคนต้องมีฐานะ มีความจำเป็น ต้องมีเหตุอันสุดวิสัยที่จะต้องลาหยุดงาน แต่กฎหมายก็มีได้ให้สิทธิแก่คนงานไว้

อีกประการหนึ่ง คือสิทธิของการลาพักก่อน กฎหมายนี้ทำให้สิทธิแก่คนงาน แต่ว่า การพัก ผ่อนของเขานายจ้างจะต้องเป็นผู้กำหนดว่า จะ ให้พักผ่อนได้เมื่อไร เขามีสิทธิ แต่เขาไม่สามารถ ที่จะใช้สิทธินั้นอย่างสมบูรณ์ แต่สิทธิของเขานั้น กลับแล้วแต่นายจ้างจะบัญชา ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ น่าจะเป็นไปเช่นนั้น มันเป็นสิทธิที่เกือบไม่มีความหมายเลยสำหรับเขา

อีกประการหนึ่ง การยื่นข้อเรียกร้องต่อนายจ้าง ซึ่งตีความว่านายจ้างจะไม่รับก็ได้ เมื่อนายจ้างไม่รับก็ให้เจ้าหน้าที่ประ นอมข้อพิพาทแรงงานเป็นผู้ไปส่งให้ ซึ่งความจริงในกฎหมายข้อ นี้ก็ปรากฏอยู่แล้วว่า การที่จะปฏิเสธไม่รับข้อ เรียกร้องของลูกจ้าง ต้องถือว่ามีเหตุผล เพราะ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรม แต่ลูกจ้างคนงาน ก็ไม่มีโอกาสเช่นนั้น ความจริงเมื่อเขายื่นข้อ เรียกร้อง หากนายจ้างไม่ยอมรับข้อเรียกร้อง เขาก็สมควรจะหยุดงานได้ทันที เพื่อบังคับให้นายจ้างรับข้อเรียกร้องนั้น หรือดำเนินการฟ้องร้องนายจ้างได้ตามที่ตราไว้ในกฎหมาย

แต่การณ์ปรากฏว่า เมื่อนายจ้างไม่รับก็ให้ พนักงานประนอมข้อพิพาทมาส่งให้แทน อัน แสดงว่าเป็นการเอาอกเอาใจบรรดานายจ้างอย่าง ที่สุด ทั้ง ๆ ที่กฎหมายได้ตราไว้ว่าให้เอาโทษได้ ซึ่งการตราไว้เช่นนั้น มันเป็นตัวมกฏทั่วมังกร เหมือนเขียนขึ้นมาเพื่อหลอกเด็ก เมื่อนายจ้าง ไม่รับข้อเรียกร้องของลูกจ้าง หวังที่ควรจะทำก็คือ

ตามข้อกฎหมายจะต้องพิจารณาโทษได้ เพราะ เป็นระนวนที่ทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสถาน ประกอบการ

อีกข้อหนึ่งนั่นคือ การยื่นข้อเรียกร้อง และ ข้อเรียกร้องนั้นอยู่ในระหว่างการเจรจา ห้ามมิ ให้นายจ้างเลิกจ้างตัวแทนคนงาน หรือคนงานที่ เกี่ยวข้อง เว้นแต่ หุจริต กระทำผิดอาญา ทำ ให้นายจ้างได้รับความเสียหาย ละทิ้งหน้าที่ ประมาทเลินเล่อ และต้องติดคุกด้วยคำพิพากษา โทษจำคุก

ในข้อนี้ เราทำนก็มองเห็นชัดว่า เป็นการ เบียดทางให้นายจ้างหาสาเหตุที่จะเลิกจ้างลูกจ้างได้ ง่ายเหลือเกิน เพราะการหุจริต การทำให้นายจ้างเสียหาย การละทิ้งหน้าที่ เฉพาะอย่างยิ่ง การประมาทเลินเล่อ การกระทำดังกล่าว นายจ้างจะเป็นผู้สร้างเหตุการณ์ หรือหาความเอาอก อกใจลูกจ้างคนงานได้ง่ายมาก ตามที่ได้พูดแล้วว่า กฎหมายไม่ให้สิทธิในการลาพัก ดังนั้น เมื่อไม่มี สิทธิลาพัก เมื่อเขามีธุระจำเป็นต้องขาดงานไป มันก็กลายเป็นการละทิ้งหน้าที่ นายจ้างก็เลิกจ้างได้ และคำว่าประมาทเลินเล่อ มันมีสาเหตุ ที่นายจ้างจะหาว่าประมาทเลินเล่อได้มากมาย และเหตุการณ์ดังว่านี้ ก็ปรากฏว่ามีอยู่ทั่วไปใน สถานประกอบการในขณะนี้

ในกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ มีหมวดที่สำคัญ อยู่ด้วยกัน ๕ ประการคือ ๑. แรงงานสัมพันธ์ ๒. การเลือกตั้งตัวแทนคนงาน ๓. การขอตั้ง

สมาคมนายจ้างและสมาคมลูกจ้าง ๔. การควบคุมสมาคม ๕. การตั้งสำนักงานนายทะเบียนสมาคมนายจ้างและสมาคมลูกจ้าง

หมวดแรก คือเรื่องแรงงานสัมพันธ์ เป็นหมวดที่มีความสำคัญที่สุด เพราะคนงานจะมีสภาพการทำงาน ค่าจ้าง หรือสวัสดิการดีขึ้นก็อยู่ในขั้นนี้ และพร้อมกันนั้น คนงานจะได้ทำงานต่อไป หรือจะต้องถูกเลิกจ้างก็อยู่ในขั้นนี้ เพราะว่าให้เขามีสิทธิยื่นข้อเรียกร้องจากนายจ้างได้ และก็ให้โอกาสนายจ้างที่จะเลิกจ้างคนงานได้พร้อม ๆ กัน กฎหมายในขั้นนี้จะต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่มีอยู่อย่างมากมายทีเดียว

การแรงงานสัมพันธ์ในขั้นนี้หมายถึง สภาพการทำงาน ข้อพิพาทแรงงาน การนัดหยุดงาน หรือการปิดงานดจ้างซึ่งเป็นกรณีใหญ่ที่ทำความเดือดร้อนให้แก่บุคคลทั้งสองฝ่าย หรือสามฝ่าย คือ นายจ้าง ลูกจ้าง และฝ่ายรัฐ ความเกี่ยวพันที่มีถึง ๓ ฝ่าย จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากันอย่างละเอียดถี่ถ้วน ตลอดเวลาของการเจรจาต่อรอง ก็เป็นระยะเวลายาวนานเกินไป ซึ่งสุดท้ายคนงานจะทนทานต่อไปได้ เพราะชีวิตของลูกจ้างคนงานไทย ล้วนแต่มีฐานะยากจน เมื่อหยุดงานนานเข้าความเดือดร้อน วงครอบครัวก็เกิดขึ้น การเจรจาต่อรองที่ใช้เวลาถึง ๓-๔ เดือนนั้น จึงเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินไป ดังนั้น การตราในขั้นนี้จึงไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ในข้อของกฎหมายเป็นการเอาอย่างกฎหมายต่างประเทศ ผู้ที่ร่าง

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ มิได้คำนึงถึงความ เป็นอยู่อันแท้จริงของลูกจ้างคนงานไทยเลย

ดังนั้น กฎหมายที่ตราขึ้นจึงไม่มีความหมายดังจะเห็นได้จากการนัดหยุดงานของบรรดาคนงานในสถานประกอบการเมื่อปลายปี ๒๕๑๖ การไร้ความหมายของกฎหมายดังกล่าวจึงมองเห็นได้ชัด

และอีกประการหนึ่งที่ต้องกล่าวจะพูดถึงก็คือ กฎหมายให้สิทธิแก่เขาที่จะยื่นข้อเรียกร้องต่อนายจ้างได้ แต่พร้อมกันนั้น ก็มีบทหนึ่งห้ามไว้ คือ ห้ามมิให้ผู้ใดยุยง ส่งเสริม หรือขัดขวางใน การที่คนงานจะใช้สิทธิหรืองดใช้สิทธิ

การที่คนงานจะใช้สิทธิเพื่อยื่นข้อเรียกร้องต่อนายจ้าง กฎหมายตราไว้ว่าจะต้องมีลูกจ้างจำนวน ไม่น้อยกว่า ๑๕% ลงนามในข้อเรียกร้องนั้น ความจริงที่ปรากฏ ซึ่งเป็นของแน่นอนที่สุดนั้นก็คือ คนงานที่จะยื่นข้อเรียกร้อง จำเป็นต้องมีการหลายเซ็น เพื่อประกอบการยื่นข้อเรียกร้อง นั้น แต่การหลายเซ็นของคนงานนี้ เป็นช่องทางที่จะให้นายจ้างหาว่ายุยงได้ง่ายมาก และก็ปรากฏว่า ลูกจ้างคนงานถูกหาว่ายุยงมาแล้วมาก ต่อมาก ทั้ง ๆ ที่เขากระทำเพื่อต้องการใช้สิทธิ ตามกฎหมาย จึงเห็นได้ว่า การตรากฎหมายดังกล่าว เป็นเรื่องประหลาดเอากการ จำเป็นจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความรัดกุมยิ่งกว่านี้

อีกข้อหนึ่ง คือการปิดงานดจ้าง อันเป็นอาวุธขั้นสุดท้ายที่ฝ่ายนายจ้างจะกระทำต่อคนงาน การปิดงานดจ้าง นายจ้างไม่ต้องอ้างสาเหตุอื่น

เพียงแจ้งว่า ลูกจ้างจงใจกระทำให้นายจ้างเสียหายเท่านั้น ก็บังคับงจ้างคนงานได้แล้ว เพราะการนัดหยุดงานมันบังคับอยู่แล้วว่า จงใจกระทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย ซึ่งจะปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นการตรากฎหมายที่ใช้ไม่ได้เอาเสียทีเดียว

อีกประการหนึ่ง ระยะเวลาคุ้มครองตัวแทนคนงาน ในการเป็นตัวแทนยื่นข้อเรียกร้อง ก็มีได้ให้การคุ้มครองตลอดไป เพียงคุ้มครองชั่วระยะเวลาที่เจรจาเท่านั้น ต่อจากนั้นก็ปล่อยให้ นายจ้างที่จะเลิกจ้างคนงานและลูกจ้างได้ พฤติการณ์ดังกล่าวนี้ ก็มีอยู่ทั่วไปในสถานประกอบการ อย่าวว่าแต่ในระหว่างเวลาพักการเจรจาเลย แม้อยู่ในเวลาการเจรจานายจ้างก็หาเหตุที่จะเลิกจ้างคนงาน และนายจ้างก็ไม่มีความคิด นายจ้างจะมีความผิดก็ต่อเมื่อไม่จ่ายเงินชดเชยให้ ๓๐ วัน และการจ่ายเงินค่าชดเชยเพียง ๓๐ วัน สำหรับลูกจ้างทำงานมาแล้ว ๒๐-๓๐ ปี มันเป็นการยุติธรรมแก่เขาหรือเปล่า เข้าทำงาน ๑ ปี เลิกจ้างแล้วนายจ้างก็จ่ายเพียง ๑ เดือน เข้าทำงานมาเป็นเวลา ๒๐-๓๐ ปี ก็จ่ายเพียง ๑ เดือนเงินเพียง ๑ เดือนหรือ ๓๐ วันที่กล่าวมานี้ มิได้ทำให้นายจ้างชนหน้าแข่งวิ่ง นายจ้างลงทุนเป็นเรือนร้อยเรือนพันล้าน แต่เงินค่าชดเชยของคนงานเพียงเท่านั้น นับว่าเป็นการตีราคาของความเป็นคน และผลประโยชน์ที่ได้ทำให้แก่นายจ้างน้อยเกินไป พุดง่าย ๆ ว่า มันมีความ

ยุติธรรมหรือไม่

อีกประการหนึ่ง ความเด็ดขาดของเจ้าหน้าที่ในกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจไว้น้อยมาก ความจริงควรให้อำนาจไว้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ คือเมื่อปรากฏว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ก็มีเพียงอำนาจเตือน ซึ่งการเตือนนี้ไม่ทราบว่า จะต้องเตือนกันกี่ครั้ง แต่ความจริงที่ปรากฏ เมื่อนายจ้างกระทำผิด เจ้าหน้าที่ก็มีอำนาจเพียงเตือน ซึ่งก็ได้เตือนกันเรื่อยมา สิ่งที่ปรากฏก็คือ การเตือนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ถูกกล่าวหาว่า กินเงินของนายจ้าง ซึ่งการเตือนดังกล่าว มันกลับเป็นอาวุธที่หมิ่นแหว่งเจ้าหน้าที่เอง

อีกประการหนึ่ง เมื่อเกิดกรณีพิพาทแรงงาน ความจริงเจ้าหน้าที่ควร จะเข้าเกี่ยวข้องกับได้ทันที เพื่อระงับข้อพิพาทนั้นมิให้ลุกลามไปใหญ่โต แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ที่จะเข้าเกี่ยวข้องกับไม่ได้ทันทีทั้งที่ จนกว่านายจ้างและลูกจ้าง จะต้องการ ทั้ง ๆ ที่ในข้อบางข้อของกฎหมายตราไว้ว่า สามารถที่จะเข้าไปในสถานประกอบการ และเรียกผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารมาตรวจได้

ข้อบกพร่องในกฎหมายแรงงาน และแรงงานสัมพันธ์ ควรจะได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขกันมากมายทีเดียว และก็ควรจะได้ตราเป็นพระราชบัญญัติเสียเลยทีเดียว แทนที่จะเป็นประกาศของคณะปฏิวัติอย่างที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการที่จะเข้าไปแก้ไข

ปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวที่ถูกเลือกโดยสมาคมลูก
จ้างทั้ง ๒๓ สมาคม คงจะได้ร่วมกันพิจารณาที่จะ
ปรับปรุงกฎหมายแรงงานหรือประกาศของคณะ
ปฏิวัติให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้และเชื่อว่าบุคคล
ทั้ง ๕ คน ที่จะเข้าร่วมกับฝ่ายรัฐ ฝ่ายนายจ้าง
ฝ่ายอาจารย์นักวิชาการ เป็นต้นว่า นายสุวิทย์
ระวิวงศ์ ประธานสมาคมลูกจ้างการขนส่งฯ ผู้

ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านแรงงานมาแล้วถึง ๑๐ กว่าปี
นายสนั่น วงศ์สุธี ผู้เกี่ยวข้องกับวงการแรงงาน
มามากคนหนึ่ง ตลอดทั้งนายวิเชียร ศรีวิเชียร
และนายไพศาล ธวัชชัยนันต์ คงรู้ถึงจุดบกพร่อง
และสิ่งที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว
เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ลูกจ้างตามสมควร ผู้
เขียนมีความหวังเช่นนั้น" www.thairath.com

ร้านขายหนังสือ
ที่รู้จักกันอ่านหนังสือ
มีหนังสือทุกรูปแบบ
และทุกเนื้อหา
ให้ท่านเลือกซื้อ
เลือกอ่าน
เชิญแวะที่

ศีกษิตสยาม
๗๑๔ ถนนพระรามสี่
สามย่าน กรุงเทพฯ ๕
โทร ๕๑๑๖๓๐

ทุกนี้ไป
คนจะเรียกตัวเองว่าคนรุ่นใหม่
นักปฏิวัติ, ศิลปิน
ไม่ได้ใหญ่ อย่างที่คนเคยทำมาแล้ว
ในเมื่อคนให้ ดาฮอมอ:โรปรง:เพ่นนี้
ก็ขอทบทวนหนังสือ "ตราวาน"

“

กะปลดแอกหนักจากบ่า
เงออุ่นฟาดหน้านายทุน

”

สัมภาษณ์กรมกร : วันหนึ่งเขาจะฝ่าข้ามไป

วิสา กัญทัพ

นโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เปิดให้มีการค้าแบบเสรีขึ้นนั้น เป็นช่องทางอันพิเศษที่เปิดโอกาสให้คนต่างชาติเข้ามาลงทุนทำการค้าในประเทศไทย ผลจลวยผลประโยชน์และเอาโรคเอาเปรียบคนไทยอย่างถึงที่สุด นอกจากนั้น การที่รัฐละเลยไม่ให้ความสนใจมวลชนผู้ใช้แรงงานอันมีเป็นจำนวนมากมายมหาศาลเท่าที่ควร ปล่อยให้พวกเขาถูกกดขี่ขูดรีดจากบรรดานายทุนทั้งภายในและนอกประเทศ ก็เท่ากับเป็นการสร้างปัญหาให้กับประชาชนผู้ทุกข์ยากเหล่านั้นไม่พอใจกับสภาพความเป็นอยู่ และสิ่งที่ได้รับตอบสนองมากยิ่งขึ้น

ในสมัยที่ทวราชยังครองเมืองอยู่ กลุ่มผู้มีอำนาจได้สมคบคิดกันกับบริษัทห้างใหญ่รีดเนื้อเถื่อนหนังประชาชนอย่างเมามัน แต่บรรดามวลชนผู้ใช้แรงงานเหล่านั้นก็ไม่กล้าที่จะลุกขึ้นเรียกร้องทวงถามถึงสิ่งตอบแทนค่าแรงงานที่เป็นธรรม เพราะต่างก็หวั่นเกรงนายทุนใหญ่ทั้งหลาย หรือไม่ก็เกรงว่าตนเองจะต้องออกจากงานและหมดอาชีพไป จึงยอมก้มหน้าแบกแอกอันหนักอึ้งไว้อย่างยากเข็ญ

หลังการเปลี่ยนแปลง ๑๔-๑๕ ตุลาคม ภาวะ
กดดันบีบบังคับที่พวกเขาได้รับมาตลอดก็ถึงจุดระ
เบิดขึ้น เมื่อระบอบเผด็จการกดหัวประชาชนได้
ถูกคัดค้านจากทั่วประเทศ บรรดามวลชนผู้ใช้
แรงงานทั้งหลายต่างก็ได้ลุกขึ้นมาต่อสู้กับพวก
นายทุนที่กดขี่เอารัดเอาเปรียบกันประปรายทั่วไป
บ้างก็ได้รับข้อเรียกร้องตามที่ตนต้องการ บ้างก็
ต้องออกจากงานไป สิ่งต่างๆ เหล่านี้ย่อมมีผล
อย่างชัดเจนแล้วว่า ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม
มือใครยาวสาวได้สาวเอานั่น เปิดโอกาสให้บรร
ดานายทุนใหญ่ๆ และนายทุนต่างชาติ แสวง
หาความร่ำรวยบนรอยเลือดของกรรมชนอย่าง
แท้จริง อย่างไม่คำนึง แม้บรรดามวลชนผู้ใช้
แรงงานจะเริ่มรู้จักลุกขึ้นมาต่อสู้คัดค้านความไม่
เป็นธรรมต่างๆ มากขึ้น แต่โดยสภาพความ
เป็นจริงแล้ว พวกเขาก็มิใช่จะได้รับสิ่งตอบแทน
หรือสวัสดิการต่าง ๆ จากนายทุนด้วยดีตลอดไป
เพราะวิสัยของนายทุนนั้นไม่เคยยอมอ่อนข้อให้
อย่างง่าย ๆ จึงทุกครั้งที่มีการประท้วงค่าแรงหรือ
สวัสดิการอื่น ๆ บรรดานายทุนมักจะวางแผน
การต่อสู้กับคนงานอยู่เสมอ โดยใช้วิธีทั้งระอา
และสกปรก ใช้อิทธิพลบีบบังคับหัวหน้าคนงานผู้
นำในการประท้วงออก หรือไม่ว่าจ้างนักเลง
หัวไม่ค้อยลอบทำร้าย บางครั้งก็ว่าจ้างเป็นเงิน
ก้อนเพื่อให้ผู้นำกรรมกรสไตรค์ลาออก และถึง
ขนาดที่ถ้าเป็นผู้หญิงก็จ้างให้หนักเลงจุดไปข่มขืน
ก็มี ตัวอย่างต่างๆ เหล่านี้มีอยู่ทั่วไปในเกือบ

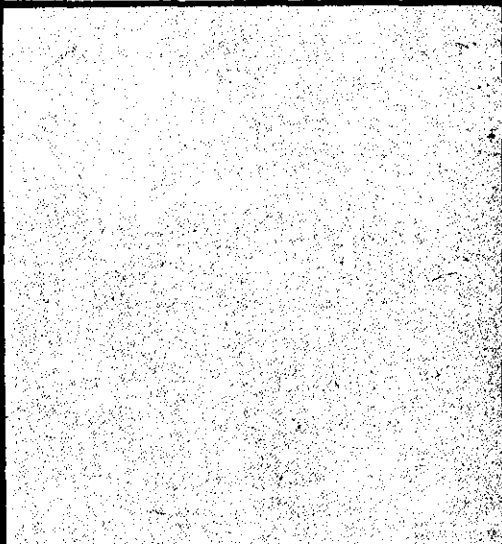
ทุกโรงงาน จริงอยู่บางโรงงานที่มีการสไตรค์
เพราะทางนายทุนเห็นอกเห็นใจคนงานไม่กดขี่
เอารัดเอาเปรียบจนเกินไปก็มีอยู่บ้าง แต่ก็ก็น้อย
เต็มที

ปัญหาการปล่อยให้ทุนต่างชาติเข้ามา
ลงทุนในไทยและกดขี่คนไทยนั้นเป็นปัญหาสำ
คัญอันดับแรก เนื่องจาก ประการแรก ตลาด
แรงงานของคนไทยต่ำ การส่งวัตถุดิบมาทำการ
ผลิตโดยใช้แรงงานในไทยจึงเป็นผลได้ที่นำกำไร
มหาศาลเข้าประเทศ เมื่อผลิตเป็นรูปแบบสำ
เร็จเรียบร้อยแล้วก็ส่งกลับไปประเทศของตนแล้ว
ส่งกลับมาขายออกครั้งหนึ่ง ประการที่สอง เป็น
การขยายความโลภใครก ความน่าหมิ่น อันเป็น
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ออกนอกประเทศ
อีกด้วย ทั้งนี้เพราะโรงงานใหญ่ ๆ ปล่อยให้
ควินพิษและน้ำเน่าลงในแม่น้ำลำคลอง การเข้า
มาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในไทยจึงเป็นการเหยียด
ย่ำความตายแบบผ่อนส่งให้ทีละเล็กทีละน้อย
และผู้ที่จะได้รับเคราะห์กรรมเหล่านี้ก็คือ ชนผู้ใช้
แรงงานส่วนใหญ่ในสังคมนั่นเอง พวกนี้จึงโดน
ทั้งชั้นทั้งล่อง ประเทศสำคัญที่เข้ามาลงทุนใน
ไทย ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทต่าง ๆ
มากที่สุดเห็นจะได้แก่ ญี่ปุ่น รองลงมาก็เป็น
พวกสหรัฐอเมริกาและฮ่องกงตามลำดับ

เนื่องจากเห็นความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ
เหล่านี้ ในวาระที่เป็นวันกรรมกร เราจึงได้
พยายามออกไปสัมภาษณ์บรรดากรรมกรในโรง

งานต่าง ๆ ว่า เขามีความรู้สึกอย่างไรต่อสภาพ
 ความเป็นอยู่ของตนเอง ต่อระบบการทำงาน
 ต่อปัญหาการครองชีพกับเงินเดือนที่ได้รับ และ
 ต่อบรรดานายทุนอุตสาหกรรมทั้งหลาย รวมทั้ง
 ได้พยายามประเมิน ปัญหาเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อม
 ล้อมรอบในบริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ด้วย
 อย่างไรก็ตาม อย่าลืมนำบรรดามวลชนผู้ใช้แรง
 งานเหล่านี้เป็นคนส่วนใหญ่ในสังคมเมือง เป็น
 ประชาชนฝ่ายผลิตที่จะละเลยมิให้ความสนใจเสีย
 มิได้เป็นอันขาด เพราะในขณะที่ราคาข้าวของ
 ต่าง ๆ ในท้องตลาดกำลังถีบตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่
 ค่าจ้างแรงงานที่เขาได้รับตอบสนองก็ยังคงเดิมอยู่
 ทั้งยังไม่สมกับแรงงานที่ใช้แบบทรมานรุ่งหามค่ำใน
 วันหนึ่ง ๆ ด้วย ดังนั้นจึงไม่แน่ว่าความยาก
 จนที่เขาได้รับมากมายเหล่านี้อาจจะเป็นชนวนที่
 นำไปสู่การก่อปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ หรือถ้า
 หากว่ารัฐ เป็นประชาธิปไตยและใจกว้างพอ
 ยอมเปิดโอกาสให้เขามีการรวมตัวเป็นรูปขององค์
 การเพื่อเรียกร้องต่อรองกับนายทุนหรือตัวแทน
 ของรัฐบาลบ้างแล้ว บางทีพวกเขาอาจจะลืมตา
 อ้าปากและได้ชัยชนะขึ้นมาบ้างก็ได้ ทั้งนี้และ
 ทั้งนี้ก็ขอให้เราคอยดูวันของเขากันต่อไป @~~~~

บริษัทกระต่าย ไทยสก๊อต พระประแดง สมุทรปราการ

นายสุพจน์ สิทธิลักษณ์ อายุ ๒๖ ปี หน้า
 ที่ขั้วรถฟอร์คลิฟ (รถขนถ่ายกระต่ายภายใน
 โรงงาน) ทำงานมานาน ๓ ปี รับเงินค่าจ้าง
 เป็นรายวัน วันละ ๔๐ บาท บริษัทกระต่าย
 ไทยสก๊อตเป็นบริษัทหุ้นส่วนระหว่างไทยกับอเม
 ริกัน มีนายประสิทธิ์ ณรงค์เดช เป็นผู้อำนวยการ
 การทำงานแบ่งออกเป็นสองกะ คือกะกลาง
 วันกับกะกลางคืน กะกลางคืนเป็นเวลาพิเศษ
 ถ้าหากทำตอนกลางคืนด้วยจะได้เงินเพิ่มขึ้นคืน
 ละ ๑๐ บาทต่อหนึ่งคนของทุกแผนก สภาพ
 ความเป็นอยู่โดยทั่วไปและระบบการทำงานเมื่อ

ก่อนไม่ได้ทำไรนัก แต่ปัจจุบันหลังจากมีการ สไตรค์แล้วดีขึ้น ก่อนที่จะมีการสไตรค์ ได้มี การรวมกลุ่มคนงาน เลือกตัวแทนประชุมร่าง หนังสือเรียกร้องเป็นทางการผ่านผู้อำนวยการกับ ผู้จัดการฝ่ายบุคคลมาแล้วครั้งหนึ่ง รอคำตอบ อยู่จนสามเดือนก็ไม่เป็นผล เรื่องเจ็บหายไป เฉยๆ ต่อมาจึงมีการสไตรค์กันขึ้นในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ข้อเรียกร้องที่เสนอมือ หนังสือ คำครองชีพ หมายถึงเงินเดือน ขอเพิ่มขึ้นจาก เดิม สอง คำพรีเมียม หมายถึงทำงานนอก เวลาตอนกลางคืนเมื่อก่อนไม่มีเงินให้ สวม สวัสดิ คัดการ หมายถึงการตั้งกองทุนให้คนงานกู้ และ สี่ โบนัส หมายถึงเงินกั้นผลของบริษัท คน งานขอ ๑ ปี ๒ เดือนต่อ ๑ คน คือทุกสิ้นเดือน สุดท้ายของปีจะได้เงินเดือนพิเศษเพิ่มขึ้นอีกสอง เท่า (ถ้าได้วันละ ๔๐ บาท เดือนละ ๑,๒๐๐ บาท ก็จะได้เพิ่มเป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท) แต่ ทางบริษัทยอมตกลงให้เพียง ๑ ปี ๑ เดือนต่อ ๑ คน

นอกจากนั้น หลังจากการสไตรค์ปรากฏว่า คนงานมีโอกาเสนอเงื่อนไขอื่น ๆ ได้มากขึ้น เพราะมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริษัท อันประ กอบด้วยตัวแทนของกรรมกรทุกแผนกมาร่วม พิจารณาปัญหาด้วย เช่นปัญหาเกี่ยวกับการวาง กฎระเบียบให้คนงานประพฤติปฏิบัติ และขอ เสนอข้อเรียกร้องบางอย่างของคนงาน เกี่ยวกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อม นายสุพจน์เล่าว่า คงมีผลใน

ระยะยาวมากกว่า บริเวณรอบ ๆ โรงงานยังไม่ มีปัญหา แต่ทางด้านน้ำเสียที่ปล่อยไปตามลำ คลองไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ก็อาจเป็นผล เสียหายแก่บรรดาสัตว์น้ำ และเมื่อเวลาเรานำ สัตว์น้ำเหล่านั้นมาบริโภคเป็นอาหารก็อาจจะ เป็นพิษกับร่างกายได้

“ผมตัวคนเดียวครับ ยังไม่มีครอบครัว เพราะฉะนั้นถ้าไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายมากนักก็คงพอ อยู่ไปวัน ๆ แต่จะให้มีความดีขึ้นได้นั้นก็คงเป็น ไปได้ยาก สำหรับพวกเพื่อน ๆ คนงานอื่น ๆ เวลาผมเห็นเขาสไตรค์ก็อยากให้เขาชนะได้ผล ความข้อเรียกร้อง ผมเข้าใจหัวอกพวกเดียวกันดี ครับ”

บริษัทยูเนี่ยนมิทอล พระประแดง สมุทรปราการ

นายธงชาติ รอดดี อายุ ๒๕ ปี หน้าที่
พนักงานหน้าเตา ทำงานมานาน ๒ ปี รับ
เงินค่าจ้างเป็นรายวัน วันละ ๒๐ บาท ต่อ ๘
ชั่วโมง ปัจจุบันได้วันละ ๓๓ บาท (หลัง
สไตรค์) บริษัทยูเนี่ยนมีทอลเป็นของฮ่องกง ผู้
เป็นเจ้าของคนงานรู้จักในนาม เก้าเสีย ผู้
จัดการฝ่ายโรงงานได้แก่ นายเลมอน เคซิง
บริษัทยูเนี่ยนมีทอลเป็นโรงงานอุตสาหกรรม
เหล็ก แม้จะมีการสไตรค์ถึงสองครั้ง (ครั้งแรก
สมัยรัฐบาลถนอม—ประภาสได้ผลเล็กน้อย) แต่
ระบบงานก็ยังแย่มาก และมีการเอารัดเอาเปรียบ
อยู่ นายธงชาติ ทำหน้าที่อยู่หน้าเตาคอยเผา
เหล็ก ต้องอยู่กับความร้อนซึ่งมีอุณหภูมิสูงมาก
ใช้เวลาทำงานแต่ละครั้ง ครึ่งละครึ่งชั่วโมง พัก
หนึ่งชั่วโมง นายธงชาติเล่าว่า เมื่อก่อนไม่เคย
มีวันหยุด วันไหนเครื่องจักรเสีย ทางโรงงาน
ก็จะหักเงินรายได้ของคนงานในวันหนึ่งๆ ไป
ด้วย นอกจากนั้นยังมีการหักภาษีรายได้ร้อยละ
๕ บาท หากเดือนจึงจะมีการพิจารณาเพิ่มเงิน
เดือนกันครั้งหนึ่ง โรงงานยูเนี่ยนมีทอลมีคน
งานประมาณ ๖-๗ ร้อยคน แบ่งการทำงาน
ออกเป็นสองกะคือ กะกลางวันกับกะกลางคืน

การสไตรค์ครั้งที่สอง คนงานมีข้อเสนอตั้ง
นี้คือ หนึ่ง ขอหยุดทำงาน สอง ขอค่าแรงงาน
ขึ้น สาม ขอโบนัส (ซึ่งทางโรงงานมีข้อแม้ว่า
ถ้า ๑ ปีหยุดไม่เกิน ๖ วันจะได้เพิ่มเงินอีก ๑

เดือน ถ้าหยุดไม่เกิน ๑๒ วันได้ครึ่งเดือน) ส
ขอแพทย์ และ ห้า ขอห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาด
ทางโรงงานยอมหมดแต่มีข้อแม้ในข้อที่สามตามที่
ได้กล่าวไว้แล้ว กรณีที่เครื่องจักรเสียทางโรงงาน
ยอมให้เงินบ้าง แต่ก็ให้เพียงครั้งเดียว (ถ้าได้
วันละ ๓๓ บาท ก็ได้ ๑๖.๕๐ บาท เป็นต้น)
ถ้าป่วยมาทำงานไม่ได้ก็ให้ ๗๕% ซึ่งเมื่อก่อน
ไม่เคยให้เลย

อย่างไรก็ตาม นายธงชาติ เล่าว่า การ
ทำงานอย่างที่เขาทำอยู่นั้นเป็นงานหนักและมี
อันตรายมาก เขายกแผลเป็นที่เกิดจากสะเก็ด
ไฟที่กระเด็นใส่ให้ดูหลายแห่ง มีเพื่อนบางคน
ที่ทำงานในหน้าที่เดียวกันนี้ต้องออกไปเพราะ
เป็นโรคเลือดแห้ง เนื่องจากความร้อนเผา และ
ทางโรงงานไม่มีชุดกันความร้อนให้แต่อย่างใด
เกี่ยวกับสวัสดิการภายในก็ยังแย่มาก อาหาร
ที่มีขายข้างโรงแผลงม ทางโรงงานไม่อนุญาต
ให้ออกมาซื้อกินข้างนอกด้วย ทางด้านระบบ
การจ่ายเงินก็ไว้ใจไม่ค่อยได้ ตัวเลขซับซ้อนว
งวน ต้องคอยตรวจสอบดูทุกครั้ง เพราะบางครั้ง
จ่ายเงินขาดไปก็มี กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ
ก็ขมขมและกดขี่ ถ้าทางโรงงานไม่พอใจ
กล่าวหาว่าทำงานให้ไม่เต็มที่ก็มีสิทธิ์จะเอาออก
ได้ง่ายๆ นอกจากนั้นยังมีการจ้างออก หรือไม่
ก็ย้ายตำแหน่งให้ทำงานหนักที่ไม่สามารถจะทำ

ได้ ถ้าทนนไม่ไหวจะได้ลาออกไปเองเป็นต้น ใน
ปัจจุบันมีหัวหน้าสไตรค์เป็นตัวแทนเจรจาต่อรอง
แทนคนงานทั้งหมด เมื่อถามถึงกรมแรงงาน
นายธงชาติเล่าว่า กรมแรงงานไม่เคยเป็นที่พึ่ง
พิงของคนงานได้อย่างแท้จริงเลย ร้องเรียนอะ
ไรก็ไม่เคยได้ผล ตอนแรกๆ ก็ทำท่ายอมรับ
แต่ในท้ายที่สุดก็มักจะเข้ากับโรงงาน เกี่ยวกับ

**บริษัทไทยกาเมนต์
ปากเกร็ด
นนทบุรี**

ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมีแน่นอน เพราะ
ปล่อยควันเหม็นมากโดยเฉพาะตอนเปิดเตาใหม่ๆ
ควันสีโหมงคละคลุ้งไปทั่วบริเวณ

“ ผมเพิ่งมีครอบครัว ไม่ค่อยพอใจเท่าไร
กับงานที่ทำ รู้สึกไม่คุ้มเลยที่เดียวกับงานที่เสี่ยง
ต่อความตายอย่างช้าๆ เช่นนี้ ผมไม่มีทาง
เลือก ”

น.ส. ฉวี เทียมจันทร์ อายุ ๑๕ ปี

น.ส. ยุกา ยินดีทรัพย์ อายุ ๑๗ ปี หน้า
ที่พนักงานรีดผ้า ทำงานมานาน ๒ ปี รับเงิน
ค่าจ้างเป็นรายวัน วันละ ๑๖ บาท เมื่อก่อน
ได้ ๑๐ บาท และ ๑๒ บาทตามลำดับ ที่สูง
ขึ้นก็เป็นเพราะมีการสไตรค์กันขึ้น บริษัทไทย
กาเมนต์เป็นบริษัทของฮ่องกง นับว่ามีปัญหา
มาก เป็นโรงงานที่หักคชชี่และชุดริต พวกโพร์
แมนและพวกที่มีตำแหน่งหน้าที่สูง ๆ กว่านั้น
ขึ้นไปสมคบคิดกันเอาเปรียบคนงานมาก ที่โรง

งานไทยกาเมนท์มีพนักงานประมาณ ๑,๕๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงทั้งหมด สวัสดิการไม่ดีเลย ค่าอาหารแพงและห้ามซื้อของภายนอก เมื่อมีการสไตรค์ครั้งหลังสุดเมื่อไม่นานมานี้ มีนายมนัส ผลวิบูลย์ กับนายสุมน ผึ้งทอง ทำหน้าที่ แก้จักรและเป็นขวัญใจของคนงานทั่วไป เป็นหัวหน้าสไตรค์ แต่ถูกทางฝ่ายนายทุนจ้างให้ออกคนละ ๓ หมื่นบาท แต่ทั้งสองคนไม่ยอมรับความจริงมีสามคนที่ทำการสไตรค์แต่อีกคนหนึ่งยอมรับเงิน เมื่อทางฝ่ายนายทุนจ้างแล้วไม่ยอมออก จึงหาวิธีอื่นคือไล่ออก แต่พอไล่ออกคนงานทั้งหมดก็พากันสไตรค์ไม่ยอม ทางโรงงานจึงยอมรับเรื่องไปพิจารณาให้ อ้างว่าจะให้เสร็จภายใน ๕๐ วัน แต่แล้วเรื่องก็เงียบหายไป ในขณะเดียวกัน ทางฝ่ายนายทุนก็ว่าจ้างนักเลงอันธพาลมาคอยดักทำร้าย จนในที่สุดสองคนนั้นไม่สามารถจะหนอยู่ต่อไปได้ จึงต้องลาออกไป น.ส. ยูพาล่าว่า แม้ทางฝ่ายคนงานจะพยายามเรียกร้องยื่นมือไปให้ทางกรมแรงงานช่วยเหลือ แต่ทางกรมแรงงานกลับมาเกลี้ยกล่อมให้คนงานยอมอ่อนข้อต่อเงื่อนไขของทางฝ่ายนายทุน ทางกรมแรงงานสมควรคิดกันกับพวกฝ่ายนายทุนมากกว่าที่จะมาช่วยเหลืออย่างจริงๆ จังๆ นอกจากนั้นทางโรงงานยังมีวิธีสกปรกต่างๆ อีกมากมายเช่น จ้างรถสองแถวมาคอยรับส่งคนงานหญิงเวลากลับบ้านตอนกลางคืนแล้วลุดไปข่มขืน เคยมีเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นแล้ว พวกรถสอง

แถวมักพูดกระโชกโฮกฮาก คุ้ด่าหย่าบคาย ซึ่งก็ไม่แน่ว่าผู้หญิงที่ต้องกลับกลางคืนอาจจะถูกพวกนี้ทำร้ายได้ อีกอย่างหนึ่งทางโรงงานมีกฎระเบียบเคร่งครัดมาก เมื่อใดที่ช่องทางโรงงานหาย แม้เพียงซิปอันเดียว ก็ใช้วิธีค้นตัวคนงานผู้หญิงที่อยู่ในข่ายสงสัย โดยแก้ผ้าออกหมดเพื่อตรวจสอบ ในระยะหลังๆ นี้ทางโรงงานพยายามหาวิธีที่จะจับไล่คนงานเก่าๆ ที่มีส่วนในการสไตรค์ออก เช่น เวลาไม่มีงานทำก็ไม่หางานให้คนงานทำ กลับค่าประมาณว่า ซึ่เกลียดเลยหน้าที่เป็นต้น ทางด้านหมอมืออยู่ในโรงงานก็คุ้ด่าขู่ตะคอกคนงานเวลาไปรับการรักษา คนงานผู้หญิงบางคนเกรงอันตรายไม่ยอมทำงานกลางคืนก็ถูกบังคับให้ทำ ถ้าไม่ทำก็ใช้วิธีหนึ่งเฉยไม่พูดไม่จาด้วย ละเลยให้คนงานว่างงานแล้วไล่ออก น.ส. ยูพาล่าว่า จนถึงวันนี้มีคนทนไม่ไหวเพราะวิธีสกปรกเช่นนี้ต้องลาออกไปแล้วถึง ๕๐๐ กว่าคน ตัวเธอเองก็ไม่แน่ว่าจะอยู่ที่นี้ไปได้นานเท่าไร เพราะทางโรงงานไม่จ้างคนงานเนื่องจากมีคนไปสมัครมาก โดยเฉพาะตอนบีตเทอมมีนักเรียนไปสมัครทำงานมากเป็นพิเศษ เขาก็ยังไม่จ้างคนงานเลย “จะให้หนูทำอะไร ลาออกเหอะ ลาออกแล้วหนูก็ไม่มีการทำอะไรหา งานให้หนูได้ไหมละ ”

วันที่ ๑ พฤษภาคมของทุกปีเป็นวันกรรมกรสากล ความสำคัญของมันดูเหมือนจะมีเพียงแค่ทำให้กรรมกรได้หยุดงานเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งวันเท่า

นั่น การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะอย่างแท้จริง คือการต่อสู้เพื่อการปลดแอก แรงงานจะต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายมากที่สุด และถ้าเขาเป็นคนส่วนใหญ่ เขาก็ควรจะเป็นรากฐานล่าง

คัญในการผลักดันความก้าวหน้าของรัฐ ดังนั้นวันกรรมกรจะมีความสำคัญอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อวันที่เขาได้ฝ่าข้ามไป มาถึงก่อนแล้ว

สำนักพิมพ์เคล็ดไทย

ขอเสนอ

วิกฤตการณ์ของโลกปัจจุบัน

วิชัย ตันศิริ

ปัญหาและทางออกของประเทศด้อยพัฒนา

วิทยากร เชียงกุล

วิวัฒนาการของมาร์กซิสม์ (พิมพ์ครั้งที่ ๒)

น. ชญาอนุตม์

สันติประชาธรรม (พิมพ์ครั้งที่ ๒)

ป๋วย อึ๊งภากรณ์

อดีตของอนาคต

ส. ศิวรักษ์

สังคมนาสต์ปริทัศน์

อัตราค่าบอกรับเป็นสมาชิก

สมาชิกในประเทศ บัลดะ ๑๐๐ บาท

ต่างประเทศ บัลดะ U.S. \$ ๕.๐๐

ธนาคารตั้งจ่าย ป.ณ.รอมเมือง ในนาม นายสุตใจ

เจิมศิริวัฒน์ ผู้จัดการ สังคมนาสต์ปริทัศน์

จุฬาซอย ๒ ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๕

เทพ โชตินุชิต

“

เราต้องใช้ระบบสังคมนิยม
เพราะสังคมนิยมทำให้คนละความเห็นแก่ตัว
แต่ระบบทุนนิยมสอนให้คนเห็นแก่ตัว

”

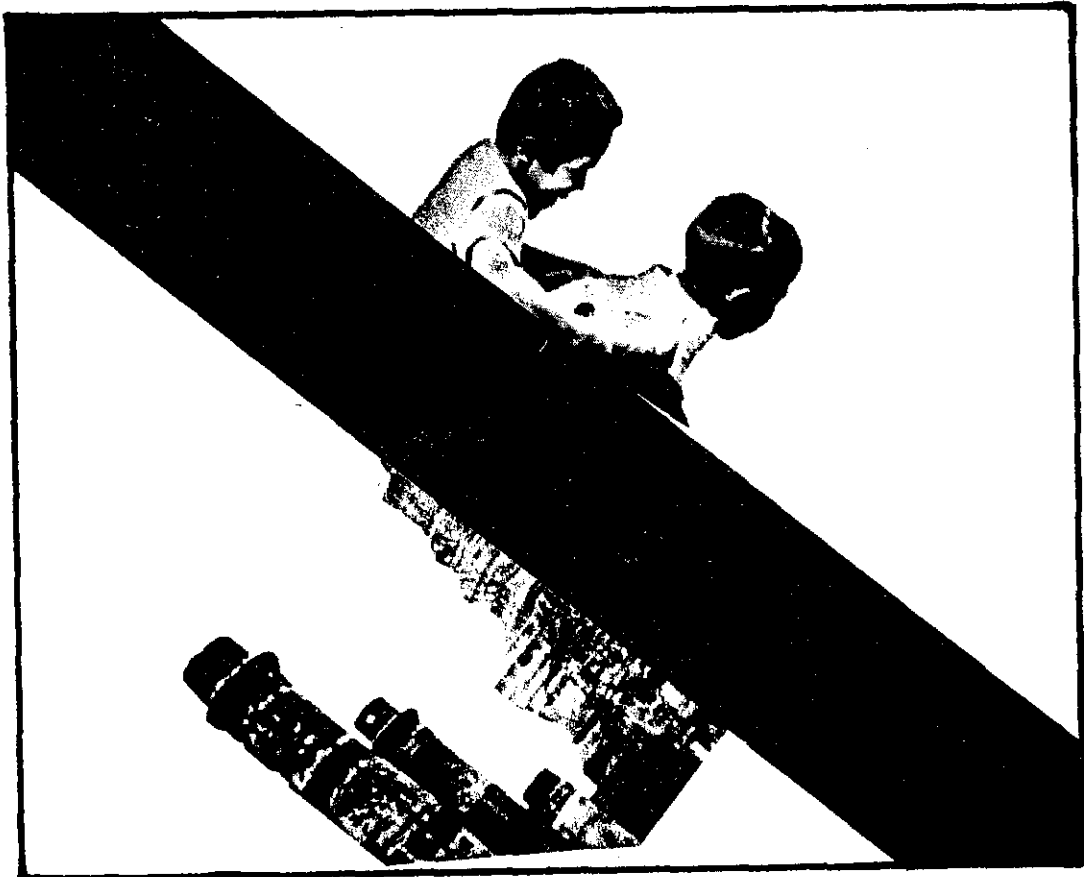
ชาติ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๐
มรณะ ๗ เมษายน ๒๕๖๗

“

อุดมการณ์สูงสุดของมนุษย์
คือความพยายามต่อเนื่องที่จะปรุงแต่งความคิด
และความรู้สึกของเขาให้ดีขึ้น
อุดมการณ์คือสิ่งที่แยกมนุษย์ออกจากสัตว์ชนิดา

ศิลป์ พีระศรี

”

สังคมนิยมแท้จริงหรือ สังคมนิยมแอบแฝง

ทำไมต้องสังคมนิยม

ปรีชา ทิวะหุด

คำว่า “สังคมนิยม” เป็นคำเก่าที่เพิ่งมาแพร่หลายอย่างรวดเร็วภายหลังเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ จนปรากฏว่าขณะนี้หนังสือ บทความ และข้อเขียนมากมายกล่าวถึงสังคมนิยม ทั้งที่ให้คำนิยาม ตลอดจนเสนอกระบวนการวิวัฒนาการของแนวคิดนี้และเสนอสังคมนิยมรูปแบบต่าง ๆ พรรคการเมืองที่กำลังเริ่มก่อรูปต่างเริ่มประกาศนโยบายสังคมนิยม โดยอาศัยตัวบุคคลที่เคยเป็นผู้นำพรรคในอดีตมาแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณชน ทั้งนี้ทั้งสังคมนิยมที่แท้จริงและสังคมนิยมแอบแฝง หรือสังคมนิยมตามวันนักชัตฤกษ์ ซึ่งในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย (ถ้ามี) ทำยี่สิบสามหาชนผู้ทำแล้วย่อมจะเป็นผู้ตัดสินใจสินนนวนิยมระบอบเศรษฐกิจ — การเมืองของเขาเอง และแนวคิดสังคมนิยมย่อมจะได้รับการทดสอบในการเลือกตั้งทั่วไปที่ดำเนินไปอย่างบริสุทธิ์ แต่ไม่ได้หมายความว่า พรรคที่จะคุมอำนาจทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศไทย ซึ่งจะมีขึ้นในอนาคตอันใกล้ จะต้องเป็นพรรคสังคมนิยมแบบใดแบบหนึ่ง แต่หมายความว่าผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคที่ถือนโยบายแนวสังคมนิยม อาจได้รับการเลือกตั้งมากขึ้นหรือลดลงเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว

ปัจจุบันนี้ หลายคนลงความเห็นว่ เหตุที่ลัทธิสังคมนิยมเป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างแพร่หลายนี้เนื่องมาจากบรรยากาศทางการเมืองมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง ภัยมืดที่คอยควบคุมความคิดอ่านของมหาชนได้คลายตัวออกไปอีกเปลาะหนึ่งแล้ว ตามข้อเท็จจริงนั้น แนวความคิด

สังคมนิยมมีมานานแล้วในประเทศไทย หากถูก
จำกัดขอบเขตอยู่ในหมู่ผู้สนใจจริง ๆ ด้วยสา
เหตุที่ว่าความคิดดังกล่าวมีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อ
นายทุน และคณะเผด็จการที่ปกป้องนายทุน เพื่อ
แสวงหาอำนาจและความมั่งคั่ง นอกจากนี้สังคมนิยมยังถูกกล่าวหาว่ารวม ๆ ไปกับลัทธิคอมมิวนิสต์
ทั้งๆ ที่สังคมนิยมและคอมมิวนิสต์เป็นลัทธิสองลัทธิ
ซึ่งวางอยู่บนแนวคิดต่างชนิดกัน หากมีบางสิ่งบาง
อย่างที่คล้ายกันอยู่บ้าง ก็เป็นไปโดยบังเอิญตาม
ลักษณะการพัฒนาของลัทธิแต่ละอย่าง เช่นเดียวกับ
ลัทธิคอมมิวนิสต์มีอะไรหลายอย่างคล้ายกับระบบ
นายทุน—เผด็จการที่ปกครองประเทศไทยมานานนี้
จากอดีตดังกล่าว คนทั่วไปจึงเข้าใจกัน
ว่าระบบเศรษฐกิจมีอยู่เพียงสองระบบ คือนายทุน
กับคอมมิวนิสต์ ผู้ที่สนใจศึกษาหลายท่านอาจ
ทราบว่า มีระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมอยู่ระหว่าง
กลาง ระหว่างนายทุนกับคอมมิวนิสต์ ซึ่งโดย
แท้จริงแล้วสังคมนิยมมิได้เป็นตัวกลางระหว่าง
นายทุนหรือคอมมิวนิสต์เลย **สังคมนิยมเป็น
ลัทธิเอกเทศต่างหาก** ไม่ใช่คอมมิวนิสต์อย่าง
อ่อนหรือนายทุนอย่างอ่อน เช่นที่แต่ละค่าย
กล่าวหา **สังคมนิยมคือสังคมนิยม** (ความกระ
้างสำหรับเรื่องนี้หาอ่านได้จาก บทความและ
หนังสือต่าง ๆ ที่กล่าวถึงสังคมนิยมซึ่งมีอยู่แพร่
หลายในภาษาไทยรวมทั้งใน **สังคมนิยม
ปริทัศน์** ฉบับ (สังคมนิยมกับสังคมไทย)

อย่างไรก็ดี การที่ “ห้องฟ้าได้เปิดแล้ว

เปิดแล้วจริง ๆ คว้า” นั้นเป็นปลายเหตุที่คน
ไทยให้ความสนใจกับสังคมนิยม ถ้าหากได้
พิจารณาให้ถี่ถ้วนลงไปแล้วจะพบว่า สาเหตุ
ที่แท้จริงซึ่งทำให้คนหันมาให้ความสนใจ และ
ทำความเข้าใจกับสังคมนิยมมีอยู่สองประการ คือ
ประการแรก ความสำนึกถึงความรับผิดชอบ
ชอบทางศีลธรรมของมหาชน และประการที่
สอง การได้ตระหนักถึงความไร้ประสิทธิภาพ
ของเศรษฐกิจระบบนายทุน บทความนี้จะกล่าว
ถึงสาเหตุสองประการนี้อย่างกว้าง ๆ

ก่อนอื่นเราต้องยอมรับว่าแนวคิดบางประ
การในลัทธิประชาธิปไตยนั้นมิมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อ
แนวคิดสังคมนิยม เช่นเดียวกับที่มีอิทธิพลต่อ
แนวคิดนายทุนและการค้าเสรี ประชาธิปไตย
ยอมรับความเท่าเทียมกันของมนุษย์ อย่างน้อย
ก็ยอมรับในแง่การเมืองในระดับพื้นฐาน คือคน
หนึ่งคนย่อมมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้หนึ่งเสียง
การยอมรับดังกล่าวแตกแขนงออกไปได้ว่า คน
ทุก ๆ คนในสังคมหนึ่ง ๆ ควรมีความเสมอภาค
กันในเรื่องอื่น ๆ ด้วยไม่ใช่ในแง่การเมืองแต่
อย่างเดียว เพราะว่ามีปัจจัยต่างๆ ในสังคมย่อม
ปรุงแต่งซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างเช่น ลัทธิการ
เมืองแบบประชาธิปไตย มีสมมติฐานว่า ผู้
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกคน ต่างลงคะแนน
เสียงอย่างรู้เท่าถึงการณ์ เมื่อได้ลองพิจารณา
ข้อเท็จจริงแล้วย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่า สมาชิก
สังคมไม่ได้ลงคะแนนเสียงอย่างรู้เท่าถึงการณ์ทุก

คนไป ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน รายได้ที่แตกต่างกัน พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ล้วนมีส่วนโน้มนำการตัดสินใจลงคะแนนเสียงด้วยกันทั้งสิ้น ครอบครัวที่ไร้การศึกษาดังระดับหนึ่ง อาจไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ที่แสดงความคิดเห็นในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงขาดตกบกพร่อง นอกจากนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่มีทุนพอสำหรับใช้ในการหาเสียงผ่านสื่อมวลชนที่ถูกควบคุมจากรัฐก็จะมีโอกาสแถลงเจตจำนงของตนแก่มหาชนให้ทั่วถึงได้ เพราะฉะนั้นการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของครอบครัวดังกล่าวจึงกระทำลงไปโดยขาดข้อเท็จจริงที่ผู้ลงคะแนนเสียงควรได้รับทราบ เนื่องจากข่าวสารที่เราได้มาเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งยังขาดตกบกพร่อง ดังนั้นเพื่อความเป็ประชาธิปไตย สมาชิกสังคมทุกคนจึงควรมีโอกาสได้รับข่าวสารอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความสามารถที่จะเข้าถึงระบบการเสนอข่าวสารที่ซับซ้อนในสังคมปัจจุบันต้องอาศัยการศึกษาหรือประสบการณ์ระดับหนึ่ง การศึกษาต้องอาศัยเงินทุน รายได้ของคนต้องอาศัยการทำงานที่มีค่าตอบแทนพอสมควร การงานที่มีค่าตอบแทนพอสมควรต้องอาศัยทุนหรือการศึกษา การให้เหตุผลอย่างรวบรัดดังกล่าวทำให้ปัจเจกเกี่ยวข้องได้เฉพาะครอบครัววงกลมแห่งความชั่วร้ายของเศรษฐกิจนายทุน ซึ่งครอบคลุมชีวิตมหาชนส่วนใหญ่ในระบบนั้น เมื่อสมาชิกสังคมทุกคนลง

คะแนนเสียงเลือกตั้ง *อย่างรู้เท่าถึงการณ์* ไม่ได้ พวกเขาจะมีความเสมอภาคกันในทางการเมืองไม่ได้ เรายังไม่เสมอภาคกันในหลายสิ่งหลายอย่างอันประกอบกันเป็นสมมติฐานของความเสมอภาคทางการเมือง ฉะนั้น สังคมนิยมประชาธิปไตยจึงก้าวไปไกลกว่านายทุนประชาธิปไตย สังคมนิยมประชาธิปไตยเรียกร้องความเสมอภาคทางเศรษฐกิจการศึกษาและวัฒนธรรมด้วย นอกเหนือไปจากความเสมอภาคทางการเมือง ระยะหลังนี้ นายทุนศักดินาและสมุนบริวารโดยทั่วไปพยายามแสดงออกว่าพวกตนต้องการให้สังคมมีความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจ ด้วยการโพนทะนาถึงความบกพร่องเรื่องการกระจายรายได้ในสังคม แต่การแสดงออกดังกล่าวเป็นไปโดยปราศจากพื้นฐานด้านการปฏิบัติ และมักเป็นการกล่าวลอยๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับวลีนั้นมากกว่าอย่างอื่น (เพื่อว่าการหยิบยกมาแอบอ้างในครั้งต่อๆ ไป จะทำได้โดยไม่เคอะเขิน) การสร้างสรรค์ให้เกิดความเสมอภาคทางเศรษฐกิจขึ้นมาในสังคมนั้น ต้องอาศัยการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคมเสียใหม่ และหัวใจของงานนี้ คือการกำทรวางอำนาจที่ดินของทุนในมือเอกชน เพื่อยุติความหลอกลวงและความบ้าระห่ำเห็นแก่ได้ของนายทุนทั้งปวง

สิ่งที่ขัดกับหลักการความเสมอภาคของมนุษย์ คือความไม่เสมอภาค ผู้ที่ไม่ได้รับความเสมอภาคจำนวนมากในสังคมนายทุน ต้องมีชีวิตอยู่

โดยปราศจากสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ชน คนยากจนต้องมีชีวิตอยู่อย่างขาดปัจจัยพื้นฐานอันจำเป็นสำหรับรักษาศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ขอทานในรูปแบบต่างๆ เป็นภาพที่หาดูได้ไม่ยากนักในนิวยอร์ก ชิคาโก หรือกรุงเทพฯ ความร่ำรวยมหาศาลเป็นที่ไอ้จ๋อของสังคมหาได้ช่วยให้คนจำนวนมากหลุดออกมาจากบ่วงอันชั่วร้ายได้ไม่ ปัจจุบันนี้เป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไปแล้วว่า ยิ่งทุนถูกสะสมมากขึ้นเท่าไร คนก็ยิ่งนำขึ้นมากเท่านั้น คนที่นำขึ้นมิใช่เพียงแต่ฝูงชนส่วนหนึ่งที่ถูกระบบชุดรีดอย่างเสรีดิบลงมาสู้กับบึงของความมืดมัวในชีวิตและต้องดำเนินชีวิตอยู่อย่างไร้ศักดิ์ศรีอันควรของมนุษย์ชน แต่นายทุนส่วนใหญ่เองก็มีชีวิตเนาอยู่บนความผิ้วเฟิน ความเย่อหยิ่งจองหองและไร้มนุษยธรรมคนเหล่านั้นนิยมแสดงออกซึ่งมนุษยธรรมแต่รูปแบบ ทว่าโดยเนื้อหาแล้ว สิ่งที่เราต้องการคือช่องทางชุดรีดให้ได้สูงที่สุด นายทุนและศักดินากล่าวหาว่าสังคมนิยมจะทำลายทรัพย์สินของเขาเป็นการขัดต่อเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน ฯลฯ **สำหรับพวกเขา ทรัพย์สินคือสิ่งกระตุ้นให้ระบบเศรษฐกิจพัฒนา อันจะนำไปสู่การสะสมมากขึ้น มากขึ้นและมากขึ้น** แต่พวกเขาไม่เคยคิดในมุมกลับว่า แท้ที่จริงแล้ว สิทธิมนุษยชนผูกขาดนั้นคือ สิทธิแห่งการทำลายทรัพย์สินส่วนบุคคลย่อยให้ลดหย่อนที่สุด เหตุไรชาวชาวไทยที่เคยมีที่ดินทำกินของตัวเอง จึงต้องสูญเสีย

กรรมสิทธิ์ในที่ดินไปทุกที โฉนดที่ดินของชาวนาไปกองอยู่ที่ไหน การทำลายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของคนอื่น ๆ แล้วกวาดเอามารวมไว้กับตัวเอง คือแรงจูงใจ (incentive) ให้เศรษฐกิจนายทุนพัฒนา เพราะฉะนั้น เมื่อรถยนต์เยอรมัน คิดเครื่องปรับอากาศของนายทุนต่างดาว นายทุนเนกสองหัว นายทุนขายชาติ และนายทุนศักดินา แล่นผ่านขอทานซึ่งซบกับบาทวิถีริมถนนในกรุงเทพฯ คนทั่วไปจึงตั้งคำถามขึ้นมาในหัวใจว่า นี่หมายความว่าอย่างไร เมื่อคนยากจนกับคนชั้นกลางผู้ขายแรงงานต้องแบกภาระภาษีอันหนัก เพื่อคงไว้ซึ่ง**ระบบชุดรีดอย่างเสรี**ของสังคม คนทั่วไปจึงตั้งคำถามขึ้นมาว่า นี่หมายความว่าอย่างไร

นายทุนอาจมีเมตตาตั้งองค์การสงเคราะห์ผู้ชนผู้ไร้โอกาสขึ้นมาเพื่อบรรเทาความทุกข์ยากในสังคม ด้วยความกระหึ่มใจว่าเป็นบุญเป็นกุศล แต่องค์การยั้งหน้าเหล่านั้นไม่เคยช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างดีขึ้นเลย ระบบการกุศลเอาหน้าของนายทุนเคยแก้ไขความยากจน ความขาดแคลนในระดับพื้นฐานในสังคมได้หรือ ระบบการกุศลของนายทุนทำหน้าที่เพียงคอยช่วยพยุงคนยากจนส่วนหนึ่งได้เพียงชั่วครั้งชั่วคราว และผลลัพธ์ด้านการโฆษณาชวนเชื่อของการกระทำเหล่านั้นมีมหาศาลกว่าผลอันแท้จริงที่มีส่วนบรรเทาความขาดแคลนในสังคมอย่างมากนัก ในระดร์รากเหง้าแล้ว ทุกอย่างไม่เคยเปลี่ยนแปลง

นายทุนในฐานะกลุ่มชนผู้มีอิทธิพลในสังคมยังคงควบคุมกลไกของสังคมเอาไว้ในอุ้งมือ และคัดค้านการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยตรงและทางอ้อมตลอดเวลา กลุ่มนายทุนเหล่านั้น พร้อมเสมอที่จะร่วมมือกับเผด็จการไม่ว่าจะเป็นเผด็จการทหาร เผด็จการพลเรือนหรือเผด็จการคอมมิวนิสต์ หากเผด็จการนั้น ๆ ยินดีให้เขาเซ็นเช็คได้อย่างเสรี โอนค่าน้ำเงินที่ยักยอกมาจากผู้ขายแรงงานให้แก่กันและกันด้วยความภาคภูมิใจว่า การชู้ชรีอย่างสูงสุดคือความสำเร็จในชีวิตของเขา นายทุนเจ้าของกิจการบางแห่งเห็นว่า สวัสดิการคนงานเป็นเรื่องของคนอื่นแถม เขาต้องทำให้คนทำงาน ทำงานและทำงานหนักยิ่งขึ้น เพื่อพิสูจน์ตัวเอง เขาจะสร้างความบาดหมางขึ้นระหว่างหัวหน้าหน่วยงานในสำนักงาน เพื่อให้คนเหล่านั้นแข่งขันทำงานซิงติงกันเองจากนายทุน เพื่อจะได้รับ การลอบชิงทรัพย์จากนายทุน ได้รับความเอ็นดูจากนายทุน ประดุจสุนัขรับใช้ ขณะเดียวกันนายทุนก็จะได้กลับบ้านไปนั่งนับกองทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย อันจะเป็นเครื่องมือดุจเข็มเหล็กที่นายทุนในฐานะกลุ่มชนจะได้นำมาบีบผู้ขายแรงงานในโอกาสต่อไป โดยลักษณะของระบบนี้แล้ว นายทุนยินดีทำลายทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมเพื่อคงไว้ซึ่งกระบวนการหากำไรสูงสุด วัฒนธรรมในสังคมที่ไม่ส่งเสริมระบบนายทุนจะถูกประณามว่าขัดขวางความจริงหรือไม่ทันสมัย สถาบันใดที่

ส่งเสริมความสงบทางจิตและต่อต้านวัตถุนิยม จะถูกประณามว่าไม่มีผลผลิตหรือขัดขวางการพัฒนา การรอคอยให้นายทุนเห็นผลประโยชน์ของสังคมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว จึงไม่ผิดอะไรกับการที่คนเบียดเบียนเพื่อนำเอาเมื่อไรเหยียดกันได้

นอกจากนี้แล้ว สังคมใครมียาวสาวได้สาวเอาของระบบนายทุน ยังมีพฤติกรรมขัดขวางทำลาย ศิลป วรรณกรรมและรูปแบบสุนทรีย์ของวัฒนธรรมของชาติอีกด้วย ศิลปดูนายทุนนำมาทำการค้า ภาพยนตร์ ดนตรี และการแสดงออกซึ่งศิลป์ในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนใหญ่ทำไปเพื่อหวังกำไรสูงสุด แทนที่จะแสดงออกซึ่งความคิด ความฝัน และการแสวงหาที่สว่างสรรค์ของมนุษยชาติอย่างแท้จริง ผู้ที่เรียกตัวเองว่าศิลปิน ล้วนมุ่งหวังที่จะยึด “ตลาด” ให้ได้เพื่อจะได้ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับมอมเมาและชุดรีตมมหาชนต่อไป การที่การแสดงออกซึ่งศิลป์ต่างๆ ที่ผ่านสื่อมวลชนออกมา มีลักษณะ anti-arts จึงไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจแต่ประการใดสำหรับสังคมนายทุน คนเหล่านั้นมิได้มีจิตใจละเอียดอ่อนพอหรือมีเสรีภาพจากความรัดตึงของเศรษฐกิจระบบสุนัขไล่เนื้อ พอที่จะสร้างสรรค์ศิลป์เพื่อชีวิต หรือศิลป์เพื่อประชาชน เขาผลิตสิ่งที่เขาเรียกกันหรูหร่าว่า “ศิลปะ” เพียงเพื่อ

“กำไร” และ “ลูกค้า”

การบั่นเคี้ยวพระพุทธรูป การลักลอบชุดโบราณวัตถุ การกะเทาะลายปูนปั้นอันล้วน

เป็นมรดกเก่าแก่ของสังคมไปชาย จึงไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจเหมือนกันสำหรับสังคมตัวใครตัวมัน ใครมียิวสาวได้สาวเอา เนื่องจากในสังคมเช่นนั้น ชีวิตของคนจำนวนมากถูกสังคมตัดขาดออกไป จนตัวเองไม่มีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในสังคมนายทุนใครไม่มี "ทุน" (capital) เขาย่อมถูกตัดขาดจากความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นเจ้าของสังคม เพราะฉะนั้นเขาจึงยินดีที่จะทำลายส่วนใดส่วนหนึ่งของสังคมเสียได้ เพราะสิ่งเหล่านั้นไม่ใช่ของเขา เขาไม่มีสิทธิเป็นเจ้าของ เขาจะรู้สึกมีสิทธิมีเสียงเป็นเจ้าของสังคมได้ก็ต่อเมื่อเขาสามารถหาทุนมาได้ การได้กระทำกรทุจริต ลักขโมย ยักยอกทรัพย์สินของชาติ เป็นทางหนึ่งในการแสวงหาทุนอย่างรวดเร็ว เพื่อจะได้ก้าวไปสู่ลัทธิทุนนิยม ดังนั้นปัญญาชนขุนนางบางคน แม้จะไม่เคยได้สัญญาไว้กับภรรยาว่า จะมีสวนกุหลาบให้หล่อน เขาก็สามารถยักยอกถ่ายเททรัพย์สินและทุนของทุนแผ่นดิน (หรือรัฐ) โดยรวมหัวกับจอมเผด็จการโหด สร้างสวนกุหลาบให้ภรรยาได้เขยชมก่อนที่ทั้งคู่ จะหมดความรู้สึกลงเพศและอยู่กันสุขสบายสืบมาในลัทธิทุนนิยม สิ่งที่น่าสมเพชที่สุดก็คือมหาชนจำนวนมากในระบบนายทุนถูกล่อลวงให้อดทนและทำงาน ทำงานหนักยิ่งขึ้น ด้วยความหวังว่าสักวันหนึ่งข้างหน้าเขาจะได้มีสิทธิเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ของสังคม วันนั้นคือวันที่ประสูติของลัทธิทุน

จะเบีรับเขา แต่ผู้คนส่วนใหญ่ถูกล่อลวงให้หุบประตูกุหลาบของลัทธิทุนนิยมอยู่จนเมื่อข้าวมและโลหิตไหลริน แล้วก็ถึงแก่ความตายคาประตูที่ปิดมกัอยู่ตรงนั้น นายทุนไม่ยอมเบีประตูให้ใครง่าย ๆ พวกเขาจะพากันจัดงานสังสรรค์ จีบสุราและกินอาหารกันอย่างฟุ่มเฟือย ยืนมองดูมหาชนผู้ถูกมอมเมาเดินทางมาที่ประตูกุหลาบอย่างสำราญใจอยู่บนหอคอย แต่พวกเขาที่ระหนกกันดีทุกคนว่า หากมหาชนรวมพลังกันได้และสลัดความมีนมีว ที่ถูกระบบนายทุนทั้งระบบย้อมและล้างสมองออกไปเสียได้ กุหลาบของนายทุนย่อมพังทลายลง เพราะมันสร้างอยู่บนรากฐานของอวิชาของชนชั้นผู้ขายแรงงาน อย่างไรก็ตาม กลไกทางสังคมของระบบนายทุนจะร่วมกันทำงานอย่างมี "ประสิทธิภาพ" เพื่อการทำลายล้างกระบวนการตรัสรู้ของมหาชน

การกล่าวถึงชนผู้ไร้สิทธิอันควรมีในสังคม เช่น ขอทาน คนยากจนในสลัม ชาวนา กรรมกรหาเช้ากินค่ำ และผู้ขายแรงงานทั้งปวง เป็นเพียงการดึงภาพความเลวร้ายของเศรษฐกิจระบบนายทุนออกมาให้เด่นชัดเท่านั้น โดยหลักการแล้วภาพพจน์เหล่านั้นเป็นเพียงเรื่องปลายเหตุ แม้แต่พฤติกรรมอันอหังการของนายทุนเอง ก็เป็นเรื่องปลายเหตุ ต้นตอของสาเหตุเหล่านั้นคือ การที่เอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทุนและใช้ทุนเป็นเครื่องมือส่วนตัว นายทุนในฐานะกลุ่มชนได้รวมหัวกันยื้อแย่งและทำลายกรรมสิทธิ์ใน

ทรัพย์สินของมหาชนในสังคม การเปลี่ยนแปลง
ที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจอันจะนำไปสู่ความ
เสมอภาคกัน ไม่ได้อยู่ที่การเอานายทุนมาประ
หารชีวิต (อย่างเดียว) แต่ต้องดึงทุนออกจาก
อ้อมมือของนายทุนให้ได้ โดยมีองค์การบริหาร
ส่วนกลางของสังคมเป็นผู้ควบคุมทุนและการกระ
จ่ายทุน

อย่างไรก็ดี ภาพพจน์ของความสิ้นหวัง
ความยากจน และวงกลมแห่งความชั่วร้ายที่
ครอบคลุมนการดำเนินชีวิตของคนในฐานะสัตว์สัง
คมในสังคมนายทุน ทำหน้าที่ตุงประตูกว้างที่
เปิดอ้าออกให้มหาชนได้พบแสงสว่าง ได้มอง
เห็นความบกพร่องของระบบดังกล่าว และช่วย
กระตุ้นความรับผิดชอบทางศีลธรรมขึ้นมาในหมู่
ชน ผู้คนเหล่านั้นส่วนหนึ่งอันได้แก่ นิสิตนัก
ศึกษา ชนชั้นกลางผู้ขายแรงงาน ตลอดจน
กรรมกรผู้ก้าวหน้า จึงเริ่มศึกษาหาสมมติฐาน
ของโรคร้ายของสังคม ในที่สุดจึงร่วมกันประ
ภาศและรับหลักการสังคมนิยม

ประการต่อไปได้แก่ความไร้ประสิทธิภาพ
ของเศรษฐกิจระบบนายทุน เมื่อกล่าวถึงการ
ขาดประสิทธิภาพของเศรษฐกิจแบบนายทุน
ทุกคนอาจเห็นว่าเป็นเรื่องตลกขบขัน เพราะคน
ส่วนใหญ่คุ้นเคยอยู่กับระบบเศรษฐกิจแบบเสรี
บวกกับทฤษฎีการอยู่รอดของผู้เหมาะสมที่สุด
และความเห็นแก่ตัวสูงสุด ซึ่งร่วมกันบ่งว่า
ระบบแบบนี้เท่านั้นที่จะนำมาซึ่งสมรรถภาพสูง

สุดในชีวิตเศรษฐกิจ เศรษฐกิจนายทุนมีเรื่อง
โอดวอดอยู่ตลอดเวลาถึงประสิทธิภาพ (efficiency)
การศึกษาเรื่องการบริหารธุรกิจ จึงต้องไปเรียน
กันมาจากประเทศนายทุนชั้นนำ วิชานี้เป็น
ศาสตร์ที่รุ่งเรืองในประเทศดังกล่าว ความเข้าใจ
ที่ว่าระบบนายทุนมีประสิทธิภาพสูงนั้น มีพื้น
ฐานมาจากความจริงอยู่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่อง
จากการบริหารหน่วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจแต่
ละหน่วยในระบบนายทุน แท้ที่จริงแล้วคือการ
แสวงหากำไรสูงสุดนั่นเอง การบริหารธุรกิจคือ
รูปหนึ่งของวิถีทางหากำไรสูงสุดและกำไรสูงสุด
คือยอดปรารถนาของระบบนายทุน

แต่ในอีกมุมหนึ่งอันเป็น มุมที่กว้างออกไป
ซึ่งได้แก่การพิจารณาเศรษฐกิจทั้งหมดแทน
ที่จะดูแต่ละหน่วยธุรกิจ เราจะพบความไร้ประ
สิทธิภาพของระบบนายทุนได้โดยไม่ยากนัก ประ
การแรกขอพิจารณาความไร้ประสิทธิภาพในการ
ผลิตเพื่อประชาชนของระบบนายทุน ระบบนี้
ขยายออกไปได้อย่างกว้างขวางโดยอาศัยการสร้าง
ความต้องการใหม่ๆ ขึ้นในหมู่ประชาชนผู้บริ
โภค โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีอำนาจซื้อสูงอยู่แล้ว
นายทุนไม่เคยต้องวิตกว่าประชาชนส่วนใหญ่มี
ปัจจัยสี่พร้อมด้วยกันแล้วหรือยัง แต่นายทุนจะ
พยายามขยายตลาดอย่างง่าย ๆ ด้วยการสร้าง
ความจำเป็นอย่างใหม่ขึ้นมาในหมู่คนที่มีความ
ซื้อ ของใช้จำนวนมากชนิดที่ระบบเศรษฐกิจ
แบบนี้ผลิตขึ้นมา หากได้มีความจำเป็นอย่างแท้

จริงในการดำรงชีวิตของผู้บริโภคมี คนจำนวนมากต้องซื้อน้ำอัดลมที่มีชื่อยาเสพติดของนายทุนต่างตัวบริโภค เพราะนายทุนประสบความสำเร็จในการมอมเมาโดยอาศัยสื่อมวลชนซึ่งรับใช้กลุ่มนายทุนเนื่องจากต้องหากินกับกลุ่มนายทุนตลอดจนสื่อมวลชนของรัฐที่เปิดให้นายทุนเข้าไปใช้เป็นเครื่องมือได้อย่างเสรีในการทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตคนกลายเป็นการค้า (to commercialize the mass) องค์การต่างๆ ของระบบนายทุนล้วนแต่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ประชาชนส่วนหนึ่งถูกมอมเมาให้บริโภคสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและถูกส่งเสริมให้บริโภคอย่างฟุ่มเฟือยแบบใช้แล้วทิ้ง ในขณะที่ประชาชนจำนวนมากยังมีชีวิตอยู่โดยปราศจากปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีวิต คนส่วนหนึ่งมีกระดาษชำระและกระดาษเช็ดหน้าใช้อย่างฟุ่มเฟือย ขณะที่เด็กเล็กๆ ในชนบทขาดแคลนกระดาษสำหรับเรียนหนังสือ ผู้ชายที่แข็งแรงเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถไปไหนมาไหนได้ถ้าขาดรถยนต์ส่วนตัว ในขณะที่เด็กหญิงเล็กๆ ตามโรงเรียนเทศบาลและประชาบาลในเขตพระนครและธนบุรี ต้องเบียดเสียดรถประจำทางไปเรียนหนังสือ ปรากฏการณ์ทางสังคมเหล่านี้ระบบนายทุนมีข้อเสนออะไรบ้าง? ก็พวกเขาอธิบายว่า *Survival of the fittest* นะสิ

วลีที่ว่า *Survival of the fittest* ควรจะได้รับการพิจารณาสักเล็กน้อย ก่อนอื่นเราน่า

จะลองตอบคำถามว่า มนุษย์กับสัตว์ต่างกันหรือไม่เสียก่อน คำตอบอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปคือ มนุษย์ต่างกับสัตว์แน่นอน เนื่องจากมนุษย์มีวัฒนธรรม (ตามความหมายในวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยาสังคม) สัตว์อาศัยสัญชาตญาณในการดำเนินชีวิต แต่มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ สัตว์แย่งกันกินแย่งกันอยู่โดยไม่สามารถใช้ชีวิตรวมกันอย่างมีระเบียบได้ ถึงมีขึ้นมาได้ก็เป็นไปโดยปราศจากวัฒนธรรม ถือได้ว่าเป็นสังคมที่ไร้วัฒนธรรม และการแบ่งงานในสังคมดังกล่าวเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางชีวิตที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มิใช่จากการเรียนรู้ สังคมดังกล่าวได้แก่สังคมของมดหรือผึ้ง เป็นต้น แต่มนุษย์เรียนรู้ได้และมีความคิดอิสระ ทฤษฎีการอยู่รอดของตัวที่เหมาะสมที่สุดเป็นทฤษฎีของสัตว์ไม่ใช่ของมนุษย์ นายทุนส่วนใหญ่ยอมรับว่าตัวเขาเป็นมนุษย์ แต่เขาจะกล่าวว่า “เป็นที่น่าเสียใจที่ *The fittest* คือฉันไม่ใช่ท่าน” คำกล่าวนี้วางอยู่บนระบบสัญชาตญาณสัตว์ของเขา เขาจะปฏิเสธว่าเขาไม่ใช่สัตว์เพราะเขายังต้องการการยอมรับนับถือ และยังต้องการหลายสิ่งหลายอย่างจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เขายังต้องการแบบอย่างสุนทรีย์ะ ศิลปกรรม แต่สิ่งเหล่านั้นในระบอบความคิดของเขาคือสิ่งที่ซื้อหาได้ด้วยเงินและสร้างขึ้นมาเพื่อเงิน การตีค่าเป็นเงินเป็นเพียงรูปแบบภายนอกที่สำคัญจริงๆ ก็คือมันวางอยู่บนการมีกรรมสิทธิ์ในทุนเพื่อใช้เป็น

เครื่องเล่นส่วนตัว เพื่อการหากำไรและเอาเปรียบคนอื่น ๆ ควบคุมคนอื่น ๆ อันจะนำมาซึ่งความพึงใจทางอัตตาของตัวเองโดยไม่คำนึงถึงความยุติธรรมในสังคม สำหรับนายทุนหรือศักดินาเหล่านั้น ถ้าคนยากจนหรือผู้ต้องการต่อสู้เพื่อมีชีวิตอยู่คนอื่น ๆ นั่งจักรยานยนต์คอยจกจกยกระเป๋ากือหรือกระซางสร้อย หรือลักขโมย เขาจะประเดี๋ยวว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ (deviant behavior) หรืออาชญากรรมทั้ง ๆ ที่โดยเนื้อแท้แล้วพฤติกรรมนั้น ๆ มิได้แตกต่างไปจากพฤติกรรมของนายทุนเลย เพราะเป็นเพียงความพยายามเพื่อมีชีวิตอยู่เท่านั้นเอง ไม่มีอะไรลึกกลับไปกว่านั้น ดังนั้นในเศรษฐกิจระบบนายทุน เราจึงไม่ประหลาดใจที่จะพบเสมอว่า ผู้ร้ายปล้นสดมภ์ร้ายใหญ่ สามารถนั่งอยู่ในที่ทำงานติดเครื่องปรับอากาศ หรือในสวนกุหลาบ และติดต่อกับนายทุน—ศักดินาอื่น ๆ ได้อย่างไม่สะทกสะท้าน ขณะที่ผู้ร้ายรายย่อยซึ่งไม่มีทุนเพียงพอที่จะไปฉ้อฉลกลับได้รับการประณาม จับกุม และลงโทษ นายทุนขุนนางที่ส่งสมุนบริวารภาคเคนสังหารประชาชนทำให้คนพิการและวิกลจริตนับร้อย ๆ ต่างรอดตายและไม่ได้รับการลงโทษตามตัวบทกฎหมายใด ๆ ทั้งสิ้น ที่มีตราเอาไว้ให้สาสมกับโทษที่เขาได้กระทำลงไป เนื่องจากคนเหล่านั้นมีทุนมหาศาลอยู่ในมือ อำนาจชั่ว ความโหดร้าย กักขฬะ ที่คนเหล่านั้นแสดงออกมา วางอยู่บนรากฐาน

ของทุน และระบบนายทุนที่คงอยู่ช่วยให้เขารอดตาย นายทุนต่างตัว นายทุนนกสองหัว นายทุนขายชาติ นายทุนศักดินา นายทุนเผด็จการ ล้วนส่งเสริมซึ่งกันและกัน

ความไร้ประสิทธิภาพในการผลิตในที่นี้จึงหมายถึง การที่ระบบนายทุนทั้งระบบไม่สามารถผลิตสิ่งที่จำเป็นแก่การดำเนิน ชีวิตของสมาชิกสังคมขึ้นมาให้ได้เพียงพอสำหรับคนทั่วไประบบนายทุนรับใช้ชนกลุ่มน้อยในสังคมอย่างเลอเลิศ แต่เป็นปฏิปักษ์ต่อคนส่วนใหญ่อย่างร้ายแรง คนกลุ่มน้อยอันเป็นกลุ่มนายทุนและลูกสมุนนั้น จะกินจะใช้อะไร ระบบนี้เสนอสนองให้ทุกอย่างเท่าที่ลูกค้ายูมีอำนาจซื้อสูงจะคิดจะผันได้ สิ่งเหล่านั้นได้แก่สิ่งฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ที่นายทุนมอบมาให้ลูกค้ายูเห็น “ท่านจำเป็นต้องใช้” การใช้ทรัพยากรอย่างสุ่ยสุ่ยเป็นลักษณะของเศรษฐกิจระบบนายทุน นายทุนมักกล่าวแก้คำนี้ว่า เขาจะต้องพยายามขยายตลาดไปสู่ชนบท ไปสู่ผู้มีรายได้น้อย เพื่อว่าคนเหล่านั้นจะได้มีกินมีใช้ด้วย แต่บ่วงการที่จะกล่าว สิ่งที่มีรายได้น้อยต้องการไม่ใช่ตัดหาใหม่ๆที่นายทุนพยายามยึดเย็ดให้ สิ่งที่เขาต้องการคือทุน ซึ่งถูกผูกขาดอยู่ในกำมือชนกลุ่มน้อย การศึกษาของบุตรธิดาก็คือ การทำงานจนมีรายได้พอสมควรก็ดี ล้วนต้องการทุนทั้งสิ้น แต่สิ่งที่นายทุนหยิบยื่นให้คือ สบู่ประเทืองผิว วิทยุทรานซิสเตอร์ ผงซักฟอกและน้ำอัดลม ซึ่งล้วนแต่เป็นการสร้าง

ความต้องการอย่างผิวเผิน นายทุนไม่เคยสร้างโรงเรียน ให้การศึกษา ให้ทัศนคติที่ถูกต้อง ในขอบเขตที่กว้างขวางเช่นเดียวกับที่เขาได้สร้างความต้องการทางวัตถุให้แก่คนเหล่านั้น หากใครต้องการทราบความใฝ่ฝันของระบบนายทุนอย่างคร่าว ๆ จะหาได้จากตัวเลขเครดิตการเกษตรที่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเปิดให้แก่เกษตรกร แล้วนำมาเทียบกับจำนวนเครดิตทั้งหมดที่ระบบธนาคารพาณิชย์ให้แก่กิจการอื่นๆ แล้วจะทราบว่าความใฝ่ฝันของนายทุนนั้นมีลักษณะจำกัดมาก และหาสาระสำคัญใดๆ ไม่ได้ (ทั้งนี้โดยทำเป็นลืมเสียว่า เครดิตการเกษตรที่ให้นั้น ให้แก่เกษตรกรที่มีฐานะดีเท่านั้น)

สำหรับเศรษฐกิจระบบนายทุน หากได้พิจารณาในวงแคบเฉพาะหน่วยการผลิต อาจมีประสิทธิภาพสูงจริง แต่ถ้ามองทั้งระบบแล้วทุกคนต้องยอมรับอีกเหมือนกันว่า เป็นระบบเศรษฐกิจที่ไร้ประสิทธิภาพอย่างมาก เนื่องจากว่าเป็นระบบที่สามารถผลิตโรงอาบอบนวด โรงภาพยนตร์ (ฉายภาพยนตร์ซึ่งนอกจากจะ anti—arts แล้วยังทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนรับใช้ชนกลุ่มน้อย) โรงแรมและรมนียสถานติดเครื่องปรับอากาศออกมาได้ แต่ไม่สามารถสร้างโรงเรียนประชาบาลห้องสมุด โรงเรียนอาชีพที่มีคุณภาพ หรือที่อยู่อาศัยอันสมควรให้แก่มหาชนได้ นายทุนอาจกล่าวว่า สิ่งเหล่านั้นไม่ใช่เรื่องเศรษฐกิจ เพราะ

เขาไม่อาจหากำไรสูงสุดได้ในกิจการเหล่านั้น ซึ่งสังคมนิยมจะตอบได้ว่า สิ่งเหล่านั้นเป็นเรื่องเศรษฐกิจเหมือนกัน เพราะเป็นการใช้ทรัพยากรอันจำกัดของสังคม สังคมนิยมไม่ยินดีที่จะให้นายทุนนำเยื่อกระดาษไปผลิตกระดาษชำระอ่อนนุ่มสำหรับอวัยวะอ่อนนุ่มของนายทุน ในขณะที่นักเรียน ประชาบาลยังต้องการกระดาษเขียนหนังสือ และสังคมนิยมในที่นี้หมายถึงลัทธิเศรษฐกิจใด ๆ ก็ตามที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกรรมสิทธิ์ในทุนของเอกชน บัญญัติที่ใครจะกล่าวว่าเป็นเชิงสรุปทั้งท้ายไว้ ณ ที่นี้ คือเราต้องการระบบเศรษฐกิจที่มีหน่วยอุตสาหกรรมสามารถผลิตกระดาษชำระได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือระบบเศรษฐกิจที่พลังทั้งหมดของระบบสามารถผลิตกระดาษสมุดแจกจ่ายให้แก่ยุวชนทั้งสังคมได้

เรื่องต่อไปได้แก่ ประสิทธิภาพในการกระจายความมั่งคั่งของสังคม ระบบราคา และกลไกตลาดของเศรษฐกิจนายทุน ซึ่งไม่เคยทำงานด้านวิภาคกรรมอย่างได้ผลเลย สำนักเศรษฐกิจระบบนายทุนพึ่งได้ตระหนักเอาไว้ด้วยเถิดว่า ภายใต้สมมติฐานของเศรษฐกิจนายทุน การค้าเสรี และมือที่มองไม่เห็นของอดัม สมิท สมาชิกสังคมนิยมมีความมั่งคั่งได้ด้วยระบบราคาและกลไกตลาดที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ประเทศนายทุนที่ไ้ฮ้อวดตนเองว่าร่ำรวยที่สุดในโลก ก็ยังหาได้บรรลุถึงระดับการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงไม่ ยังต้องยอมรับการสวัสดิการสังคมเพื่อพุง

ผู้คนยากจนส่วนหนึ่งเอาไว้ สวัสดิการสังคม คือ การแทรกแซงอำนาจของรัฐเข้าไปในชีวิตเศรษฐกิจของประชาชนนั่นเอง และถ้าหากประเทศนายทุนระดับแนวหน้ายังต้องอาศัยอำนาจของรัฐเพื่อคั่งงั่งการกระจายรายได้แบบ “เสรี” แล้ว เศรษฐกิจนายทุนคือพัฒนาที่ย่อมจะยิ่งแสดงบทบาทพร้อมของการกระจายรายได้ให้เห็นเด่นชัดขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย

กลไกตลาดคือสายใยแห่งการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ผู้บริโภค สิ่งที่ควบคู่ไปกับกลไกตลาด คือระบบราคาซึ่งมีหน้าที่พิจารณาว่ามีสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้น หรือมีอยู่ในสังคมนั้น ควรจะตกไปเป็นของใคร กลไกตลาดและระบบราคาไม่เคยพิจารณาความจำเป็นของบุคคล เพราะฉะนั้นเด็กหญิงเล็ก ๆ จึงต้องเบียดเสียดขึ้นรถประจำทางไปเรียนหนังสือ ขณะที่ชายหนุ่มผู้แข็งแรงขับรถติดเครื่องปรับอากาศไปทำหน้าที่ผู้จัดการโรงพยาบาล เด็กชายชาวนาต้องใส่ผ้าขาววันไปเรียนในโรงเรียนที่ปลูกเป็นโรงนา ขณะที่สุภาพสตรีคุณหญิงผู้ใจบุญที่เดินทางไปแจกเสื้อผ้าและดินสอ ใช้น้ำหอมขวดละหลายเหรียญอเมริกัน นายทุนอาจกักตุนกระดาษขณะที่นักเรียนกำลังขาดแคลนสมุดหนังสือ ความไม่แน่นอนของตลาดทำให้เขากักตุน ด้วยความหวังว่ากำไรสูงสุดที่แท้จริงยังมาไม่ถึง การที่นักเรียนต้องซื้อกระดาษแพงขึ้น หรือไม่มีใช้ ไม่ใช่ธุระของนายทุน (หรือสัตว์เลื้อยคลานห้าตัว) ต้องนำ

มาคิดให้รอกหัวสมอง เขาจะบอกว่ามันไม่เกี่ยวกับการกักตุนของเขา คนไม่มีของใช้เพราะไม่มีอำนาจซื้อต่างหาก แต่สังคมนิยมกล่าวว่า มันเกี่ยวกันแน่ ๆ

กลไกตลาดและระบบราคาของเศรษฐกิจนายทุน หาใช่ทางที่ปลูادتด้วยดอกไม้ไปสู่เสรีภาพหรือความเท่าเทียมกัน ของมนุษย์แต่อย่างใดไม่แท้ที่จริงแล้ว นายทุนผูกขาดได้ใช้วิถีทางนั้นเพื่อการตักตวงและขูดรีดอย่างเสรีเสมอมา ถ้าเราเห็นว่ามนุษย์มีกิเลสและเห็นแก่ตัว ทำไมเราไม่ลองนึกดูให้ไกลออกไปอีกว่า ถ้ามนุษย์ซึ่งเห็นแก่ตัวโดยสันดาน มีสิทธิเป็นเจ้าของเครื่องทุนแรงในการเอาวัดเอาเปรียบคนอื่น (ทุน — capital) เราจะนำมันมาใช้ใน ขอบเขตอันไพศาลแค่ไหนเพียงใด กลไกตลาดและระบบราคาใน “เศรษฐกิจเสรี” อันเป็นที่มาของมือที่มองไม่เห็น ซึ่งเป็นโลกพระศรีอารยของระบอบนายทุนนั้นเป็นเรื่องนิยายเพื่อฝัน ทาสาระแก่นสารอะไรมิได้และเป็นไปไม่ได้ **สิ่งที่จะเป็นไปได้สำหรับทุกสังคมคือสังคมนิยม**

เนื่องจากระบอบนายทุนที่เป็นอยู่มีลักษณะผูกขาด เพราะฉะนั้นกลุ่มนายทุนผูกขาดจึงสามารถควบคุมและบงการระบบการตลาดได้ เครื่องมือที่สำคัญของนายทุน (นอกเหนือไปจาก ทุน) ในการนี้ คือระบบการโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อมวลชนซึ่งแสวงหากำไรหรือรับใช้นายทุน นายทุนจะพยายามเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของฝูง

จนให้กลายเป็นการค้าไปหมด เพื่อเขาจะได้
แทรกตัวลงไปได้ ตั้งแต่ปลายเส้นผมจนถึงปลาย
นิ้วมือ เขาจะโหมหนาคความจำเป็นไร้สาระ
ต่าง ๆ ขึ้นมาหลอกลวงให้คนซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย
นานาชนิดของพวกเขา เขาจะพากันพัดกระพือ
คณหาของคนในสินค้าของเขาให้ลุกอยู่เรื่อยๆ เขา
เชื่อกันว่าการพัฒนาเศรษฐกิจจะสำเร็จลุล่วงไปได้
ก็ต่อเมื่อคนไทยทุกคนใช้เคมีสระผสมหลากชนิด มี
น้ำมันใส่หมหลายยี่ห้อ ใช้น้ำหอมหลังโกนหนวด
ใช้ลิปสติกและรองพื้นหน้าบร้อยอย่าง คับกลิ่นรักแร้
ด้วยเคมีหาและเคมีผิด ดูตัวด้วยสบู่หลายกลิ่นสี
 ฯลฯ แต่นายทุนไม่เคยสร้างที่อยู่อาศัยให้คนจน
สร้างโรงเรียนอย่างขนานใหญ่ หรือส่งเสริมให้
คนมีความพอดีในการดำเนินชีวิต เขาถือว่าชีวิต
ที่พอดีและสันติสุขขัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ! ไม่
เจริญ! ล้าหลัง! และแน่นอนที่สุด การพัฒนา
เศรษฐกิจบนรากฐานของการสร้างตัดเทาให้มาก
ขึ้น ร้อนแรงยิ่งขึ้น มันหมายถึงการขูดรีดและ
เอารัดเอาเปรียบที่โหดร้ายมากขึ้นสำหรับกลุ่มนาย
ทุน นายทุนต้องการขยายตัวออกไปเรื่อยๆ นำ
ด้วยดวงดาวอันศักดิ์สิทธิ์ คือความเห็นแก่ตัวและ
กำไรสูงสุดที่สนับสนุนด้วยกรรมสิทธิ์ในทุน ประ
เทศนายทุนใหญ่ๆ อันเป็นที่ชุมนุมของนายทุน
ผูกขาดรายใหญ่ก็ต้องการขยายตัวออกไปเหมือนกัน
เนื่องจากตลาดในประเทศของเขามันหมดที่จะขูด
รีดแล้ว ที่เหลืออยู่ล้วนเป็นภาคเคน เป็นคน
ยากจน ที่เขาขูดรีดต่อไปไม่ได้แล้ว เขาจึง

ออกมาเพ่นพ่านในโลกหาเหยื่อใหม่ๆ เลนินจึง
ได้กล่าวเอาไว้ว่า เมื่อนายทุนขยายตัวถึงที่สุดแล้ว
มันก็ย่อมต้องกลายเป็นจักรวรรดินิยม โดยสรุป
การไร้ประสิทธิภาพในการกระจายรายได้ของ
เศรษฐกิจระบบนายทุน คือ การที่ระบบนี้ไม่
สามารถกระจายรายได้ในสังคมไปสู่สมาชิกได้
ทั่วถึงกันอย่างยุติธรรมนั่นเอง

สุดท้ายนี้ ถ้าหากเราได้ลองแยกพิจารณา
สันดานของมนุษยชาติออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่ง
จะเรียกว่าส่วนดี ได้แก่ การเสียสละ การเห็น
แก่ประโยชน์ของหมู่คณะอันหมายถึงคนอื่น ๆ ใน
สังคมนอกเหนือไปจากตัวเอง จนยอมสละหลาย
สิ่งหลายอย่างสำหรับตนเองลงได้ กับอีกส่วน
หนึ่งเรียกว่า ส่วนเลว คือการพยายามรักษา
ตัว (self-preservation) อย่างรุนแรง จน
กลายเป็นความเห็นแก่ตัว และเอารัดเอาเปรียบ
คนอื่น ๆ เราจะพบว่าระบบนายทุนพยายาม
อย่างยิ่งที่จะดึงสันดานเลวของมนุษยชาติออกมา
ให้เด่น โดยเน้นเรื่องตัวใครตัวมัน ระบบ
นายทุนวางอยู่บนรากฐานของการเอาตัวรอดและ
ความเห็นแก่ตัว ส่วนสังคมนิยมนั้นพยายามดึง
ส่วนดีของมนุษยชาติออกมา โดยเน้นเรื่องความ
เสมอภาคที่แท้จริงในสังคม ให้คนตระหนักถึง
สังคมส่วนรวม ความตั้งใจดีและความเสียสละ
สังคมนิยมต้องการสันติภาพและความร่วมมือใน
หมู่มนุษย์ แต่นายทุนต้องการสงคราม ๖๘

สังคมนิยมเฟเบียน

ชาลส์ วีทีย์ เกษตรศิริ

สังคมนิยม อาจจะเป็นคำที่ไม่ค่อยจะเพราะหูนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเมืองไทยที่ล้มลุกคลุกคลานมาสี่สิบกว่าปี คือนับตั้งแต่ ๒๔๗๕-๒๕๑๖ *สังคมนิยม* อาจจะมีผลลัพท์ โผล่ ๆ ขึ้นมาบ้างในช่วงที่มีโอกาสทางการเมืองเปิดออก อย่างเช่นสมัย พ.ศ. ๒๕๐๐. แต่แล้วสังคมนิยมก็ต้องหลบซ่อนตัวไปอีก จนกระทั่งหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ นั้นแหละที่*สังคมนิยม* ได้ก้าวออกมาปรากฏตัวใหม่ และได้กลายเป็นคำที่พูดกันหนาหู มีคนอยากจะเอา*สังคมนิยม* ทั้งอย่าง “อ่อนๆ” “แข็งๆ” หรือ “ประยุกต์” มาใช้กัน

ถ้าจะว่าไป *สังคมนิยม* เป็นของเก่าแก่ ฝรั่งเขาพูดเรื่องนี้กันมาเป็นเวลาร้อยมี ประเทศหลายประเทศในโลกได้นำระบบ*สังคมนิยม* มาใช้ในการปกครองและการเศรษฐกิจของเขาได้ผลมากบ้างน้อยบ้าง ตามแต่เวลาและสถานที่อำนวย ดังนั้นในบทความนี้จึงอยากพูดถึง*สังคมนิยม* ประเภทหนึ่งคือ *สังคมนิยมเฟเบียน* (Fabian Socialism) ของอังกฤษ เพราะเข้าใจว่าบรรดานักคิด นักเขียน นักการเมืองของไทยคงจะพยายามมองหาแบบอย่างของ*สังคมนิยม* หลาย ๆ ประเภทอยู่ บางคนอาจจะมองไปที่กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย บางคนอาจจะมองไปที่จีน และหลายคนก็คงจะมองไปที่ยุโรป ซึ่งเป็นจุดต้นตอต้นกำเนิดของ*สังคมนิยม*

อีกนั่นแหละที่ลัทธิการเมือง ลัทธิเศรษฐกิจอะไรก็ตามมักจะไม่ได้เกิดขึ้นมาลอย ๆ แต่จะเกิดขึ้นเพราะมีสภาพเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมมาเป็นตัวผลักดัน ตัวอย่างผลที่ก่อให้เกิดลัทธิและความคิดนั้น *สังคมนิยม* แบบอังกฤษได้เกิดขึ้นในสภาพและบรรยากาศของอังกฤษ กล่าวคือในระยะเวลาหนึ่งร้อยปีนับตั้งแต่สงครามวอเตอร์ลู (๑๘๑๕) ซึ่งเป็นสงครามที่อังกฤษปราบปรามนโปเลียนได้สงบราบคาบ ในระยะเวลาหนึ่งร้อยปีที่ว่านี้ พุดง่าย ๆ ก็คือในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ (ตรงกับราว ๆ สมัยต้นรัตนโกสินทร์จากรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๕) ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในอังกฤษ ความเปลี่ยนแปลงที่ว่านั้นก็คืออังกฤษเปลี่ยนจาก *สังคมเกษตร* มาเป็น *สังคมอุตสาหกรรม* *ชนบท* เปลี่ยนเป็น *เมือง* คนอังกฤษเปลี่ยนจาก *countrymen* เป็น *townsman* ดังนั้นชีวิตความเป็นอยู่ของคนอังกฤษ จึงต้องพึ่งพาอาศัยสินค้าอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก

เมื่อสังคมนิยมอังกฤษเปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ ก็หมายความว่ามีความอยู่ร่วมกันมาก มาเป็นคนงาน มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นเป็นดอกเห็ด สิ่งก็ตามมากก็คือความยากลำบากของคนงานทั่วไป มีการกดขี่ เอาเปรียบ นายทุนพยายามกดราคาค่าจ้างคนงาน สังคมนิยมอังกฤษได้กลายเป็นสังคมนิยมที่แข่งขัน มีใครยาวสาวได้สาวเอา เป็นสังคมนิยมที่ปราศจากความร่วมมือซึ่งกันและ

กันโดยมีมนุษยธรรม (*competitive rather than cooperative*) และเป็นสังคมนิยมที่สภาพความเป็นอยู่ของคน รวยแตกต่างกับคนจนอย่างลิบลับ

ในช่วงของความเจ็บป่วยทางสังคมนิยมนี้แหละที่ลัทธิ *สังคมนิยม* ได้เกิดขึ้น ลัทธิสังคมนิยมเกิดขึ้นโดยพวกที่เห็นว่ามนุษย์ควรจะร่วมมือกันมากกว่าจะแข่งขันกัน ช่วยเหลือกันมากกว่าจะเอาตัวเอาเปรียบกัน พวกนักสังคมนิยมพวกนี้มักจะเป็นพวกนักมนุษยธรรม (*philanthropists*) และตัวอย่างของนักสังคมนิยมรุ่นแรกนี้ จะเห็นได้ชัดจากบทบาทของ *โรเบิร์ต โอเวน* (*Robert Owen ๑๗๗๑ - ๑๘๕๘*) มีคนหลายคนเรียก โรเบิร์ต โอเวน ว่าเป็น "บิดาแห่งสังคมนิยมอังกฤษ" โอเวน เป็นคนที่มีพื้นเพจากครอบครัวธรรมดาชั้นกลางและเป็นคนที่ประสบความสำเร็จมากในด้านธุรกิจการค้า พุดง่าย ๆ โอเวน เป็นคนที่สร้างตัวขึ้นมาเองได้สำเร็จ สร้างตัวจากการเป็นพ่อค้าเล็ก ๆ พออายุได้ ๑๙ ปีก็กลายเป็นผู้จัดการโรงงานผ้าฝ้าย ซึ่งอยู่ในเมืองแมนเชสเตอร์ เมืองใหญ่ทางอุตสาหกรรมของอังกฤษ พออายุได้ ๒๖ ปี โอเวนก็ซื้อโรงงานเป็นของตัวเอง และแล้วโอเวนก็เริ่มการบริหารงานโรงงานของตนเป็นแบบ *cooperative* (ร่วมมือกัน) แทนที่จะเป็นแบบ *competitive* (แข่งขัน) โอเวนถือคติที่ว่า "ถ้าสภาพสังคมนิยมเปลี่ยนมันชะ สภาพสังคมนิยมเพราะมนุษย์แล้ว ประพฤติไว้มนุษยธรรม

ต่อเพื่อนมนุษย์—เปลี่ยนหัวใจมนุษย์ซะ” ดังนั้น
โรงงานของโอเวนจึงมีการให้สวัสดิการ ให้การ
ศึกษา ให้การประกันสังคม ให้ความช่วยเหลือ
คนงานเด็ก ๆ ที่ถูกสภาพสังคมบังคับมาเป็นคน
งานตั้งแต่ยังน้อย พวกเด็กนี้จะมียุคัม (แมง
ดา) ที่เป็นคนขี่เหล่าขี่โกง โอเวนช่วยเหลือ
ให้เด็กหลุดพ้นจากบรรดาแมงดาเหล่านั้น ปรากฏว่า
ความช่วยเหลือของโอเวนประสบความสำเร็จมาก ทั้งโอเวนก็
ร่ำรวยขึ้นมาอย่างมหาศาล โอเวนอาจจะเป็นเศรษฐีที่ต่าง
กับเศรษฐีทั่วไป คือยังรวยมากก็ยังทุ่มเงินสร้างสังคม
อุดมคติมากขึ้น โอเวนทำการทดลองสร้างเมืองแบบ
สังคมนิยมในอุดมคติของตน คือไปสร้างเมืองใหม่ชื่อ
New Harmony (ปรองดองใหม่) ในรัฐ
อินเดียนา สหรัฐอเมริกา โอเวนต้องการสร้าง
ชุมชนที่ร่วมมือกันทำการปกครองตนเองอย่าง
อิสระและด้วยความสมัครใจ (*Voluntary and
freely selfgoverning cooperative community*) เมือง
New Harmony ของโอเวนไม่ประสบความสำเร็จและ
ทรัพย์สินสมบัติของโอเวนก็มิได้สืบทอดไปชั่วลูก
ชั่วหลานอย่างคนแบบบรอกคิงเฟลเลอร์หรือคาร์เนกี
แต่โอเวนก็ยอมเสียเงินเสียทองให้กับการทดลอง
สร้างสังคมอุดมคติ (*Utopian experiments*) ของเขา
และเขาก็กลายเป็น **นักสังคมนิยม นักมนุษยธรรม**
และได้ชื่อว่าเป็น “บิดาแห่งสังคมนิยมอังกฤษ”

ผลงานของ **นักมนุษยธรรม นักสังคมนิยม**

รุ่นของโอเวนมีอิทธิพลมาก และได้ส่งอิทธิพล
ต่อมายังคนรุ่นหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษ
ปลายสมัยศตวรรษที่ ๑๙ คือในรัชสมัยของพระ
นางวิกตอเรีย สมัยนี้เป็นสมัยที่อังกฤษเป็นประ
เทคมหาอำนาจ มีอาณาเขตทั่วโลก แต่ก็เป็
นสมัยที่มีปัญหาสังคมจากการเอาวัดเอาเปรียบของ
บรรดานายทุนเป็นอย่างมากด้วย ดังนั้นขบวนการ
สังคมนิยมจึงเป็นสิ่งที่ผุดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญ
หาสังคม อย่างเช่นกลุ่ม *Social Democratic Fe-
deration* (๑๘๘๑) ซึ่งเป็นกลุ่มของพวก **สัง
คมนิยม**ที่ใช้หลักของมาร์กซ์ และกลุ่มที่สำคัญอีก
กลุ่มหนึ่งก็คือพวกเฟเบียน (*Fabian*) กลุ่มนี้
จัดตั้งเป็นสมาคมชื่อ *Fabian Society* (๑๘๘๔)
คำว่าเฟเบียนนั้นเอามาจากชื่อขุนพลโรมัน *Fa-
bius* ซึ่งเป็นผู้คิดยุทธวิธี “สงครามกองโจร”
ต่อสู้กับอันนิบาลที่มารุกรานได้เป็นผลสำเร็จ
 (“สงครามกองโจร” ในที่นี้ถือว่าตรงกับ *guer-
rilla warfare* ซึ่งเป็นยุทธวิธีสงครามลอบซุ่ม
โจมตีข้าศึก ดังที่จะเห็นเสมอๆ ในประวัติ
ศาสตร์ นับแต่สมัยของ *Fabius* หรือสมัยของ
ลอเรนซ์แห่งอารเบีย หรือแม้แต่ในสมัยของ
พระนเรศวรที่ทรงใช้การลอบโจมตีตัดกำลังพม่า
และในสมัยปัจจุบันจะเห็นได้จากยุทธวิธีของเวียด
กงในสงครามเวียดนาม ดังนั้นคำว่า “สงคราม
กองโจร” ในที่นี้มิได้หมายความว่า เป็นสงคราม
หรือยุทธวิธีของ “โจรผู้ร้าย” แต่อย่างไร)

พวกเฟเบียนนั้นนับได้ว่ามีอิทธิพลในการเผยแพร่

แพร่ความคิด **สังคมนิยม** อย่างมาก พวกเฟเบียน มีสมาชิกที่มีชื่อเสียงอย่างเช่น ซิดนีย์ เวบบ์ (Sidney Webb) หรืออย่างนักประพันธ์เรื่องนาม เช่น ยอร์ช เบอนาร์ด ชอว์ (George Bernard Shaw) หรือ เอช.จี.เวลล์ส (H.G. Wells) เป็นต้น พวกเฟเบียนแข่งขันมากในการรณรงค์ เผยแพร่ความคิด **สังคมนิยม** ของตน คือมีการพิมพ์หนังสือแจก เขียนบทความ ออกหนังสือ เช่น *Fabian Essays* พุดปาฐกถาวิงวอนหาพวกสนับสนุนในรัฐสภา ในรัฐบาล พยายามให้ออกกฎหมายและมีมาตรการช่วยเหลือสังคม และคนยากคนจน

พวกเฟเบียนอาจไม่เห็นด้วยกับพวกมาร์กซิสต์ในแง่ที่ว่า **สังคมนิยม** จะสำเร็จได้ด้วยยุทธวิธีประชาธิปไตยที่ค่อยเป็นค่อยไปและมีสันติ ดังนั้นพวกเฟเบียนจึงไม่เห็นด้วยกับการปฏิวัติรุนแรงในการที่จะสร้างสังคมใหม่ อย่างไรก็ตาม พวกเฟเบียนได้สร้างปรัชญาของตนด้วยการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์แบบเดียวกับมาร์ก ดังนั้นพวกเฟเบียนจึงถือว่า ระบบเศรษฐกิจตัวใครตัวมัน (ปัจเจกชน) นั้นเป็นของไม่เที่ยงแท้ ไม่เที่ยงแท้ นับแต่เริ่มต้นใช้เลย ระบบเศรษฐกิจจะต้องเป็น **สังคมนิยม** ที่จะมาควบคุมเศรษฐกิจตัวใครตัวมัน และจะทำได้ก็โดยการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงนี้จะต้องควบคุมแนะนำให้มนุษย์ทำตนให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่สุด

นอกจากนี้พวกเฟเบียนก็ยังไม่เห็นด้วยกับนักอุดมคติแบบ Utopia (รัฐในอุดมคติ หรืออุดมรัฐ) เฟเบียนเห็นว่าสังคมในอุดมคติหรือสังคมที่ดีจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการวิวัฒนาการของสถาบันต่างๆ ในสังคม วิวัฒนาการนี้ต้องสอดคล้องกับอดีต จะไม่เป็นไปโดยฉับพลันและจะต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของทุกๆ คนในสังคม ดังนั้นพวกเฟเบียนจึงยอมรับอำนาจขอบเขตของรัฐชวรมานุษย ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ก็โดยอาศัยความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ในสังคม หรือระบบเศรษฐกิจแบบ **สังคมนิยม** จะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจ และจะต้องพยายามเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าใจถึงความวุ่นวายของระบบเศรษฐกิจแบบแข่งขันมียิวสาวได้สาวเอา

พวกเฟเบียนก็เหมือนพวก **สังคมนิยม** แบบอื่นๆ คือโจมตีระบบเลวร้ายของ **ทุนนิยม** ประณามการที่คนงาน—ชาย—หญิง—เด็ก ถูกระบบนี้บังคับไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม ให้มาทำงานตรากตรำ เหน็ดเหนื่อย ชั่วโมงทำงานมาก ค่าจ้างถูก และที่สำคัญก็คือเฟเบียนโจมตีอิสระส่วนบุคคล (individual independence) โจมตีว่าอิสระเสรีแบบนี้ ใช้ไม่ได้กับคนงานทั่วไป จะต้องมีการออกมาควบคุมสภาพการณ์ที่ไร้มนุษยธรรมของโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นปัจเจกชน (ตัวบุคคล หรือ individual) จะมิได้ก็ต่อเมื่อมี **เหตุผล จิตระเบียบจิตใจที่ถูกต้อง**

เมื่อมนุษย์ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบไม่ท้อแท้ มนุษย์ก็จะมีเกียรติภูมิ และมีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นปัจเจกชนได้

นอกจากนี้พวกเฟเบียนยังเชื่อว่า ราคาสินค้านั้นขึ้นอยู่กับ**ประโยชน์**ของสินค้า (พวกมาร์กซิสต์ว่าราคาสินค้านั้นขึ้นอยู่กับ**แรงงาน**ของคนงานที่ทำสินค้านั้น) ดังนั้นเมื่อมีความ**ต้องการ**สินค้าที่มี**ประโยชน์**นั้นเพิ่มขึ้น ราคาสินค้าก็จะเพิ่มขึ้นได้ ในแง่นี้พวกเฟเบียนว่าราคาสินค้ามาจาก**ความต้องการ**ของคนทั่วไป คือคนทั่ว ๆ ไปกำหนดราคาสินค้า มากกว่าที่จะเป็น**ผลรวม**ของพวกนายทุน ดังนั้นพวกบริษัทนายทุนอิสระต่าง ๆ จึงไม่ควรได้รับอนุญาตให้ได้รับผลกำไร

พวกเฟเบียนถือว่า **ประชาธิปไตยทางการเมือง** และ**สังคมนิยม** เป็นฝาแฝดกัน หรือเป็นหัวเป็นก้อยกันอย่างในเหรียญเงิน ดังนั้นเมื่อได้อันแรกคือ**ประชาธิปไตยทางการเมือง** ก็

จะได้อันที่สองตามมาโดยอัตโนมัติคือ **สังคมนิยม** พวกเฟเบียนถือว่าพื้นดินที่อุดมเหมาะแก่การเกิดของ**สังคมนิยม** จะต้องมาจากความร่วมมือกันไม่ใช้การขัดแย้งกันทางด้านชนชั้น

พวกเฟเบียนอาจจะไม่ให้รายละเอียดอะไรมากนัก คือไม่ได้บอกว่สังคมนิยมจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ไม่ได้บอกถึงวิธีการต่าง ๆ เพียงแต่บอกกว้าง ๆ ว่านักสังคมนิยมจะต้องต่อสู้ “เพื่อเป็นเจ้าของเครื่องมือการผลิตของชุมชน และเพื่อเป็นเจ้าของการบริโภคโดยปัจเจกชน” ในเรื่องนี้พวกเฟเบียนก็ได้อธิบายชัดเจน เพียงแต่เสนอไว้ว่ากิจกรรมบางอย่างต้องเป็นของรัฐ เช่น การรถไฟ การอุตสาหกรรมใหญ่ หรือกรรมสิทธิ์ที่ดินอาจเป็นของกลุ่มเล็ก ๆ ในสังคมนิยมร่วมกันก็ได้รวมความแล้วพวกเฟเบียนกล่าวว่าการที่ไม่ให้รายละเอียดต่าง ๆ ก็เพื่อความเหมาะสมในการ**เปลี่ยนแปลงและการสืบเนื่อง**นั่นเอง ๓๓

เก็บความจากหนังสือของ

David Thomson, *England in the Nineteenth Century*, Penguin Books : Middlesex, England, 1969.

Emile B. Ader, *Socialism*, Barron's Educational Series : Woodbury, New York, 1966

G.M. Trevelyan, *English Social History*, David McKay Company : New York, 1965

วิเคราะห์สังคมไทย โดย ความคิดวัตถุนิยม

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล

ความคิดวัตถุนิยมเป็นแนวทางมองปัญหาที่จัดเอาภาวะวิสัยของโลกเป็นหลัก หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความคิดอันเกิดจากการพิจารณาสภาพแวดล้อมทางวัตถุ มิใช่ยึดถือค่านิยม หรือมาตรฐานทางนามธรรมซึ่งกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วเป็นประการสำคัญ

เมื่อเป็นเช่นนั้น ความแตกต่างระหว่างความคิดวัตถุนิยมกับความคิดกระแสอื่น จึงออกมาในรูปของการตีความโลกและชีวิต ความเข้าใจที่มีต่อสรรพปัญหา ตลอดจนเบบทรูป และแนวทางแก้ไข ปัญหาเหล่านั้น ลักษณะตรงกันข้ามของวัตถุนิยม คือความคิดจิตนิยม (idealism) ซึ่งมีแนวโน้มที่แบ่งโลกออกเป็นสองระดับ โดยกำหนดให้โลกทางวัตถุเป็นสภาพที่ต่ำกว่าโลกแห่งอุดมคติ อันก่อปรด้วยสังขารธรรมสูงส่งซึ่งคอยบังคับควบคุมทิศทางความเป็นไปในสังคมมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ตัวอย่างความคิดจิตนิยมที่สำคัญได้แก่ เพลโต นักปราชญ์กรีกโบราณผู้เชื่อว่า ทุกอย่างในโลกของวัตถุเป็นเพียงปรากฏการณ์เฉพาะ (particular) ซึ่งสะท้อนความคิดหรืออุดมคติอันเป็นนามธรรม (idea หรือ universal) อันอมตะบางอย่าง หรือถ้ามองมาทางด้านเอเชีย ความคิดฮินดูก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของตระกูลจิตนิยม กล่าวคือ พวกฮินดูเชื่อว่า สรรพสิ่งในโลกที่เราสัมผัสได้นั้น เป็นเพียงภาพมายาหรือความฝันโนยายมตื่น ยังมีโลกที่บริสุทธิ์ และจริงยิ่งกว่านี้ คือโลกแห่งพรหม ซึ่งเป็นต้นกำเนิดกระแสธารแห่งชีวิตทั้งหลาย มนุษย์แต่ละผู้แต่ละนามจะมีส่วนหนึ่งของพรหมอยู่แล้วคืออัตมัน ฉะนั้นจุดหมายของชีวิตคนก็คือหาแนวทางคืนเรณให้หลุดพ้นจากมายา ชัดเกล้าจิตให้บริสุทธิ์ เพื่อให้อัตมันอันเป็นสาระแกนกลางของชีวิตสามารถกลับไปเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกับพรหมซึ่งเป็นภาวะจริงได้

ฉะนั้น เราจะเห็นได้ว่า ความคิดจิตนิยม เป็นแนวทางของอุดมคติกับการบังคับจิตวิญญาณ ไปสู่ทิศทางที่กำหนดไว้แล้ว โดยไม่ต้องเอาภาวะวิสัยเป็นประการสำคัญ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือจิต ไม่ได้ขึ้นอยู่กับวัตถุนั่นเอง ความคิดแบบจิตนิยมนี้ปรากฏอยู่มากหลายรูปแบบและหลายระดับในสังคมไทยซึ่งน่าจะเป็นผลเนื่องมาจากอิทธิพลของพุทธศาสนา ลัทธิพรหมณ์ และการจำกัดวงแคบของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยหลักการบริษัทแล้ว คนที่เข้าถึงจิตนิยมอย่างแท้จริงจะปฏิเสธโลกวัตถุทั้งหมด ซึ่งคงหาได้น้อยมาก ในสังคม หรือถ้ามีเราก็คงไม่ทราบกัน เพราะผู้ที่ tactile ได้คงไม่มาโฆษณาโอ้อวดเป็น **อุตตริมนุสสรธรรม** ตรงกันข้ามกับพวกจิตนิยมประเภทเปลือกนอกเข้าได้เพียงกระพี้ไม่ถึงแก่น พวกนี้มักจะยกคำจำกัดความทางนามธรรมมาวัดพฤติกรรมของคนโน้นคนนั้นแล้วก็ประนามกันไปตามอารมณ์บงการ หรือถ้าไม่ประนามก็จะออกมาในรูปของการชักชวนให้ควรทำอะไรต่อมิอะไร โดยไม่พิจารณาภาวะแวดล้อมของคนหรือกลุ่มคนที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือพวกคุณหญิงคุณนายที่ชักชวนให้คนจนประพฤติธรรมโดยไม่มองถึงภาวะที่พวกเขาต้องถูกกดขี่ทุกซั๊ก หรืออีกประเภทหนึ่งได้แก่พวกเรียกร้องความสามัคคีโดยไม่มองภาวะวิสัยว่าคนบางกลุ่มถูกกดขี่ขูดรีดคนบางกลุ่มรับใช้คนเถื่อนใจ หรือคนบางกลุ่มทำเพื่อประชาชน ก็ความสามัคคีห้ามกลวงภาวะเช่น

นี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ดังนั้นเราจะเห็นชัดว่าความคิดจิตนิยมในระดับนี้จะไม่ถึงแก่จะสามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจองจำมนุษย์ได้เป็นอันขาด

สำหรับวัตถุนิยมในตรงกันข้ามกับจิตนิยมคือ ไม่แยกจิตวิญญาณ ออกจากสภาพทางวัตถุ วัตถุนิยมเห็นว่าความคิดและสภาพจิต วิญญาณ เป็นผลเนื่องมาจากอิทธิพลของภาวะวิสัย รุ่งไถ่แน่นอนที่สุดย่อมผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมไปกำหนดภาวะวิสัยอีกต่อหนึ่ง จิตกับวัตถุย่อมไม่แยกจากกัน ฉะนั้นโลกของมนุษย์จึงมีโลกเดียวไม่มีนรกสวรรค์ หรือชีวิตที่สูงกว่าต่ำกว่าแต่อย่างใด ความคิดวัตถุนิยมจะมองโลกชีวิตใน ความหมายนี้ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ วัตถุนิยมไม่ได้หมายถึงสภาพจิตที่กัลลชนาราคะจัด หลังไหลล่องเล่นในสรวพสิ่งนั้น เป็นความเบี่ยงเบนทางคำจำกัดความ ซึ่งถูกหล่อหลอมมาจากคำนิยามบางประการในสังคมไทย

วัตถุนิยมแบบกลศาสตร์ (Mechanistic Materialism)

ความคิดแบบกลศาสตร์เป็น วัตถุนิยมที่ยังไม่สมบูรณ์ การมองโลกแบบนี้จะพิจารณาสังคมมนุษย์ว่าประกอบด้วยลวดลายสิ่งที่มีกลไกทำงานของตนเอง เช่น โรงรับเย็บ ระบบการผลัดกัน กองทัม ชาวนา กรรมกร ปัญญาชน ฯลฯ ส่วนเหล่านี้จะเคลื่อนไปทำงานตามลักษณะ

หน้าที่ของคนไป เมื่อกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้น
รวมกันก็ถือเป็นกิจกรรมรวมของสังคมซึ่งเปรียบ
ได้ดังเครื่องจักรกลขนาดใหญ่

ความคิดวัตถุนิยมแบบกลศาสตร์นี้ ปรากฏ
เด่นพอสมควรในสังคมสมัยใหม่ (modern
sector) ของประเทศไทย พวกนี้มองกลไก
ทางสังคมว่าประกอบด้วยชิ้นส่วนย่อย ถ้าทำส่วน
ย่อยให้ดีแล้ว ส่วนรวมจะดีไปเอง ลักษณะที่
เห็นได้ชัดของคนกลุ่มนี้คือพวกนักวิชาการแขนง
ต่างๆ ซึ่งถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา
ของตน นักวิชาการประเภทดังกล่าวจะพยายาม
คิดค้นการพัฒนาสถาบัน หรือองค์การทางสังคมที่
ตนสังกัดอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ก็ไม่เชื่อมต่อกับ
ส่วนที่เหลือของสังคม

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดได้แก่การวางแผนทาง
การศึกษา หรือการแพทย์ เราพยายามปรับปรุง
มหาวิทยาลัย มีตำราภาษาต่างประเทศมากมาย
มีอาคารสวยงาม มีห้องทดลอง มีอาจารย์ผู้ทรง
คุณวุฒิโดยไม่แยะแล้วจะ สอดคล้องกับความจำเป็น
ต่อสังคมภายนอกเพียงใด และใครบ้างที่ได้
เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย ผลที่ได้รับก็คือมหา
วิทยาลัยในประเทศไทยให้เงินภาชีอากรของประ
ชาชน ปีละ ๗-๘ รัยล้านบาท คนที่ได้เข้า
มหาวิทยาลัยมีเพียง ๒ เปอร์เซ็นต์ของผู้ได้เรียน
ชั้นประถม และนิสิตนักศึกษาร้อยละ ๗๔ เป็น
คนจากสังคมเมือง มีชาวชนบทเพียง ๒ เปอร์เซ็นต์
เช่นต์ มหาวิทยาลัยไม่ได้มีโครงสร้างโดยตรงที่

จะอำนวยความสะดวกให้กับสังคมภายนอกเลยทั้งๆ
ที่กำเนิด และความคงอยู่ของมหาวิทยาลัยตั้งอยู่
บนบ่าของคนทั้งประเทศอย่างแยกออกไม่ได้ ผู้
บริหารมหาวิทยาลัยมีจิตสำนึกแบบวัตถุนิยมกล
ศาสตร์ คือตั้งศรัทธาไว้ง่ายๆ ส่วนย่อยดีแล้วจึง
ช่วยให้ส่วนรวมดีโดยอัตโนมัติ

ทางการแพทย์ก็เช่นเดียวกัน แพทย์ไทย
จะค้นคว้าความรู้อย่างลึกซึ้งถึงขั้นเปลี่ยนหัวใจ
เปลี่ยนดวงตา โรงพยาบาลก็ถูกออกแบบให้
พร้อมด้วยไปด้วยอาคารทันสมัย อุปกรณ์ล้ำค่า
ผลที่ได้ออกมาก็คือต้นทุนการรักษาดูแลโรงพยาบาล
บาลที่แสนแพงและสร้างได้จำนวนจำกัด เมื่อ
เป็นเช่นนี้แล้ว แพทย์ไทยจึงกลายเป็นผู้สามารถ
เปลี่ยนหัวใจให้ชายชราอายุ ๘๐ ซึ่งบังเอิญมีเงิน
และอยู่ในกรุงเทพมหานคร แต่ในขณะที่เดียวกัน
คนไทยนับล้านที่อยู่ในชนบทต้องอายุสั้นด้วยโรค
ง่าย ๆ เช่นเป็นไข้ ท้องร่วง ปอดบวม โดย
ไม่สู้จะมีใครสนใจไยดี

การมองโลกแบบแบ่งเป็นชั้นส่วนโดยไม่
เชื่อมต่อดสัมพันธ์กัน ทำให้พวกวัตถุนิยมแบบ
กลศาสตร์มีแนวโน้มที่จะสร้างค่าจัดความที่ตาย
ตัวเกี่ยวกับบุคคล หรือกลุ่มบุคคลในสังคม เหมือน
ตั้งการกำหนดลักษณะชิ้นส่วนของเครื่องกลออก
เป็น เพื่อองเล็ก เพื่อองใหญ่ สายพาน ข้อต่อ
ลูกสูบ ฯลฯ ในที่สุดค่าจัดความเหล่านี้ก็กลายเป็น
สิ่งตรึงสภาพที่เป็นอยู่ (Status quo) ซึ่งหมาย
ถึงการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเพื่อปฏิรูปสังคม

อย่างแท้จริง จุดอ่อนข้อนี้ผลักดันให้พวกกลศาสตร์
มีมิตรร่วมกับพวกจิตนิยม ซึ่งยึดมั่นในนามธรรม
ได้หลาย ๆ กรณี เช่นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยว
กับยู่ค้ำบแห่งเท้า ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าหาวเร่
สหพันธ์นักศึกษาเสรีแห่งประเทศไทยได้สนับสนุน
สนุนการร้องทุกข์ของชาวหาวเร่ซึ่งถูกทางการสั่ง
จับกุม ทางการก็ดันไปว่าไม่ได้จับหาวเร่ แต่
จับผู้วางซองขายบรทางเท้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง
สภาพจิตที่ตั้งคำจำกัดความลักษณะหาวเร่ไว้ตาย
ตัว โดยไม่มองการเปลี่ยนแปลงทางภาวะวิสัยที่
ทำให้หาวเร่ส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องหอบคอนไป
ท่ามกลางสภาพร้อนระอุว่าเหตุของสังคมเมือง
หากจะเลือกวางหาวเร่แถวเขตชุมชนชน พอส
สหพันธ์นักศึกษาเสรีคัดค้านชี้แจงก็ถูกพวก **จิต
นิยมกระหึ** ซึ่งมีมาตรฐานวัดพฤติกรรมมนุษย์
แบบสำเร็จรูปโจมตีว่า ปล่อยสหพันธ์ฯ ออกจาก
เต็น คอยกตัง ต่าง ๆ นานา การมองโลกแบบ
ตั้งคำจำกัดความตายตัวนี้เป็นอันตรายอย่างยิ่ง
เพราะการวางระเบียบกติกาสังคมถูกกำหนด
ไว้ตามอิทธิพลของรูปร่างกติกาสังคมซึ่งจะเป็นผู้ตั้งคำจำกัด
ความของคน หรือกลุ่มคนในสังคมไว้ด้วย
เมื่อใดที่ภาวะวิสัยผลักดันให้คนทำผิดกติกาสังคม
นั้นก็มักจะไม่ได้ได้รับความเข้าใจ และจะถูกพวกจิต
นิยมประณามว่าชั่วร้าย พวกนักกฎหมายซึ่งโดย
ธรรมชาติก็มีจิตสำนึกแบบวัตถุนิยม กลศาสตร์ก็
จะพากันยึดมั่นในชิ้นส่วนย่อยที่ตนเองสังกัด คือ
ระบบกฎหมาย โดยไม่พิจารณาถึงสภาพด้านอื่น

ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ภาวะการณเช่นนี้มี
อยู่มากในสังคมไทยปัจจุบัน ดังเราจะเห็นได้จาก
การประณามนักเรียน นักศึกษาที่เดินขบวนหลัง
ตุลาคม ๑๖ การที่ศาลไทยไม่อาจปลดปล่อยอดีต
สาม ส.ส. ที่ฟ้องร้องสามพระราช การที่ชาวนา
ถูกโกงที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมายตลอดกาล
ประณามคนว่าเอียงซ้าย เป็นผู้ก่อการร้าย ฯลฯ
กับเป็นเพราะการมองโลกแบบตามตัวตามคำจำกัด
ความซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว คำจำกัดความทั้ง
หลายมัก จะสอดคล้องกับผลประโยชน์ ของผู้มี
โอกาสวางคำจำกัดความเอง

การมองโลกแบบประกอบด้วยชิ้นส่วนที่มีคุณ
ลักษณะตายตัวทำให้ พวกกลศาสตร์มองความ
เคลื่อนไหวของสรรพสิ่งว่าเกิดจากแรงผลักดัน
หรือ จุดลอกจากภายนอก ซึ่งความคิดเช่นนี้ทำให้
เกิดภาพบิดเบือนของปัญหาสังคมไว้ในหลายๆ
กรณี

การเคลื่อนไหวทางกลศาสตร์ของสรรพวัตถุ
ซึ่งออกมาในรูป ถูกดีด ถูกงัด หรืออื่นๆ นั้น
นับเป็นความลักษณะเคลื่อนไหวอย่างหนึ่งทาง
วิทยาศาสตร์ แต่ไม่อาจถือเป็นลักษณะที่ครอบ
คลุมเคลื่อนไหวทั้งหมดของธรรมชาติ และสังคม
มนุษย์ได้ โดยความเป็นจริงแล้ว ความเคลื่อนไหว
ของสรรพสิ่งยังมีอีกหลายรูปแบบ เช่นความ
เคลื่อนไหวทางแม่เหล็กไฟฟ้า และความเคลื่อนไหว
ทางเคมี เป็นต้น ในสังคมมนุษย์ก็เช่น
เดียวกัน บุคคลหรือกลุ่มชนจะมีความเคลื่อนไหว

ในตัวเองไม่ว่าจะเป็นระบบความคิด หรือลักษณะพฤติกรรม บัจจุบันภายนอกที่เป็นพลังขับไม่อาจจะผลักดันเขาได้ เว้นไว้แต่ว่าบัจจุบันนี้จะสามารถเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับสภาพเคลื่อนไหวภายใน ฉะนั้น ในการศึกษาสภาพสังคมมนุษย์ เราจะต้องศึกษาให้ละเอียดไปกว่าการเรียนรู้ ความคิด หรือบทบาทของนักปราชญ์นักวบที่มีชื่อเสียง ความคิดวัตถุนิยมแบบภลศาสตร์ซึ่งเชื่อในความเคลื่อนไหวอันเกิดจากบัจจุบันภายนอกนั้น มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดลักษณะ**วีรบุรุษนิยม** คือ สังคมจะเปลี่ยนแปลงดีขึ้นก็ต่อเมื่อมีหนารุชมาชักนำส่องแนวทางให้ หรือบางคนมองตนเองว่าเป็นผู้กุมสังจธรรม ประพฤติตัวเป็นพระผู้ไ้บาบให้กับคนอื่น ๆ อันที่จริงการที่เราสามารถชักชวนให้คนใดติดตามเราได้ก็เพราะพื้นฐานทางความคิดของเขามีใกล้เคียงกันอยู่แล้ว ในระดับสังคมก็เช่นกัน การที่กรรมกรนัดหยุดงานหรือนักศึกษาเดินขบวน มิได้เกิดขึ้นเพียงเพราะมีบุคคลหนึ่งคนกล้าสามารถผลักดันจำนวนมากให้กระทำการดังกล่าว หากที่เป็นไปเช่นนั้น ก็เพราะภาวะแวดล้อมทางสังคมเอื้อให้พฤติกรรมของนักศึกษาและ กรรมกร คืบคลานไปสู่ทิศทางข้างต้นอยู่แล้ว เพียงแต่รอให้ทุกอย่างขมวดพร้อมจึงปรากฏลักษณะออกมา การมองความเคลื่อนไหวทางสังคม ว่าเกิดจากแรงผลักดันภายนอกไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดลัทธิบูชาตัวบุคคลเท่านั้นแต่ในหลาย ๆ กรณี ยังทำให้มีข้ออ้างกล่าว

หาประณามกันอย่างไม่เป็นธรรมอีกด้วย เช่น ข้อหาประเภท มือที่สาม หรืออยากเด่น อยากดัง เป็นต้น

ความคิดวัตถุนิยมแบบภลศาสตร์ มีอยู่มากมายในสังคมไทยโดยคละเคล้าไปกับพวกจิตนิยม กระพี้ คงจะมีอยู่หลาย ๆ กรณีที่เจ้าตัวไม่เคยสำนึกในลักษณะของตนเอง เช่นพวกนักกฎหมาย นักวิชาการ นักปกครอง แพทย์ และผู้เชี่ยวชาญแขนงต่าง ๆ ข้อบกพร่องของแนวคิดดังกล่าวยังมีรายละเอียดอยู่อีก แต่ที่ลำดับมานั้นเป็นประการหลักที่สำคัญกว่าข้ออื่น

วัตถุนิยมแบบปฏิวนนาการ (Dialectical Materialism)

ความคิดวัตถุนิยมแบบปฏิวนนาการ เป็นแนวทางมองสังคมที่ละเอียดไปกว่าพวกภลศาสตร์ โดยพยายามพิจารณาคุณค่าหาความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของสรรพสิ่งและปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง อันเป็นเงื่อนไขสำคัญของการวิวัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นของชีวิตและสังคม วิธีคิดแบบปฏิวนนาการประกอบขึ้นมาจากแนวคิดพื้นฐานดังต่อไปนี้

ประการแรก โลกและสังคมมิใช่พื่อนของสรรพสิ่งหรือปรากฏการณ์ที่คงสมุรวมกัน หากแต่เป็นขบวนการ (process) ที่ทุกอย่างอยู่ในภาวะเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ บ้างก็กำลังอุบัติ บ้างก็กำลังดับโต และบางอย่างก็อยู่ใน

ภาวะเสื่อมถอยใกล้จะสิ้นสภาพ ทุกสิ่งทุกอย่าง
ไม่ว่าอยู่ในสถานะใด จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง
กัน ไม่มีสิ่งใดที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้อย่างไม่
เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ขบวนการเคลื่อนไหวของ
สรรพสิ่งนั้นมีมากมายหลายรูปแบบกว่าการเคลื่อน
ไหวทางกลศาสตร์ เช่นพวกกลศาสตร์มองว่าน้ำ
ที่อยู่ใต้น้ำจะอยู่ในภาชนะหนึ่งสงบไม่กระเพื่อมไม่
เคลื่อนไหว ในขณะที่พวกปฏิวัตนาการจะสังเกตเห็น
ความเคลื่อนไหวของน้ำในทางฟิสิกส์ คือมี
โมเลกุลบางตัวของน้ำกำลังระเหยกลายเป็นไอ
ตลอดเวลา ซึ่งในช่วงเวลาหนึ่งน้ำทั้งหมดจะ
ระเหยเปลี่ยนสถานะไป

ประการที่สอง สืบเนื่องมาจากประการแรก
ซึ่งเน้นให้เห็นว่าโลก และชีวิตเป็นขบวนการ
เคลื่อนไหวของสรรพสิ่ง โดยที่รูปแบบของความ
เคลื่อนไหวมีอยู่สารพัดอย่าง ตามความคิดของ
พวกกลศาสตร์ ความเคลื่อนไหวทั้งหลายจะถูก
กำหนดจากพลังงานนอกเป็นประการสำคัญ แต่
ฝ่ายปฏิวัตนาการจะยอมรับลักษณะเคลื่อนไหว
พื้นฐานของสรรพสิ่งว่าเป็นความเคลื่อนไหวภายใน
ในตัวเอง (Self-Motion) ซึ่งตรงกับหลักวิทยา
ศาสตร์ที่ยอมรับว่าสสารเกิดขึ้นและคงอยู่ด้วยการ
เคลื่อนไหวภายใน (Matter and Motion)
เช่น ในทางกายภาพ เราจะพบว่าองค์ประกอบ
ของสรรพสิ่งอันใดแก่ะตอมมันคงรูปอยู่ได้ก็เพราะ
อิเล็กตรอนหมุนรอบนิวเคลียสตลอดเวลา ในทาง
สังคมก็มีกลุ่มคนหรือหน่วยสังคมที่มีกลไกทำงาน

ตลอดเวลา เช่น ครอบครัว ที่ทำงาน สถาบัน
การศึกษาและสถาบันทางการเมือง ถ้ากลุ่มเหล่านี้
ไม่มีความเคลื่อนไหวภายใน ก็คงเป็นไปไม่
ได้ที่จะพิจารณาบอกว่านั่นคือกลุ่ม ดังนั้นตั้งแต่

การเข้าใจความเคลื่อนไหวภายในของสรรพ
สิ่งจะช่วยให้มองเห็นปัญหาหรือปรากฏการณ์ทาง
สังคมแจ่มชัดขึ้น เราจะสามารถเห็นความสัมพันธ์
ระหว่างพลังภายนอกกับลักษณะภายในของ
บุคคล หรือกลุ่มคนว่าเกี่ยวข้องกันอย่างไร เช่น
การที่คนคนหนึ่งจะเชื่อความคิดของคนอีกคนหนึ่ง
มิใช่เป็นเพราะบุคคลหลังมีความสามารถชักจูงจิต
ใจคนฝ่ายเดียว หากเป็นเพราะระบบคิดภายใน
(อันเกิดจากภาวะแวดล้อมและประสบการณ์)
ของคนแรกมีแนวโน้มจะคิดมาในทิศทางเดียวกัน
อยู่แล้ว ปัจจัยภายนอกเป็นเพียงตัวเร่งเท่านั้น
ในทำนองกลับกันถ้าเราต้องการจะอธิบาย หรือ
ชักชวนกลุ่มประชาชนกลุ่มใดให้ดำเนินโครงการ
สร้างสรรค์ตามแนวทางที่เราคิดว่าถูกต้องดีงาม
เราก็จำเป็นต้องศึกษาระบบความคิด และระบบ
ความร่วมมือภายในกลุ่มประชาชนดังกล่าวเสีย
ก่อนด้วย ความคิดทางทฤษฎีอันสวยสดงดงาม
อย่างเดียวมิได้ช่วยให้งานดำเนินไปได้แต่อย่างใด
และนี่คงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาและนัก
วิชาการไทยหลายคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ต้องประสบกับความท้อแท้ล้มเหลว เพราะไม่
อาจประยุกต์ความคิดหรือโครงการของตนให้เข้า
กับระบบความคิดของประชาชนโดยทั่วไปได้

ถ้าเราเข้าใจว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกและสังคม มีพลังเคลื่อนไหวของตนเอง ก็จะช่วยให้เกิดความ อหังการต่าง ๆ ลงได้มาก เพราะเราจะไม่ล้ำ มองเลยว่าเราเป็นผู้พิเศษ ผู้มีความสามารถที่จะ โอบอุ้มคนอื่น ตรงกันข้ามเราจะยอมรับความ สำคัญของประชาชนมากขึ้นว่าพวกเขาเองต่างหาก ที่เป็นเงื่อนไขพื้นฐานแห่งการเปลี่ยนแปลงปฏิรูป สังคม พวกนิสิตนักศึกษา บัณฑิตทั้งหลาย เห็นเพียง *ปัจจัยภายนอก* ซึ่งเป็นเงื่อนไขของ ลงมาในการเอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถบรรลุ ถึงพลังภายในของตนเองได้เร็วขึ้นเท่านั้น และ จะไม่เป็นตัวเอื้อเลยถ้าหากยังมองโลกในรูปของ *พระผู้มาได้จาก* โดยตัวเองเป็นเทพที่ประชาชน คอยรอรับความกรุณา

ประการต่อมา วัตถุประสงค์แบบปฏิวัติวงการ พิจารณาสรรพสิ่งว่ามีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (interconnection) ซึ่งไม่เหมือนกับพวก ภูตศาสตร์ที่มีจะแยกชิ้นส่วนของสังคมออกมา พิจารณาตัดแปลงแก้ไขโดยไม่มองส่วนอื่น ๆ ที่ เหลือ ดังได้ยกตัวอย่างมาสารพัดแล้วตั้งแต่ต้น

การที่โลกและชีวิตเป็นขบวนการเคลื่อนไหว ของสรรพสิ่งซึ่งเกิด เต็มโต ดับสูญ แปรสภาพ ขบวนการที่ทุกสิ่งทุกอย่างมีพลังเคลื่อนไหวใน ตนเอง ทำให้ความคิดปฏิวัติวงการมองเห็น ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสรรพสิ่งตลอดจน ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ว่าเป็นลักษณะสำคัญที่ต้องนำมา พิจารณา เราไม่อาจเข้าใจสิ่งใดหรือสถานการณ์

ใดได้ ถ้าเราไม่พยายามหาความเกี่ยวข้องระหว่าง สิ่งนั้น สถานการณ์นั้นกับภาวะวิสัยอื่น ๆ ด้วย ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างสรรพสิ่งนี้ มิได้ เป็นเพียงความสัมพันธ์ภายนอกเท่านั้น หากจะ ต้องเป็นความสัมพันธ์ภายในที่ต่างฝ่ายต่างมีอิทธิ พลังต่อกันและกัน (ดังได้กล่าวมาแล้วว่าทุกอย่าง มีความเคลื่อนไหวในตัวเอง ถ้ามีปัจจัยอื่นมา เกี่ยวข้องก็ต้องปรับตัวให้สอดคล้องประสานกับ ระบบภายในเสียก่อน ซึ่งเมื่อปรับได้ ระบบงาน ของปัจจัยภายนอกนั้นก็ต้องเปลี่ยนแปลงด้วย เมื่อ เป็นเช่นนั้นแล้วเราจะเห็นได้ว่าลักษณะของปัจจัย ทั้งสองต่างชั้นซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก) ยก ตัวอย่างเช่นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่าง พืช กับดินฟ้าอากาศ ต่างฝ่ายต่างก็มีอิทธิพลต่อกัน ถ้าดินฟ้าอากาศแห้งแล้ง ต้นไม้ก็จะอยู่ไม่ได้ ใน ขณะเดียวกันถ้าต้นไม้ถูกโค่นตายหมดก็จะ มีอิทธิ พลังต่อระบบความชื้นของดินตลอดจนคุณสมบัติของ อากาศด้วย เรียกได้ว่าถ้าสิ่งใดเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ เกี่ยวข้องย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย ซึ่งถ้าเป็น เพียงความสัมพันธ์ภายนอก การที่ฝ่ายหนึ่งถูก ทำลายจะไม่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทบกระเทือน ใดๆเลย

ตัวอย่างในทางสังคมนั้นก็เห็นได้ชัดเจนพอ สมควร เช่นความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาชนบท กับปัญหาในกรุงเทพมหานคร การที่กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ทำให้รายได้ประชาชาติส่วนใหญ่ถูกดูดกลืนมาไว้ที่นี้ การที่ชาว

กรุงเทพ ฯ มีเงินทองจับจ่ายใช้สอยมากทำให้เป็น
ตัวอย่างของการบริโภคสินค้าและบริการ นอก
จากนี้การที่ชาวกรุงเทพ ฯ มีอำนาจทางเศรษฐกิจ
สูงทำให้มีอำนาจทางการเมืองสูง กล่าวคือมี
อิทธิพลทำให้รัฐบาลต้องมอบงบประมาณสร้าง
บริการสาธารณะให้นานัปการ ตลอดจนการออก
กฎหมายและโครงสร้างระบบสังคมต่าง ๆ ก็ต้อง
ยึดกรุงเทพ ฯ เป็นหลัก เช่นระบบการศึกษาที่
สร้างคนมาทำงานในระบบเศรษฐกิจแผนใหม่ไม่
มีหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพชีวิตในชนบทเท่าที่
ควร สภาพได้เปรียบของกรุงเทพ ฯ มีผลอย่างมาก
ในการทำให้ชนบทขาดแรงขับเคลื่อน จึงกลายเป็นทั้ง
บ้จจ่ายดึงดูดและผลักดันให้คนอพยพหลั่งไหลเข้า
เมือง ยังผลให้ประชากรกรุงเทพมหานครเติบโต
ขึ้นอย่างสูงในอัตราปีละ ๖ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมากกว่า
สถิติเฉลี่ยระดับชาติถึงสองเท่า เมื่อจำนวนชาว
กรุงเทพ ฯ เพิ่มพูนอย่างรวดเร็ว รัฐบาลไม่เพียง
แต่จะต้องเพิ่มงบประมาณให้บริการต่าง ๆ มาก
ขึ้นเท่านั้น หากยังต้องเผชิญกับปัญหาหนัก ๆ
อีกหลายด้าน เช่น ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม การ
จราจรติดขัด อาชญากรรม โสเภณี และ
การประกอบอาชีพที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
ประเภทหาบเร่ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ดูผิวเผิน
ก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาเฉพาะของเมืองหลวง
แต่ถ้าเราพิจารณาตามขั้นตอนที่ไล่ลำดับมา ก็
จะเห็นได้ว่ารากเงาของปัญหาอยู่ที่ **ความสำคัญอัน
ไม่เป็นธรรม**ระหว่างกรุงเทพ ฯ กับชนบท เมื่อ

เป็นเช่นนี้ การทุ่มเทงบประมาณสร้างถนนลอย
ฟ้า การระดมกำลังจับกุมโจรผู้ร้าย หรือการ
ขับไล่ชาวสลัมและหาบเร่จะแก้ปัญหาอะไรไม่ได้
เลย ถ้าไม่พิจารณาปรับปรุงชนบทควบคู่กันไป
การพิจารณาสรรพสิ่งและปรากฏการณ์ต่าง ๆ
ว่าเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จะช่วยให้เราเห็นปัญหา
อย่างรู้แจ้งแทงทะลุ เป็นการมองปัญหาที่ **ภาวะ
วิสัย (circumstances)** โดยมุ่งสอบสวนสา
เหตุจากสภาพการณ์ต่าง ๆ ไม่ใช่โยนความผิด
ให้กับบุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างขาดความ
รับผิดชอบ ดังปรากฏเป็นปกตินิสัยของผู้ที่ทำ
หน้าที่ปกครองประเทศไทยจำนวนไม่น้อย

ประการที่สี่ วัฒนธรรมแบบปฏิวัติในการ
มองโลกว่าเป็นขบวนการเคลื่อนไหวของสรรพสิ่ง
ที่เกิดเติบโต และสิ้นสภาพแปรเปลี่ยนอยู่อย่าง
เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การ
เปลี่ยนแปลงจึงเป็นแกนหลักของวิถีคิดตระกูลนี้
ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีพื้นฐาน
มาจากภาวะขัดแย้ง (**Contradiction**) เป็น
ประการสำคัญ

โดยทั่วไปแล้ว สรรพสิ่งและปรากฏการ
ต่าง ๆ จะมีองค์ประกอบพื้นฐานที่ตรงข้ามกัน
(**opposite**) อยู่ในตัวเอง เช่นโมเลกุลของ
สสารจะมีทั้งแรงดึงดูดและผลักดันต่อกัน กระแส
ไฟฟ้าจะมีทั้งบวกและลบองคาพยพของสิ่งมีชีวิตจะ
มีทั้งขบวนการเสริมสร้าง และขบวนการทำลาย
คณิตศาสตร์จะมีทั้งบวกลบคูณหาร เป็นต้น สภาพ

เหล่านี้ถือเป็นภาวะวิสัย อันเป็นธรรมชาติซึ่งมีอยู่แล้วโดยไม่มีใครกำหนดขึ้นมา

การที่มีสิ่งตรงข้ามกันรวมเป็นองค์ประกอบของสรรพสิ่งนี้ มิได้หมายความว่า ของสองสิ่งที่ไม่เหมือนกันมาอยู่รวมกันโดยบังเอิญ ตรงกันข้าม ภาวะทั้งสองนี้จะประกอบขึ้นมาเป็นแก่นสารของโลกและชีวิตโดยเกี่ยวพันกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เราไม่อาจหาความรู้จักสิ่งหนึ่งโดยปราศจากสิ่งหนึ่ง และทั้งสองฝ่ายต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน เช่นการมีบวกทำให้รู้ว่าลบเป็นอย่างไร หรือการมีโปรตอนอยู่กับอิเล็กตรอนทำให้อะตอมของสารต่าง ๆ คงความเป็นอะตอมอยู่ได้เป็นต้น สภาพเช่นนี้เรียกว่าเอกภาพของสิ่งตรงข้าม (the unity of opposites) อย่างไรก็ตาม เอกภาพของสิ่งตรงข้ามมิใช่ภาวะที่คงทนถาวร หรือมีคุณภาพอยู่เสมอ ภาวะดังกล่าวเป็นเพียงลักษณะชั่วคราว เกิดขึ้นในระลอกหนึ่งแล้วก็เปลี่ยนแปลงไป ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ทั้งนี้ก็เพราะความสัมพันธ์ของสิ่งตรงข้ามแต่ละคู่มิได้ออกมาในรูปเอกภาพอย่างเดี่ยว แต่ยังคงมีความสัมพันธ์ที่ถาวรกว่า อันได้แก่การต่อสู้เพื่อเอาชนะกัน (struggle) ขององค์ประกอบทั้งสองประเภท ซึ่งภาวะนี้เองที่ถือเป็นความขัดแย้งตามแนวคิดของวัตถุนิยมแบบปฏิวัตินิยม

ความขัดแย้งเกิดจากการต่อสู้ของสิ่งตรงข้ามนี้ ถือเป็นกฎเกณฑ์ของการเปลี่ยนแปลง เมื่อสิ่งตรงข้ามสามารถหักล้างเอาชนะกันไปได้ฝ่ายหนึ่ง

ก็จะเกิดการครอบงำโดยฝ่ายชนะ และเกิดสิ่งตรงข้ามคู่ใหม่เป็นเอกภาพขึ้นมาในระยะหนึ่ง จนกระทั่งความขัดแย้งเกิดขึ้นอีกครั้งจะ นำไปสู่การต่อสู้เปลี่ยนแปลงต่อไป สภาพสมมูลย์หนึ่งสงบนั้นเป็นเรื่องชั่วคราว สรรพสิ่งและปรากฏการณ์ต่าง ๆ นั้นล้วนแล้วแต่มีความอนิจจังเป็นเจ้าเรือน **ความจริงอย่างเดี๋ยวจึงคือความไม่จริง**

อธิบายมาข้างต้น อาจจะเป็นการยากที่จะเข้าใจ แต่ถ้าเรามองความเป็นจริงง่าย ๆ เช่นชีวิตคน เราจะเห็นได้ว่าร่างกายมนุษย์นั้นมีความขัดแย้งอยู่ในตัวเอง กล่าวคือมีทั้งกระบวนการเสริมสร้างเซลล์ชีวิตและขบวนการทำลายในช่วงที่ฝ่ายเสริมสร้างมีพลังเหนือกว่าก็จะออกมาในรูปของการเติบโต หลังจากนั้นก็จะมิตูลย์ของการสร้างและทำลายอยู่ระยะหนึ่ง ในช่วงที่เราเป็นผู้ใหญ่ การสร้างและการทำลายนี้เป็นเอกภาพที่ช่วยให้เราคงชีวิตอยู่ได้ คือเป็นกลไกกินนอน ขับถ่ายของเสีย ตลอดจนการให้พลังงานของร่างกาย แต่พอมาถึงช่วงหลังของชีวิตขบวนการทำลายเริ่มมีชัยชนะเหนือขบวนการสร้าง เอกภาพของสิ่งตรงข้ามเริ่มหมดไป จนกระทั่งถึงจุดหนึ่งการทำลายได้รับชัยชนะเด็ดขาดออกมาในรูปของความตาย ร่างกายของเราเปลี่ยนแปลงไปสู่ผู้เฒ่าหรือดิน สุกแต่แต่ว่าจะเผาหรือฝัง ดังนั้นเป็นต้น

ในทางสังคมก็เหมือนกัน ถ้าเราพิจารณามหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงทั่ว

ไป ก็จะมีภาวะขัดแย้งในตัวเองอยู่เหมือนกัน ภาวะขัดแย้งนั้นเป็นผลเนื่องมาจากลักษณะตรงข้ามคู่หนึ่ง คือมหาวิทยาลัยเป็นบริการทางสังคม ที่คนทั้งชาติช่วยกันแบบภาระในรูปของภาษีอากร และอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกันผลของการศึกษาในมหาวิทยาลัยกลับถูกเก็บเกี่ยวโดยปัจเจกบุคคล ที่สำเร็จการศึกษา โดยไม่มีพันธะที่เป็นทางการต่อชาติบ้านเมืองเลย สภาพเช่นนี้ก่อให้เกิดกระแสความคิดที่ทั้งจุดให้นักศึกษาเห็นแก่ตัว และเห็นแก่ประชาชนผู้ทุกข์ยากขมขื่นขัดแย้งกัน อยู่ตลอดเวลา ในระยะแรกเอกภาพของสังคม ข้ามเกิดขึ้นได้ก็เพราะมีความเชื่อกันว่า มหาวิทยาลัยสัมพันธ์กับความเจริญของประเทศ และผู้สำเร็จการศึกษาจะกระทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อชาติอย่างอัตโนมัติ แต่พอเวลาผ่านไปเหตุการณ์ ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าความสนับสนุนเพื่อในมหาวิทยาลัย และลาภยศสรรเสริญที่พวกบัณฑิตได้รับนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงชีวิตของคน โดยส่วนรวมเลย พลังที่จุดให้นักศึกษาเห็นใจประชาชนจึงเพิ่มมากขึ้น และพยายามจะเอาชนะฝ่ายเห็นแก่ตัว การนี้จึงก่อให้เกิดขบวนการนักศึกษาในรูปแบบต่างๆ ขึ้นมา แม้พลังฝ่ายก้าวหน้าจะยังไม่อาจเอาชนะฝ่ายล้าหลังได้โดยเด็ดขาด แต่ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสังคมก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยที่นักศึกษาและมหาวิทยาลัยได้หันมาให้บริการแก่ประชาชนมากขึ้น เช่นการตั้งค่ายอาสาพัฒนา การจัดอภิ

ปรายเปิดให้ประชาชนฟัง การต่อสู้ทางการเมือง เพื่อรักษาผลประโยชน์ประชาชน และการเผยแพร่ประชาธิปไตย เป็นต้น การที่กิจกรรมเหล่านี้เป็นเพียงบริการทางอ้อมก็เพราะการต่อสู้ภายในมหาวิทยาลัยยังมิได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาด เมื่อใดที่จุดนั้นมาถึง เชื่อแน่ว่า ลักษณะตรงข้ามภายในมหาวิทยาลัยจะหมดสิ้นไป กล่าวคือ สถาบันการศึกษาชั้นสูงจะเป็นบริการทางสังคมที่คนทั้งชาติร่วมกันผลิต และสามารถเก็บเกี่ยวผลพวงด้วยตนเองได้โดยตรง และเมื่อนี้เองประกอบของมหาวิทยาลัยย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไป

ประการสุดท้าย เราได้ลำดับแนวคิดของวัตถุนิยมแบบปฏิวัตนาการมาแล้ว โดยเริ่มตั้งแต่การมองโลกในฐานะ ขบวนการเคลื่อนไหวมาจนถึงการพิจารณาความขัดแย้งว่าเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลง แนวคิดที่สำคัญอีกข้อหนึ่งของวัตถุนิยมแบบปฏิวัตนาการก็คือ พิจารณาว่า สรรพสิ่งและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งมี **วิวัฒนาการ (Development)** โดยที่การเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะเริ่มจากปริมาณไปสู่คุณภาพ

ในทางกายภาพนั้น พื้นฐานทางปริมาณมีความสำคัญมากในการกำหนดคุณลักษณะของธาตุและสารประกอบต่างๆ ธาตุทั้งหลายในโลกเรานี้จะมีความแตกต่างกันก็ตรงที่จำนวนโปรตอน อิเล็กตรอน และนิวตรอนในอะตอม เช่น ธาตุไฮโดรเจน มีโปรตอน ๑ ตัว และ

อิเล็กตรอน ๑ ตัว ในขณะที่ธาตุฮีเลียมมีโปรตอนและอิเล็กตรอนอย่างละสองตัว สารประกอบก็เช่นเดียวกัน จะมีโมเลกุลประกอบด้วยอะตอมของธาตุต่างๆ แตกต่างกันไป และการเปลี่ยนแปลงในทางปริมาณของประกอบของโมเลกุลย่อมมีผลทำให้สารนั้นเปลี่ยนคุณภาพไปด้วย

ในทางสังคมนั้น ถ้าเราใช้ตัวอย่างเดิมเกี่ยวกับขบวนการนักศึกษาไทย เราก็จะค้นพบว่าจุดกำเนิดของการต่อสู้ทางปฏิวัติ เป็นผลเนื่องมาจากการแพร่กระจายทางความคิดในช่วงแรกๆ โดยที่ผู้นำขบวนการนักศึกษาในยุคนั้น (ไม่นับช่วงก่อน พ.ศ. ๒๕๐๐) มักจะเป็นนักคิด นักเขียน เช่น *วิทยากร เชียงกูล* และ *สุชาติ สวัสดิ์ศรี* หรือถ้าเป็นกลุ่มนักศึกษาก็มักจะออกมาในรูปของกลุ่มอิสระที่เป็นผู้นำทางความคิดอันได้แก่ กลุ่มสหภาพนักโตมในธรรมศาสตร์หรือกลุ่มไซดัสใหม่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น ความคิดที่จะต่อสู้เพื่อประชาชนเหล่านี้ได้เติบโตทางปริมาณในรูปของงานเขียนการสนทนา ฯลฯ อยู่นานพอสมควร จึงเกิดพลังผลักดันให้มีการเดินขบวนในประเด็นปัญหาสังคม หลังจากนั้นการเดินขบวนได้เติบโตทางปริมาณก็ก่อให้เกิดบรรยากาศอันร่วมแก่ฝ่ายรัฐบาลและเกิดพลังดึงดูดให้ประชาชนสนใจจึงมีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบเดินขบวนเมื่อ ๑๓-๑๔ ตุลาคมที่แล้ว กล่าวคือประชาชนโตดเข้าร่วมประท้วงด้วยเป็นจำนวนมหาศาล และฝ่ายรัฐบาลมีปฏิกริยาได้

ตอบด้วยความรุนแรง ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพขึ้นในระบบการเมืองไทย และในขณะนี้ถ้าเราพิจารณาให้ดี จะเห็นได้ว่าความคิดของประชาชนกำลังเติบโตทางปริมาณอย่างกว้างขวาง มีการจัดอภิปรายหรือบรรยายดกบ่อยู่หาบ้านเมืองกันเกือบทุกจังหวัดทุกอำเภอ ลักษณะเช่นนี้คล้ายคลึงกับขบวนการนักศึกษาในยุคเริ่มแรกพอสมควร ต่างกันตรงที่มีขอบเขตกว้างกว่าเท่านั้น ฉะนั้นเป็นเรื่องน่าสนใจมากที่จะติดตามดูว่า การแพร่ขยายทางความคิดของประชาชนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพในรูปใด

แนวคิดที่ว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มจากปริมาณไปสู่คุณภาพนั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับแนวคิดที่ว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นจากภาวะขัดแย้งอย่างแยกไม่ออก กล่าวคือในขบวนการต่อสู้ระหว่างสังคมนิยม ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของสรรพสิ่งและสังคมมนุษย์นั้น ฝ่ายหนึ่งจะต้องสามารถเพิ่มปริมาณให้เห็นอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้ จนกระทั่งถึงระดับหนึ่งก็จะพิชิตกันได้อย่างเด็ดขาด อันถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพ อย่างไรก็ตาม การจะเพิ่มปริมาณของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น ไซ้ว่าจะเกิดขึ้นได้ด้วยความปรารถนาแห่งอัทธินิยม หากจะขึ้นอยู่กับภาวะวิสัยผลักดันเป็นประการสำคัญ ถ้าภาวะวิสัยเอื้ออำนวยให้เพิ่มจำนวนแล้วก็เป็นพลังที่ก้าวหน้า (progressive force) ซึ่งเท่ากับเป็นหลักประกันแห่ง

ชัยชนะในบั้นปลาย พิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้างต้นนี้แล้ว เราจะเห็นได้ว่า ระบบสังคมไทยโดยส่วนรวมกำลังเอื้อให้เกิดคนจนมากขึ้นทุกที ฉะนั้น *คนจนและความคิดเพื่อคนจนจึงเป็นพลังก้าวหน้า* ซึ่งสักวันหนึ่งย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพ อันหมายถึงว่า การปฏิรูประบบและโครงสร้างต่างๆ ของสังคมให้เป็นประโยชน์ต่อคนจน จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ส่วนจะรุนแรง หรือสันติชนั้นยากที่จะสันนิษฐานได้ในขณะนี้

สรุป

ลักษณะพื้นฐานของวัตถุนิยมแบบปฏิวัติพัฒนาการตามที่ได้กล่าวมานั้น นับเป็นแนวคิดที่แตกต่างจากปรัชญาตระกูลอื่นๆ อย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะปรัชญาที่มีวิธีคิดแบบ*เมตาฟิสิกส์* ซึ่งเป็นวิธีคิดที่ยึดถือภาวะนามธรรมเป็นหลัก โดยไม่เชื่อมต่อกับภาวะวิสัยทางวัตถุ พวกเมตาฟิสิกส์มักจะกำหนดคุณลักษณะของสรรพสิ่งขึ้น โดยไม่ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้นอย่างแจ่มชัดออกมา หรือถ้าอธิบายก็จะออกมาในรูปแบบความสัมพันธ์ทางนามธรรมอัน*ควรร* เป็นไปให้คล้อยตามคำจำกัดความที่กำหนดไว้ให้สิ่งทั้งหลายแล้วดังเช่น ทฤษฎีอุทกศาสตร์ของเพลโตเป็นต้น นอกจากนี้ภาวะทางนามธรรมของพวกเมตาฟิสิกส์ยังถูกกำหนดไว้ตายตัว ไม่มีคำอธิบายให้กับวิวัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว วิธีคิดแบบเมตาฟิสิกส์

จึงมีลักษณะร่วมบางประการกับพวกวัตถุนิยมกลศาสตร์และจิตนิยมกระพี้ทั้งหลาย ซึ่งยึดเอาสภาพนามธรรม มาเป็นมาตรฐานวัดพฤติกรรมของมนุษย์และเป็นสูตรพิจารณาปัญหาทางสังคม ยกตัวอย่างเช่นในประเทศไทยขณะนี้ มีการพูดถึงประชาธิปไตย และการปฏิรูปประเทศอย่างกว้างขวาง โดยส่วนใหญ่จะพูดถึง*สังคมนิยม* เป็นประเภท เสรีภาพ รัฐสภา กฎหมาย และความสามัคคี เป็นต้น แต่พอมีการต่อสู้เพื่อการปฏิรูปอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม คนจำนวนไม่น้อยกลับหันไม่ได้ เช่นการขอแบ่งทางเดิน ทำให้คนจนขายของเลี้ยงชีพ (ในขณะที่เราเอาภาษีอากรของคนทั้งชาติมาสร้างถนน รongรับรดส่วนตัวของคนไม่กี่คน) ถูกมองว่าเป็นความพยายามที่จะละเมิดกฎหมาย ซึ่งอันที่จริงแล้ว การเอาวัดเอาเปรียบในสังคมหลายอย่างถูกทำให้ถูกต้องทางกฎหมาย (legalized) แต่พวกมองโลกแบบเมตาฟิสิกส์กลับเพิกเฉยไม่สนใจและมุ่งเคารพกฎหมายในฐานะนามธรรมมากกว่า หรือตัวอย่างเรื่องบ้านนาทรายอันอันนาวักเช่นเดียวกัน การที่กลุ่ม ป.ช.ป.ช. วิจารณ์รัฐบาลและชาวนาทรายมาร้องทุกข์ต่อนายกรัฐมนตรี กลับถูกพลิกประเด็นว่าเป็นการทำลายความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ ทั้งๆ ที่การกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องของการใช้เสรีภาพในทางปฏิบัติ อันเป็นลักษณะของระบอบประชาธิปไตยที่ใฝ่ค้นหา

กัน การปฏิรูปประเทศในด้านอื่น ๆ ก็เหมือนกัน

กันเช่นโครงการผลิตหม้อทำเป่าเพื่อปฏิบัติงาน
ในชุมชนซึ่งเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่เห็นได้ชัด
ยังถูกหลายคนวิจารณ์ว่าจะทำลายมาตรฐานทาง
การแพทย์ (ซึ่งกำหนดไว้ตายตัวแล้วว่าเป็นแบบ
ฝรั่งตะวันตก) หรือบ้างก็หาเป็นโครงการแบบ
คอมมูนิสต์ไปเลย

พวกจิตสำนึกแบบเมตาฟิสิกส์เหล่านี้ มักจะ
มีสูตรตายตัวอยู่แล้วว่ามนุษย์และสังคมควรเป็น
อย่างไร นับตั้งแต่ลักษณะการแต่งกายไปจนถึง
รูปแบบการเมือง การปกครอง เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว
จึงมีแนวโน้มเป็นพวกปฏิกิริยา (reactionary)
ขัดขวางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของบ้านเมือง
โดยคอยประณามผู้ที่มีความคิดและพฤติกรรมต่าง
จากตนอย่างไม่ให้ความเข้าใจ และขาดความ
เมตตาปรานี ทั้งนี้เพราะพวกเขาเชื่อมั่นไว้แล้ว
ว่าพวกเขาทำตัวดีสุด ต้องเป็นคนเลวหรืออยาก
เด่นอยากดัง ส่วนการที่เขาคอยขัดขวางทำลาย
นั้นเป็นเรื่องของการผดุงศีลธรรมและจริยธรรม

วัตถุนิยมแบบปฏิวัติวงการนั้นเป็นวิธีคิด
ที่สอดคล้องกับหลักการทางวิทยาศาสตร์มาก โดย
ถือว่าโลกและชีวิตเป็นเขบวนการเคลื่อนไหวของ
สรรพสิ่ง ซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่าง
แยกไม่ออกเมื่อสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลง ย่อมมีผลกระทบ

ต่อสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวพันกัน การนี้จะก่อให้เกิด
วิวัฒนาการของพฤติกรรมมนุษย์ตลอดจนความ
สัมพันธ์ในสังคมต่อไป

การใช้วิธีคิดแบบปฏิวัติวงการนี้ จะช่วย
เอื้อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้กว้างรู้
แจ้งแทบตลอดทุกชั้น โดยเริ่มตั้งแต่พิจารณาว่า
เกิดความขัดแย้งระหว่างอะไรกับอะไร และสิ่งใด
กำลังเติบโตก้าวหน้า สิ่งใดกำลังถอยหลังล้า
สภาพ แนวคิดเช่นนี้มีใช้เป็นการกำหนดสิ่งถูก
ผิดหรือคิดโครงการแก้ปัญหาไว้ล่วงหน้าตายตัว
ตรงกันข้ามทุกอย่างจะต้องเริ่มคัดค้านการสืบสวน
ข้อเท็จจริง ก่อนที่จะกำหนดลงไปว่าอะไรเป็น
อะไร เมื่อเป็นดังนี้แล้ว สังคมจะต้องได้มา
จากสภาวะการณ์ที่มนุษย์เผชิญอยู่ มิใช่สิ่งล่อง
ลอยอยู่ในอากาศ และถ้าเราพิจารณาว่าทุกอย่าง
ล้วนอยู่ในภาวะเคลื่อนไหวแปรเปลี่ยนแล้วสิ่งที่
เป็นจริงในช่วงเวลาหนึ่ง อาจจะไม่เป็นจริงต่อ
ไปเมื่อมีภาวะวิสัยใหม่เกิดขึ้น ฉะนั้นสังคมน
จะต้องสัมพันธ์กับภาวะวิสัยและกาลเวลาเสมอ
ไม่มีอะไรที่เป็นจริงสูงสุดยกเว้นความไม่เป็นจริง
อนิจจังเท่านั้นที่เป็นเอกาลิโก คิดได้อย่างนี้แล้ว
ก็จะตื่นตัวอยู่เสมอ แสวงหาอยู่เสมอ ไม่ยึดมั่น
มงายไปสิ่งใด ฯลฯ

ความเห็น ต่อ นักเขียนฝ่ายซ้าย หลู่ชิน

นักปฏิวัติต้องกระโจนเข้าสู่อการต่อสู้ที่เป็นจริงในสังคม เพื่อทำความเข้าใจในความยากลำบากที่เป็นจริงของการปฏิวัติ นักปฏิวัติต้องถือว่าตนเองเป็นเพียงหน่วยเล็ก ๆ หน่วยหนึ่งของมวลชนอันไพศาล ไม่มีความพิเศษอันใด และสามารถทำการต่อสู้กับสังคมเก่าอย่างไม่ทอดย

ยกว่าอย่างของนักปฏิวัติ กล่าวคือ

ข้าพเจ้าเห็นว่าในปัจจุบัน นักเขียนปฏิวัติหรือนักเขียน 'ฝ่ายซ้าย' ถ้าไม่สามารถทำการดั่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะกลายเป็นนักเขียนฝ่ายขวาไปได้ง่ายมาก เพราะเหตุไร

ข้อแรก หากไม่สัมผัสกับการต่อสู้ทางสังคมที่เป็นจริง มีแต่ขงตัวเองเขียนหนังสืออยู่ในหอแก้วแล้ว ถ้าเช่นนั้นไม่ว่าจะ "ซ้าย" อย่างรุนแรงแค่ไหน ก็ทำได้ง่าย แต่พอได้ปะทะเข้ากับความเป็นจริงก็จะแหลกอย่างไม่มีชิ้นดี 'การขงตัวเองอยู่ในห้องอาจุฑาเรื่องลทธิได้อย่างทะลุปรุโปร่งที่สุด แต่จะ 'เอียงขวา' ได้ง่ายที่สุด "นักสังคมนิยมตามห้องรับแขก" (Salon Socialist) ที่ทางตะวันตกชอบเอียงบ๋อยๆ ก็หมายถึงพวกนี้ Salon หมายถึงห้องรับแขก คือนั่งอยู่ในห้องรับแขกพูดถึงเรื่องสังคมนิยม ทั้งแก่และเท แต่หาได้คิดถึงการลงมือทำไม่ นักสังคมนิยมแบบนี้อาศัยไม่ได้

ข้อที่สอง หากไม่เข้าใจถึงความเป็นจริงของการปฏิวัติก็จะ "เอียงขวา" ได้ง่าย ๆ การปฏิวัตินั้นลำบาก และบางครั้งก็ปะปนไปด้วยความสกรปรกและเลือดเนื้อ มิใช่ว่าจะสวยสดงดงามหรือน่าสนุกดั่งที่กวีวาดมโนภาพไว้เป็นอันขาด การปฏิวัติเป็นเรื่องของความจริง ต้องการที่จะทำงานที่ขงยุ่งยาก

และต่ำต้อยนานาชนิด มิใช่เป็นแบบโรแมนติคดังที่กล่าวมา การปฏิวัติย่อมจะมีการทำลาย แต่ก็เป็นการทำลายเพื่อการสร้างสรรคมากกว่าทำลายเพื่อให้สบายใจ การสร้างสรรคเป็นเรื่องยุ่งยาก เหตุนี้พอเข้าใจถึงการปฏิวัติ จึงยอมผิตหวังได้ง่าย

นอกจากนี้ การที่จะคิดว่าการเป็นกวีหรือนักประพันธ์มีความสูงส่งกว่าคนอื่นใด จะถือว่างานของเขาสูงส่งกว่างานของคนอื่นนั้น เป็นทัศนะที่ไม่ถูกต้อง ยกตัวอย่างเช่น แต่ก่อนไซเนเห็นว่างานกวีสูงส่งที่สุด พระเจ้ามีความเป็นธรรมที่สุด เมื่อกวีตายแล้วก็ไปหาพระเจ้า โดยนั่งล้อมรอบพระเจ้า พระเจ้าก็เชิญเขากินทอฟฟี่ ดังนั้นเห็นจะไม่มีใครเชื่อแน่ๆ การที่คิดว่ากวีหรือนักประพันธ์ในวันนี้เขาทำงานเพื่อมวลชนปฏิวัติ แต่ถ้าวันหน้าการปฏิวัติสำเร็จลง ชนชั้นผู้ใช้แรงงานจะตอบแทนบุญคุณเขา โดยให้สิทธิพิเศษ เชิญเขานั่งรถชั้นพิเศษ กินอาหารชั้นพิเศษ หรือไม่ให้ผู้ใช้แรงงานก็จะนำขมมนมเนยมาถวายให้เขา พร้อมกับพูดว่า “กวีของเรา เชิญท่านรับประทานเถิด” เหล่านี้ล้วนเป็นทัศนะไม่ถูกต้อง เพราะความเป็นจริงแล้วจะไม่มีเรื่องทำนองนี้เป็นอันขาด เกรงว่าเมื่อถึงเวลานั้นอาจจะลำบากมากกว่าขณะนี้เสียอีก มิเพียงแต่จะไม่มีขมมนมเนย แม้แต่ข้าวก็อาจจะไม่มีกิน หากไม่รู้แจ้งถึงข้อเท็จจริงนี้ พวกเขาอาจจะเปลี่ยนไปเป็น “เอียงขวา” ได้ง่าย ว่าที่จริงแล้ว มวลชนผู้ใช้แรงงานส่วนมากก็ได้ให้ความสำคัญแก่ชนชั้นปัญญาชนเป็นพิเศษแน่นอน แต่ปัญญาชนก็มั่งงานของเขาที่ต้องทำ อยากรักก็ตาม ชนชั้นผู้ใช้แรงงานก็หาหัวหน้าที่อื่นใดที่จะให้สิทธิพิเศษแก่กวี หรือนักประพันธ์ไม่

เอาละ ข้าพเจ้าจะกล่าวถึงข้อที่เราควรสนใจต่อแต่นี้ไป

ข้อแรก สำหรับการต่อสู้กับสังคมนักและอิทธิพลเก่านี้จะต้องเด็ดเดี่ยว จะต้องยืนหยัดอย่างยาวนานและสนใจเรื่องกำลังอย่างแท้จริง เพราะรากเงาของสังคมนักฝังแน่นมาก หากฝ่ายก้าวหน้าไม่มีกำลังเหนือกว่าก็ไม่สามารถสั่นคลอนได้เลยแม้แต่น้อย อีกทั้งสังคมนักยังมีวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้พลังใหม่ต้องอ้อมซอมด้วย แต่สังคมนักเองจะไม่ยอมอ้อมซอมด้วยเป็นอันขาด ในประเทศจีนเคยมีการเคลื่อนไหวที่ก้าวหน้าอยู่หลายครั้ง แต่ทุกครั้งของใหม่จะแพ้ของเก่า สาเหตุส่วนใหญ่โดยตรงที่ฝ่ายหัวใหม่ไม่มีเป้าหมายที่กว้างขวางและเด็ดเดี่ยว มีกันน้อย พอใจง่าย ตัวอย่างเช่นการเคลื่อนไหวเพื่อเขียนสำนวนร้อยแก้ว (สมัยต้นศตวรรษที่ ๒๐ การเขียนและการประพันธ์ในจีนยังใช้สำนวนภาษาโบราณ มิใช่สำนวนร้อยแก้ว—ผู้แปล) แรกๆ ฝ่ายสังคมนักก็คัดค้านอย่างเอาเป็นเอาตาย แต่ไม่นานก็ยอมให้มือยวบ้าง ในฐานะที่ค่อนข้างน่าสงสาร โดยให้มีข้อความเรียกร้องโดยตรงมหนึ่งของหน้าหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพราะสังคมนักเห็นว่าของใหม่ไม่มีอะไรสำคัญ ไม่เห็นน่ากลัว จึงรวมให้มือยวบ้างใหม่ก็พอใจ สำคัญว่าสำนวนร้อยแก้วได้รับสิทธิให้ดำรงอยู่แล้ว ตัวอย่างอีกอันหนึ่งก็คือ การเคลื่อนไหววรรณคดีกรรมมาชีพในระยะสองปีมานี้ ก็คล้ายๆ กัน คือสังคมนักยอมให้วรรณคดีกรรมมาชีพมีอยู่ได้ เพราะวรรณคดีกรรมมาชีพไม่เป็นภัยร้ายแรงตรงไหน นอกนั้นพวกเขายังมาทำวรรณคดีกรรมมาชีพกันเสียเอง แต่กลับมากำเป็นเครื่องประดับเสียนี้ คล้ายกับว่าอยู่ในห้องโชว์ของวัตถุโบราณ

โดยเพิ่มด้วยขมขยาบๆ ของกรรมกรเข้าไปอีกสักชั้น ก็ดูสวยไม่น้อย ทั้งนี้ฝ่ายนักวรรณคดีกรรมราชีพ เมื่อมีฐานะน้อยๆ อยู่บนบรรณพิภพแล้ว ขอเขียนก็ขายออกไปแล้ว ไม่จำเป็นต้องตอสู๊ก นักวิจารณ์ทั้งหลายจึงร้องเพลงชยว่า "วรรณคดีกรรมราชีพชนะแล้ว" แดนนอกจากชยชนะส่วนตัวแล้ว วรรณคดีกรรมราชีพชนะสักแต่ไหนกันแน่ อีกทั้งวรรณคดีกรรมราชีพก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการต่อสู้ชีวิต ปลดแอกของชนชั้นกรรมราชีพเท่านั้น ความเคบใหญ่ของมัจฉะขึ้นอยูกับพลังทางสังคมของชนชั้นกรรมราชีพต่างหาก ในขณะที่ฐานะทางสังคมตกต่ำเช่นนี้ ฐานะของวรรณคดีกรรมราชีพในบรรณพิภพก็ถดถอยขึ้น นี่เป็นข้อพิสจนให้เห็นว่า นักวรรณคดีกรรมราชีพ หรือนักเขียน "ฝ่ายชย" ได้แยกตัวออกจากชนชั้นกรรมราชีพ เพื่อกลับไปหาสังคมเก่าแล้วเท่านั้นเอง

นิมิตร บัวงาม แปล

สำนักพิมพ์ 'ดวงแก้ว'
244-246 สยามสแควร์ บริเวณ ๒
อำนวยการโดย นายสุข สูงสว่าง

Bestseller on May 1974

Non-Fiction

1. Guerrilla Warfare	by	Guevara
2. Marx in His Own Words.	by	Fischer
3. Marx Library.	by	Grundrisse
4. Local Anaesthetic.	by	Grass
5. In the Heart of the Heart of the Country.	by	Gass
6. My War with the C.I.A.	by	Sihanouk
7. Red Star Over China.	by	Snow
8. Red China today.	by	Snow
9. The Marxists.	by	Mills
10. The teachings of Don Juan.	by	Castaneda

Fiction

1. Any Number Can Play.	by	Bloodworth
2. August 1914.	by	Solzhenitsyn
3. Stranger in a Strange Land.	by	Heinlein
4. Little things.	by	Thirabutana
5. Story of O.	by	Reage
6. The Day of the Jackal.	by	Forsyth
7. The Odessa File.	by	Forsyth
8. My Name is Asher Lev.	by	Dotok
9. Elephants Can Remember.	by	Christie
10. John thomas and Lady Jane.	by	Lawrence

เอ. เซราฟีโมวิช (Alexander Serafimovich) นักเขียนรัสเซียร่วมยุคเดียวกับ แมกซิม กอร์กี้ เกิดเมื่อ ค.ศ. ๑๘๖๓ ในเขตที่เรียกว่า Don Region เซราฟีโมวิชมีชีวิตอยู่ในครอบครัวกองทัพคอซแซค พ่อเขาตายเมื่ออายุ ๑๒ ปี ซึ่งทำให้ครอบครัวตกอยู่ในภาวะยากจนตั้งแต่นั้นมา

ใน ค.ศ. ๑๘๘๓ เซราฟีโมวิชสามารถเข้าเรียนคณะฟิสิกส์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์กได้ และเขาได้กลายเป็นสมาชิกคนหนึ่งของขบวนการปฏิวัติ ซึ่งนำโดยอเล็กซานเดอร์ อุลยานอฟ (Alexander Ulyanov) พี่ชายของเลนิน อุลยานอฟและเซราฟีโมวิชกลายเป็นเพื่อนสนิทกันต่อมา แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้อุลยานอฟถูกจับประหารชีวิตในข้อหาพยายามลอบฆ่าซาร์อเล็กซานเดอร์ ที่ ๓ เซราฟีโมวิชได้เขียนคำร้องประท้วงความไม่ยุติธรรมครั้งนี้ จนถูกทางการจับกุมเมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๗ และถูกเนรเทศไปอยู่ที่เมืองเมเซน ทางชายฝั่งทะเลดำมหาสมุทรอาร์คติก

การเนรเทศครั้งนี้ เซราฟีโมวิชได้รู้จักกับนักปฏิวัติที่ถูกเนรเทศมายังเมืองนี้หลายคน และที่เมืองนี้เอง เซราฟีโมวิชได้เริ่มการเขียนหนังสือเป็นครั้งแรก

นวนิยายเรื่องแรกของเขาคือ *On the Ice* พิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๘๘๘ แมกซิม กอร์กี้ เคยกล่าวชมความสามารถอันสูงของเซราฟีโมวิชในเรื่องสั้นหลายต่อหลายเรื่องของเขา รวมทั้งเรื่อง *Switchman* ที่นำมาแปล ณ ที่นี้ด้วย นวนิยายเรื่องเยี่ยมของเซราฟีโมวิชที่ได้รับยกย่องก็มี *A Steppeland Town* เป็นนวนิยายโจมตีเรื่องในระบบทุนนิยมและการเอาัดเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ ส่วนกึ่งพิมพ์ *Znanie* (ความรู้) ซึ่งแมกซิม กอร์กี้ เป็นผู้ก่อตั้งได้ดีพิมพ์นวนิยายเรื่องนี้ก่อนเกิดเหตุปฏิวัติใหญ่ ใน ค.ศ. ๑๙๑๗

เซราฟีโมวิชต้อนรับ *การปฏิวัติเดือนตุลาคม* ด้วยความยินดี ในฐานะที่เป็นการเปลี่ยนแปลงซึ่งเขาคอยมานาน เขาเข้าร่วมในพรรคคอมมิวนิสต์ เขียนบทละครหลายบทเพื่อนำไปแสดงในโรงละครของกองทัพแดง

ในปี ค.ศ. ๑๙๒๓ เขาเขียนนวนิยายซึ่งนักวิจารณ์ถือกันว่าเป็นชิ้นโบว์แดง คือ *The Iron Stream* อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสงครามกลางเมืองรัสเซีย ซึ่งแสดงให้เห็นภาพการต่อสู้และผู้คนซึ่งต้องการการปฏิวัติ มิเชล โซโลคอฟ (Mikhail Sholokhov) นักเขียนรัสเซียคนแรกซึ่งได้รับรางวัลโนเบล ได้กล่าวชมเซราฟีโมวิชว่า *The Iron Stream* ของเขาถือเป็นงานวรรณกรรมเล่มแรกๆ ของโซเวียตที่แสดงให้เห็นแนวการเขียนแบบ Social Realism ถัดมาจากกอร์กี้และฟาเดเยฟ

เซราฟีโมวิช ถึงแก่กรรมที่กรุงมอสโกเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๕ รวมอายุได้ ๘๖ ปี

* ผู้แปลขออุทิศความสนใจของเรื่องนี้ให้แก่กรรมาชน ผู้ต่อสู้กับความทุกข์ยากเนื่องในโอกาสวันกรรมกร

เรื่องสั้นรัสเซีย

กรรมกรรถไฟ

สุชาติ สวัสดิ์ศรี แปล*

— ๑ —

“เฮ้ย -- อีวาน เร็วหน่อยโว้ย -- นายสถานีเรียก --”

อีวานคนงานสับเปลี่ยนหัวประแจรถไฟเป็นชายร่างเล็ก อายุประมาณ ๔๐ หน้าตาเหมือนคนอมทุกข์ ตั้งแต่หัวจรดเท้าเต็มไปด้วยเขม่าและเปื้อนจาระบีไปทั่ว เขาวางไม้กวาดที่เพิ่งกวาดขานซาลาไว้ตรงมุมห้อง และรีบวิ่งไปยังห้องนายสถานี

“เจ้านายเรียกผมหรือครับ” เขาถาม ด้วยันตรงเหมือนทหารคอยรับคำสั่งอยู่นำประตูทางเข้า นายสถานีไม่ได้แสดงอาการสนใจ เขาเขียนหนังสือต่อไปเรื่อยๆ อีวานยังคงยืนรอรับคำสั่งอย่างตั้งใจ หมวกแก๊ปของเขาหนีบอยู่ใต้รักแร้

ถึงแม้จะไม่มีเวลา เขาก็ไม่กล้าถามเป็นครั้งที่สอง วันหนึ่งถึงแม้จะมาทำงานตั้งแต่ ๘ โมงเช้า แต่ก็ยังมีงานอีกหลายอย่างที่เขายังไม่เสร็จ - กวาดขานซาลาสถานี กวาดทางเข้าออก ตรวจสอบเครื่องสัญญาณ ทำความสะอาดตะเกียงและหลอดตะเกียง เติมน้ำมันตะเกียง เตรียมพินเก็บไว้ที่สถานีเพื่อวันหยุดพักผ่อน ๒ วัน กวาดที่พนักโดยสารชั้นหนึ่งและชั้นสอง นอกจากนั้นเขารู้ได้ว่ายังมีอีกหลายอย่างที่จะต้องทำให้เสร็จ ตอน ๔ โมงเย็นล่วงไปแล้ว เวลาเริ่มโพล้เพล้ เขายังต้องจุดตะเกียงโคมตามจุดต่างๆ อีกด้วย

อีวานยกฝ่ามือกรำขึ้นบดปาก และไออย่างระมัดระวังขณะยื่นคอยฟังคำสั่ง

“เอ็งจุดตะเกียงตามโคมต่างๆ หรือยัง” นายสถานีเงยหน้าขึ้นถาม

“ยังครับ ผมจะไปจุดเดี๋ยวนี้ละครับ”

“จุดตะเกียงแล้ว เอ็งออกไปล้างคอกวัวด้วย วัวมันขี้ไว้เปราะเลอะเทอะ เอ็งไม่เห็นทำอะไรทันเลย มีน้ำเล้าก็บเท้าวัวมันถึงเจ็บเรื่อย --”

.

“รถขบวนห้าจะมาถึงอีกในสิบนาที” อีวานเอ่ยขึ้นอย่างเห็นัดเห็น้อย

“เออดี คอยดูรถไฟให้มันผ่านไป แล้วก็ - -”

“ครับนาย”

ไม่มีข้อขัดแย้งแต่ประการใด อีวานเปิดประตูและรีบวิ่งไปที่ห้องเก็บตะเกียง ในห้องแคบๆ นั้นมีตะเกียงหลายขนาดประมาณสัก ๒๐ ดวง พร้อมกับหลอดที่ต้องเช็ดให้สะอาดวางอยู่บนชั้น อีวานเลือกตะเกียงตามหมายเลขที่ต้องใช้ และเอาไปวางตามจุดต่างๆ

ไม่มีลมพัด น้ำค้างแข็งตกหนาขึ้น จนทำให้หู มือ และใบหน้าของเขาเย็นชาไปทั่ว

ยามใกล้ค่ำอากาศขมุกขมัวปกคลุมอย่างรวดเร็วไปทั่วสถานี ตามทางเดินเข้าออก และบ้านพักคนงาน หิมะเริ่มตกลงบนทางเท้า มองเห็นผู้คนที่นี่นั่นที่นั่นต่างรีบทำงานของตนให้เสร็จเพื่อจะได้ใช้เวลาออกงานประจำอันน่าเบื่อของตนชื่นชมกับวันหยุดที่จะมาถึง

อีวานวิ่งจากโน่นไปนี่เพื่อจุดตะเกียงให้ครบและเอาไปวางตามจุดต่างๆ โคมตะเกียงสีแดงและสีเขียวปรากฏอยู่ตามทางที่กำหนดเป็นระยะ บนท้องฟ้า แสงจากดวงดาวส่องประกายกะพริบระยิบระยับผ่านอาคารขมุกขมัวลงมาข้างล่างที่ละดวงสองดวง

— ๒ —

จากที่บางแห่งซึ่งไกลออกไปตามรางรถไฟ มีเสียงหวูดดังยาวนานเป็นระยะติดต่อกัน มันดังฝ่ามาจากอาคารขมุกขมัวและค่อยจางเสียงหายไป อีวานนั่งฟังอยู่ครู่หนึ่งจึงรีบวิ่งไปที่หอประจำ หยิบตะเกียง โคมและที่เป่าเข็ววิ่งกลับมาอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่ขาสองขาของเขาจะวิ่งได้ เขาวิ่งตามทางเดินหลังสถานี และไปหยุดที่จุดซึ่งอยู่ไกลออกไป มองดูตรงจุดนั้นคล้ายกับดวงดาวเปล่าเปลี่ยวดวงหนึ่งกำลังเปล่งแสงสีแดงของมันออกมาบนพื้นหิมะสีขาวสุดลูกหูลูกตา มันไกลมากกว่าจะวิ่งไปถึง แต่ในที่สุดอีวานก็ไปถึงจนได้ เขาใช้มือตึงคันทโยกและใช้เท้าช่วยจางผ่อนแรงเติมเหนียว เสียงคันทโยกลั่นเอียดอัดขณะที่รางรถไฟถูกโยกสับข้าง เบื้องไกลออกไป เขาตะค่อมปรากฏขึ้นคล้ายบางสิ่งบางอย่างที่ดั่งมูมาม และปรากฏใหญ่ขึ้นใหญ่ขึ้น ขณะที่มันเคลื่อนใกล้เข้ามาแสงไฟหน้าสองดวงส่องลำตรง เสียงแหลมเล็กของหัวจักรไกล้เข้ามาจนถึงชัดเจน เสียงไอน้ำปลิวควันพวยพุ่งขึ้นสู่ท้องฟ้าตามทางที่มันผ่าน และสงบนิ่งอยู่กับอาคารขมุกขมัว จนดูเหมือนไม่มีวันจบสิ้น ครั้นแล้วภาพรถไฟที่ขบวนก็ปรากฏมาตามทางโค้ง เสียงรางสั่นสะเทือนเพราะน้ำหนักที่เจ้ายักษ์บรรทุกมา ฟังดูแล้วสับสนแก้วหู ครั้นแล้วมันจะหยุด เบ็ดหวูดส่งเสียงเล็กแหลมดังออกมา ๓ ครั้ง

อีวานเป่าเข็วตั้งเป็นระยะ เปลี่ยนไฟสีแดง เปลี่ยนจังหวะเป่าเขาเล็กน้อย นั่นเป็นสัญญาณให้เจ้าม้าเหล็กที่หยุดอยู่ไม่ไกลเบ็ดหวูดขึ้นรับ ส่งเสียงเล็กแหลมของมันดังกินเข้าไปถึงหัวใจ มันลากเสียงอย่างคนสิ้นหวังในยามค่ำไฟเพลิงท่ามกลางหิมะขาวโพลน ขณะที่เคลื่อนตัวไปตามรางแลเห็นเป็นทางสุดสายตา

เสียงเป่าเข็วตั้งเป็นระยะรวบเรียบ ดูเหมือนส่งสัญญาณบอกเจ้าม้าเหล็กว่า ไม่จำเป็นต้องรีบร้อนไปไหนหรอก ทางข้างหน้ายังมีสถานีเหมือนๆ ที่ผ่านมาแล้วอีกเป็นร้อยๆ แห่ง มีตัวสถานีเหมือนกัน มีระฆัง มีซานชาลา มีนายสถานี มีคนการ และตามเส้นทางที่ผ่านไปยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่มัน

หมองและซำซำน่าเบื่อ ยังมีคนอื่นอีกหลายคนที่ยังอยู่กับงานของตัวเอง ขณะที่คนอื่นอีกหลายคนรอคอยอย่าง กระวนกระวายที่จะใช้วันหยุดอยู่กับครอบครัว และคงไม่มีใครมีเวลาไต่หัวออกมาดูคนสับเปลี่ยนหัวประแจที่อยู่ข้างทางหรอก บางทีเสียงเป่าเขาส่งสัญญาณดูเหมือนจะคิดแทนได้ดีกว่า เสียงเบ็ดหวูดตอบรับ ๓ ครั้งก็เช่นกัน มันต้องการจะบอกว่า แม้จะเล็กแหลมและหม่นหมองเหมือนเช่นเดิม แต่อีกไม่นานมันก็จะ มีโอกาสวิ่งเข้าสู่สถานี ดิมวอดค้ำสั๊กแก้วหนึ่งกับปลาเออร์ริงที่เกือบจะเน่าแล้ว มันช่วยให้อบอุ่น มาเวลา ให้ผ่านไปพร้อมกับคนงานรถไฟที่สถานี หลังจากนั้นก็กลับสู่ชีวิตบนทางรถไฟกันใหม่ ที่จริงชีวิตก็เหมือน จะเป็นเช่นนั้น ทำงาน ทำงาน วันแล้ววันเล่า อาทิตย์ผ่านไป เดือนผ่านไป ปีผ่านไป ปีแล้วปีเล่า จนกระทั่งคุณลืมและไม่รู้ความหมายว่าวันหยุดหมายถึงอะไร และในที่สุดเมื่อวันหยุดมาถึง ก็เหมือนกับรถไฟที่วิ่งระยะทางไกลมาถึงสถานีอันอ้างว้างกลางทุ่งหญ้าสเตปป์ เพื่อสับเปลี่ยนขบวนใหม่

แต่หัวจักรเชื้อเพลิงสัญญาณที่ส่งมา เสียงห้ำมล้อปล่อยไอน้ำพุ่งออกทางปล่องและได้ล้อเหล็กทั้งสองข้างเป็นทางยาวยาวลอยอยู่เหนือแผ่นดินเย็นเยือกและสงบนิ่ง หัวจักรค่อยชะลอความเร็วลง อีวานโยกหัว ประแจสับราง เสียงเหล็กกระทบเหล็ก เสียงรางสนั่นสะเทือนขณะหัวจักรค่อยๆ ผ่านคันถือหัวประแจออกไปพร้อมกับขบวนตู้ - ยี่สิบตู้ - สามสิบตู้ - ผ่านไปจนหมดขบวน เสียงกระเทือนดังโครมครามเป็นจังหวะ พ.ช.ร. สวมเสื้อผ้ากันหนาวมิดชิด นั่งคอยห้ำมล้ออยู่ประจำที่ รถไฟขบวนนี้เป็นรถสินค้า บรรทุกสินค้า เต็มอัตรา เมื่อตู้ขบวนสุดท้ายผ่านไป เรามองเห็นตะเกียงที่แขวนอยู่ที่ท้ายขบวนส่งแสงสีแดงเป็นประกาย ออกมาท่ามกลางอากาศขมุกขมัว

อีวานวิ่งตามรถไฟเพื่อจะได้ถึงหัวประแจนั้นต่อไป และจะได้สับคันโยกหัวต่อรางอีกด้านหนึ่งได้ทัน ถึงแม้รถไฟจะวิ่งค่อนข้างช้า แต่ก็ยากที่จะไล่ตามทัน อีวานหายใจเข้าออกเหนื่อยหอบไปทั่ว รู้สึกขาของเขาจะหมดแรง เขาวิ่งไล่มาจนถึงรถตู้ขบวนสุดท้าย แต่ไม่มีแรงพอที่จะคว้าราวบันไดเกาะขึ้นไป เขาคว้า ราวได้สองครั้ง แต่น้ำที่แข็งขังไม่ยอมเกาะไว้ จนเกือบทำให้เขาหลุดไปอยู่ใต้ล้อ ในที่สุด เขาโหนบันได ตรงที่ใช้ขึ้นลงพาตัวขึ้นไปได้ และหยุดหนึ่ง หายใจไม่ออกเพราะความเหนื่อยหอบอยู่หลายนาที ตอนผ่าน สถานี รถไฟวิ่งช้าลงและค่อยๆ ผ่านชานชาลาออกไป

อีวานกระโดดลงจากรถและวิ่งช้าๆ ไปยังหอบประแจเล็ก ๆ ซึ่งมีป้ายซึ่งลวดบอกหมายเลขขบวนรถไฟ ไฟ “โอ๊ย--เหนื่อยจริงโว้ย--” เขาพึมพำกับตัวเอง ส่วนมือก็ดึงคันโยกเพื่อสับต่อรางอีกด้านหนึ่งให้รถไฟวิ่งไปอยู่ในรางหลัก จะได้รอลูกให้รถด่วนขบวนยาวผ่านไปก่อน เสร็จแล้วเขาจึงสับคันโยกไปยังรางใหญ่เพื่อเชื่อมหัวต่อรางให้กับสายที่รถด่วนกำลังมา

“เอาละเสร็จแล้ว ตอนนั้นเห็นจะไปล้างคอกวัวได้...” เขากล่าวและพาตัวเองเดินผ่านสถานีออกไป ทางสนามข้างหลัง

“แกจะไปไหนวะนะ” ผู้ช่วยนายสถานีถาม

“นายสถานีให้ผมไปล้างคอกวัวครับ”

“อะไรกัน ชานชาลาแถวเสร็จแล้วหรือวะ”

“นายสถานีท่านสั่งมาให้ล้าง...”

“แกควรจะทำให้ถูกเวลาน้อย อะไรกัน...พรุ่งนี้เป็นวันหยุด แกจะปล่อยให้สถานีสกปรกอย่างนี้ไม่ได้ ไป...ไปกวาดให้สะอาดเดี๋ยวนี้!”

“ครับผม”

ผู้ช่วยนายสถานีเดินออกไปสักครู่หนึ่ง ก็หันหลังกลับมาตะโกนส่งอีกว่า

“เออ แล้วแกเอาดอกไม้ไฟไปให้ข้าที่บ้านคืนนี้ด้วยนะ..”

ผู้ช่วยนายสถานีเดินออกไป อีวานหยิบไม้กวาดและเริ่มต้นกวาดซานซาลา “ตกลงจบ...” เขาคิดในใจขณะจับด้ามไม้กวาด กวาดไปมาทั้งทางด้านซ้ายและทางขวา “เออ...ดูข้างอยากจึกูกออกเป็นชั้นๆ จริงนะ ต่อให้มือกุ่มีเจ็ดคูก็ทำไม่ทัน...”

“เฮ้ย...อีวาน!”

“อะไรครับ” อีวานตอบพร้อมกับวิ่งไปที่ประตูห้องเก็บของ ซึ่งมีเสมียนรับฝากของคนหนึ่งยืนอยู่

“แหกหายหัวไปไหนมาวะ จะเมาก่อนวันหยุดอย่างนี้หรือ นี่โคมที่ห้องพัสดุโดยสภารชั้นหนึ่งยังไม่ได้จุดนะโว้ย ผู้โดยสารกำลังมากันแล้ว แกจะปล่อยให้เขาอยู่กับมืดๆ หรือไง ถ้าแกไม่ชอบงานที่นี่ ทำไมไม่ใส่หัวเวลาออกไปเสีย...”

“ผมลืมครับ วิซลี วาสิลเยวิช อีวาน เปโตรวิช บอกผมให้กวาดซานซาลา นายสถานีต้องการให้ผมล้างคอกวัว...”

“ซานซาลา! อะไรวะแกต้องทำงานทุกอย่างให้ทันสมัย ไป...ไปจุดโคมได้แล้ว”

“ครับผม”

อีวานวางไม้กวาดและวิ่งไปจุดโคมในห้องพัสดุโดยสภารชั้นหนึ่ง ผู้โดยสารมีเข้ามาที่นั่นบ้างแล้ว ท่าทางของพวกเขา การเคลื่อนไหวของพวกเขา การเดินไปมาทั่วห้อง การเข้าคิวซื้อตั๋ว สิ่งทั้งหมดเหล่านี้ อีวานเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพวกเขาอย่างเงียบ - เพราะมันบ่งถึงวันหยุดได้มาอยู่ที่นั่นแล้ว และเราสามารถฉวยโอกาสที่เหลืออยู่ในชีวิตปลดปล่อยตัวเองจากการงาน และความเอาใจใส่ของคนที่อยู่รอบตัว อีวานจุดโคมตะเกียงและรีบกลับไปกวาดซานซาลาที่ยังค้างอยู่ เมื่อกวาดเสร็จ เขาก็รีบเดินไปยังป่าละเมาะที่อยู่ใกล้ๆ กลัวว่าเดี๋ยวจะมีใครเห็นและใช้เขาทำโน่นทำนี่เพิ่มขึ้นอีก เขารวบรวมพื้นที่หล่นเรียวยาวอยู่ในป่าอย่างตั้งใจ เขาต้องนำเอาฟืนเหล่านี้ไปผ่าใช้เป็นเชื้อไฟกันหนาวให้บ้านพักคนงาน บ้านพักนายสถานี และบ้านพักผู้ช่วยด้วย จริงอยู่ ถึงแม้คนเหล่านั้นจะมีคนใช้ของตนเอง แต่ดูเหมือนเขานั่นเองที่กลับต้องเป็นฝ่ายทำให้งานในหน้าที่ของเขามีเพียงตรวจหัวประแจ และทำความสะอาดทางขึ้นลงสถานีเท่านั้น แต่ถ้าหากนายเขาคอนไตคนหนึ่งเกิดนึกอยากใช้เขานอกเหนือไปจากนั้น เขาก็ปฏิเสธอะไรไม่ได้ นอกจากคอยรับคำสั่ง อีวานกัดกรามแน่นขณะก้มลงเก็บฟืนและนำเอาฟืนเหล่านั้นมากองรวมกันไว้ จนรวมฟืนได้เป็นกองใหญ่

“เห็นจะพอแล้ว...” เขาคิดในใจ และก้มลงใช้มือสองข้างหอบฟืนที่กองรวมกันอยู่ขึ้นมามากเท่าที่จะมากได้ เมื่อเขายกฟืนขึ้นแบกบนบ่า เขาคิดว่ามันหนักมากเกินไป แต่เขาก็พยายามระวังไม่ให้หล่นและเดินโซเซไปมาตามทาง เนื่องจากอยากจะทำงานให้เสร็จเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขาหอบฟืนไปเก็บในสถานีถึง ๔ เที้ยวแล้ว และยังคงต้องกลับไปหอบมาให้บ้านนายสถานีและบ้านผู้ช่วยอีกครั้งละเที้ยว ตอนนั้น

บันไดหอบขึ้นไปชั้นบน เขารู้สึกหมดแรง ขาสองข้างสั่นเทาแต่ก็พยายามเกร็งกล้ามเนื้อทุกส่วนเต็มที่
ขึ้นบันไดทีละขั้น ในใจก็ภาวนาขออย่าให้ตัวเองหล่นลงมาข้างล่างพร้อมกับพื้นที่แบก จนในที่สุด เขาก็ขึ้น
มาถึงห้องครัวผู้ช่วยนายสถานี และวางพื้นหอบใหญ่ลงไว้บนพื้น

“ทำไมช้านักวะ เพราะเอ็งนี่เองทำให้ข้าต้องล้างครีวข้า จะถูก่อนเอ็งเข้ามา เอ็งก็อย่าเข้ามาทำ
เปราะอีก...” นี่คือนเสียงกล่าวต้อนรับของหญิงทำครัว จมูกแดงก่ำ ร้างอ้วนจ้ำม่ำ ในบ้านผู้ช่วยนาย
สถานี... เสียงนี้ทำให้อิวานอารมณ์เสีย

“ข้า... ข้ายังงัยกัน แกเองนี่ไม่ว่า เมาตลอดวัน ข้าแบกมาให้ถึงนี่นะเดี๋ยวไร้อ้อแล้ว”

“เอ็งนี่เสีมา เอ็งมันพวกโสโครก ข้าไม่ปล่อยให้ตีสนปรกอย่างเอ็งเหยียบข้ามประตูเข้ามาอีก
แน่ ข้าจะฟ้องนายเรื่องนี้ เดี่ยวข้าจะบอกนาย...” พูดจบหญิงคนครัวก็เดินหายเข้าไปยังอีกห้องหนึ่ง

เท่านั้นก็ทำให้อิวานใจหายแล้ว

“เดี๋ยว... มาริดา สปีริโคนอฟวา... โปรดเถอะ ข้าเอาพื้นมาให้แก้ด้วยความนับถือ และข้า
ตั้งใจทำอย่างนั้น เอละ ข้าจะเช็คพื้นที่เพื่อนให้แกนะ”

โดยไม่รอคำตอบ อิวานฉวยถังน้ำและผ้าออกไปเช็ดรอยเปื้อน สปีริโคนอฟวาเลยพูดเสียงอ่อยๆ
กับเขา

“งั้นเอ็งไปตักน้ำให้ข้าหน่อย...”

อิวานก็ตักน้ำมาให้

“บ้านนี้ภาวนาร้อนข้าเดือดแล้ว ข้าก็ไม่ค่อยว่างตอนหยดน้ำเหมือนกัน”

“ผู้หญิงนี่ประสาทเสียง่าย แต่แกก็ช่วยอะไรหล่อนไม่ได้” อิวานคิดในใจขณะที่เขาผ้าพื้นออก
เป็นซีกเล็กๆ “ผู้หญิงก็มักเอาแต่ใจแหละวะ ซอบอยู่เหนือใครต่อใคร แกช่วยอะไรไม่ได้ดอก อย่าง
มากพวกหล่อนก็ทำได้เพียงแค่นั่งเท่านั้น”

เพื่อสลัดความคิดดังกล่าวออกจากหัว อิวานจึงกลับมาพูดกับตัวเองเกี่ยวกับคณงานที่ทำงานจนตาย
และเดินไปที่คอกวัวของนายสถานี วัวในคอกก็เขี่ยเอื้องมืองดูอิวานอย่างแปลกใจ ขณะที่เขาก้าวเข้าไป

“ไป... ไปทางโน้น” อิวานตะโกนไล่และใช้พลั่วตีไปที่วัวอย่างอารมณ์เสีย วัวเดินหลีกไปอย่าง
ว่าง่าย ยกขาข้างที่เจ็บของมันขึ้นมาเหมือนที่เคยทำเวลาเดิน อิวานเลยถือโอกาสดำมันไปในตัวขณะที่ทำ
ความสะอาดคอก

“มึงเอาข้ามาจากไหนเยอะแยะนักวะ เอาแต่แตกทำเดี๋ยว แต่นมไม่มี แล้วนี่นายข้าเขาจะมีนมไป
ขายที่ตลาดพอหรือ ถ้าเขาขายนมได้ เขาก็พอมึงเงินมาให้ข้า... เห็นไหม มีแต่กองขี้ ฉี่แต่ร่องแตก...
เฮงชวยฉิบหาย...”

เขาเอาพลั่วตีวัวอีกครั้ง และบังคับให้มันเดินไปชิดกำแพงโดยที่ตัวเองก็ไม่รู้ว่าทำไมจึงต้องทำเช่น
นั้น

เหงื่อของเขาไหลออกมาท่วมตัว อิวานรู้สึกเหนื่อยแทบขาดใจและรู้สึกอีกว่าเขาทำงานต่อไปไม่

ไหวแล้ว แต่ก็ยังฝันทำต่อจนเสร็จ

“ต้องให้เสร็จ เดี่ยวจะได้ถึงเสียหน่อย...”

คอกวัวได้รับการชำระล้างจนสะอาด อีวานตีวัวอีกสองครั้ง จึงวางพลั่วไว้ที่มุมคอกและเดินกลับไปสถานี่

— ๓ —

พ.ข.ร. หลายคนนั่งดื่มชาคุยกันอยู่ที่พักผู้โดยสาร อีวานเดินตรงไปที่ร้านอาหารเล็กๆ สั่งวอดก้ามาดื่มหนึ่งแก้วเพื่อเรียกกำลังวังชาคืนมา เขากินปลาข้างคืนไปหนึ่งชิ้น พยายามฝึกกลืนมันลงไปอย่างยากเย็น ต่อจากนั้นก็ชั้ววอดก้าติดมือมาหนึ่งขวดตั้งใจจะเอาไปฉลองที่บ้าน เขาเอาวอดก้าใส่กระเป๋าทางเกงเดินย้อนกลับไปทางบ้านพักคนงาน พร้อมกับถือกุญแจเลื่อนและซ่อนไปด้วย จะได้มีโอกาสตรวจดูความเรียบร้อยตามทางรถไฟก่อนที่รถด่วนขบวนใหญ่จะเข้าสถานี เขาหยุดพักเล่นตามทางรถไฟ ยืนสงบนิ่งและคิดไปต่างๆ นานา ถ้าเขาเอาวอดก้าติดตัวไปด้วย เขาอาจดื่มมันเมาก่อน ถ้าเขาทิ้งไว้ที่ซุ้มหัวประแจ เขาอาจกลับมาเอาไปดื่มที่บ้านภายหลังได้ “เราควรเอากลับไปดื่มที่บ้านดีกว่า--” อีวานคิดพร้อมกับเดินลงข้างทาง ตรงไปยังกระท่อมสับปะรังเค็ที่อยู่ห่างจากทางรถไฟประมาณ ๕๐ หลา เขาแลเห็นแสงไฟสลัวส่องลอดกระท่อมออกมาต้อนรับเขา

อีวานมองกระท่อมสับปะรังเค็ของเขา มันเป็นเพียงห้องเล็กๆ มีเตาผิงใหญ่อยู่หนึ่งเตา ถ้วยชาหม้อไห ข้าวของเครื่องใช้จำเป็นที่เค็วางทิ้งกระจัดกระจายสกปรกอยู่เป็นประจำ วันนั้นถูกจัดเข้าที่เป็นระเบียบเรียบร้อย พื้นห้องได้รับการกวาดถู กำแพงห้องได้รับการชำระล้างจนสัมผัสกลิ่นของความสะอาดได้ทันที เตาผิงใหญ่ซึ่งกินเชื้อที่เข้าไปเกือบครึ่งห้องได้รับการทาสีใหม่ แทนบุชาซึ่งตั้งอยู่บนโต๊ะตรงมุมสุดริมห้องได้รับการเปลี่ยนผ้ารองพื้นใหม่ เทียนไขหน้ารูปบุชจูดสว่างวอมแวมส่องเงาสลัวขึ้นจับแพดานจับรูปภาพที่ติดไว้บนเตาผิง จับหัวลูก ๆ ของเขาเป็นประกายงดงาม อีวานมีลูกทั้งหมด ๘ คน ลูกคนเล็กของเขายังนอนอยู่ในเปลซึ่งแขวนห้อยลงมาจากเพดาน

ถึงแม้ลูก ๆ ของเขาจะคอยพอกลับมากินอาหารเย็นร่วมกันไม่ได้ แต่รูปภาพสีฟ้า กำแพงสีขาว และผ้าปูโต๊ะที่ซักไว้จนสะอาด สิ่งทั้งหมดเหล่านี้บอกอีวานให้รู้ว่า การพักผ่อนกำลังรอเขาอยู่ที่บ้าน

เขาเกาะหน้าค่างและเมียของเดินออกมา

“ใครนะ” หล่อนถาม มองออกไปดูกลางคืนซึ่งระยิบระยับไปด้วยแสงดาว

“เอานี้เก็บไว้ก่อน เอาไว้ข้างนอกเดี๋ยวชีวิตหมด”

“พี่เลิกงานแล้วหรือ”

“ยัง ข้าต้องออกไปดูวางรถไฟ”

“อย่าช้านักล่ะ เดี่ยวลูกจะหลับ”

“ข้าจะมาอีกครั้งชั่วโมงนี้แหละ รถด่วนจวนจะเข้าแล้ว พอมันผ่านไป ข้าก็จะกลับ”

อีวานเดินกลับไปตามทางเดิม เคาะซ่อนเล่นเป็นจังหวะ เขาตรวจดูตามจุดหัวประแจ ตรวจความคล่องของคันโยก เมื่อพบทุกอย่างอยู่ในสภาพเรียบร้อย จึงเดินกลับสถานี่

รถด่วนขบวนยาวใช้หัวจักรสองหัวลากกำลังแล่นมาตามรางแล้ว หิมะที่หล่นลงคลุมรางสองข้างทาง กระจายเป็นทางขาวเมื่อล้อเหล็กแล่นทับผ่านไป รถไฟทั้งขบวนมีผู้โดยสารเต็ม พนักงานตรวจตั๋วเดินไปเดินมาตามตู้โดยสาร เสียงกระหึ่มของหัวจักรดังกระซกเป็นจังหวะอยู่ทางตอนหน้า

ผู้โดยสารใช้กระเป๋าและน่องของที่นั่งติดตัวมาหนุนหัวนอนต่างหมอน รถไฟชะลอความเร็วลงเสียง แสบแก้วหูดังเอี๊ยดอ๊าดตามคันเบรคล้อ

เมื่อรถไฟเข้ามาถึงชานชาลา นายสถานีส่งสัญญาณให้อิวานตีระฆังแรก รถไฟจอดอยู่เพียง ๒ นาทีเท่านั้น อิวานต้องรีบเอารถยกไปขนกระเป๋าเดินทางของผู้โดยสารที่ลงทั้งใหญ่เล็กมาใส่รถ เมื่อตรวจดูเรียบร้อยแล้วจึงขึ้นรถยกไปที่ห้องเก็บของ เขาใช้เรียวแรงที่มีอยู่ทั้งหมดแบกกระเป๋า

“อิวาน เอ็งหายหัวไปไหนมาวะ อีวบอกให้ตีระฆังสองใจ”

เสียงตีระฆัง ๒ ครั้งจึงดังขึ้นอย่างแจ่มชัด

“เอ้า -- เฮ้รีบไปให้สัญญาณรถออกด้วยสิ --”

คนสับหัวประแจประจำสถานีก็รีบฝ่าผู้โดยสารที่ลงมาออกไปโบกธงให้สัญญาณ เนื่องจากรถไฟมี ขบวนยาวมาก เขาจึงต้องวิ่งไปเกือบสุดขบวนรถ พ.ช.ร. เอนตัวพิงพนักอยู่ในรถขณะอิวานวิ่งผ่านหัว จักรไป

“ระฆังสาม --” อิวานนึกขึ้นได้ด้วยหัวใจอันเดือดพล่านและรีบวิ่งไปตีระฆัง ๓ ครั้ง เสียงล้อ เหล็กบดรางค่อยๆ พาขบวนรถเคลื่อนออกจากสถานี ค่อยๆ ผ่านชานชาลาและรถยกของ ล้อเหล็กดังกึ่งกึ่ง ไปบนราง เคลื่อนผ่านทุกสิ่งทุกอย่างไปตามเส้นทางยาวไกล

อิวานถอนใจด้วยความเหนื่อยอ่อน เขาต้องทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ทุกวัน และทุก ๆ เวลา ๔ โมงเย็น เขาต้องขึ้นรถบรรทุกกระเป๋า ต้องตีระฆังและโบกธงให้สัญญาณ พ.ช.ร. เคลื่อนรถ และรีบวิ่งไปโยกหัว ประแจ นั่นคืองานที่เขาต้องทำทุกอย่าง ซึ่งอย่างน้อยควรเป็นงานที่ทำร่วมกันสองคน แต่เขาก็ทำสิ่งดังกล่าว นี้คนเดียวมา ๒๒ ปีแล้ว

๒๒ ปีที่ชีวิตของเขาผ่านไป สิ่งที่อยู่เหมือนซาชินต่อเขาเสียแล้วก็คือสิ่งทั้งหมดที่เขาได้ทำลงไป--สับ หัวประแจ คอยให้สัญญาณ ตีระฆัง และจุดตะเกียง มันดูเหมือนเป็นสิ่งง่ายๆ เป็นงานที่เหมาะสมและให้ ผลกำไรมากที่สุด เขาเคยเข้าใจตัวเองว่าไม่อาจทำการงานอื่นอะไรได้ถ้าหากขึ้นทำตัวเป็นคนไร้ประโยชน์ เขาเป็นพ่อของลูก ๘ คน และเขาได้เงิน ๑๕ รูเบิลต่อเดือน เมื่อใดก็ตามที่เขาวิ่งสับหัวประแจจากจุด หนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่อให้รถไฟผ่าน จุดตะเกียง โคม ลังคอกแก้ว หรือกวาดชานชาลาสถานี มีความคิด สิ่งหนึ่งผ่านเข้ามาในหัวเขาครั้งแล้วครั้งเล่า สิ่งนั้นคือความกลัวว่าเขาอาจทำอะไรบางสิ่งบางอย่างผิดไป ลืมทำบางสิ่งบางอย่างให้เสร็จ หรืออาจทำบางสิ่งบางอย่างผิดไว้ที่ไหนสักแห่ง ๒๒ ปีแห่งการทำงาน เขา ไม่เคยมีความคิดเลยว่า เขา*สวามรภ*ทำบางสิ่งบางอย่างนอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วได้อีก เขาไม่เคยฝันว่า ตัวเองจะอยู่นั่งออกไปจากสถานีรถไฟ ทางเดินขึ้นลงของผู้โดยสาร และชานชาลาสถานี งานในหน้าที่

ของเขาสิ้นสุดลงเวลา ๔ ทุ่มของทุกคืน การจากไปของรถด่วนถือเป็นอาณัติสัญญาอย่างเดี่ยวเท่านั้นที่ ปลดเปลื้องเขาออกจากภาวะแห่งความกลัวและความวิตกกังวล ว่าเขาอาจทำบางสิ่งบางอย่างผิดไป

และในวันนั้นนั่นเอง เมื่อรถไฟเคลื่อนขบวนผ่านชานชาลา อีวานรู้สึกถึงความเหนียวอ่อนแผ่สร้าวน ครอบคลุมไปทั่วเรือนร่างของเขา - ความรู้สึกนั้นบอกถึงภาวะแห่งงานหนักที่เขาต้องแบกไว้บนบ่าสองข้าง ได้สิ้นสุดลงแล้วพร้อมกับวันทั้งวันได้ผ่านพ้นไปด้วย และถึงเวลาที่เขาจะทำมือเป็นรูปกางเขนเพื่อสวด อ่อนวอน - - เพื่อจบสิ้นทุกสิ่งทุกอย่างลงไว้แค่นั้น แต่ทันใดนั้นเขาแวบคิดถึงสิ่งน่ากลัวอะไรขึ้นได้บ้าง อย่าง - เขาลืมไปสนิทเลยว่า เขาไม่ได้สับหัวประแจจริงเส้นที่รถลื่นคว่ำได้ใช้ผ่านไปแล้วกลับมาที่เดิม และขณะนั้นรถด่วนกำลังแล่นเข้าไปอยู่ในเส้นทางของรางนั้น เขารู้สึกกลัวขึ้นมาสุดขีด ตกใจและทำอะไรไม่ ถูก เมื่อนึกถึงความรับผิดชอบใหญ่หลวงที่จะเกิดขึ้น หน้าของเขาซีดเผือด เขาวังอย่างบ้าคลั่งตาม ท้ายขบวนรถด่วนไป แต่ก็ส่ายเกินไปเพราะขบวนรถได้ผ่านจุดหัวประแจไปแล้ว

ส่ายเกินไป! นี่หมายความว่าอย่างไรกัน หมายความว่าอีกไม่ช้ารถไฟอาจชนกันเช่นนั้นหรือ ทิศนะ วิทยที่ค่อนข้างเลวอย่างนี้ อีกไม่ช้าจะทำให้เสียงร้องครวญครางอย่างไรมนุษย์ธรรมชาติขึ้นเช่นนั้นหรือ

อีวานไม่อยากจะยินเสียงกรีดร้องนั้น เขาวังเหมือนคนตาบอดไปตามทางข้างๆ ขบวนรถด่วนที่กำลัง วิ่ง โดยไม่เห็นแก่เห็นแค่น้อย อีวานไม่รู้ว่ามีรถไฟอีกขบวนหนึ่งเปิดไฟสว่างจ้าแล่นสวนทางมา - - -

ช่วงแวบหนึ่งของนาที่นั้น ชีวิตที่ผ่านมาในอดีตของเขาดูเหมือนปรากฏขึ้นเบื้องหน้า คล้ายกับ แสงไฟที่ส่องมากระทบได้จุดประกายสะท้อนให้เห็น เขามองเห็นวันทั้งวันได้สิ้นสุดลงแล้ว - ภาวะหน้าที่ ของเขา - ชนชาลาสถานี - ตะเกียงโคม - ดอกไม้ไฟ - วัว - เต่าผิงกับรูปภาพสีน้ำเงิน - แสงเทียนที่ ส่องประกายเป็นเงาจับหัวอุกๆ ของเขา - - และนั่นคือความเป็นนิรันดร์

ในช่วงแวบหนึ่งนั่นเอง เขาเกิดนึกขึ้นมาถึงหัวประแจที่จะสับรางเข้าสู่สายตรง - - คุณพระช่วย - - เขาลืมหัวประแจอยู่ทางขวาเสียสนิท อีวานเริ่มสับสน - ถ้าเช่นนั้นขบวนรถด่วนก็วิ่งตามเส้นทางถูก แล้วนี่นา - -

เขากรีดร้องสุดเสียงด้วยความรู้สึกพ่ายแพ้ พยายามจะพาตัวเองหลบออกไปให้พ้นราง แต่ในนาที่ นั้นหัวจักรขบวนรถที่วิ่งสวนมาก็ถึงตัวเสียแล้ว เลือดเนื้อของเขากระทบกับเหล็กและถ่านหินที่ลุกแดง - - และมันได้เอาชีวิตไปจากเขา - -

พ.ข.ร. ซึ่งยืนอยู่ที่พนักขี้นรถจักร สายตามองตามแสงไฟที่พุ่งเป็นทางยาวไปตามรางข้างหน้า เขา ผ่านทางปลาให้สัญญาณมาหลายจุดแล้ว จึงเอื้อมมือตึงหวุดกระชั้นกันหลายครั้งเป็นสัญญาณส่งกลับไปยัง สถานี ตอนนั้นเอง ดูเหมือนล้อรถจะกระทบอะไรเข้าบางอย่าง แสงไฟเขี้ยวระพริบถี่ บ้านพักคนงานรถไฟ ปรากฏขึ้นในความมืดและหายไป แต่ทันใดเขาก็กระโดดพรวดไปที่ห้ามล้อเหมือนคนบ้า ตะโกนร้องขึ้น สุดเสียง “เบรคไว้ - - !” พ.ข.ร. ผู้ช่วยซึ่งทำหน้าที่ใส่พินดิ่งห้ามล้อด้วยแขนสองข้างสุดแรงจนตัวลอย กระเด็นไปติดคันโยก

“ตายห่า - - เราร่วงหีบคน!”

เสียงเบรคคลื่นเอื่อยต เสียงล้อครูดไปตามราง เสียงไอน้ำพุ่งออกมาทางฝาฉี้น มีเสียงร้องอย่างเจ็บ

ปวดตามมา และเสียงนั้นกลืนหายไปกับความเงียบ หัวจักรพารทวิงไปอีกราว ๒ หลาจึงสามารถจอดรถหนึ่ง
กับที่ได้

พ.ช.ร. และผู้ช่วยรีบกระโดดลงมาข้างล่าง แต่มองไม่เห็นอะไรทั้งสิ้น ในความมืดสายลมกระโชก
เอาหิมะมากระทบใบหน้า พ.ช.ร. ผู้ช่วยรีบวิ่งขึ้นไปเอาตะเกียง เมื่อได้ตะเกียงไขสว่าง ภาพที่คนทั้งสอง
เห็น คือขาสองข้างที่ขาดออกจากร่างกองอยู่ข้างล่าง ส่วนทางหลังลั่นนั้นมีร่างชายคนหนึ่งนอนสงบอยู่

“คุณพระช่วย--”

พ.ช.ร. ผู้ช่วยรีบวิ่งไปที่สถานี ตอนนั้นเริ่มมีคนวิ่งมาดูแล้ว เมื่อหัวจักรถอยชบวนกลับไป มีบาง
คนชะงักไปดูชายเคราะห์ร้ายซึ่งนอนสงบอยู่กลางรางนั้น

“ตาย”

พวกเขาพากันยืนนิ่งอยู่ในความเงียบ ถอดหมวกออก และทำกางเขนให้ผู้เคราะห์ร้าย

ร่างของอีวานนอนสงบนิ่งอยู่กลางราง หัวของเขาบิดไปทางหนึ่ง นัยน์ตาถลนออกมานอกเบ้า
ตะเกียงที่เขาถืออยู่ในมือขวาตกลงติดไปพร้อมกับเนื้อ และเกือบตั้งไหล่ข้างหนึ่งของเขาออกจากราง แขน
ของเขาบิดกลับขึ้นไปหาไหล่อีกข้างหนึ่ง และเบี่ยงกลับมาอยู่หลังหัว ร่างด้านซ้ายของเขาถูกไถเป็นร่อง
ลึกเกือบถึงหน้าอก

มีคนเริ่มทยอยเข้ามาดูอุบัติเหตุกันมากขึ้น ทุกคนพูดกระซิบด้วยความสยดสยอง พวกเขาถามว่า
อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้อย่างไร ผู้ตายร้องไห้ตอนถูกหัวจักรแล่นทับ แต่ไม่มีใครให้คำตอบเป็นที่พอใจได้

“ผมเพียงแต่ไถลออกไปดูเท่านั้น--” พ.ช.ร. เล่าให้คนที่มายืนอยู่รอบเขาฟัง “ผมเห็นแสงสลัว
ตรงหัวประแจ ผมก็คิดจะหยุดรถแล้ว แต่มันกะทันหัน ผมเห็นเขาก็ก้มเมื่อเขามาอยู่ทางขวาของแสงไฟ
คุณพระช่วย-- ผมกระโดดไปที่ห้ามล้อ-- เขาร้อง-- แล้วทุกอย่างก็มืดไปหมด ผมรู้ว่ามีคนอยู่ใต้ล้อ
แต่ผมก็ทำอะไรไม่ได้แล้ว--” พ.ช.ร. กล่าวด้วยน้ำเสียงสั่นเครือ

สายลมพัดเกล็ดหิมะปลิวตกมารอบข้างคนตาย ผู้คนยืนนิ่งเงียบอยู่รอบๆ เสียงล้อรถไฟเคลื่อนที่
อีกครั้ง พ.ช.ร. กระโดดขึ้นไปนั่งบนพนัก เร่งสติมหัวจักรอย่างรีบเร่ง ปล่อยให้ควันสีขาวกระจายไปทั่ว
ความหนาวเย็น

“เขาเดินตามทางรถไฟเหมือนไม่ได้คิด คงต้องรีบไปที่หัวประแจ แต่ไม่ทันระวังเลยถูกทับเอา--”

“เบาเขาของเขาละเอียดไม่มีชั้นดี เขาคงใช้ตะเกียงบอกให้สัญญาณ มันเลยเฉี่ยวลากเอาเขาไป
หรือไม่อย่างนั้นก็คงถูกทับขาดสองท่อน--”

เสียงกระซิบหยุดไปชั่วครู่ มีความเงียบเข้ามาแทนที่อีกครั้งหนึ่ง

“มีใครไปบอกนายสถานีหรือยัง”

“ไปแล้ว--”

“เมื่เขาจะทำอย่างไรนี้ เขามีลูกตั้ง ๘ คนนะ”

แสงไฟส่องเป็นเงาดำตะคุ่มของกลุ่มคนที่เดินมาทางสถานี นายสถานีเดินเข้ามา ผู้คนหลักทาง
ให้เขา เขาหยิบตะเกียงมาจากเสมียนคนหนึ่งและเดินตรงไปที่อีวาน แสงตะเกียงที่ส่องสว่างเป็นจุดรวม
ความสนใจของกลุ่มคนที่ยืนอยู่รอบๆ แสงนั้นส่องกระทบใบหน้าอันปวดร้าวของผู้ตายและนัยน์ตาเป็นประ

ภายหลังออกมา นายสถานีหันหลังกลับและสั่งให้ฝูงคนช่วยกันเก็บร่างของอีวานไปใส่ในรถเข็น
บางส่วนของร่างกายอีวานถูกเก็บขึ้นมา ร่างของเขากำลังเริ่มแข็งแล้ว แขนของเขาตกห้อยลงมา
คล้ายคนสิ้นหวัง

“เออ...ส่วนที่เหลือล่ะ...” ใครคนหนึ่งถามขณะยกร่างส่วนหนึ่งของเขามา

“อยู่ตรงโน้น...” ผู้ช่วย พ.ช.ร. ตอบพร้อมกับชี้มือไปยังความมืด

ใครคนหนึ่งหยิบตะเกียงขึ้นมาและเดินไปตามราง จึงเห็นร่างอีกส่วนหนึ่งของอีวานพวกเขาค่อยๆ
ช่วยกันเก็บทุกอย่างขึ้นมา

ร่างของอีวานนอนสงบอย่างโดดเดี่ยวบนรถเข็นซึ่งอยู่อีกด้านหนึ่งของทางรถไฟ ในรายงานของ
สถานีได้กล่าวว่า

“เมื่อวัน...เดือนพฤศจิกายน ที่สถานี...อีวาน เหยราซิมอฟ พนักงาน-หน้าที่คุมหัวประแจ ชาวนา
แห่งหมู่บ้านอูลิโน เดมยานอฟ โวโรสท์, โอเรล กูเบอเนีย ได้ประสบอุบัติเหตุถึงแก่ชีวิตเพราะความ
ประมาท โดยหัวจักรรถขบวนหมายเลข ๕...”

— ๖ —

ประมาณ ๔ โมงเช้า ผู้โดยสารมากมายเดินไปตามชานชาลา ต่างคนต่างคอยรถไฟที่ตนต้องการ
เดินทาง เมื่อทางสถานีประกาศว่ารถไฟได้ออกจากสถานีใกล้เคียงมาแล้ว ผู้โดยสารจึงออกจากห้องพัก
เตรียมหยิบห่อสัมภาระของตนไปวางไว้ริมชานชาลา ชะเง้อคอยมองแล้วมองอีกไปยังทางที่รถไฟกำลังมา
ตำรวจท้องที่สไลด์สเปอร์ มองอย่างระมัดระวังและสำรวจตรวจสอบไปรอบๆ สถานี รถสไลด์บรรทุกของส่ง
เสียงอึกก็กบถถนน ไล่คนที่เดินอยู่ข้างๆ ทาง นายสถานีสวมหมวกทำงานสีแดง สวมแว่นตาขอบทอง
ออกมายืนคอยยกหัวเป็นจังหวะเล็กน้อยเวลาออกคำสั่ง

ขณะนั้น มีหญิงคนหนึ่งแหวกฝูงคนมองซ้ายมองขวาเดินตรงเข้ามา ทำทางของหล่อนคล้ายจะมอง
หาใครสักคน นัยน์ตาของหล่อนแดงก้ำ น้ำตาไหลพรากเป็นทาง หล่อนพยายามเช็ดน้ำตาแต่น้ำตาก็ยัง
ไหลไม่ขาดสาย ทันทีที่หล่อนมองเห็นนายสถานี น้ำตาก็ไหลพรั่งพรั่งลงมว่าปมว่าจะขาดใจหล่อนเดินตรง
ไปหาเขา มือของหล่อนกำผ้าเช็ดหน้าแน่น ยกขึ้นมาแนบกับปากที่สั่นระริก พยายามจะพูดบางสิ่งบาง
อย่างออกมา แต่ก็พูดไม่ออก ในทันทีหล่อนกรี๊ดร้องขึ้นมาสุดเสียงจนคนทั้งสถานีได้ยินกันทั่ว และหัน
ไปมองดูหล่อนอย่างไม่ตั้งใจ นายสถานีชำเลืองมองหล่อนอย่างไม่สบายใจก่อนถามขึ้นว่า

“อะไรกันอีกล่ะ เกิดต้องการอะไรหรือ”

“เขาตาย...เขาตายแล้ว...”

กลุ่มคนเข้ามายืนชะเง้อคอดูนายสถานีและหญิงที่กรี๊ดเสียงร้องขึ้นมาเมื่อครู่นี้เป็นวงรอบ

“หล่อนร้องทำไม...” คนถามซึ่งกันและกัน

“เห็นเขาบอกว่า มีใครตายที่นี่เมื่อวานนี้”

กลุ่มคนยืนออกันมากขึ้น เฝ้ามองเหตุการณ์ว่าอะไรจะเกิดขึ้น

“นั่นสิ มันเรื่องอะไร”

“หล่อนเป็นเมียคนสับหัวประแจที่ตายเมื่อวานนี้” คนเฝ้าประตูปรากฏว่ามีตราทองเหลืองติดที่อก เป็นคนบอก

“แกต้องการอะไร ละ...”

“อิวาน... ผัวข้า... ต่อจากนี้เราจะไปไหนกันเล่า ข้าคิดไม่ถึง... คนมาหาข้าและบอกว่า ผัวข้าตาย... เมื่อวานนี้ เขายังกลับมาบ้าน... เขาบอกว่า เขาจะทำงานให้เสร็จก่อนแล้วจะกลับบ้าน...” หญิงผู้นำสงสาร ควบคุมตัวเองต่อไปไม่ได้ หล่อนรำพึงถึงผิวของหล่อนให้พวกเขาเหล่านั้นฟัง หล่อนว่า ผัวของหล่อนจะ กลับ... แต่แล้วหล่อนก็สะอื้นให้ เอามือสองข้างทูปอกตัวเอง ป้ำป่วนจะขอตายตามไปด้วย

“มาทางนี้....” นายสถานีสั่งและพาหล่อนแหวกทางเข้าไปในสถานี พยายามที่จะให้หล่อนอยู่ห่าง จากฝูงคน

หล่อนเดินตามไป เอามือข้างหนึ่งกุมหัวและสะอึกสะอื้นไม่ขาดระยะ

“เอาละ แกต้องการให้ข้าช่วยใช่ไหม”

“นาย ฉันทจะเลี้ยงลูกได้อย่างไร มันกำพร้าพ่อ เราไม่มีอะไรจะกิน นายพอจะติดต่อกับการรถไฟให้ ช่วยเหลือได้ไหม ช่วยอะไรเพื่อเห็นแก่พ่อมันบ้างก็ดียังดี...นะนาย...”

นายสถานีหยิบกระเป๋าสตางค์เงินออกมาและควักให้หล่อนไป ๓ รูเบิล

“เอ้า... นี่ข้าให้ แกคงเข้าใจนะ ข้าให้แกในฐานะส่วนตัว เหมือนใครก็ได้ที่พอช่วยเหลือกัน การ รถไฟเขาไม่ให้อะไรแก่หรอก เขาไม่รับผิดชอบในเหตุที่เกิดขึ้นครั้งนี้ ผัวแกตายเพราะ *ประมาท* มัน ประมาท แกเข้าใจไหม การรถไฟเขาไม่รับผิดชอบในกรณีนี้หรอก”

“เราจะทำอย่างไร เห็นคนเขาบอกว่า เราจะได้บำนาญ ถ้าไม่ได้ฉันก็ลำบากๆ เห็นจะอดตาย... ใน นามของพระโปรดอย่าทิ้งฉันเลย” แล้วหญิงผู้นำสงสารก็ก้มหัวลงต่ำจนมือทั้งสองของหล่อนแตะพื้น

“ก็ข้าบอกแล้วไงว่า การรถไฟไม่รับผิดชอบในกรณีนี้ ฟังนะ...” นายสถานีหันไปทางผู้ช่วยซึ่ง เพิ่งเดินเข้ามา “...อธิบายให้หล่อนเข้าใจที่ว่า การรถไฟเขาไม่ให้อะไรหรอก ถ้าไม่ยอม เอาเรื่องขึ้นศาล ก็จะไม่ได้อะไร นอกจากเสียเวลาและเสียเงินโดยใช่เหตุ”

นายสถานีเดินกลับออกไป หญิงผู้นำสงสารยังคงยืนหนึ่งอยู่ หล่อนสะอื้นหนัก เช็ดหน้าตาที่ไหลลง มาไม่ขาดสาย ผ่าเช็ดหน้าของหล่อนชุ่มไปด้วยน้ำตา นัยน์ตาชาบวม ใบหน้าแดงก่ำ

“อเล็กเซเยฟนา แกคงเข้าใจดีนะ นายสถานีเขาารู้ว่าช่วยอะไรไม่ได้ เขาช่วยแกได้เท่าที่มนุษย์ มีเมตตาคนหนึ่งจะช่วยได้ แต่การรถไฟเขาไม่รับผิดชอบไม่ได้ ถ้าเป็นความผิดของการรถไฟจริง แกก็เอา เรื่องฟ้องศาลได้ แต่กรณีนี้ ข้าว่าไม่มีประโยชน์หรอก อเล็กเซเยฟนา กลับบ้านเถอะ รถไฟกำลังมา แล้ว...”

หญิงผู้นำสงสารเดินออกไปอย่างอ่อนระโหย คนที่ยืนบนชานชาลาแลเห็นหล่อนเดินไปตามทางขึ้น ลงของสถานี และตำรวจห้องที่ได้ตะโกนไล่หลังหล่อนไปว่า

“ออกไปให้พ้นทาง... เดี่ยวตายท่าหรอก...”

หล่อนจึงเดินไปตามมุขดินริมทาง บางทีผ่าเช็ดหน้าสีแดงของหล่อนพอจะมองเห็นระหว่างต้นไม้ ๒-๓ ต้นในสวนของสถานี แต่ไม่ช้าหล่อนก็หายไปทางด้านหลังต้นไม้ที่เห็นอยู่ลับตา

แปลจาก *Switchman* by A. Serafimovich

โลกที่สาม

อาวุธ ของ ประเทศด้อยพัฒนา

ถึงแม้ว่า ประเทศด้อยพัฒนาจะได้ใช้ความพยายามต่อสู้เรียกร้องสักเพียงใด ประเทศที่ รวยอยู่แล้วก็ยังรวยรุดหน้าประเทศจนไปเรื่อย ๆ ทำให้คนชักหนีไปซื้อหาขบวนการทำสงครามปลดปล่อย ประเทศให้หลุดพ้นจากจักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจมากขึ้นทุกที แต่ดูจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่แล้ว โอกาสที่ประเทศด้อยพัฒนาส่วนใหญ่จะประสบชัยชนะในการทำสงครามปลดปล่อยดังกล่าว ในอนาคต อันใกล้นี้ยังมีอยู่ไม่มากนัก เพราะนอกจากจักรวรรดินิยมจะยังเข้มแข็งอยู่ (แม้จะชวนเซไปบ้างใน ระยะเวลาหลัง ๆ เนื่องจากวิกฤตการณ์น้ำมัน) แล้วบรรดาสมาชิกพรรคพวกของจักรวรรดินิยม ซึ่งได้แก่นายทุนนายหน้าที่ถูกอำนาจรัฐอยู่ในประเทศด้อยพัฒนาส่วนใหญ่ก็ยังมีอิทธิพลอยู่ค่อนข้างมากเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ขณะที่การต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมคงดำเนินต่อไป ตามเส้นทางของประวัติศาสตร์ ก็ได้มีผู้พยายามมองหาช่องทางสัติวิธีอื่น ๆ ที่ประเทศด้อยพัฒนาจะใช้ต่อสู้กับประเทศพัฒนาแล้วกับเอเชีย ร้อย ๆ โดยเฉพาะหลังจากกรณีของกลุ่มประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกน้ำมัน (OPEC) รวมหัวกันบีบให้ประเทศพัฒนาต้องซื้อน้ำมันในราคาที่สูงขึ้น ความสำเร็จของกลุ่ม OPEC เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับประเทศด้อยพัฒนาอื่น ๆ ที่เป็นผู้ผลิตสินค้าสำคัญ ๆ จะรวมหัวกันแสวงอำนาจต่อรองชนิดดังกล่าวขึ้นบ้าง

จริงอยู่ที่น้ำมันออกจะเป็นกรณีพิเศษ เพราะน้ำมันเป็นเชื้อเพลิงที่เป็นหัวใจของ อุตสาหกรรม และการขนส่ง ขณะที่ประเทศด้อยพัฒนาในกลุ่ม OPEC เป็นผู้ส่งน้ำมันออกรายใหญ่ที่สุด แต่ประเทศด้อยพัฒนาอื่น ๆ ก็เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของสินค้าสำคัญอีกหลายชนิดด้วยกัน ประเทศด้อยพัฒนาผลิตและส่งออกได้ประมาณ ๖๕-๗๐% ของทั่วโลก ควบคุมการผลิตและการส่งออกแดงออกมากกว่า ๘๐% ผลิตยางธรรมชาติได้ ๘๐% ผลิตบอกลีโต้ได้มากกว่า ๕๐%

นอกจากนี้ยังเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของสินค้าจำเป็นอีกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นไม้ กาแฟ ชา โกโก้ มะพร้าว น้ำมันปาล์ม บาน มินิลา ฯลฯ

ถ้าหากประเทศด้อยพัฒนาหนึ่งกำลังกันได้มากเท่าไร อำนาจต่อรองก็จะมากขึ้นเท่านั้น ผู้ผลิตทองแดง ดีบุก บอกลีโต้ ควรจะรวมตัวกันเพื่อไม่ให้ประเทศพัฒนาหลักเสี่ยงไปใช้สินค้าทดแทนกันเช่น ถ้าทองแดงแพงก็หันไปใช้ดีบุกเป็นส่วนผสมแทนได้ เช่นเดียวกับผู้ผลิต กาแฟ ชา โกโก้ ก็ควรรวมตัวกัน เพื่อไม่ให้แม่บ้านในประเทศพัฒนาแล้วหันไปใช้เครื่องดื่มอย่างใดอย่างหนึ่งแทน เมื่อเครื่องดื่มนั้นหนึ่งแพงขึ้นได้ นอกจากประเทศด้อยพัฒนาจะเรียกร้องให้ประเทศพัฒนาซื้อวัตถุดิบแพงขึ้นแล้ว ยังสามารถเรียกร้องที่จะเป็นผู้แปรรูปวัตถุดิบบางอย่างก่อนส่งออกเองเพื่อช่วยให้คนในประเทศด้อยพัฒนามีงานทำมากขึ้นได้ด้วย

ประเทศด้อยพัฒนาอาจเลือกใช้อาวุธดังกล่าวกับประเทศจอมจักรวรรดินิยมคือสหรัฐฯ โดยตรง เพื่อให้สหรัฐฯอยู่ในฐานะเสียเปรียบการแข่งขันประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้ โดยไม่ยากเช่นเดียวกับประเทศด้อยพัฒนาที่รวยได้เบ้เงินตราต่างประเทศจากการส่งออกมากเช่น กลุ่มประเทศอาหรับ จะใช้เงินที่ตนมีอยู่ ก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเงินตราของโลก ซึ่งจะทำให้สหรัฐฯจะเป็นผู้สูญเสียรายใหญ่ได้

อาวุธที่สำคัญแต่มีอัตราเสี่ยงอยู่บ้างอีกอย่างหนึ่งของประเทศด้อยพัฒนาคือ การโอนกิจการบริษัทต่างชาติมาเป็นของรัฐ ในสมัยปัจจุบันซึ่งจักรวรรดินิยมเริ่มเสื่อมอำนาจ การกระทำดังกล่าวไม่ได้รับการตอบโต้จากจักรวรรดินิยมได้ง่ายและเปิดเผยเหมือนสมัยก่อน แต่ก็มีข้อควรระวังอยู่บ้างจากตัวอย่างของรัฐบาลอัลเลนแคต์ แห่งซีลีซึ่งถูกโค่นล้มไปเมื่อไม่นานนี้ การใช้อาวุธดังกล่าวของแต่ละประเทศแต่ละกลุ่ม จะเป็นการทำให้จักรวรรดินิยมอ่อนเปลี้ยลงได้ทีละน้อย ปัจจุบันนี้สหรัฐฯได้ลงทุนในต่างประเทศไว้ถึง ๒๓,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ (ราคาที่แท้จริงในท้องตลาดสูงกว่านี้ประมาณเท่าตัว) เศรษฐกิจภายในของสหรัฐฯจึงขึ้นอยู่กับการลงทุนต่างประเทศมาก

ถ้าไม่ยากเสี่ยงถึงขั้นโอนกิจการบริษัทต่างชาติมาเป็นของรัฐ ประเทศด้อยพัฒนาอาจจะใช้วิธีตั้งเงื่อนไขในการลงทุนมากขึ้น เพื่อให้บริษัทต่างชาติมีช่องทางเอาเปรียบน้อยลง และประเทศ

คือพัฒนาได้เปรียบมากขึ้นได้ ข้อสำคัญคือ ประเทศต้องพัฒนาต้องฉีกกำลังกัน เพราะไม่เช่นนั้นแล้วถ้าประเทศจักรวรรดินิยมไปลงทุนชุดชีวิตที่ประเทศใดไม่สะดวก ก็อาจจะย้ายไปชุดชีวิตที่ประเทศอื่นแทนได้ เช่นเวลานี้บราซิลกับอินโดนีเซียเป็นแหล่งที่จักรวรรดินิยม ทั้งสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ นิยมไปลงทุนกันมาก เพราะรัฐบาลฝ่ายขวาในประเทศทั้งสองเปิดประตูต้อนรับเต็มที่ แต่การไประดมชุดชีวิตที่ใดที่หนึ่งมากเกินไปก็อาจก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้จาก ประชาชนในประเทศนั้นได้เร็วขึ้นเช่นกัน

อาวุธที่ประเทศด้อยพัฒนาสามารถใช้ถ่วงน้ำหนักกำลังกัน ได้อีกอัน หนึ่งคือการต่อรองการใช้หนี้ เพราะขณะนี้กลุ่มประเทศด้อยพัฒนาเป็นหนี้ประเทศพัฒนาอยู่มากหลาย แต่เป็นหนี้สหรัฐประเทศเดียวก็ตกเข้าไป ๕๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ โดยต้องใช้คืนและดอกเบี้ยในปี ๒๕๑๔ ถึง ๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ ดังนั้นหากประเทศด้อยพัฒนาแข็งข้อไม่ใช้หนี้ขึ้นมา หากสหรัฐไม่ยอมลดหย่อนการขูดรีด สถาบันการคลัง ตลาดการเงิน ตลาดชำระหนี้ของสหรัฐก็คงจะปั่นป่วนอย่างหนัก

ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงระบบการเงินระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ ประเทศด้อยพัฒนาก็สามารถฉีกกำลังกันต่อรองได้เช่นกัน เพราะถึงอย่างไร ประเทศพัฒนายังต้องการวัตถุดิบจากประเทศด้อยพัฒนาอยู่มาก ขณะที่ประเทศด้อยพัฒนาจะไม่ถึงกับบอดตายถ้าไม่ได้สินค้าจากประเทศพัฒนา ปัจจุบันสำคัญก็คือประเทศด้อยพัฒนาจักต้องฉีกกำลังกัน และต่อสู้กับประเทศพัฒนาซึ่งขณะนี้กำลังแก่งแย่งแข่งขันกันเองมากขึ้น ด้วยวิธีที่เคยถูกใช้มาก่อน นั่นคือ “แบ่งแยกและปกครอง” ประเทศด้อยพัฒนาอาจจะแบ่ง สหรัฐ คานาดา ยุโรปตะวันตก ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ออกจากกันได้ด้วยการรวมกลุ่มกันติดต่อเจรจากับประเทศในนั้นประเทศนี้ เพื่อให้ได้ผลดีแก่ประเทศด้อยพัฒนามากที่สุดและให้ประเทศพัฒนาเหล่านั้นต้องแก่งแย่งต่อสู้ทำลายกันเองในขณะเดียวกัน ประเทศด้อยพัฒนาจึงจะมีทางพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง และสร้างโลกที่เป็นธรรมขึ้นมาได้ ๓๐๗

พิทักษ์ บัญญายุทธ

สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

โครงการตำรา

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ ประธาน

โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีฐานะเป็นหน่วยงานหน่วยหนึ่งของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือตำรา ทั้งนี้ โดยมีคณะกรรมการบริหารเป็นเอกเทศ

โครงการตำราฯ มีนโยบายส่งเสริมการแปล เรียบเรียง วิจัย และรวบรวมเอกสารทางวิชาการออกตีพิมพ์ จุดประสงค์สำคัญก็เพื่อเร่งรัดให้ได้หนังสือทางวิชาความรู้ที่มีมาตรฐานทั้งในขั้นพื้นฐานและในขั้นสูงขึ้นไป

เท่าที่โครงการตำราฯ ได้ดำเนินงานมา ก็ย่างเข้าปีที่ ๕ แล้ว มีหนังสือตำราวิชาการปรากฏออกมาหลายเล่ม และกว้างขวางในสถาบันการศึกษาต่างๆ ทอสมควร ทางคณะกรรมการบริหารโครงการตำราฯ จึงได้ตีพิมพ์ระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานของโครงการตำราฯ เพื่อแจกจ่ายแก่ผู้สนใจ และสถาบันการศึกษาต่างๆ หากสถาบันการศึกษาแห่งใด หรือท่านผู้ใดสนใจใคร่ได้ระเบียบและวิธีดำเนินงานของโครงการตำราฯ ก็ขอให้แจ้งไปได้ที่ :

สำนักงาน
คณะกรรมการบริหารโครงการตำราฯ

สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
จุฬาซอย ๒ ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๕
โทร. ๕๗๖๒๒

คนกับสิ่งแวดล้อม

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ บริษัทเอนเนอร์จี้มอเตอร์ ซึ่งเป็นผู้ผลิตรถยนต์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของอเมริกา ได้หยุดการผลิตรถ *เชฟโรเลต คอร์เวอ์* อย่างกะทันหัน คอร์เวอ์เป็นรถที่ได้รับความนิยมมากพอสมควร การที่บริษัทเอนเนอร์จี้มอเตอร์ หยุดทำรถคอร์เวอ์จึงเป็นเรื่องที่น่าแปลกใจสำหรับคนโดยทั่วไป

เบื้องหลังของการหยุดผลิตรถคอร์เวอ์นี้ เกิดขึ้นจากการวิจารณ์และพิสูจน์ของบุคคลเพียงคนเดียว ว่าคอร์เวอ์เป็นรถที่ไม่ปลอดภัยที่จะใช้บนท้องถนน บุคคลผู้นี้คือ *ราฟ เนเตอร์* ราฟ เนเตอร์ เป็นโคโร มาจากไชน และเหตุใดเขาจึงมีอิทธิพลถึงกับทำให้ยักษ์ใหญ่แห่งวงการผลิตรถยนต์ ต้องขาดทุนไปหลายล้านเหรียญ

เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว ไม่ค่อยจะมีใครรู้จักชื่อ ราฟ เนเตอร์ เท่าไรนัก แต่ในปัจจุบัน ชื่อราฟ เนเตอร์ ได้ติดอยู่บนริมฝีปากของชาวอเมริกันโดยทั่วไป ถึงกับมีนักเขียนผู้หนึ่งกล่าวว่า ราฟ เนเตอร์ มีหวังได้เป็นประธานาธิบดี ถ้าเขาตัดสินใจหันเข้าเล่นการเมือง

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ มีหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ *Unsafe At Any Speed* เขียนโดยนักกฎหมายหนุ่มชื่อ ราฟ เนเตอร์ ซึ่งไม่มีใครรู้จักชื่อก่อน *Unsafe At Any Speed* กลายเป็นหนังสือขายดี ซึ่งขายได้ถึง ๒ แสนห้าหมื่นเล่ม

ราฟ เนเตอร์ :

ผู้พิทักษ์ การบริโภค ของ มวลชน

ชยอนันต์ สมุทวณิช

หลังจากเขียน *Unsafe At Any Speed* แล้ว ราฟ เนเตอร์ได้ทุ่มเทชีวิตกับการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคชาวอเมริกันในด้านอื่น ๆ อีกมากมายหลายด้าน เขาเป็นพลังที่จูงใจให้รัฐสภาอเมริกันออกกฎหมายใหม่ๆ หลายฉบับเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของสินค้า การพิทักษ์สภาพแวดล้อม และการป้องกันภัยบนท้องถนน

มีผู้กล่าวว่าถ้า ราฟ เนเตอร์ไม่บ้า เขาก็เป็นมนุษยสัมพันธ์จรรยาดี ราฟ เนเตอร์ยังเป็นโสด เข้าบ้านเดือนละ ๘๐ เหรียญ อยู่เป็นห้องเล็กๆ เขาทำงานวันละ ๒๐ ชั่วโมงและมีรายได้เพียงปีละ ๒ หมื่นเหรียญ (ซึ่งนับว่าน้อยสำหรับคนอเมริกันที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน)

ในปัจจุบัน ราฟ เนเตอร์ มีสำนักงานของตนเอง มีผู้ช่วยประมาณ ๕๐ คน ค่าใช้จ่ายของสำนักงานเป็นเงินที่มูลนิธิต่างๆ ทั่วประเทศอเมริกาบริจาคให้ ตัวเขาเองได้รับเชิญให้ไปแสดงปาฐกถาปีละ ๑๕๐-๒๐๐ ครั้ง ครั้งหนึ่งๆ เขาจะได้รับค่าสมนาคุณ ๒,๕๐๐ เหรียญ (๕หมื่นบาท) รายได้เหล่านี้ ราฟ เนเตอร์ ได้นำมาใช้ในการค้นคว้าเรื่องการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ปัจจุบันมีองค์การเอกชนตั้งขึ้นเพื่อช่วย ราฟ เนเตอร์ ในการรณรงค์เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหลายแห่ง เช่น *Center for the Study of Responsive Law, The Public*

Interest Research Group และ *The Center for Auto Safety* เป็นต้น

ชีวประวัติและการทำงานของคนที่มียศ ๕๐ ปีนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่ง พ่อ—แม่เขาอพยพมาจากเลบานอน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๘ โดยตั้งรกรากอยู่ที่เมืองวินเสตคในมลรัฐคอนเนตทิคัท บิดาของ ราฟ เนเตอร์ เริ่มทำการค้าด้วยเงินเพียง ๒๐ เหรียญ โดยตั้งร้านขายลูกกวาดเล็กๆ ต่อมาจึงขยายเป็นร้านขายขนมเค้ก และเมื่อกิจการค้าได้ก้าวหน้าขึ้นเขาสามารถตั้งร้านอาหารได้ รายได้จากการเปิดร้านอาหารนี้เองที่ช่วยให้พ่อของ ราฟ เนเตอร์ สามารถส่งเขาเข้ามหาวิทยาลัยดีๆ ได้ ราฟ เนเตอร์ สำเร็จปริญญาตรีเกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยปรินสตัน และเรียนกฎหมายต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

เมื่อเป็นนักศึกษา ราฟ เนเตอร์ ชยันมาก เขามักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในห้องสมุด เนเตอร์ กล่าวไว้ว่า ห้องสมุดคือสวรรค์ของเขา ในขณะที่อยู่ปรินสตัน เนเตอร์ได้ประท้วงการที่มหาวิทยาลัยสั่งให้คนเอา ดี.ดี.ที. มาฉีดในบริเวณมหาวิทยาลัย เขากล่าวหาว่า ดี.ดี.ที. ทำลายสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และสัตว์ที่อยู่ในบริเวณนั้น แต่ก็ไม่มีใครเอาใจใส่ต่อข้อประท้วงของเขาเท่าใดนัก

เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนกฎหมายที่ฮาร์วาร์ดแล้วเนเตอร์ไปเป็นทหารอยู่ปีหนึ่ง หลังจากนั้นเขาเริ่มเขียนบทความเกี่ยวกับความปลอดภัย

ภัยของรถลงในวารสาร *The Nation* แต่ก็ไม่มีผู้ใดสนใจในปัญหานี้มากนัก

ต่อมา เนเตอร์มีโอกาสไปทำงานกับเดเนียม มอยนิแฮน ที่ปรึกษาของอดีตประธานาธิบดีเคนเนดี มอยนิแฮนเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานในขณะนั้นด้วย เนเตอร์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของมอยนิแฮน เกี่ยวกับความปลอดภัยบนท้องถนนและไฮเวย์ โดยได้รับเงินค่าตอบแทนเพียงวันละ ๕๐ เหรียญเท่านั้น เนเตอร์ให้ความสนใจกับความปลอดภัยของรถยนต์มาก มีเรื่องเล่าว่าครั้งหนึ่งภรรยาของมอยนิแฮนจัดงานเลี้ยง และเชิญสาว ๆ มาหลายคน เพื่อแนะนำให้เนเตอร์รู้จัก ปกติเนเตอร์เป็นคนที่ไม่สนใจผู้หญิงอยู่แล้ว ตลอดงานเลี้ยงเนเตอร์ไม่ยอมคุยเรื่องอื่นเลยนอกจากเรื่องรถยนต์ ทำให้ผู้หญิงบ่นอาก หลังจากนั้นภรรยาของมอยนิแฮนเลยไม่เชิญสาว ๆ มางานอีกเลย

ความหวังของเนเตอร์ที่จะให้รัฐบาลสนใจในสวัสดิภาพของผู้ใช้รถ ใช้ถนน เริ่มเป็นจริงขึ้นเมื่อวุฒิสมาชิกคนหนึ่งชื่อริบิคอฟ (Ribicoff) เรียกเขาไปซักถามในคณะกรรมการธิการของสภาสูงเกี่ยวกับเรื่องนี้ เนเตอร์จึงอาสาทำงานให้คณะกรรมการนี้ฟรี และเสนอรายงานอย่างละเอียดถึงปัญหาความปลอดภัยของรถ จนเป็นผลให้รัฐสภาได้ออกพระราชบัญญัติ *National Traffic Safety Act* ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓

การที่เนเตอร์เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการตรวจสอบสภาพ

และความปลอดภัยของรถยนต์ ทั้งวิศวกรรถที่มี
ข้อบกพร่องต่างๆ นี้ ทำให้บริษัทผลิตรถยนต์
เช่น เยนเนอร์ล โมเตอร์ ไม่พอใจมาก เยน
เนอร์ล โมเตอร์ ได้จ้างนักสืบให้ติดตามเนคเตอร์
และสอบสวนชีวิตส่วนตัวของเนคเตอร์อยู่ตลอดเวลา
เมื่อเนคเตอร์แน่ใจว่ามีหลักฐานพอที่จะแสดงว่า
เยนเนอร์ล โมเตอร์ มาสอบสวนประวัติของเขา
เนคเตอร์จึงฟ้องฐานละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ในปี
๒๕๑๓ ประธานกรรมการบริษัทเยนเนอร์ล
โมเตอร์ ต้องขอโทษเนคเตอร์ และจ่ายเงินให้
เนคเตอร์ ๔๒๕,๐๐๐ เหรียญ ในฐานะละเมิด

ชัยชนะของเนคเตอร์ที่มีต่อยักษ์ใหญ่แห่งวงการ
รถยนต์ได้ทำให้เนคเตอร์มีชื่อเสียงมากขึ้น เนคเตอร์
ได้ขยายความสนใจของเขาไปในด้านอื่น ๆ โดย
เริ่มศึกษางานของ Federal Trade Commission
และ Food and Drug Administration องค์การ
Federal Trade Commission ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.
๒๔๕๗ เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค
เนคเตอร์ และคณะได้เปิดเผยว่า แท้ที่จริง FTC ไม่
ได้ทำหน้าที่นี้เลย FTC ได้ปล่อยปละละเลยให้
บริษัทต่างๆ โฆษณาขายสินค้าโดยไม่ควบคุม
บริษัทโฆษณาขายสินค้ามักจะโฆษณาเกินความ
จริงเสมอ เมื่อเนคเตอร์และพวกวิจารณ์การปฏิบัติ
งานของ FTC หน้า เข้า FTC จึงเริ่มเข้มงวด
กับบริษัทต่างๆ มากขึ้น ในระหว่างปี พ.ศ.
๒๕๐๓-๒๕๐๔ FTC ได้สนับสนุนให้มีการตั้ง
คณะกรรมการปกป้องสิทธิของผู้บริโภคขึ้นใน

มลรัฐต่างๆและสอบสวนบริษัทบางแห่งที่โฆษณา
สินค้าโดยการให้รางวัลล่อใจ เช่นบริษัทแมคโค
เนลซึ่งขายแอมเบอร์เกอร์ ประกาศให้รางวัล
ต่าง ๆ แก่ผู้ซื้อแอมเบอร์เกอร์เป็นจำนวนเงิน
๕๐๐,๐๐๐ เหรียญ แต่ที่แท้จริง แมคโคเนลให้
รางวัลคิดเป็นเงินเพียง ๑๓,๐๐๐ เหรียญ เท่านั้น
และสั่งให้บริษัททำบุหรีเขียนเตือนผู้สูญบุหรีไว้ที่
ของบุหรีด้วยว่าการสูญบุหรีอาจเป็นภัยต่อสุขภาพ
ได้

เนคเตอร์ได้ผู้ช่วยดีๆ มาทำงานกับเขามาก
ผู้ช่วยของเนคเตอร์ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยชั้น
เยี่ยมของอเมริกา เช่น เบล สวารด์ ปรินสตัน
และ เอ็ม.ไอ.ที. หนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ ได้
ขนานนามเด็กหนุ่มที่มาร่วมทีมกับเนคเตอร์ว่า
Naider's Raiders หรือหน่วยจู่โจมของเนคเตอร์
ทีมเนคเตอร์ที่ศึกษางานของ FTC มี William
Howard Taft IV หลานชายอดีตประธานาธิบดี
ทาฟ และ Edward Cox สมาชิกของบุตรสาว
ประธานาธิบดี Nixon รวมอยู่ด้วย ผู้ช่วยของ
เนคเตอร์เหล่านี้มาทำงานโดยไม่รับเงินเดือน มา
ทำงานด้วยใจรักจริงๆ โดยคิดว่าจะได้ความรู้และ
ประสบการณ์มากมาย

เนคเตอร์เป็นหัวใจของคนหนุ่มสาวที่ต้องการ
ช่วยปฏิรูปสังคม ปัจจุบันสหรัฐอเมริกาเป็น
ประเทศที่มีความเจริญทางวัตถุสูงมาก จนความ
เจริญนี้เองเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางสังคมและ
ทำลายสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เนคเตอร์กล่าว

ว่า เขาคิดถึงการทำให้การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมมีคุณค่าสำหรับมวลมนุษยชนมากขึ้น ซึ่งหมายความว่า การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมได้ทำให้คนเราสามารถสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกให้เรานานับประการ แต่นั่นเป็นเพียงความสุขความสบายทางด้านวัตถุ เราไม่ค่อยจะคิดว่าสิ่งเหล่านี้อาจเป็นภัยต่อการมีชีวิตในโลกได้ ความเจริญมักจะมีด้านเสียควบคู่ไปกับด้านดีเสมอ เช่นเราสามารถสร้างรถยนต์ที่มีความเร็วสูง เรามีโรงงานผลิตของใช้มากมาย แต่ผลที่เกิดจากการมีโรงงาน มีรถยนต์ ได้มีส่วนในการทำลายชีวิตและสุขภาพของมนุษย์เราไม่น้อย แม้แต่อาหารการกินก็เช่นกัน ในสหรัฐอเมริกาอาหารกระป๋องทุกชนิดที่คนเราต้องการ แต่การบรรจุอาหารในกระป๋องทำให้มีการใส่ผงเคมีรักษาอาหารเข้าไปด้วย จนถึงกับมีนักเขียนผู้หนึ่งกล่าวว่า อันตรายที่มีจากอาหารกระป๋องนั้นคนเราไม่ค่อยจะระมัดระวัง ปัจจุบันคนอเมริกันกินผงเคมีมากขึ้นทุก ๆ วัน

เนเดออร์ต้องการใช้ชีวิตของเขาเพื่อทำให้ชาวอเมริกัน (และชาวโลก) มีชีวิตที่ดีขึ้น เขามักจะบ่นเสมอว่า ชาวอเมริกันมีอายุเฉลี่ยต่ำกว่าหลายชาติ และเหตุผลอย่างหนึ่งก็คือ การกินอาหารที่เป็นพิษต่อร่างกาย เนเดออร์เองไม่ยอมซื้ออาหารที่บรรจุกระป๋องเลย ไม่ดื่มน้ำอัดลม เพราะมีคาบอนเนตมาก

เมื่อมีผู้ถามเขาว่า จะเล่นการเมืองหรือไม่

เนเดออร์ตอบว่า ถ้าประชาชนดีขึ้นไปแล้ว รัฐบาลก็จะดีขึ้นด้วย ดังนั้นเขาจึงสนใจที่จะทำงานเพื่อประชาชนโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากกว่า แต่เขาต้องการให้ประชาชนในฐานะเป็นผู้บริโภคตระหนักถึงผลประโยชน์ของตนเอง เนเดออร์ไม่เชื่อว่าบริษัทใหญ่ๆ จะควบคุมมาตรฐาน และคุณภาพของสินค้าที่ตนผลิตออกขายได้ บริษัทรถยนต์ก็ต้องการกำไร จนละเลยเรื่องความปลอดภัยของรถยนต์ บริษัทขายยา ก็ทำการโฆษณาแข่งขันจนลืมว่ายาของตนอาจมีอันตรายมากกว่าที่จะช่วยรักษาคน เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐบาลจึงควรออกกฎหมายควบคุมธุรกิจเหล่านี้ ถ้ารัฐบาลนิ่งเฉย ก็เป็นหน้าที่ของชาวบ้านที่จะร่วมกันปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของพวกเขาเอง

พลังของเนเดออร์อยู่ที่ไหน นอกจากเขาจะเป็นคนเสียสละเพื่อส่วนรวมทำงานวันละ ๒๐ ชั่วโมงแล้ว ข้อสำคัญก็คือเนเดออร์เป็นคนซื่อสัตย์ เขาไม่ได้ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เขาทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนเท่านั้น

คนอย่างเนเดออร์เป็นคนที่สังคมทุกสังคมควรจะมี ในปัจจุบันประชาชนในประเทศต่างๆ ได้ให้ความสนใจเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumerism) มากขึ้น

บทบาทของเนเดออร์ ในฐานะผู้ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนในด้านสิทธิของผู้บริโภค อาจเป็นไปได้ยากในสังคมอื่น ในสังคมที่ประชาชนโดยทั่วไปยังไม่สนใจในประโยชน์ของตน

ตนเอง ย่อมเป็นการยากลำบากที่คนอย่างเนเตอร์
 จะประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ปัญหาของสังคม
 แต่ละสังคมมีต่างกัน ในเมืองไทยเราปัจจุบันนี้เห็น
 สนใจเรื่องปัญหาอากาศและน้ำเสียมาก เห็นจะ
 เป็นเพราะปัญหา pollution กำลังเป็นที่ถกเถียง
 กันมากในสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก แต่เรายัง
 ละเลยปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ และมุ่งสนใจเรื่อง
 pollution ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่และการแก้ปัญหา
 นี้จะต้องใช้ค่าใช้จ่ายมากมาย ถ้าเราต้องการ
 พัฒนาอุตสาหกรรม เราจะหลีกเลี่ยงจากปัญหา
 อากาศและน้ำเสียได้หรือไม่ ถ้าเราออกกฎหมาย
 บังคับให้โรงงานอุตสาหกรรมมีเครื่องกำจัดของ
 เสีย ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าของโรงงานก็ต้อง
 สูงขึ้นอย่างแน่นอน ราคาสินค้าในประเทศก็จะ
 สูงขึ้น ดังนั้นจึงมีผู้ตั้งปัญหาว่าเราในฐานะประ
 เทศคัยพัฒนามีทางเลือกมากนักน้อยแค่ไหน

ปัญหาที่ประชาชนในบ้านเราต้องประสบอยู่
 และสามารถช่วยกันแก้ไขได้ยังมีอีกมาก ถ้าจะมี
 ใครสักคนทำหน้าที่อย่างเนเตอร์ เขาคงจะต้อง
 จัดการกับการช่วยเหลือประชาชนในการติดต่อกับ
 ทางการ หรือในปัญหากฎหมายมากกว่าที่จะ
 รณรงค์เรื่องความปลอดภัยของรถยนต์ ปัญหา
 ด้านพื้นฐานความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน การ
 ซื้อสินค้าที่บริษัทโฆษณาจนเกินความจริง เหล่า
 นี้เป็นเรื่องที่เราสามารถช่วยกันได้ทั้งสิ้น

แนะนำหนังสือ

ซาร

หนังสือสำหรับคนหนุ่ม - สาว
 ที่จัดทำโดยคนหนุ่มสาว

เพื่อน

นิตยสารที่มองปัญหาใกล้ตัว
 ได้มากที่สุด

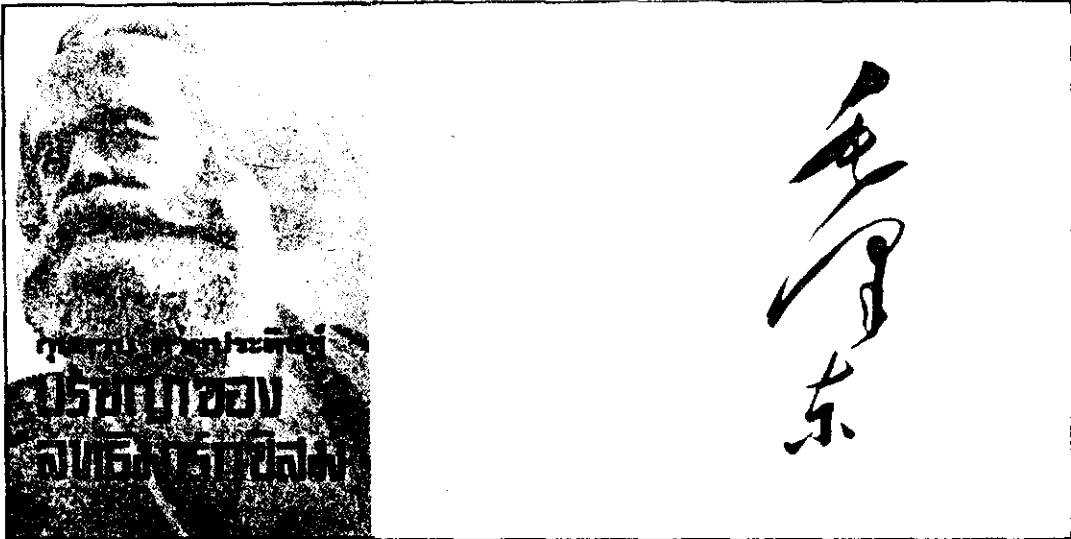
มองหาตามแผงหนังสือได้
 ทุกต้นเดือน

วารสาร

ธรรมศาสตร์

ราย ๓ เดือน
 เสนอบทความทางวิชาการ
 อย่างมีสาระ

วิจารณ์หนังสือ

ปรัชญาของลัทธิมาร์กซ์ ลีเนิน โดยกุหลาบ สายประดิษฐ์ เรียบเรียงจากคำบรรยายของ เอมีล เบร์นส์ แนวร่วมนักศึกษา พิมพ์ครั้งที่สอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ราคา ๑๐ บาท

ปรัชญานิพนธ์ประธานเหมาเจ๋อตุง องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ราคา ๑๕ บาท

ถ้าสิ่งที่มาร์กพูดไว้ทั้งหมดเป็นความจริงแล้ว ก็เป็นเหตุผลเพียงพอสำหรับประชาชน โดยเฉพาะชนชั้นไร้ทรัพย์สินที่จะร่วมแรงร่วมใจกันลุกฮือขึ้นจากปฏิวัติ โค่นล้มอำนาจรัฐเดิม และสร้างสรรค์สังคมขึ้นมาใหม่ ที่อำนาจรัฐตกอยู่ในกำมือของประชาชนอย่างแท้จริง

เลินิน เห็นจริงในสิ่งที่มาร์กพูด และแสดงให้เห็นโลกประจักษ์ว่า การลุกขึ้นปฏิวัติโค่นล้มอำนาจของชนชั้นปกครองเดิมนั้น กระทำกันได้อย่างไร โดยเฉพาะในประเทศที่อยู่ในยุคศักดินาอย่างรัสเซีย

เหมาเจ๋อตุง ได้ให้คำตอบสำหรับแบบอย่างแห่งการปฏิวัติที่ปรากฏในอีกรูปหนึ่ง นั่นคือ การปฏิวัติที่ใช้ในประเทศที่มีสภาพกึ่งศักดินากึ่งเมืองขึ้นอย่างในประเทศจีน

ปัญหาคือ สิ่งที่มีมาร์กพูดไว้ทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นวิธีการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ในฐานะที่มีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งถูกกำหนดไว้แล้ว จากแรงผลักดันของพลังการผลิตและความสัมพันธ์ในการผลิตที่ขัดแย้งต่อสู้กัน หรือในเรื่องของการต่อสู้ระหว่างชนชั้น ว่าเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในกิจกรรมทุกรูปแบบภายในสังคมมนุษย์ นับตั้งแต่การผลิตขั้นพื้นฐานที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ หรือการผลิตในรูปแบบอื่นๆ ที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่นในเรื่องเกี่ยวกับศิลปะ วรรณกรรม หรือวัฒนธรรม ความคิด ซึ่งใช้อธิบายการเกิดขึ้น การคงอยู่ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในโลก กล่าวโดยสรุปกิจกรรมของมนุษย์ทั้งหมด มีปัจจัยทาง

เศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดความสัมพันธ์ด้านอื่น

ข้อเสนอเหล่านี้ย่อมมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยมากมาย ประเด็นแรก ได้แก่การไม่ยอมรับว่า ประวัติศาสตร์ของสังคมมนุษย์นั้นจะมีการเคลื่อนไหวไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น การเปลี่ยนแปลงจากยุคสังคมนิยมสู่สังคมศักดินาซึ่งมีลักษณะเฉพาะของคนแบบหนึ่ง มาสู่สังคมอีกแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะของตนเองอีก เป็นเช่นนั้นมาตลอดทุกยุคสมัยจนถึงสังคมนายทุน สังคมแบบสังคมนิยม และจะต้องพัฒนาไปสู่สังคมแบบคอมมิวนิสต์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพราะไม่ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า **ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความเป็นไปของแต่ละสังคม** นอกจากนั้นก็ยังหาข้ออ้างอิงต่างๆมาโต้แย้งว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจมิใช่เป็นปัจจัย **"ทั้งหมด"** ที่มีความสำคัญเป็นยอดแต่อย่างใด และบางครั้งก็สามารถใช้ข้อโต้แย้งทางตรรกวิทยาาลดความสำคัญของปัจจัยทางเศรษฐกิจว่า เป็นตัวกำหนดเพียงตัวหนึ่งเท่านั้นในบรรดาตัวกำหนดอื่นๆ ที่มีผลในการเปลี่ยนแปลงสังคม หรือในบางครั้งก็มีความสำคัญน้อยกว่าตัวกำหนดอื่นๆ เช่น การเมือง หรือแนวความคิดในเชิงปรัชญาทั้งหลาย และการแก้ไขในสังคมนั้นก็มิใช่จะมาเริ่มต้นที่ด้านเศรษฐกิจ แต่ต้องเริ่มแก้ไขที่การเมืองเป็นประเด็นต้น ผู้ที่ไม่เห็นด้วยเหล่านี้ยังเป็นผู้ที่สามารถหยิบยกตัวอย่างต่างๆ มาสนับสนุนข้อโต้แย้งของฝ่ายตนได้อย่างมากมาย

นอกจากนั้น บรรดานักวิจารณ์ในชั้นหลังๆ ก็ยังนำเอาสิ่งที่มาร์กค้นพบ เช่น วิธีในการอธิบายสังคม เช่น ทฤษฎีทางชนชั้น มาขยายรายละเอียด

เพิ่มเติมกลายเป็นศาสตร์อย่างใหม่ เพื่อที่จะมาพิสูจน์หักล้างคำอธิบาย ทฤษฎีการต่อสู้ทางชนชั้นของมาร์กเอง ว่าหาได้จริงอย่างที่มาร์กพูดไว้ไม่อย่างชนชั้น กรรมกรที่มาร์กพูดไว้ว่าเป็นชนชั้นที่ก้าวหน้า มีความสำคัญถึงการกดขี่ขูดรีดสูง มีความฉับไวต่อการเปลี่ยนแปลง และพร้อมที่จะเป็นแนวหน้าแห่งการปฏิวัติเพื่อชนชั้นกรรมกรมาชั่วนิรันดร์ ก็อาจจะถูกบิดเบือนตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายกตัญญูเองในบางสมัย เช่น กรรมกรในเยอรมันและอิตาลีในสมัยฮิตเลอร์และมุสโสลินี เป็นต้น ทั้งในบางสมัย บรรดากรรมกรก็แสวงหาความร่วมมือโดยสันติวิธีกับชนชั้นอื่นๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เช่นในอังกฤษ และประเด็นที่ว่า ชนชั้นก้าวหน้าจำเป็นต้องใช้ความรุนแรงในการยึดอำนาจรัฐมาจากชนชั้นนายทุนผู้กดขี่นั้น ก็หาเป็นความจริงเสมอไปแต่อย่างใดไม่ จึงเกิดความคิดสองทางสำหรับการได้อำนาจรัฐของชนส่วนใหญ่ผู้ทุกข์ยากในสังคม คือด้วยวิธีการอันรุนแรง เจ็บขาดและฉับไว หรืออีกทางหนึ่งก็ด้วยสันติวิธี

อย่างไรก็ดี สำหรับเลนินเองแล้วหาเชื่อในวิธีการอันสันติธรรมด่าไม่ แต่กลับหยิบยกประเด็นอื่นๆ มาโต้แย้งพวกที่ชอบในทางสันติ ว่า เป็นไปไม่ได้ที่ฝ่ายชนชั้นกรรมกรจะสามารรถได้อำนาจรัฐอย่างแท้จริง การยอมอ่อนให้ของพวกนายทุนในบางจังหวะนั้น ก็เพียงแต่หลอกลวงชั่วคราว พอได้โอกาสก็จะทรยศหักหลังซึ่งอำนาจรัฐคืนไปอีก นักปฏิวัติผู้เห็นสังคมนิยมตามคำสอนของมาร์กจะต้องแสวงหาพรรคพวกเพื่อที่จะเร่งสร้างเสริมสถานการณ์ และเร่งเก็บเกี่ยวหยิบฉวยเอาในสิ่งที่ควรได้ เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายที่เป็นจุดประสงค์ ทั้งนี้เพราะยิ่งรอนาน ฝ่ายนายทุนก็

จะยิ่งวิวัฒนาการซ่อนเร้นเนื้อแท้แห่งการกดขี่ขูดรีดได้แนบเนียนยิ่งขึ้น ทั้งอาณาจักรแห่งการกดขี่ขูดรีดก็จะยิ่งแผ่ขยายกว้างใหญ่ไพศาล และเติบโตยิ่งขึ้นตามกาลสมัย ฝ่ายชนชั้นกรรมาชีพก็จะยิ่งถูกทำให้หมดพลังและยิ่งเฟ้อพองยิ่งขึ้น พอใจแค่ผลได้ชั่วคราวชั่วคราวอันเป็นประโยชน์เฉพาะหมู่ตนหรือเฉพาะชาติตน โดยลืมนึกถึงคุณค่าที่แท้จริงแห่งความเป็นมนุษย์อันไม่เคยมีอยู่ในระบบสังคมนายทุน และลืมนึกถึงมนุษยธรรมที่น่าจะมีต่อเพื่อนมนุษย์อื่น ๆ อย่างหมดสิ้น

จีน เป็นประเทศที่ถูกขืนมาเผชิญคำถามและเลือกหนทางอันเป็นเฉพาะของตนอย่างกล้าหาญ เป็นประเทศแรก เหม่าเจ๋อตุงเป็นเพียงตัวแทนของสัญลักษณ์บางประการและสิ่งที่เขาพูดไม่ได้มากไปกว่าการพูดแทนคนทั้งหมดในประเทศจีนที่ได้ร่วมกันเลือกเอาความรุนแรงในการปฏิวัติเป็นทางออกสำหรับการแก้ปัญหาภายในสังคมของตน

ครั้งหนึ่งเหม่าเคยตอบคำวิจารณ์ของ เบอทรัน รัสเซล เมื่อคราวไปเยี่ยมเมืองจีนว่า แน่แน่นอนการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและได้ผลที่สุด ก็ด้วยการศึกษา แต่ประเทศจีนในขณะนั้น ไม่มีเงิน ไม่มีคน และไม่มีเวลา

ปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้นในบางแห่งและในบางเวลานั้น ไม่อาจจะชะลอเวลาหรือหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากันได้อีกต่อไป ประเทศด้อยพัฒนาซึ่งตกอยู่ในแอกของจักรพรรดินิยม และศักดินานิยม บรรดานายทุนขุนนางและนายทุนนายหน้าทั้งหลายตระหนักต่อข้อเท็จจริงนี้ดี คิวบา ซิลี ปานามา เวียดนาม ลาว เขมร หรือประเทศด้อยพัฒนาอื่นๆ ต่างก็ต้องเลือกเอาหนทางประการหนึ่งสำหรับตอบปัญหาความเดือดร้อน ปัญหาการไม่มีที่อยู่ ปัญหา

การอดอยากขาดแคลน โรคภัยไข้เจ็บ ใจผู้ร้าย ชุกชุม ข้าราชการคอโกงและ ฯลฯ อันเกิดขึ้นจากการจัดระเบียบของสังคมอย่างไม่ถูกต้อง พวกเขากำลังต้องการการจัดระเบียบกันใหม่หมด และถ้าไม่มีหนทางอย่างอื่น ก็ต้องด้วยวิธีรุนแรง ด้วยการต่อสู้ และด้วยการปฏิวัติ

สิ่งที่เหม่าเจ๋อตุงพูดไว้ จึงแค่เป็นการเชื่อมต่อกับสิ่งที่มาร์กและเลนินได้พูดไว้เท่านั้น แม้ว่าข้อโต้แย้งของฝ่ายตรงข้ามจะหนักแน่นน่าเชื่อถืออย่างไรก็ตาม ก็ยังคงไม่อาจจะนำมาอธิบายสิ่งที่

“เกิดขึ้นจริงๆ” ซึ่งพวกเขาได้พบได้เห็นตลอดชีวิตของพวกเขา แม้ว่าคำอธิบายของมาร์กจะไม่ใช้สิ่งที่ถูกต้องทั้งหมด แต่ก็ไม่ใช้ผิดทั้งหมด และถ้าเขาเห็นว่ามีส่วนถูกมากกว่าผิดแล้ว ก็ไม่มีเหตุผลอันใดที่จะมานั่งหาความถูกต้องทั้งหมดกันอีก สิ่งที่ต้องการอย่างยิ่งประการเดียวในขณะนี้ก็คือการลงมือทำ และประสานการกระทำให้เข้ากันได้กับทฤษฎีอันเคยรับรู้มาแต่กาลก่อน อย่างที่เหม่าพูดไว้อย่างชัดเจนใน *ว่าด้วยการปฏิบัติ* และข้อเขียนอื่นๆ ที่ทำให้ผู้อ่านนำมาคิดเพื่อแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง อันจะสามารถทำให้รับใช้การปฏิวัติอย่างได้ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งโลกทัศน์ในการมองโลก การมองชีวิตที่ปรากฏใน *ว่าด้วยความขัดแย้ง* ส่วนบทอื่นๆ นั้นแล้ว ก็มีความเด่นชัดในแง่การปลุกจิตใจของมวลมนุษยheitให้กลับเข้าไปใกล้ความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม นั่นคือ การมีจิตใจแบบสังคมนิยม หรือก็มีจิตใจแบบกรรมาชีพ ซึ่งหมายถึงจิตใจที่เปิดกว้าง เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นี่แหละคือ พลังที่แท้จริง พลังการผลิตอันแท้จริง ที่จะต้องถูกปลดปล่อยให้

ออกจากพัฒนาการ การถูกผูกมัดไว้ด้วยระบบความคิดเก่าๆ ที่เห็นแต่ได้ รู้จักแต่การเอาตัวเอาเปรียบ และทรยศคดโกงอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เปิดเผยให้มนุษย์กลับไปสู่ความดีงามที่แท้จริง ความดีงามที่ถูกบดบังซ่อนเร้น บิดเบือนภายใต้ระบบสังคมทุนนิยม หรือสังคมนิยม

มีความคิดบางประการและการกระทำบางอย่างที่เพิ่มเติมและก้าวไปไกลกว่าที่มาร์กหรือเลนินพูดไว้อย่างมาก การตีความใหม่ๆ ในกรอบของลัทธิมาร์กซิสม์และเลนินนิสม์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบที่ปฏิบัติได้กำลังเกิดและเติบโตในจีนแน่นอน สภาพเช่นนี้อาจจะยังไม่ใช้สังคมนิยมเพียงพร้อมเท่าเทียมกับความใฝ่ฝันของมนุษยชาติ หรือถ้าจะวัดด้วยแนวความคิดหรือคำอธิบายในทางตรงกันข้าม ก็อาจจะเป็นสังคมที่ไม่น่าจะเจียดกรายเข้าไปใกล้ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าจะใช้วิธีการตรวจสอบแบบที่อีกฝ่ายหนึ่งชอบอ้างชนิดยืนยันด้วยตัวเลขหรือสถิติแล้ว สังคมแบบ

สังคมนิยมที่แท้จริงก็อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างและไม่มีบางสิ่งบางอย่างที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่มีและไม่มีในสังคมแบบกึ่งอาณานิคมกึ่งศักดินาโดยทั่วๆ ไปและไม่ว่าการพัฒนาของสังคม ตามวิถีทางแห่งประวัติศาสตร์จะเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจของคนบางคน แต่ก็ เป็นสิ่งที่ต้องการสำหรับคนอื่นหลายคน การให้ได้มาซึ่งอำนาจรัฐ ของบรรดากรรมกรชีพ ชาวนา และคนส่วนใหญ่อันเป็นเจ้าของประเทศโดยแท้จริงอาจจะออกมาในรูปแบบสองอย่าง ที่ตรงกันข้ามกันอย่างมาก ไม่มีใครรับประกันได้ว่า “ควร” จะเลือกทางไหน ในแง่ของคุณค่าและศีลธรรมจรรยาอันแปรผันไปตามการตีความหมายของแต่ละชนชั้น เพราะเมื่อถึงเวลาเข้าจริงๆ คำถามก็จะเหลือเพียงว่า วิถีไหนที่จะได้ผลมากกว่ากันดังกล่าว

อำนวยการพิมพ์ ปฏิวัติ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข่าวในวงการหนังสือ

หนังสือปกอ่อนเกี่ยวกับชนชั้นผู้ใช้แรงงานที่น่าสนใจคือ *พลังใหม่ กรรมกร* จัดพิมพ์โดยแผนกปาฐกถา-โต้วาที ขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีเรื่องที่น่าสนใจเช่น หนังสือสารของชนชั้นกรรมกรไทย เมื่อเขาหลักทาง แม่น้ำเปลี่ยนสาย ฯลฯ เป็นหนังสือที่ก้าวหน้าและยืนอยู่ข้างกรรมกรอย่างแท้จริง อีกเล่มหนึ่งที่น่าสนใจคือ *วารสารแรงงานปริทัศน์* ฉบับปีที่แรกเดือนเมษายนนอกจากเรื่องเกี่ยวกับแรงงานแล้ว ยังมีบทความเรื่อง ลัทธิเหมากับลัทธิคริสเตียนในช่วงสิบปี ซึ่งเรียบเรียงจาก Current News ด้วย

นิตยสารรายเดือน ของสำนักพิมพ์พระจันทร์เสี้ยวชื่อ *สัญญาณ* ขอบุคพักชั่วคราวหลังจากออกมาได้ ๓ ฉบับ โดยได้เปลี่ยนรูปแบบไปออกเป็นหนังสือปกอ่อน เล่มแรกออกมาแล้ว *รอยเลือดในเกาหลี* โดยสัญญา ผลอนันต์ เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของเกาหลีอย่างเป็นธรรม และยืนอยู่ข้างประชาชนมากกว่าที่เคยมีใครเขียนกันมา บทที่น่าสนใจเป็นพิเศษคือ การศึกษาถึงว่า ทำไมเมื่อนักศึกษาประชาชนเกาหลีได้โค่นล้มรัฐบาลทรราชลงได้แบบเดียวกับการเปลี่ยนแปลง ๑๔ ตุลาคม ของเราแล้ว ภายหลังทรราชคนใหม่จึงยึดอำนาจกลับคืนมาได้อีก หนังสือของสำนักพิมพ์เล่มอื่นที่กำลังทยอยออกมา คือ *เพื่อโลกที่ดีกว่า* ของวิทยากร เชียงกุล

แม้สัญญาจะเลิกไป แต่หนังสือรายเดือนที่ยืนหยัดอยู่คือ *เพื่อน* ซึ่งนับวันจะคึกคักขึ้น ฉบับหลังเดือนเมษายน มีเรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนและเรื่องเกี่ยวกับความเป็นธรรมอื่นๆ วารสารออกใหม่ทั้งตีพิมพ์ราคาถูก คือ *สิทธิเสรีภาพ* ของสหภาพเพื่อสิทธิมนุษยชน และศูนย์ของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาฯ เล่มแรกออกมาได้ ๒ ฉบับ เล่มหลังออกมาได้ ๓ ฉบับแล้ว หนังสือของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา ที่น่าสนใจอีกเล่มคือ *อธิปไตย* รายสัปดาห์ โดยเฉพาะการขุดคุ้ยการเอาเปรียบประชาชนของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง

หนังสือปกอ่อนในระยะนี้ออกมามากมายด้วยกัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับประเทศสังคมนิยม หรือแนวความคิดสังคมนิยม แต่บางเล่มก็มีลักษณะ “นำขึ้นให้รีบตัก” อยู่บ้าง เช่นรวมๆ เรื่องของคนอื่นที่เคยพิมพ์ในที่ต่างๆ มาโดยไม่บอกกล่าวเจ้าของ หนังสือที่มาจากสำนักพิมพ์ที่เป็นหลักเป็นฐานหน่อยก็มี *โฉมหน้าจีนใหม่* โดยสำนักพิมพ์วรรณศิลป์ ซึ่งเป็นตอนต่อจาก ๑๕ ปีในสาธารณรัฐประชาชนจีน เขียนโดยศัลย์แพทย์ชาวอังกฤษผู้หนึ่ง นอกนั้นก็ยังมี *รูตม่านไม้ไผ่* ตอนปฏิวัติวัฒนธรรม โดยนิตยสาร *เอเชีย* ซึ่งเป็นนิตยสารที่ถนัดเรื่องจีนเป็นพิเศษ, *เขาวงกตผู้บุกเบิก* เรื่องสั้นของจางเทียนอี่ แห่งจีนแผ่นดินใหญ่ โดยสำนักพิมพ์คนหนุ่ม ซึ่งแตกแขนงมาจาก *มหาราชกวี* นิตยสารรายสัปดาห์ ที่วิจารณ์การเมืองได้อย่างถึงใจ และ “ก้าวหน้า” ที่สุดในเวลานี้ นอกจากนั้นก็ มี *ปัญหาและทางออกของประเทศ* ด้อยพัฒนา ของวิทยากร เชียงกุล พิมพ์โดยสำนักพิมพ์เคล็ดไทย

หนังสือปกอ่อนเล่มอื่นๆที่น่าสนใจมี *ปรัชญาและวิถีคิดของลัทธิวัตถุนิยม* โดยชุมนุมวรรณศิลป์ เชียงใหม่, *เรื่องสั้นเพื่อชีวิต* โดยชุมนุมวรรณศิลป์ธรรมศาสตร์, *การศึกษาเพื่อมวลชน* โดยชมรมแสงจันทร์, *อีธาน ความจริงที่ขมขื่น* โดยวิชัย บำรุงฤทธิ์, *นิภาพรรณ พัฒนไพบุลย์ วารสารธรรมศาสตร์ ฉบับพิเศษ* สืบสืตูลากบ่อนาคของเมืองไทยเล่มหลังนั้นนี่ย่าพิมพ์จำกัด *จดหมายเปิดผนึกออกมา* จีนแดงรัสเซีย รวบรวมโดย สุรัฐ โรจนาวรรณ *บันทึกของครูสเชฟ* โดย เปรมชัย พริ้งศุลกะ ๔ มีนาคม วันสตรีสากล โดยกลุ่มผู้หญิง, *ขบวนการนักศึกษาไทย* โดยธเนศวร์ เจริญเมือง, *หยาดเหงื่อักบัว* ยิ้ม (ค่ายอาสาพัฒนา) โดยคุณนั้ นักศึกษาอาสาพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒๕
ผู้สื่อข่าววรรณกรรม

จงดุขขันธ์

มหาอำนาจเสวยสวรรค
รอรบเสรมันซาก
มันมีเสรภาพ
คอยหันเมื่อใครต่อ
มันสือขันธ์ทำ
เลือดแดงทาวมหน
อาวุธสี่สงมา
นายทนต์มองใส
ขุตรคคนทั่วโลก
ความค้ำมันทำ
จงดุขขันธ์ต่อสู
เพื่อนโทขอย้ายอมทน
ถึงจนขันธ์จนแก่น
ทนไปทำไมกัน
จงดุขขันธ์ต่อสู
เพื่อชนชั้นคนงาน

ส่วนนอกนั้นคอยกินกาก
อย่างนบูตธรรมฎา
แต่มีปราบเมื่อใครขอ
อย่างนบูตธรรมฎา
แล้วเลียงนากัดเพื่อน
ชาติขงก็เระไรใคร
ให้เจนน่าสบายใจ
ไอ้ชาติโรมนุษยธรรม
แสนโลโครกเกี้ยวก่อกรรม
คอยตมเลือดเรากนจน
ย่นเคียงกูชวานาชน
คอยกินกากขำกของมัน
ไม่ทนายแมนให้หยามหยัน
อย่างโง่งนเห็นอนจ้วงงาน
ให้โลกรู้ เลือดแดงจาน
เพื่อความตาย ไอ้นายทนต์!

เอยม เกษตรบุญญาฤทธิ

บรรณาธิการ

วันที่ ๑ พฤษภาคม ไม่ว่าจะเรียก *วันกรรมกร* หรือ *วันแรงงานแห่งชาติ* ก็ตาม สิ่งหนึ่งที่เราจะต้องตระหนักในวันนี้ ก็คือเป็นวันของประชาชนผู้ใช้แรงงานหาเลี้ยงชีวิตและครอบครัว ใช้ร่างกายขายแรงงานเพื่อให้ได้มาซึ่งของกินของใช้ โดยไม่มีเครื่องมือทำกิน หรือปัจจัยในการผลิตเหมือนกับคนอื่น มีแต่ร่างกายอย่างเดียว การพูดถึงกรรมกร หรือผู้ใช้แรงงานทำกินในบ้านเรา ก็คือการพูดถึงคนจนและชาวบ้านธรรมดาสามัญทั่วไป การระลึกถึงวันนี้จึงเป็นการระลึกถึงความสำคัญในความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ในบ้านเมืองของเรา เพื่อแสวงหาแนวทางที่ถูกต้อง เราได้อุทิศ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* เพื่อความสำคัญต่อปัญหาความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์เสมอมาทุกปี และจะขอยืนอยู่ข้างประชาชนผู้ทุกข์ยากเพื่อชี้ทางออก และเพื่อให้เราตระหนักว่า ยังมีทัศนคติที่ผิดที่เข้าข้าง หรือรับใช้ฝ่ายนายทุนอยู่บ่อยครั้ง จนทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานในบ้านเรายากจนลงทุกวัน คนจนไม่ว่าจะเป็นชาวนา กรรมกร ชาวประมง ย่อมเป็น “คน” ไม่ใช่เป็น “สินค้า” อย่างหนึ่งที่จะซื้อขายแลกเปลี่ยนในตลาดเศรษฐกิจ ถ้าหากงานหรือสิ่งของผู้ใช้แรงงาน ถูกเอาเปรียบเปรียบ ถูกเบียดเบียนกดขี่ ความเป็นธรรมและสภาพของการที่จะเป็น “คน” เท่าเทียมกันจะมีทางเป็นไปได้ อย่างไรก็ดี การทำให้คนอื่นกลายเป็นเครื่องมือของตน โดยตัวเขามิได้มีส่วนในการกำหนดความเป็นไป ย่อมเป็นบาปและไม่เป็นธรรม เพราะคนไหนก็ตามที่เกิดมามีทรัพย์สินสมบัติ มีอำนาจ มีพรรคพวกมากกว่าคนอื่น ก็ย่อมหาเงิน หาความรู้ และหาความร่ำรวยได้มากกว่าคนอื่น หรือสามารถใช้คนอื่น เอาเปรียบคนอื่น ได้ดีกว่าคนไม่มีอะไรเลย คนที่รวยอยู่แล้วจึงรวยมากขึ้น แต่คนที่จนแล้ว ความจนของเขาเป็น ‘อาชญากรรม’ เพียงโดนัทหรือ หรือว่าเขาจะต้องยอมจนโดยตกอยู่ภายใต้ความบีบคั้นของคนที่มีโอกาสดีกว่าตลอดไป ไม่มีระบบอะไรบ้างหรือที่จะช่วยก่อให้เกิด *ความเป็นธรรม* มากขึ้นในสังคม นี่เป็นสิ่งที่เราสำนึกและถามตัวเองอยู่ตลอดเวลา และสิ่งที่เราคิดว่า เป็นแนวทางที่ถูกต้องก็คือ ความร่วมมือสามัคคีกันระหว่างกรรมกรกับประชาชนผู้ทุกข์ยาก หรือผู้เห็นใจความทุกข์ยากของผู้อื่น จะต้องรวมพลังกันแน่นแฟ้นมากขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการต่อรองที่ได้ผลแท้จริง เพื่อแก้ปัญหาสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ตนประสบอยู่ให้ได้ผล และเพื่อสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นแก่บ้านเมืองในที่สุด -- Organized, don't moan.

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ สองฉบับที่ผ่านมา มีเหตุทำให้ต้องออกฉ่ำๆ จนมีผู้ถามกันมา ก็ไม่ใช่เหตุขัดข้องดังที่มีข่าวลือว่าบรรณาธิการเกิดขัดแย้งกันภายใน จนต้องถูกบีบให้ออกไปเหมือนบรรณาธิการนิตยสารฉบับหนึ่งแถวถนนไมตรีจิต แต่ประการใดไม่ สาเหตุที่ทำให้ต้องออกฉ่ำ ก็เนื่องมาจากสองฉบับที่แล้ว เราต้องรอบทความเกี่ยวกับ *ภัยเหลือง* จากกลุ่มผู้สื่อข่าวที่ญี่ปุ่น และ ‘ฉบับคอคอดกระ’ ของ ‘กลุ่มศึกษาโครงการคอคอดกระ’ ที่ญี่ปุ่น เราก็ได้มากระแทกหน้าและต้องการให้ออกติดต่อจากภัยเหลือง ดังนั้นจึงต้องเร่งรีบเรื่องอื่นที่เรียงไว้ก่อน และเอาฉบับคอคอดกระออกเป็นฉบับเดือนที่แล้วแทน อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวคงจะหมดไป และกองบรรณาธิการเล็กๆ ของเราคงจะเร่งออกหนังสือให้ได้ทันต้นเดือนเหมือนเช่นเคย

สำหรับผู้อ่านที่สงสัยมาว่าทำไมจึงได้รับ *สังคมาศตวรรษปริทัศน์* ๒ ฉบับนั้น เหตุคงเนื่องมาจากว่าท่านได้สมัครเป็นสมาชิกของสมาคมสังคมาศตวรรษแห่งประเทศไทย ตามที่เคยมีใบแทรกบอกไว้ และท่านยังไม่หมดอายุสมาชิกของ*สังคมาศตวรรษปริทัศน์* เนื่องจากการสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมฯ ท่านมีสิทธิได้หนังสือ*สังคมาศตวรรษปริทัศน์* ด้วย ดังนั้น ตามสิทธิท่านจึงได้รับ ๒ ฉบับ ในการนี้มีผู้อ่านบางท่านส่งหนังสือคืนมา โดยขอรับไว้เพียงเล่มเดียวก็มี ซึ่งเป็นน้ำใจที่หาได้ยากนัก แต่ก็เป็นที่เราพบ ต่อไปนี้ถ้าท่านจะสมัครเป็นสมาชิก *สังคมาศตวรรษปริทัศน์* ก็ขอให้ติดต่อมายังผู้จัดการของหนังสือเล่มนี้เช่นเคย แต่ถ้าหากท่านปรารถนาจะสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมฯ เพื่อรับสิทธิต่างๆ รวมทั้งรับ *สังคมาศตวรรษปริทัศน์* ด้วย ก็ขอให้ติดต่อโดยตรงที่ *คุณสมบัติ จันทรวงศ์* ผู้อำนวยการบริหารสมาคมสังคมาศตวรรษแห่งประเทศไทย ตู้ ปณ. ๕/๘๔ กรุงเทพฯ ได้เลย หรือจะติดต่อมาที่ข้าพเจ้า ก็ยินดีรับเป็นธุระให้

ในวาระไม่นานที่ผ่านมา นี้ กองบรรณาธิการ*สังคมาศตวรรษปริทัศน์* มีความเศร้าเสียใจอย่างสุดซึ้งที่เราต้องเสียคนดีที่มีมือไปหลายคน *คลอเดีย รอสส์* นักหนังสือพิมพ์สาวที่ปัญหาขนาดกรรมของเธอยังรอความกระจ่างอยู่ *ทวี เกตะวันดี* นักหนังสือพิมพ์หนุ่มอดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยเจ้าของนามปากกา 'รมย์ รติวัน' นักเขียนเรื่องสั้น 'เพื่อชีวิต' คนหนึ่งรุ่นเดียวกับ 'ลาวคำหอม เทพ โชตินุชิต' ผู้มีอุดมการณ์ลงในฐานะนักสังคมนิยมมาจนตัวตาย อีกทั้งเมื่อเร็วๆ นี้ การฉกฉวยเงินของ *มนวิฑูร* ก็เป็นตัวอยุ่ที่หายากของนักคิดผู้เชี่ยวชาญทางโบราณคดีรุ่นบุกเบิกคนหนึ่ง ซึ่งมีความเป็นอยู่อย่างยากจนมาตลอดชีวิต ด้วยสาเหตุเพียงเพราะไม่มีปริญญาบัตรตีค่าตัวเหมือนนักเรียนนอกบางคนเท่านั้น

เราขอคารวะวิญญาณของท่านผู้จากไปด้วยความอาลัยยิ่งไว้ ณ ที่นี้

สังคมาศตวรรษปริทัศน์ ฉบับหน้า

เราขอกลับไปเล่นงาน บทบาทของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อันจะเป็นเรื่องจากปกเขียนโดย *รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์* เลี่ยงจากชนบท : วิเคราะห์เพลงลูกทุ่งไทย โดย *วิจิต จงสถิตย์วัฒนา* ขอลเงินติดขัดกับการประท้วงในสหภาพโซเวียต โดย *ไมตรี อิงกากรณ์* กลอดัมนี้ประจำ ร้อยกรอง เรื่องสั้น ปฏิกริยา วิจารณหนังสือ เข้มขันขัน และถ้าหากส่งต้นฉบับมาให้ทัน *ณัด คอมันตร์* สัญญาจะเขียนบทความพิเศษให้ใหม่อีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งบทความชิ้นสุดท้ายของ *คลอเดีย รอสส์* ที่เขียนให้กับ *สังคมาศตวรรษปริทัศน์* ก่อนจากเราไปก็จะนำมาลงไว้ด้วย

ชาวบ้าน

เรียนท่านผู้อ่านและสมาชิกสังคมศาสตร์ปริทัศน์

ด้วยมูลนิธิโกมล คีมทอง ได้ร่วมกับสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ทำหนังสือพิมพ์สำหรับคนชนบทขึ้นมาเล่มหนึ่ง ชื่อว่า *ชาวบ้าน* โดยพยายามให้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตของชาวบ้านในชนบท และใช้ภาษาง่ายๆ ในการเขียน ดังที่สมาชิกประจำของ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* เคยได้รับเป็นตัวอย่างในรูปของใบแทรกอยู่เป็นประจำระยะหนึ่ง แล้วต่อมาเราก็เชิญชวนขอให้ท่านผู้อ่านช่วยกันส่งเงินคนละ ๒๕ บาท บอกรับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ให้แก่ครูและนักเรียนประชาบาลในชนบท

ในขณะเดียวกัน ทางมูลนิธิฯ ก็ได้ใช้วิธีณรงค์เพื่อหาสมาชิกในชื่อโครงการ *กลับสู่ชนบท* โดยขอให้คนเมืองช่วยกันส่งเงินเพียงคนละ ๒๕ บาท บอกรับชาวบ้านเป็นเวลา ๑ ปี สำหรับส่งไปให้ครูและนักเรียนตามโรงเรียนประชาบาลในชนบท ที่เราบางคนได้เคยอาศัยศาลาวัดเรียนหนังสือตอนสมัยเป็นเด็กบ้านนอกมาก่อน หรืออาจจะบอกรับให้แก่ญาติผู้ใหญ่ในชนบท หรือส่งไปถวายพระภิกษุที่เคารพนับถือ ทั้งนี้ ถ้าท่านเห็นว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้น่าจะเป็นประโยชน์แก่เขาเหล่านั้นบ้าง และยังจะเป็นการช่วยให้เราสามารถคงทำอยู่ต่อไปได้อีกด้วย

เหตุที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะว่า ทางมูลนิธิฯ ไม่ได้ทำหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อการค้าขาย จึงได้หารายได้จากกำไรโฆษณาสิ่งพิมพ์ ๑ มิได้ทำเพื่อเอาใจตลาดที่มุ่งให้หนังสือมีสถิติการจำหน่ายสูง และไม่ได้อ้างจำหน่ายทั่วไป แต่ทำขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้มีหนังสือพิมพ์ที่ดีสำหรับคนในชนบทเป็นสำคัญ และมุ่งให้คนในชนบทได้มีหนังสืออ่าน เพื่อจัดการสิ่งหนังสือ ตามความคิดที่เราเชื่อกันว่า “คนชนบทที่ ต้องการอ่านหนังสือ แต่ไม่มีหนังสือให้เขาได้อ่าน เพราะหนังสือส่วนใหญ่ทำเพื่อคนในเมือง และมุ่งการค้าเป็นสำคัญ เหตุนี้ จึงทำให้เด็กที่ออกจากโรงเรียนเพียง ๓ ปี ก็ลืมหนังสือ และต้องกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ”

ด้วยเหตุนี้ มูลนิธิฯ จึงได้ร่วมมือกับกองการศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่ยังนั้น สร้างที่ตั่งอ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทางมูลนิธิฯ ก็ช่วยทำหนังสือที่เป็นประโยชน์แก่คนในหมู่บ้าน วางให้เขาได้อ่านกันเป็นประจำ แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนน้อย เพียง ๑,๘๓๐ แห่งเท่านั้น ทางมูลนิธิฯ ได้ใช้วิธีหาสมาชิกให้ช่วยบอกรับส่งไปตามโรงเรียนประชาบาล โดยวิธีณรงค์ดังกล่าว ทำให้ได้สมาชิกแบบนี้อยู่ประมาณ ๑,๗๐๐ โรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนประชาบาลทั่วประเทศมีเกือบ ๓๐,๐๐๐ โรงเรียน

THE SOCIAL SCIENCE REVIEW MONTHLY

Vol. 12 No. 5 May 1974

	4	Hard Times
	5	Letters to the Editor
	11	Leading Article : We've been sitting here for six months
<i>Rawee Domeprachan</i>	13	Poem / 'Workers'
<i>Pansak Vinyaratn</i>	14	Air Base : Dr. Jackyll and Mr. Hyde
<i>Nirkkiat Pipatseritham</i>	19	The Rich and the Poor
<i>Suwit Rawiwong</i>	37	The Future of the Labour Force
<i>Phan Wongdee</i>	41	Labour Law
<i>Wisa Kanthap</i>	47	Interview / "They'll Overcome"
	55	In Memory of 'Thep Chotinuchit'
<i>Precha Thiwahut</i>	56	Why Socialism
<i>Charnyit Kasetsiri</i>	69	Fabian Socialism
<i>Segsan Prasertkul</i>	74	Dialectical Materialism in Thai Society
<i>Lu-shun</i>	87	On Leftist Writer
<i>A. Serafimovich (tr.)</i>	90	Russian Short Story / 'Switchman'
<i>Pithak Panyayuth</i>	102	Third World / Third World's Strategic Weapon
<i>Chalanan Smutvanich</i>	106	Man and Environment / Ralph Nader
<i>Iam Kiatbunyarit</i>	117	Poem / Dare to Fight
<i>Amnuaychai Patipat</i>	112	Book Reviews
	115	Book-Shelf News
	118	Editor

Niwat Kongpien

Cover

President : Puey Ungphakorn
Advisory-Board : Pansak Vinyaratn, Rangsan Thanapornpan, Sulak Sivaraksa
Editor in Chief : Suchart Sawadsri

The Social Science Review

Office : Chula Sol 2, Phya Thai Rd., Bangkok Metropolis, Thailand.
Telephone: 57622
Printed by : Siva Phorn Ltd., Part.
74 Sol Rajjathaphan, Makkasan, Bangkok Metropolis, Thailand.
Telephones: 515752, 522639.

ตามคำปรารภข้างต้น ทางมูลนิธิฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่านผู้อ่าน สังคมศาสตร์ปริทัศน์
ขอให้ช่วยกันบริจาคเงินเพียงคนละ ๒๕ บาท บอกรับเป็นสมาชิก ชาวบ้าน เป็นเวลา ๑ ปี (จำนวน ๑๒
ฉบับ) ให้แก่โรงเรียนประชาบาล หรือภิกษุสงฆ์ตามวัดต่างๆ หรือกำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือสถานีอนามัย
ในชนบท โดยท่านอาจจะระบุชื่อของสถานที่ที่สมควรส่ง หรือขอให้ทางมูลนิธิฯ ช่วยหารายชื่อสถานที่
ที่ควรส่งให้ ก็ได้ แล้วทางมูลนิธิฯ จะมีจดหมายแจ้งให้ท่านทราบว่าได้จัดส่งไปให้โรงเรียนใด อีกครั้ง
หนึ่งในภายหลัง

ทางมูลนิธิฯ หวังว่า ท่านคงจะยินดีสละทรัพย์ เพื่อบอกรับ ชาวบ้าน ให้แก่ชาวชนบท

มูลนิธิโกมล คีมทอง

โบสถ์เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ ชาวบ้าน

ข้าพเจ้า _____ ที่อยู่ _____

ขอสมัครเป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์

ชาวบ้าน สำหรับส่งไปให้ตามสถานที่ดังต่อไปนี้

๑. _____
เป็นเวลา _____ ปี เป็นเงิน _____ บาท

๒. _____
เป็นเวลา _____ ปี เป็นเงิน _____ บาท

พร้อมกันนี้ ได้ส่งเงินเป็นค่าสมาชิกรายมาในนาม นายพิภพ ชงไชย บรรณาธิการและผู้จัดการ
หนังสือพิมพ์ ชาวบ้าน มูลนิธิโกมล คีมทอง ๑๗๑๕ ถนนพระราม ๔ สามย่าน กรุงเทพฯ ๑๕
และส่งจ่าย บ.ณ. รongเมือง ในอัตราค่าสมาชิก ๒๕ บาทต่อปี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น _____ บาท
เรียบร้อยแล้ว

ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์

มีเจ้าหน้าที่ตามสถาบันต่างๆ ต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		มหาวิทยาลัยมหิดล	
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	อาจารย์ แสงอรุณ รตังสิทธิ์	คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์	อาจารย์ ยงยุทธ อุทธรวงศ์
คณะวิทยาศาสตร์	อาจารย์ ระวี ภาวิไล	มหาวิทยาลัยศิลปากร	
คณะนิเทศศาสตร์	อาจารย์ มังกร ชัยชนะดารา	คณะโบราณคดี	อาจารย์ สันติ เล็กสุขุม
คณะรัฐศาสตร์	ห้องชายหนังสือของคณะ	คณะจิตรกรรม	อาจารย์ ถกล ปรีชาคณิตพงศ์
คณะพาณิชยศาสตร์	อาจารย์ ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์	คณะมัณฑนศิลป์	อาจารย์ มาโนช กงกะนันท์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		คณะอักษรศาสตร์ (ทัมแก้ว)	อาจารย์ บังอร กุทธากรณ์
คณะรัฐศาสตร์	ห้องชายหนังสือของคณะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
คณะเศรษฐศาสตร์	อาจารย์ นางน้อย เกษกวงาม	คณะศึกษาศาสตร์	อาจารย์ ปราโมทย์ กระมุก
คณะพาณิชยศาสตร์	อาจารย์ นางน้อย ใจอ่อนน้อย	คณะวิศวกรรมศาสตร์	อาจารย์ ฉัตรไชย รัตนไชย
คณะศิลปศาสตร์	อาจารย์ นีออน สนิทวงศ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	อาจารย์ ประทีป วาทิกทินกร
แผนกฯ วารสารศาสตร์	อาจารย์ กมล ฉายาวัฒน์		อาจารย์ สุชิน ดันดีกุล
หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร	หอสมุดกลางวิทยาลัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์		บางแสน	อาจารย์ สวัสดิ์ เรืองวิเศษ
คณะรัฐประศาสนศาสตร์	อาจารย์ ชัยอนันต์ สมุทวณิช	มหาสารคาม	อาจารย์ สถาพร พันธุ์มณี
คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ	อาจารย์ ไพจิตร เอื้อทวีกุล	พิษณุโลก	อาจารย์ อารี พยวิกรม
คณะบริหารธุรกิจ	อาจารย์ ศรีปริญญา รามโกมุต	สงขลา	อาจารย์ พวา พันธุ์เมฆา
สถาบันเทคโนโลยี นนทบุรี	อาจารย์ วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	อาจารย์ อารมย์ เอียบเจริญ
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	พระมหาชาย อากาศโร	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	อาจารย์ วิยะดา สอนวงศ์
มหามกุฏราชวิทยาลัย	แผนกเจ้าหน้าที่หนังสือและห้องสมุด	วิทยาลัยครูจันทระเกษม	อาจารย์ เปี่ยมศรี นาคพัฒน์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	อาจารย์ บุญเอก พ้องอากาศ	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	อาจารย์ มงคล บุษปฤกษ์
	อาจารย์ จงจิตร ศรีพรรณ	วิทยาลัยครูอุดรธานี	อาจารย์ ฤดีมน ปรีดีสินี
	อาจารย์ ณัฐร์ ชพานนท์	วิทยาลัยครูยะลา	อาจารย์ สวรรค์ แก้วเหล็ก
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	อาจารย์ กวี จุติกุล	วิทยาลัยครูสงขลา	อาจารย์ สรพล นาควานิช
	อาจารย์ สายสุรี จุติกุล	วิทยาลัยครูอุดรดิถี	อาจารย์ ทศนีย์ ทองศิริ
	อาจารย์ ไพโรจน์ สโมสร	วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	อาจารย์ เสาวนีย์ วุฒิจำพร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	อาจารย์ นิพนธ์ คันทะเสวี	วิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ	อาจารย์ ธรรมรส ไชติคุณุช
	โรงงานเศรษฐศาสตร์	วิทยาลัยเทคนิค ชนบุรี	อาจารย์ นริศ สุดะบุตร
		วิทยาลัยเทคนิคตะวันออกเฉียงเหนือ	อาจารย์ ประกายศรี ใจสูงเนิน
			อาจารย์ ทวี รัชนิกร
		โรงเรียนบ้านคลองเต็ง ตรัง	ครูปราโมทย์ ศรีสมบัติ

ต่างจังหวัดจะหาซื้อได้ที่

เชียงใหม่	สุริวงศ์บุ๊คเซ็นเตอร์	ยะลา	พิทยาการ	พัทลุง	อุดมพาณิชย์
	รามานูคเซ็นเตอร์		จู่		มิตรสาส์น
นครศรีธรรมราช	ทุ่งสงบรรณาการ	ขอนแก่น	ไทยกัมมอ	ตรัง	ธงชัย
พิษณุโลก	แสงทองพาณิชย์	สุราษฎร์ธานี	ไทยวัฒนาพานิช		
	บรรณาการเกษม	สงขลา	หาดใหญ่บรรณาการ	อุบลราชธานี	อัมพร
	เสียงทิพย์	สระบุรี	พิมพ์อนงค์	นครราชสีมา	โรงแรมโพธิ์ทอง
ปัตตานี	ปัตตานีบุ๊คเซ็นเตอร์		สถานรีดิไฟสระบุรี		ชัยรังสี